NIPHUS
OPERA
PHILOSOPHICA
VENETIIS

1559

4558 4550
4555 4549
4548
4553
4557

Pl. ix

Collated Perfect

4549 38673 (7)

Euthici Auguſtini Niphi Philotei Sueſſani de noſtrarum calamitatuz cauſis liber ad Oliueriū Carafaz Cardinaliuz maximuz.

✠

¶ Euthici Auguſtini Niphi Philotei Sueſſani de nr̄a/
rum calamitatū cauſis liber ad Oliueriū Carafam car/
dinaliū maximū.

¶ Prefatio.

Exordiuʒ ELucubratio-
nes. vigilias. ceteraqʒ id
genꝰ Oliueri cardinaliū
maxie: non ijs ꝗ penitus
hec ignorauerit: priſci di
care ꝯſueuerunt. Enim
uero apud eos id nō ridi
culi minꝰ hēbat̄: ꝙ̄ ſi cuʒ
cecis de coloribus. deqʒ
muſic] cū ſurdis ꝯcerta/
remus. vnde ⁊ Empedo
cles qn̄qʒ deriſus: qui vi
tes inſectis. inſecta brutis. bruta hoībꝰ horrēda mōſtra
ꝯponēs ꝯſeruit. Non ſecus horrēdū. ſi militibꝰ de mori/
bꝰ. Mercatoribꝰ de diuis: ditibꝰ ꝺ pauꝑtate libelli dica
rent̄. vbi nēpe hac in re venerari: atqʒ excolere ꝯiectāt.
ſūmoꝑe ꝺludūt: atqʒ deturpāt. Ne igr̄ crimē i eiuſmodi
me dilutū qn̄qʒ pſenſeriʒ: cui meas has elucubratiuncu
las nō iniuria dicare poſſeʒ: diu mecū pēſitaui. Tu vnꝰ:
quē litteratoꝝ oīuʒ ꝯclamatu etatis nr̄e decꝰ audio. vi/
ta. moribus. diſciplina φιλοσοφοτοτον nō temere oc
currebas. Ad te oēs veluti ad ſaluberrimū portum ꝯfu/
giūt: eruditoꝝ vox diuerſa ſonat: ſʒ vna ē: ꝙ tu verꝰ oīuʒ
ſtudioſoꝝ pr̄ dicer]. redditā: ꝓfecto r̄dditā ſibi vetuſtatē
(te ꝑſide) eē ꝯuocitāt: ſʒ ex̄ ſuſpictiōeʒ adulatiōis: qꝺ de
te ſentio dici poſſe vellē. dicerē: ꝓfecto dicerē: nō eē vete
rū patrū: quē vita: moribꝰ: diſciplina nō an̄ceſſeris. Jure
itaqʒ labores hos ꝓ humanitate tua manu placita acci/
pias rogo: quos non tibi dedico. vtcūqʒ ꝓmerear: quā̄ꝙ̄
nutu me ꝓmereri poſſes: nec vt fructū aliquē ſentiā tui
de me iudicij: ⁊ ſi tui iudiciuʒ oi ex ꝑte grauiſſimū hēat̄:
nec vt abſte ꝓber: tāetſi tui approbatio cōmēdatiſſima
foret: nec ob alias cās: lʒ īnūere me cogere poſſent: ſʒ vel
maxie vt meā i te deditā obſeruātiā agnoſcas. Milleſi/
Intentio. mo igit̄ qngēteſimo ⁊. iijº. āno. vʒ. q̄ igens illud bellū iter
hyſpanos galloſqʒ v̄tebat̄. peſtis minaciſſima totā occu
pauit italiā. potiſſimū cāpaniā. vrbē nr̄aʒ ſueſſaʒ maxie.
hyſpāoꝝ ob exercitū. ꝗ illic qnqʒ ⁊ q̄dragita diebꝰ morā
traxit. Ex hac ꝓmates fere oēs ꝑiere. iuuenes celeberri/
mi. ſenes ḡuiſſimi. mulieres ingenue. ceteriqʒ īnūeri cu/
iuſqʒ gnīs viri clariſſimi. Nos v̄o cum paucis ꝗ euaſere.
deſerta vrbe igraueſcētē ob peſtis crebrā pſeuerātiā i di
uerſa loca ꝓmigrauimꝰ. ego itaqʒ ruriolū. caſeolūue qꝺ/
dā marſeolū noīe cōmeaui. gerenſqʒ ibi diu morā. varia
mēte reuolui. recōdabar. n. nr̄i ocij. dū pataui militaue/
rā. vbi ocij cā atqʒ mlt̄a cū voluptate. varia abſoluimus
volumia. edidimuſqʒ Arꝝ. de aīa cōmetaria. Auerro. de/
ſtructio deſtructionū expōnē. deqʒ itellu̓ libꝝ. demoni/
buſqʒ. deqʒ ſenſu agēte libelluʒ. aliaqʒ ꝓmulta. Nūc v̄o
tot laboribꝰ ac calamitatibꝰ ꝯplicatis aliud ſcribēdi ge/
nus occurrit. Uaria i h̄ gn̄e ad ſcribēdū digna i mētē ſu
ꝑuenere: veꝝ aiaduertētes calamitates. totqʒ enormes
euētus. qbꝰ tota italia. totūqʒ regnū ꝑſertiʒ q̄tiebant̄ an
nos fere decē. Nihil aliud ad ſcribendū premeditati ſu/
mus: ꝙ̄ haꝝ cās inueſtigare gnāles: ac penſiculatiſſime
aꝑire. Uidebamus eniuero oblōgos ingnātos morbos.
Calamitates. Morbi. egritudines diuturniores: cū ijs ⁊ pthiſes. tabes. febres
q̄rtanas. diſtillatōes. ḡuedines. tuſſes. pituitoſos inume
ros fluxus. catarros. queqʒ dn̄r reumata adeo icreta. ꝙ
vt lues putabat̄. plurimos v̄mes. morbos peſtiferos. re/
pētinas mortes. puſtulas. inuiſuʒ atqʒ nondū enarratuʒ
morbū: quē gallicū vocant: poragras. tubercula. menta/
gras. eryſipeleas. ⁊ cetera id genꝰ. Itēqʒ animi merores. Anie q̄litates.
ꝯſternatiōes. terrores. incēdia. ⁊ id genꝰ. Crebra ꝑterea
ciuiū exilia. fugas. luctus ānone caritatē. frugū ſterilita
teʒ. fructuūqʒ iopiā. iacturas. reꝝ familiariū direptōes. Fortune mala.
tū ruſticaꝝ. tū vrbanaꝝ: fames. mortes nō vnā ob cām:
anīaliū armētaliū. gregaliuʒ. ſtabulariūqʒ exitia: dānifi
cantiū anīaliū multitudinē. vn̄ apud calenū tot mures
crebruere: ꝙ ānonā vix agricole colligere poterant: mul
tis ēt in locis apulie idē viſuʒ eſt. Rurſus in aere terrifi
cos vētos: atqʒ nocuos. repētinas mutatiōes. traiectio/ Mutationes aerie.
nes. diſcurſus. naufragia. Uidebamus ꝑterea idomitos
īpetus. rixas. ꝯtentiōes. ꝓlia. tumultus. ſeditiōes. tū ciui Bellica
les. tū bellicas. ac militares. ducū atqʒ imꝑātiū iras. ani
moꝝ itemperatiſſimos motus. rapinas. opprobria. ꝯtu/
melias. cedes. furta. vrbiū atqʒ oppidoꝝ direptiōes. ca/
ptiuitates. predarū abactiōes. adortus hoſtiles. iſidias.
mortes ex gladio. cruciatus. liberoꝝ capitū venundatio
nes. iceſtus. ſacroꝝ ꝓfanatiōes. mulierū ingenuaꝝ vio/
latiōes. atqʒ ifames rapias. legū ꝓſtratiōes. ciuiliū mo/
ruʒ abuſus. Itēqʒ ⁊ graſſatores. piratas. ꝑdones. ꝓdito/
res. regnoꝝ alternatiōes. regū exilia. ducū ꝑncipūqʒ ca/
ptiuitates. magnoꝝ ecleſiaſticoꝝ cruciatus ⁊ carceres.
Hec qdē totā fere ꝑ italiā decē ānos frequētari hucuſꝙ̄
vidimus. potiſſimū nr̄o in regno. āno. vʒ. ſcꝺo a creatiōe
Alexādri pōtificis. Admirātes igit̄ tot ⁊ tanta mala. cre Introductio ꝺ cāis
debamus hec ex ira ꝓcedere diuina. nā vt ceſar de bello
gallico cōmētario pº inqt. ꝯſueſſe. n. deos imortales quo
grauiꝰ hoīes ex cōmutatiōe reꝝ doleant: quos ꝓ ſcelere
eoꝝ vlciſci velint. his ſecūdiores iterdū res ⁊ diuturnio
reʒ īpunitateʒ ꝯcedere: inde cepimꝰ de dei ſcia. eiuſdēqʒ
ira ſcribere. veꝝ qꝛ ꝺs ſtellas aſtraqʒ ꝓduxit. vt ea mo/
tibꝰ ꝓprijs. ac lumibꝰ agere ſinat (vt Augꝰ ſcribit) viſuʒ
erat nobis eiꝰ euentus ab ipſiꝰ dei ira pº euenire. ſcꝺo ab
ipoꝝ ſiderū ꝯfiguratōibꝰ: De deo loq ſileat mēs hūana:
de celeſtibꝰ vix pauca loq pōt: ſʒ multo faciliꝰ ꝙ̄ de deo.
Cepimꝰ ꝑꝑ h̄ nr̄aꝝ calamitatū cās gnāles. ⁊ celeſtes an/
notare. Occurrebāt igit̄ nobis in ꝓmis eclypſes: crinite
ſtelle: ceteroꝝ ꝯiūctōes: ⁊ maxie triū ſuꝑioꝝ luminariū
ſynodi. atqʒ diametratōes: nec mirū quippe. nā ab āno
M. cccc. xciij. vſqʒ i pn̄tē ānū. M. ccccc. iij. eclypſes decē
crebruere. oēſqʒ in italia habuerūt locuʒ: qꝛ vel in libra:
vel leōe: vel ijs in q̄drangulis: vel diametris: ꝯſtat aūt li
braʒ ⁊ leonē italie preeſſe. Qua e re ſolaris illa eclypſis.
M. cccc. xciij. lūaris v̄o eodē āno. ambeqʒ in libra. itēqʒ
⁊ ille tres āno. M. cccc. xciiij. ſecute: quaꝝ due lūares in
libra ꝑfuerūt. pª qdē: qꝛ in ſigno fuit libre. zª qꝛ in ariete
diametro libre. Miras nob̄ calamitates īgnārūt. Mo/
riebat̄. n. iter h̄ tpa ferdinādus apulie ꝓmus rex. Alfon
ſus eiꝰ filiꝰ coronat̄. cogiturqʒ ꝑꝑ populoꝝ diſſenſuʒ fu/
rorēqʒ ferdinādo filio coronā renuere. ob galloꝝ. vʒ. in
regnū acceſſuʒ: in ſiciliā oēs e Karolo galloꝝ rege fugā/
tur: eodē anno ferdinādus ijˢ rex redijt: morit̄ Alfonſus
eius pater: karolus iterea ab venetoꝝ exercitu ab italia
fugat̄: interim ferdinādus ſcꝺs ꝯ galloꝝ exercitū aduer
ſus atellā caſtrametatus eſt: nec illinc ꝓus receſſit. quin
exercitū ipſuʒ galloꝝ totum: nō armoꝝ vi captiuū fecit.
Admirabile qppe. Anno v̄o. M. cccc. xcvi. ab eclypſi ſo/
lis q̄ ꝑfuit in piſcibꝰ. M. cccc. xciiij. qꝺ ſignū erat aphetiꝰ
cuʒ natalis ferdinādi ſcꝺi. morit̄ ipſe ſcꝺs ferdinandus:
regnatqʒ Federicus rex ꝓmus. ꝓmi ferdinādi ſcꝺs filiꝰ.
Debellat̄ caieta. totūqʒ regnū fere ſub aragonia factiōe
ſubijcit̄. Galli v̄o fere oēs ꝑtim morbis. ꝑtim ferro. par/
tim naufragio periere. P̄. M. cccc. xcvij. due ſecute ſunt

eclypſes.amboꝝ.vz.luminariuz.ambe.vz.in leōe italie
ſigno:que rurſus nō paruas nobis calamitates portēde
rūt.īter illaꝝ.n.tēpora cometa vſicolor ꝑuus. ex mercu
rÿ pncipatu.ſaturniqꝫ pticipatiōe ꝯſpicit. Anno p cuius
morit̄ i gallia idē Carolus galloꝝ rex ſine liberis:cui ſuc
ceſſit Lodouicus dux orlādie:q Lodouico ſfortie Me
diolāi tūc duci bellū indixit.Anno ij°.a comete Lodoui
cus dux a lodouico rege galloꝝ i germaniā fugat̄:ab īpe
ratore dextrā expoſcēs:eodēqꝫ āno i dominiuz redÿt:ꝓ
ditorie tñ captiuat̄ ſuis ab eluetÿs.Anno a comete iij° a
gallis.hyſpāis.Alexādro pōtifice vna ꝯiuratis federic9
rex pm9 e regno fugat̄.capua dirimit̄. cogiturqꝫ libe ad
lodouicū Galloꝝ regē accedere.ſpōteqꝫ eidē parere:me
dÿs iteriz tꝑib9 multe celeberrime vrbes.ac oppida.di
rute ꝯſpiciebant̄ i dies. Iiſmet tēporib9 a ceſare borgia
alexandri pōtificis filio multe ſtrages. tumultus. ac ce
des.vrbiū direptiōes inūere.mulieꝝ īgenuaꝝ violatio
nes.opprobria.icendia.furta. ⁊ mala oīuz generū i etru
ria.romādiola. ac ceteris lōgobardie locis ſpectabātur
in dies. Ipſo ēt eodē āno vrſinoꝝ capita ab eodē ceſare
borgia ꝓditorie captiuant̄: ⁊ ilico detrūcant̄.Anno a co
mete iiij°. īter hyſpāos galloſqꝫ ꝯtamīatis federib9 rixa
concitat̄.e qua ad bellū ſeuiſſimū exſuſcitant̄.Anno vo.
M.ccccc ij.ſucceſſit eclypſis ſolaris horrenda:vbi marſ
galloꝝ ꝓtector ꝯbuſt9 erat i domicilio carceꝝ: erat qꝫ e
ꝗdrāglo ſaturni afflict9. Iuppiter vo hyſpāoꝝ ſiue ꝓte
ctor:ſiue ſigtor i. vij. ab horroſcopo loco a mal' liber:niſi
ꝙ repedabat: ⁊ i viam cadere cepat:decēbris mēſis eodē
āno ceperūt mox galli ab hyſpāis exitiola: atqꝫ ſtragecu
las pati: apō calabriā ps galloꝝ cū hyſpāoꝝ pte ꝯflixit:
vbi oēs galli aut ceſi:aut iterēpti: aut captiuati ab ipſis
fuere hyſpāis: nō mlto poſt galli q apud apuliā ꝯ bardū
caſtrametabāt̄:ēt cū hyſpāis ꝯflixere: ⁊ rurſus ceſi ac at
triti ab hyſpāis extitere. vbi galloꝝ vicerex.duces.baro
nes.ac mlti nobiles ꝑiere.mlti qꝫ captiuant̄:ceteri q re
māſerūt in caietā fugant̄. Ibiqꝫ diu morātes iux menia
mltas hyſpāis dedere cedes. eodē eclypſis āno Alexan.
pōtifex morit̄: ⁊ galli duce eoꝝ māchiōe mātue aſſūpto.
in etruria rurſus pollētiſſimū exercituz ꝯgregarunt:nec
pus regnū iuadūt:qn pius iij9 pōtifex fuerit aſſūpt9: atqꝫ
virib9 tūc reſūptis. regnū petūt. iux caſſinū caſtrametā
tes. Ac hyſpani caiete obſeſſiōe relicta.ꝯgregatis ēt eoꝝ
virib9 ſuis cū colūnīēſib9:ac multis nr̄i regni militibus.
Sctm̄ hieremanū petūt:i frōteqꝫ eoꝝ aſſiſtētes. Interiz
āno 2° ab eclypſi ſucceſſit triū ſuꝑioꝝ ꝯiūctio in cancro
eclyptico ſig°. ꝗdrāglo:ſol qꝫ cū illa nūc diametrabat̄:
nūc ꝗdrāglabat̄:nūc ꝯiūgebat̄. Morit̄ tc pi9 iij9.galliqꝫ
oppidū roccā ſiccā noīe iuadūt:hyſpāi ꝓſꝑo colūna ac fa
britio ducib9 ex aduerſo in oppidi tutelā ſe traſtulerūt:
gallis pliū offerētes:q īpetu depoſito.pedes referūt.ac i
flegellaſ:quē pōtē curuū vocāt cōmearūt:itinere p pter
miſſo ꝑ viā iux flumē i garlianū ſe ꝯtulerūt:totūqꝫ fūdo
rū comitatū. Turriqꝫ garliāi in ſui dñio ſubyciētes. In
terea ligneū pōtē elaborarūt:q ꝑfecto turrim nr̄az mari
timā triremib9 ⁊ nauiculis ceperūt:eoqꝫ die pontē ſupra
flumē ꝓyciētes. Hyſpāi vo exaduerſo apud centurā rus
nr̄m caſtrametātes:frōte aſſiſtūt.ſequēti die galli pōtez
ꝑtrāſeūtes ꝯ hyſpāos vallū ac aggerē iux flumē vi cepe
rūt. Die iij°.ad aggeris ac valli rcuꝑatōez hyſpāi accedē
tes fabritio colūna duce cū gallis pliābulauerūt. valluz
ac aggerē recuꝑātes:eoſdēqꝫ vltra flumē fugātes. Inte
rea iuli9 ij9 pōtifex creat̄.ex vtraqꝫ pte feſtiui phani ſpe
ctāt̄. Reb9 itaqꝫ iter vtroſqꝫ remiſſis aliquātulū hyſpāi
ñ mlto p9 tꝑe ob tēpeſtatū crebrā ſeuitatē relict caſtriſ:
ſueſſaz rurſus redeūt:ibiqꝫ.xx.diebus morātes. Inter h
tꝑa ligneū pontē fabricarūt: ipſoqꝫ pacto ꝑ ipm iux ſuū
oppidū gallos iuadūt:ipos fugātes:eis inumeras cedes
dedere: ⁊ ita federib9 qbuſdā īter eos initis.caietā i eoꝝ
dñio ſubiecere:tꝑa īter h ab hyſpāis hinc. a gallis illinc
multe celeberrime vrbes. multa pclara oppida dirute.
laceſſite.ac attrite ſpectabant̄ i dies. De reb9 igit̄ hiſce
ſcribe: deqꝫ cāis ipaꝝ accurate pēſitare:nō ſolū ꝯdignū
videbat̄:imo ⁊ ꝑneciū. Quāobrē libꝝ edere cepim9:q ō Nomē libri.
calamitatū nr̄aꝝ cāis iſcribat̄. Calamitateſ ex ÿs patēt:
cāe vo: pticlares qdē ſūt geneſes:gnāles vo nūc aggredi
mur:ſunt aūt he eclypſes:crinite ſtelle.ſynodi.atqꝫ cete
roꝝ.c. ⁊.xix.ꝯiūctiōes. Diuiſim9 vo libꝝ nr̄m i iiij°r ptia Diuiſio libri.
les. p9 ē de eclypſib9. 2° de crinitis. 3° de ſynodis.an
nuiſqꝫ ꝯuerſiōib9. 4° de ceteroꝝ.c. ⁊.xix. ꝯiūctiōibus.
He nāqꝫ iiij°r ꝯſtellificatiōes:ſiue ꝯſideratiōes:ſiue ꝯſti
tutiōes gnāles ſunt calamitatū cāe. p ꝙ pl'ib9 cōes. 2°
ꝙ pollētiores:geneſis aūt pticulares. tū q2 vni deſigna
to hoī ꝯpetūt.tū ꝙ illis ſubyciunt̄.particulares cās nūc
omittim9.tū q2 nimis curioſe vixqꝫ certe.tuz q2 ſi deus
vitā ꝯducet diligētiori cura ⁊ lōgiori volumine abſolue
mus. Gnāles nūc ꝓſeqmur. His nāqꝫ cognitis:ac diligē Vtilitas
ter pēſitatis.reges debitis tꝑib9 bellū idicere ſciēt. pliū
exercere. victoriā ꝯſeq:cū ⁊ bellū ⁊ pliū. ⁊ victoria. cete
raqꝫ id gen9 nō a potētatu regio:ſꝫ a celeſtib9 ꝓdeāt ꝯſti
tutiōib9:iterdū validi ⁊ pollētiſſimi exercit9 ceſi fugati
qꝫ ſūt.tū a debili.tū a minimo. vt ille xerxis potētiſſimi
pp celeſtē minitatōez.poterūt ⁊ ciues celeſtes euentus.
calamitateſqꝫ euitare.poterūt ⁊ ſapiētes ⁊ pdicere futu
ra: ⁊ ſe ſuaqꝫ bona pſeruare.iux Ptolomei enuntum vtum.
pōt q ſciēs ē multos ſtellaꝝ effect9 auertere:qñ nāqꝫ eaꝝ
nouerit:ac ſeipm añ illoꝝ euētū preparare.pōtqꝫ ſapiēs
dux victorie ꝯferre. iux ptholomei enūtum vijm ſapiens
aīa ꝯfert celeſti opōni: quēadmom optim9 agricola arā
do expurgādoqꝫ ꝯfert nāe. Ad h his adamuſiz iſpectis:
qs calamitates tot:qs euētus tātos: qs euariatiōes has.
admirabit̄: admiratio ⁊eni (vt Arꝝ.ē auctor) ex rei cāe
ignoratōe emergit. Nemo ſciēs reꝝ cās admirat̄:nemo
calamitates puidēs ꝯtriſtat̄: nemo iportunos pnoſcens
euēt9 lāguet. Qua e re ſi meis in dolorib9:quos hac ſeua
tēpeſtate paſſus ſuz. reꝝ celeſtiū nulla mihi pfuiſſꝫ ſcia:
implacabiles fuiſſent:eniuero amiſi bona: q (q2 fortūe
erāt) parū affligebar. Corpis lāgores patiebar: q (q2 na
ture ſūt) mitigabar. ꝓximos atrociſſima peſte ꝑdiderā:
q (q2 puiſa) nō mltū me dolore affecerūt. Quāta igit̄ ſit
nr̄i libri cōmoditas:qꝫta (vt ita dicaz) necitas: Oliueri
cardinaliū maxime: Tu q idē ⁊ phs ⁊ mathecus es:diiudi
ca. Illud te nō ignorare volo:me etſi i h li° multos citaſ
ſeꝫ auctores:oīa ad pcepta claudÿ ptholomei eē locutū.
hūc.n.nō minorē facio Arilc:illū qdē phoꝝ deū:hūc ma
thematicoꝝ facile monarcam:o quot ⁊ quātos aſtrono
maſtros vidimus: qui omittētes Ptholomei pcepta in
eoꝝ annuis emiſſionibus. veluti fabulatores. circulato
reſqꝫ hēnt̄:hic ſolus aſtronomiaz cum nāli phia ꝯiūxit:
hic hui9 dīne ſcie (teſte materno) ſecreta ꝑcepit:ad hūc
accedite o ſocÿ. hunc excolite:ceteri.n.q ab hui9 pceptis
deuiarūt:deliramēta ſcribūt.deceptiōes cōponūt. Feci
aūt libꝝ meū more geometrico.accepi.n.enūtum e greco
codice Ptholomei: ⁊ a nobis: grecoqꝫ ſine noīe expoſi
tore.aqꝫ Porphy°. cōmentatiōez orditus ſum:nec expe
ctes ordinē in enuntis. vt in Ptholomeo ſcribunt̄. Sed
eo ordine illa formaui:quo nr̄o ꝓpoſito ſubſeruiūt: veꝝ
ſi deus vitā ꝓducet:qñqꝫ totū latinū faciā: ⁊ apotheleſ
mata gnālia ⁊ particularia. vbi patebūt ceteroꝝ errata:
ac huius diuine artis ſecreta.

¶ Finis prefationis.

¶ Eiuſdẽ Auguſtini Niphi de calamitatũ nr̃arum cauſis liber primus. ¶ Enuntum. I.

PRedictiões bifariã diuiſere: in generales videlʒ ꝛ particulares. Generales quadrifariam ſubdiuidunt.

¶ Euẽtꝰ ꝑticulares hi ſũt: q vni deſignato hoi ꝯtigũt: hos ex rõnibꝰ ac ꝯſtellificatiõibꝰ genituraꝝ colligũt matheci. Gnãles euẽtꝰ ipſi ſunt: q pl'ibꝰ ꝯtingũt hoibꝰ. Ex cãis gnãlibꝰ. vt naufragiũ. ꝯflictus. direptio vrbiũ. ꝛ id genꝰ. Gnãles cãe ſũt eclypſis lumiariũ. crinite ſtelle. triũ ſupioꝝ ꝯcurſus. ſynodi luminariuʒ. his. n. e cãis q̃drifariã gnãtiʒ euẽtꝰ ꝯtigũt. ab eclypſibꝰ qdẽ ꝛ cometis pollẽtiſſimi: ac g̃uiſſimi. A ſynodis luminariũ graues ꝛ pollẽtes. multoq; pollentiores illis q e triũ ſupioꝝ ꝯcurſu fluctuãt. debiles ꝛ imbecilli a triũ ſupioꝝ ꝯcurſibꝰ ꝯtigere aſſolẽt. Predictões igiꝛ̃ ꝑticulares ſũt: q̃s e gẽituris colligũt aſtronomi. gnãles vo e cãis gnãlibꝰ: q̃ q2 q̃drifariã ſũt: ꝛ q̃drifariã ſubdiuidũt matheci. vt vo res h latiꝰ apiaꝛ̃. de viribꝰ haꝝ ꝯſtellificatiõuʒ opꝰ ẽ trãſigere. Sũt igiꝛ̃ q tãtũ ſoli lũeq; vires ꝓbẽt: e qbꝰ euẽtꝰ ꝛ gnãles ꝛ ꝑticl'ares ꝯtigere oʒ. ceteras ſtellas vl' nihil agere: vl' ꝑtenue ac exile eẽ: qđ agere vñr. Dꝰ põnis picꝰ nr̃ doctiſſimꝰ i 3° li° ſuaꝝ ꝯfutationũ. capite x° eẽ vr̃. argto ꝙ celeſtes ſtelle agũt lumie. Cũ igr̃ ſol lũaq; maxie luceãt: ſol qdẽ ꝑ ſe. luna vo vt a ſole ipſo illumiata. cetere paꝝ: aut nihil lucis hñt: iccirco ꝛ vires vel nll'e ſũt: vl' exigue: atq; ꝑtẽues: ſʒ h inãle ẽ: qm nobilioribꝰ corpibꝰ vires iſũt ꝓſtabiliores. ſi igiꝛ̃ ignis ydiotropia ẽ calefacere: aq̃ frigere terre exiccare: aeris hũectare. igiꝛ̃ oibꝰ ſtellis ẽt iſimis vires erũt pollẽtiores ꝛ ꝓſtabiliores his: ꝛ ita vires hñt aliquãtas. Sʒ de his poſteriꝰ diligẽtiꝰ pergremuſ. Nũc vo q̃tũ ad rẽ hãc attinet: aĩaduerſiõe dignũ: ſtellas agere motu ꝛ lumie. ꝑ q̃to. n. motu varias formãt ꝯfiguratiões cũ ceteris ſtellis ꝛ iter ſe. varios poſſidẽt ſitꝰ. efficiunꝛ̃. n. ſuis i ꝑgratiõibꝰ iterdũ triãgule iterdũ ſexãgule. iterdũ q̃drãgule. iterdũ diametre. iterdũ ꝯiuncte. Amplius qñʒ oriẽtales: qñq; occidue: nũc luccane: nũc veſꝑtine: nũc cardinales: nũc cadẽtes: nũc aſcñtes: nũc ad apicẽ aſſurgẽtes: nũc ad ꝯ̃riũ declinãtes: nũc i ſeptẽtrionẽ: nũc i meridiẽ ꝑgrãtes: nũc ſtatiarie: nũc repedãtes: nũc tarde: nũc veloces: inde vires dr̃ntes aſſumũt. De motuũ variatões cões ſꝛ̃ ſoli ꝛ lũe ceteriſq; ſtell': ꝛ ꝑpea oẽs ſtellas agere i nos. viresq; varias i nob ipis exercere. a ph'is ꝛ Ptho° acceptũ ẽ. Sili rõne ꝛ ꝑp luminũ euariatões agũt i nos: qđ qdẽ i lũa. vt pthoꝰ inqt. aptiſſima rõne colligiꝛ̃. nã ipa cũ a ſole ꝑtibꝰ xlv. diſtat: cornicl'aris efficiꝛ̃: cũ ꝑtibꝰ. xc. dimidia ſemiplena r̃ddiꝛ̃: cũ ãt ꝑtibꝰ. cxxxv. a ſole elõgaꝛ̃: gibboroſa ac ꝓtumida fit: cũ diametra: plẽa: ꝛ ita i ꝯgreſſũ vſq; ꝓtumida diuidua: ac cornicl'aris: ꝛ tãdẽ ꝯiũcta fit. Hec i ceteris ita aꝑta rõne colligi minime pñt: ꝛ ꝑp eoꝝ ꝑuitatẽ: ꝛ ꝑp luminũ paucitatẽ: veꝝ (vt pthoꝰ inqt) re ipa euariatões he ꝛ itell'i ꝛ obſuari debẽt. nã põt ſaturnꝰ e ſole diſtare. xlv. ꝑtibꝰ. i q ſitu vires exercet ſemiplenas: q̃s. vʒ. exerceret lũa ipſa: qñ cornicl'aris eẽt. põt ꝛ. xc. ꝑtibꝰ elõgari: vbi vires plẽas exercet. põt ꝑtibꝰ. cxxxv. iteriacere. vbi vires ſemiplenas exercet. põt ꝛ. clxxx. ꝑtibꝰ diſcrepare. vbi vires plenas pollẽter emittit: ꝛ ita i ioue: ac marte diſſerẽdũ. Agũt igr̃ ſtelle i nos lumie ac luminũ variõibꝰ. ꝛ motibꝰ. motuũq; poſiturl. Verũ al'r ac al'r. nã iterdũ ſẽſiles nob q̃lires ignãnt: iterdũ occl'tas: ſẽſiles qdẽ. vt calorẽ ꝛ hũorẽ. ſol qdẽ motu ꝛ lumie ſenſiliter calorẽ. lũa vo hũorẽ portẽdũt. occl'tas vo. nã qñʒ bñficas: qñʒ maleficas exercẽt vires: iterdũ ſiccitatẽ: iterduʒ friditatẽ. Sẽſibil'r qdẽ agũt ſolũ dũ ſupra terrã ꝓgrediuꝛ̃. Nã terre ſpiſſi°°. vt pthoꝰ iqt. ꝓhibʒ radios ſenſil'r ml'tiplicari. iſẽſil'r vo agũt: ſiue ſub terra: ſiue ſupra terrã cõmeent. nã q̃litates itẽtiõales ml'tiplicari pñt idr̃nter ꝑ denſũʒ ꝛ ꝑraꝝ. vt dicũt nãles. vt pʒ i ſoni itẽtõe: q̃ vltra ꝑietẽ ꝑcipiꝛ̃. ſil'r i odore: q̃ e re picꝰ vl' ñ itell'it: vl' ſe lõgiꝰ ire fingit. pthoꝰ. n. cũ Arile ſtellas agere i nos motibꝰ: ꝛ lumibꝰ ꝯſentit: nec al'r. veꝝ he actiões nõ vna vt diximꝰ rõne fiũt. nã i motibꝰ ipſis pl'ime ãnotanꝛ̃ euariões. ſili rõne ꝛ i lumibꝰ. ceteraꝝ igr̃ ſtellaꝝ vires mãifeſte: lʒ ſint exiles ꝑue ac ꝑtenues ꝯꝑatiõe ad lumiaria: occl'te tñ pollẽtes ſũt: ſaltẽ rõne motuũ: i qbꝰ diuerſas formãt ꝯfiguratiões. vt diximꝰ. Ad h errauit pace ſua: dũ credit ſtellas ſub terrã merſas in nos ñ agere. vtẽs phoꝝ auc̃te ꝛ argto. vʒ. ꝙ vires portendunt ꝑp lumis ml'tiplicatõeʒ. Auicẽ. n. quẽ ſectaꝛ̃ de ſenſilibꝰ viribꝰ loqꝛ̃. calore. vʒ. ꝛ hũore. ď occl'tis ãt nihil ad rẽ. Poſt hos ſũt q vires pollẽtiores tribuũt tribus ſupioribꝰ: ꝛ maiores q̃; lumiaribꝰ. vt albumaſar: ꝛ ceteri pũici. argto. vʒ. ꝙ ſũt tardiores. Sʒ h res poſtmom latiꝰ diſputabiꝛ̃. Nũc vo ſat ſit aſſumere ꝓncipatũ eẽ tribuẽdũ lumiaribꝰ. tũ ꝙ magnitudie ꝛ lumibꝰ maiores. tũ ꝙ ſitibꝰ ꝓportõabiliores. vt poſteriꝰ dicemꝰ. ẽ. n. lũa nob finitima. ſol vo vt rex i me° oium. Qua e re apud Ptho⁹ ꝛ Arilem lumiaria ꝓponemꝰ. vt reges. ac ꝓ̃marias ſtellas. Sʒ tũc emergit ãbiguitas an crinite ſtelle maiores vires exerceãt: q̃; luminaria. vt eclypſes. ꝛ ſinodi eoꝝ. rẽ hãc pthoꝰ nl'libi aꝑuit: veꝝ vbiq; crinitas magnifac̃ ſtellas. argto ꝙ effici ſolẽt a ꝯcurſu vl' rõne fere oium ſtellarũ: e qbꝰ vireſ ſumũt pollentiſſimas: actuanꝛ̃. n. crinite ipſe ſtelle a viribꝰ ſtellaꝝ. vt aer ipſe a luce: ꝛ ide ſic actuate vires nob miras exercẽt: q̃s nll'a ſtellaꝝ ſe ſola vl' cũ alia ꝯfigurata emitteret. In ꝯ̃riũ eſt aũt ꝙ cãis vires maiores tribuẽde ſũt: q̃; effectibꝰ. ſiqdẽ effectꝰ vires hñt ꝑp cãs. ꝯſtat ãt apud pthom: qcqd albumaſar ſentiat. crinitas ſtellas fluctuari frequẽter ex eclyſibꝰ ipoꝝ lumiariũ vt ſuo loco apietur. Qua e re cãe gnãles ſic ſeriatiʒ collocari debẽt. vt p° in loco luminaria hẽanꝛ̃: ſiue deficiẽs: ſiue ꝯfigurata. 2° loco crinite ipe ſtelle ſũt ſtatuẽde. 3° loco 3s ſupiores ſtelle ſũt obſuãde. Fortaſſe tñ crinite ſtelle ſũt pollẽtiores ſynodis lumiariũ: ſʒ ifirmiores eclypſibꝰ ipſoꝝ. ſynodi aũt pollẽtiores ꝯfiguratõibꝰ triũ ſupioꝝ: ꝛ ita p° i loco deliga collocẽꝛ̃. 2° i loco crinite ſtelle. 3° ſynodi. vlti° ꝯiũctões triũ ſupiorũ. Ex his ꝑſpicuũ q̃t modis mathecoꝓ̃dicere põt: q̃tq; ſint euẽtuũ ſpẽs: ꝛ qs ſit eoꝝ ordo: ac ſeries. ¶ Enũtum. II.

MAxima ꝯſtellificatio trahit ſecũ mediocrẽ: mediocris vo minimã. ꝯtra vo minime: ſed illas infirmare.

¶ Poſuimus i p° loco fere ď pari eclypſes ac crinitas ſtellas. In 2° vo ſynodos. In 3° ꝛ vlti° triũ ſupioꝝ ꝯiũctiões ſiue ꝯfiguratões. Dicimꝰ nũc ꝙ vigẽtibꝰ viribꝰ eclypſiũ. ac crinitaꝝ ſtellaꝝ. vires ſinodoꝝ. ac ceteraꝝ ꝯiũctionũ ꝑtenues ſũt. ac exigue: quẽadmom lucẽte ſole: cetere ſtelle occl'tanꝛ̃. Vigẽtibꝰ viribꝰ eclypſiũ ꝛ crinitaꝝ ſtellaꝝ. ac ſynodoꝝ ꝑiter ꝛ ꝯcorditer vires ꝯiũctiõuʒ ceteraꝝ nll'e fere ſꝛ̃. Veꝝ ꝯ̃ ſeſe pñt ifirmaꝛ̃. nã vbi vl'is ꝛ ps vis aliqd portẽderit. 2a vo ꝯ̃riũ: effectus ꝓmaꝝ viriũ ibecilli ſũt. ac ifirmi. vñ pthoꝰ dũ hʒ eclypſiʒ: de ceteris iqrit ꝑ q̃to icreſcũt vl' iminuũt effectꝰ eclypſiũ. dũ ñ ſunt eclypſes: nec eclypſiũ tꝑa ꝑdurãt: ſtabimꝰ cũ ceteriſ ſuo ordie. Sʒ ãbigunt ď genituris. quã. vʒ. rõnẽ hẽant ad has ꝯſiderationes. Ad h dicamus gẽituras hr̃e ordinẽ cũ eclypſibꝰ ꝛ crinitis ſtell': cũ ſynodis vo: ac cũ ceteraꝝ ꝯfiguratiõibꝰ debilẽ hʒ ſeriẽ. eclypſis. n. ſi ꝯtigerit i locis vite: q grece aphete h ẽ emiſſores. chaldaice illegia dñr pernecat. Nã vita calore ꝛ hũore ꝯſiſtit: vbi eclypſis eſt ſolaris. calor demiꝛ̃: q̃ ꝓuatio ſi in locis aphetaꝝ ꝯit: calor vital'e gẽitura ipa ſubtrahiꝛ̃: ꝛ inde ꝑnecabit. vbi vo eclypſis ſit lũaris. demiꝛ̃ hũor. Qua e re ſi in aphetis ꝯtigerit: ꝛ vita e gẽituris ipſis tolleꝛ̃. Sili rõne ꝛ

crinita ipſa ſtella:cũ nimis exiccet. exuratq;:eo ꝙ exalatio
nes ſũt ſicce ⁊ aduſte:cũ ĩ aphetis ꝯtigerit: vrẽdo hũores e
gẽitura tollit:⁊ ĩde pernecat.calorẽ vͦ nimis augẽdo. vite
ĩproportõalẽ reddit:⁊ ĩde ad mortẽ gẽitũ ꝯducet. genitura
igr̃ ipſa ſubordiat̃ eclypſib⁹:ac crinitis ſtell̃. Sil̃i rõne ⁊ de
ãnuis ꝯuerſiõib⁹ diſſerẽdũ. Nã ſi vl̃ eclypſis vl̃ crinita ſtel
la ĩ aſcñte ꝯuerſiõis ãnue ꝯtigerit: nõ min⁹ ꝑnecãt. Ad h̃ n̄
tm̃ q̃tũ ad horoſcopũ ſubordinat̃: ſ; q̃tũ ad ceteros cardi
nes:ẽt q̃tũ ad locũ ſortis quẽ ꝑtis fortũe dicũt. vbi.n.ecly
pſis vl̃ crinita ſtella ĩ cardĩb⁹ gẽiture.ãnueue ꝯuerſiõis ꝯti
gerit.obnoxia ẽ gẽito.Eãq; affectõe; dirimẽs:q̃ illis ĩ locis
deſignat̃.qñ.n.ĩ culmĩe gẽiture ꝯtigit. honores ac dignita
tes deꝑmit:cũ ĩ loco ꝑtis ſortis.ſtatũ ac fortunã.ſicq; in ce
teris eſt rõ h̃ ꝙ e ꝓuatiõe luminũ malefice q̃lites increſcũt.
bñfice ĩminuũt̃. Qua e re ipſi gẽito h̃ dãna portẽdent̃.gẽi
tura igr̃ ipſa ſubordiat̃ eclypſib⁹:ac crinitis ſtell̃. Cõtra vͦ
gẽitura ipa euẽtus eclypticos: n̄ qdẽ dirimere:ſ; ĩminuere
põt.vtꝝ vͦ ſubordinet̃ ꝯiunctiõib⁹ triũ ſupioꝝ:ac ſynodis
ipſis:difficile ẽ videre.ſi.n.gẽitura ꝯiũctiõib⁹:ac ſynodis n̄
ſubordinaret̃:fruſtra eẽnt tot ꝑdictiões:q̃s docet albuma
ſar.Ampli⁹ tũc ei⁹ ꝯiũctiões tm̃ q̃lites aeris portẽderẽt. Jn
ꝯriũ ptho⁹ igt enũto lmo ne ꝑtermittas.c.⁊.xix.ꝯiũctões. Jn
his.n.poſita ẽ cognitio eoꝝ q̃ fiũt ĩ mũdo:⁊ gnõnis ⁊ corru
ptiõis.his ĩ vbis ꝑſpicuũ ẽ illis ĩ ꝯiũctõib⁹ ꝯtineri mutatio
nes reꝝ ⁊ gnõnis ⁊ corruptiõis:⁊ ꝓpea aiunt cũ ꝯiunctio h̃
triũ ĩ horoſcopo ꝯtigerit gẽiture ãnueue cõuerſiõis:nõ mi
nus vitã nati dirimit:cũ ĩ culmĩe:hũores necat: cũ in aphe
tis morbos ĩgnãt vel exitia:cũ in loco ſortis regnũ fortũas
ãmouet:⁊ ita n̄ tm̃ mutatões aeris exercet: ſ; cetera q̃ ĩ gẽi
tura colligunt̃. H̃ ãt hac rõne eẽ põt ꝙ ſtelle n̄ tãtu; lumĩe:
ſ; motib⁹ agũt. Jn motu ãt ſũt ille tres minaces ꝯfiguratio
nes.vt ꝯiũctio.diametrũ.⁊ q̃drãgl̃m:q̃ miras ĩgnãnt vires
occl̃tas ac maleuolas.vtꝝ vͦ gẽitura ſynodis ſubordinet̃:
poſteri⁹ dicet̃. De ordĩe hoꝝ ſit nũc ĩ tm̃ dcm̄. Nã poſteri⁹
de ꝯiũctiõib⁹ ⁊ eaꝝ ordine ⁊ ꝓualẽtys diſputabimus.

¶ Enuntum. III.

EVẽtuũ gnãliũ qdã ſũt ob ſignoꝝ ac ſtel
larũ ſil̃itudinẽ cũ climate: aliȷ̃ fiunt in re
gionib⁹.vrbib⁹.ac oppidis ĩ horis deſi
gnatis. qb⁹ ꝯiũctiões eclyptice vel oppõnes vel
matutinatiões: aut veſꝑtinatões erraticaꝝ ꝯtin
gunt: ꝓpter rõnẽ. v;.quã hñt cu; illis regiõibus
vel vrbib⁹ vel oppidis ſiue per aſcñs edificatio
nis ſiue alia quauis ratione.

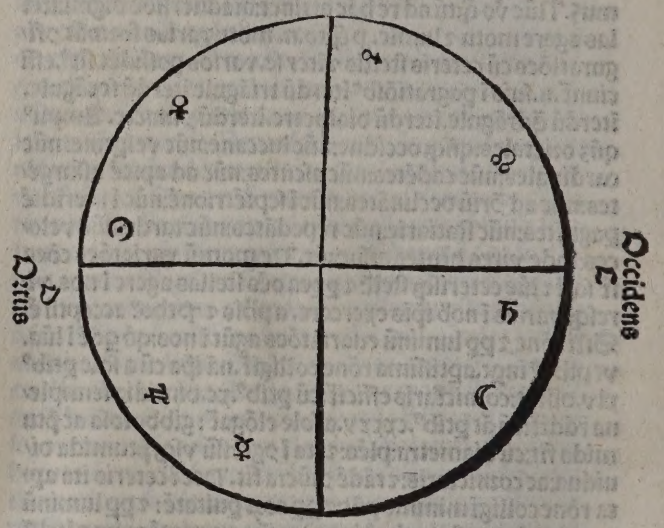
¶ Euẽtus ſiue affectiões q̃dã ĩſunt nobis fere a nã ipſa:q̃dã
deſignat̃ tẽporib⁹. Or qdẽ ethiopes nigri ſint criſpi pili ac
agreſtes meticuloſiq; nãl̃r eſt ab eoꝝ climatis poſitura : a
regioneq; q̃ triplicitati ꝯuenit tali. Or vͦ eis ĩterdũ bellũ.
ĩterdũ lues ac peſtis ꝯtigãt:nõ qdẽ ob climatis poſiturã:ſ;
ob eclypſes:crinitas ſtellas:ac ceteras ꝯſtellificatiões:que
deſignatis ꝯting unt horis:eueniũt:magis qdẽ eis qñq; q̃
nobis:eo ꝙ rõnẽ regio eoꝝ maiorẽ h; cu; eclypſibus. ꝯ vͦ
nobis magis h̃ portẽdunt̃:ꝙ regio nr̃a cũ eis rõnẽ h; pollẽ
tiorẽ.Eſt aũt nãlis climatis cũ ſole ⁊ ſtellis ſil̃itudo poſitu
ra climatis. ꝓ q̃to.n.ſol ad verticalẽ pũctũ:quẽ çenith vo
cant:in tãta mẽſura aſcendit: mores formas ⁊ hitus eis ta
les ĩgnãt. Et ita in ceteris dõ;. ſil̃i rõne ⁊ de terre ꝑtitiõe
dõm.Ad h̃ ꝓ q̃to clima ꝑmũ qbuſdã ſub fixis ſtellis per
petua rõne ſubdit̃:tales h; mores vel tales. ꝓ q̃to vͤticalis
pũctũ eoꝝ cancer eſt ſemꝑ: iccirco mores eis fuerũt ſemꝑ
tales. Hec igit̃ perpetuo ⁊ q̃ſi ꝑ nãm ob climatũ poſitura;
ineẽ dñr. Cõtingẽs vͦ ſil̃itudo cũ regiõib⁹ eſt q̃ ĩterdũ ꝯtin
git.interdu; nõ.ꝙ bellũ.peſtis.⁊ cetera mala nobis ãno h̃
M.ccccciij.acciderint eſt ꝙ eclypſis ſolaris magna in ſi
gno fuit:cũ quo regio nr̃a rõnẽ h; maxime apud ſueſſa;: ꝙ
forte ſueſſa plus cũ ea rõnẽ h;.qd aũt ſit h̃ rõ:poſteri⁹ dice
mus.op⁹ eſt igit̃ vt ydiotropias climatũ ac regionũ ꝑtitio
nes ꝑcognoſcamus:climatũ qde; ꝑꝑ ſolis ⁊ lune ſynodos.
Nã in illis Ptholo⁹ climata obſeruat.vt ĩ genitura. regio
nũ vͦ ob eclypſes.cometas.ac ꝯiũctiões ceteroꝝ plãetaꝝ:
q̃ dicit Ptholo⁹ de climatu; ydiotropys. ac peculiaritati
bus.perſpicua ſunt. Hos vͦ que in vſu hominum currunt:
addimus.

¶ Enuntum. IIII.

SEptẽ climata ſeptẽ ipſis planetis ꝯue
niũt ſigniſq; ipoꝝ: cardines terre cardi
nũq; tract⁹ ſimil̃r eiſdẽ ſubdunt̃.

¶ Que dicit Ptho⁹ de climatib⁹ ꝑſpicua ſũt:nũc q̃ recẽtio
res obſeruarũt: hec ſũt. ꝑm clima ſaturno eiuſdẽq; ſignis:
capricorno.v;.⁊ aquario tribuendũ eſt. 2m ioui eiuſde; ſi
gnis piſcibus ⁊ ſagittario. 3m marti eiuſde; ſignis arieti ⁊
ſcorpio. 4m ſoli eius ſigno leoni. 5m veneri eiuſdẽ ſignis
tauro ⁊ libre. 6m mercurio eiuſdẽ ſignis vͥgini ⁊ geminis.
7m lune eiuſdẽ ſigno cancro. Docet aũt hãc diſtributio
ne; moꝝ eoꝝ cũ planetis ipſis ſigniſq; eoꝝ ꝯueniẽtia. Si
mili rõne aiũt ortũ ꝯuẽire ſoli:occaſu; ſaturno:culmẽ mar
ti:imũ mercurio:tractũ e culmine in ortũ veneri:tractũ ab
occaſu ĩ imũ lune: tractũ ab ortu ĩ imũ ioui: e culmĩe vͦ in
occaſu; capiti. Hec an vera ſint:diligẽti obſeruatõe ſũt ani
maduertẽda: ſint aũt nunc ꝓbabili rõne accepta. q vͦ ꝑce
pta Ptholomei cupit obſeruare. Hec ꝑuifaciet:nec mltu;
curabit:ſ; ſolũ regionu; ꝑtitiõi incũbet. vt vͦ q̃ dixim⁹ pa
teãt exẽplũ cardinũ ſubſcribam⁹.

Exẽplũ cardinũ   A Culmen.

B Imum.

Exemplum climatum.

Primum

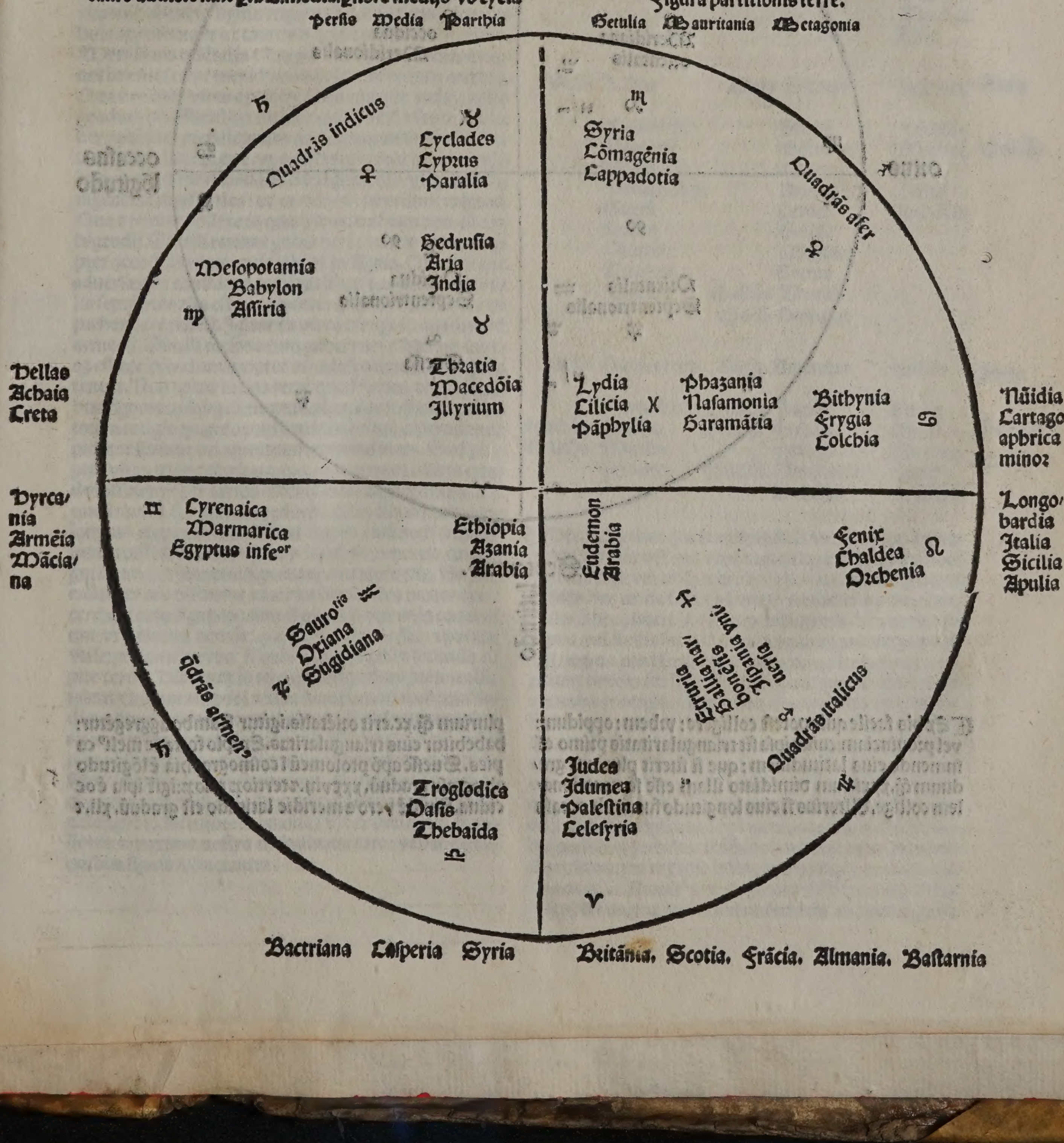
♒	♄	2m	♄	♑
♓	♃	3m	♃	♐
♈	♂	4m	♂	♏
♌	☉	5m	☉	♌
♉	♀	6m	♀	♎
♊	☿	7m	☿	♍
♋	☽		☽	♋

¶ Enuntum. V.

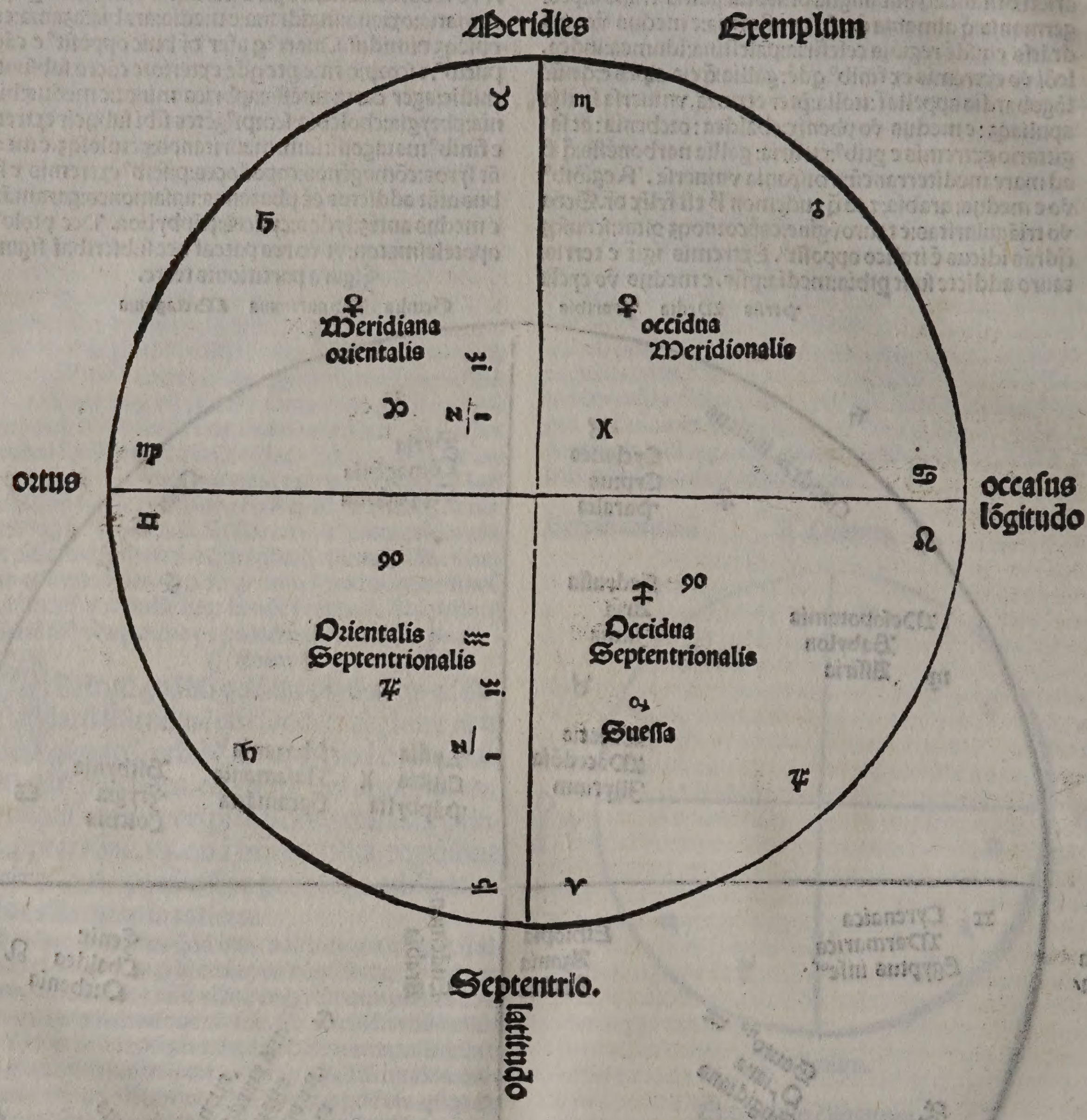
Quatuoꝛ ſūt. xij. ſignoꝝ triangularitates quiq꜓ue ſtelle erratice qbus omnes regiones ſubijciuntur.

¶ Que grece trigōi latie triāgularitates: nūc ī oꝛe hoīum triplicitates ſūt: pmā gdē ꝯſtituūt. vʒ. arieſ: leo: ſagittariꝰ Sūt vō q̄drantes q̄tuoꝛ: vtpote: italicꝰ: īdicꝰ: apher: atq꜓ armenꝰ: at tūc ī q̄drāte italico ptibꝰ nr̄i oꝛbis extremis: arieti bꝛitania: q̄ nūc anglia dr̄: ſcotia: gallia trans alpes: germania: q̄ almania ē: itē q꜓ vaſtarnia: e medys vō quadrātis eiuſdē regiōis celeſiria: paleſtina: idumea: iudea. leōi vō extremis ex finibꝰ gdē: gallia: q̄ cis alpes ē: q̄ nūc lōgobardia appellat̄: italia: p̄ter etruriā. vniuerſa ſicilia apuliaq꜓: e medys vō phenix: chaldea: oꝛchenia: at ſagittario extremis e ptibꝰ: etruria: gallia narbonēſis: q̄ ē ad mare mediterraneū: ⁊ hiſpania vniuerſa. Regiōibꝰ vō e medys: arabia: ⁊ ea q̄ eudemon h̄ eſt felix dr̄. Scđa vō triāgularitas: e tauro v̄gine: capcoꝛnoq꜓ ꝯſtat: ſcđuſq꜓ q̄drās īdicus ē italico oppoſitꝰ. Extremis igit̄ e terris: tauro addicte ſunt ptbia: media: pſis. e medys vō cyclades iſule: cypꝛus: atq꜓ aſia mioꝛ: queq꜓ paralia: q̄ ad mare poſita: a grecis dr̄. virgini extremis e finibꝰ: meſopotania babylon: aſſyria. e medys vō hellas: achaia. i. grecia: ⁊ creta iſula. capcoꝛno extremis e finibꝰ: india: aria: gedruſia: e medys: thracia: macedōia: illyriuʒ. Tertiꝰ q̄drās armenꝰ ex geminis: libꝛa: aq̄rioq꜓ ꝯſtat: e pte exterioꝛi geminis ſubyciūtur hyrcania: armenia: manciana ab īteriori vō cirenayca: marmarica: egyptꝰ īferioꝛ: at libꝛe pte ab exterioꝛi: bactriana: caſperia: ſyria. ab īteriori vō tebaida: oaſis: troglodica: aq̄rio extrema e pte ſauromatia: oxiana: ſugidiana: e media: arabia: azania: ethiopieq꜓ dimidiū. Quartꝰ q afer dr̄ huic oppoſitꝰ e cācro: piſcibꝰ: ⁊ ſcoꝛpio fit: e pte gdē exterioꝛe cācro ſubſunt numidie: ager cartaginēſis: aphrica minoꝛ: e medys: bithynia: phꝛygia: cholchia: ſcoꝛpiꝰ gētes ſibi ſubycit extremiſ e finibꝰ matagonitiam: mauritanos: getuloſq꜓. e medys āt ſyros: cōmagēnos: capadoces: piſcibꝰ extremis e finibus aiūt addictos eē phazanos: naſamones: garamātes. e medys auteʒ: lydos: cylices: pāphylios. Hec ptoloꝰ. y. apoteleſmaton: vt vō res pateat hec ſubſcribat̄ figura.

Figura partitionis terre.

¶ Ptolomeus itaqꝫ ex oꝛtu in occaſum lineã traxit que graduum eſt.c.lxxvij.ꝛ vnius quarti:ꝛ ita tota ſit graduum.c.lxxx.nam paruꝫ refert: e meridie in ſeptentrionẽ. alteram pꝛimam interſecantem pꝛoducit:graduum.vꝫ. lxiij.Pꝛimaꝫ longitudinis.Scđam latitudinis vult eẽ. Hac igitur diuiſione cõſtituta: totius terre habitabilis quatuoꝛ relinquuntur quadrantes.Pꝛimum vult ſubijci:arieti:leoni:ꝛ ſagittario:gubernari vero a ioue:ac marte.Scđum huic oppoſituꝫ tauro:virgini:capꝛicoꝛno:gubernari vero a ſaturno ꝛ venere.Tertiuꝫ geminis:libꝛe:ꝛ aquario:e ſaturno ꝛ ioue regi.vltimuꝫ huic diametrũ: cancro:ſcoꝛpio, ac piſcibus:e marte vo venereqꝫ regi.

¶ Ex his facile quis poteſt colligere: vꝛbem: oppidum: vel pꝛouinciam:cuius ipſa ſit triangularitatis pꝛimo aſſumendo eius latitudinem: que ſi fuerit plurium graduum ꝗ̃.xxxi.cum dimidiato illam eſſe ſeptentrionalem collige.Ulterius ſi eius longitudo fuerit ab occaſu plurium ꝗ̃.xc.erit oꝛiẽtalis.igitur ſi ambo aggregẽtur: habebitur eius triangularitas.Exẽplo foꝛtaſſe meli⁹ capies. Sueſſe apđ ptolomeũ i coſmographia ẽ lõgitudo ab occaſu graduũ. xxxviij.ꝛ tertioꝝ duoꝝ:igiẽ ipſa ẽ occidua.Eiuſdẽ vero a meridie latitudo eſt graduũ. xli.ꝛ

cum dimidio: ⁊ tertio: igitur ſeptentrionalis. quare vrbs noſtra erit inter occaſum ⁊ ſeptentrionem conſtituta: ⁊ ita in triangularitate arietis: leonis: ac ſagittary continebitur: cuius generales gubernatores erunt iuppiter ⁊ mars. Hoc igitur modo vrbium: oppidorum: ac locorum triangularitas apud Ptolomeum inueniri poteſt. Sunt qui contra hec argumento obyciunt ꝙ vel triangularitates he his ſignis ſubduntur: ꝙ ſitu ſub eis continentur: vel ꝙ ceperunt tunc habitari: cum ſignuꝫ triplicitatis in finitorem eius emergebat. Scd̄o quum ſol ⁊ luna in triangularitatibus partem dominy aſſumant: cur ī his triangularitatibus Ptolomeꝰ nihil de his dic̄. Ad horuꝫ igitur intelligentiam animaduerſione dignū triāgularitates: vt diximus ſiue triplicitates eſſe quatuor. Sunt autem e diuerſarum idiotropiarum hoc ē naturalitatum. Prima quidem que ex ariete ⁊ leone: ⁊ ſagittario conſtat: eſt occidua ſeptētrionalis: argumēto ꝙ mouet ventos inter occaſum ⁊ ſeptētrionem: ſeptētrionalemqꝫ ⁊ occiduū. Si igitur mouet aereꝫ in parte illa: conſonum eſt eius vires eſſe in quadrante italico. Fuerunt autem iuppiter ⁊ mars gubernatores: eo ꝙ auctoritates habent in ſignis trigoni. Secūda triangularitas huic oppoſita: que ex tauro virgine ⁊ capricorno conſtat. Meridiana oriētalis eſt: argumento. vꝫ. ꝙ ventos mouet orientales: ac meridianos: eoſqꝫ interdum mixtos. Qua e re eam vires exercere in quadrante indico colligendum eſt. Similiqꝫ ratione gubernari a ſaturno ⁊ venere: propter preualentiam auctoritatum in ſignis. Tertia triangularitas: que. vꝫ. conſtat cancro: ſcorpio: ⁊ piſcibus: occidua meridionalis eſt: argumento. vꝫ. ꝙ ventos ingenerat meridiales: ac occiduos: interdum mixtos. Qua e re eam pollere in quadrantem afrum non eſt ambigendū. Simili ratione gubernari e marte ⁊ venere: ꝓpter oecodeſpotiam: quā habent in ſignis. Quarta huic aduerſa: que conſtat ex geminis libra ⁊ aquario: orientalis ſeptētrionalis eſt: vt ex ventis quos concitat: quis deprehendere poteſt. Igitur ea vires dirigit in quadrantē armenū. Simili ratione eam gubernari e ſaturno ioueqꝫ eſt accipiendum: propter oecodeſpotiam: quā ī ſignis tenent. Non igitur totius terre quadrantes triplicitatibus ſignorum ſubyciuntur: ab aſcendente ſigno: qd̄ finitorem tetigit: quando primum inhabitari ceperunt: nec propter ſituum vel aſpectuum rectitudinem. Sed propter vires triangularitatum: quas exercent illis in quadrantibus: vt per aerias alterationes deprehenſum eſt: quadrantes ſubyci triangularitatibus illiuſmodi Ptolomeus cognouit. Confirmat autem eiuſmodi triplicitatum diſtributiones morum incolentium: tum cum ſignis: tum cuꝫ planetis ſignorum conuenientia. Siquis enim per oēs diſcurret inueniet incolentes mores exercere: qui cum ſignis: ac cum ſignorum dominis conueniunt: vt ꝑ omnes demōr: quod q2 longum eſſet: ⁊ parum vtile: ptolomei verba (ſi quis cupit) legat in ſecundo. capite tertio. His auteꝫ in triangularitatibus pretermiſit ſolem ⁊ lunam: eo ꝙ ſol ⁊ luna ſunt domini totiꝰ: qui dedignantur partium dominia ſortiri: ſi quis autem voluerit eos ponere poteſt: ſed non erit cōferens: ꝙ eorū eclypſes obſeruare docet ptolomeus. vrbes vero vel oppida ſubyci his ſignis perhibetur: que aſcendebant tempore quo ceperunt edificari. Hec autem quo pacto ſint obſeruata: ignoro. ſat mihi eſt quaſdaꝫ vrbes preſertim famoſiores: ⁊ maxime noſtra in italia narrare: vt habeatur: quibus ſignis ſubyciantur.

Aſcñs	Aries	Aſcñs	Taurus	Gemini	Aſcñs
	Neapolis		Bononie	Ceſene	
	Florentie		Senarum	Regy	
	Fauentie		Uerone	Nouarie	
	Jmole	ap̄ aliq̄s	Ancone		
	Ancone		Peruſy		
ap̄ aliq̄s	Forliuy	ap̄ aliq̄s	Teruiſy		
	Capue		Campanie		
		ap̄ albu.	Conſtantinopolis		

Aſcñs	Cancer	Aſcñs	Leo	Uirgo	Aſcñs
	Uenetiarum		Rome	Arety	
	Uicentie		Mantue	Parme	
	Mediolani		Alexandrie	Toleti	
ap̄ aliq̄s	Conſtantinopolis		Rauenne	Jmole	ap̄ aliq̄s
			Cremone	Beneuēti	
			Damaſci	Papie	
				Tarenti	
				Tele	

Aſcñs	Libra	Aſcñs	Scorpiꝰ	ſagittariꝰ	Aſcñs
	Placentie		Genue	Hierlm̄	
	Uicentie		Piſtorie	Mediol.	ap̄ aliq̄s
	Urbinatis		Patauy	Firmi	
	Pedemonty		Arimini	Eſculi	
	Sueſſe		Ceruie	Auiniōis	
	Caiete		Brixie		
	Oliueti		Mutine		
	Traiecti		Creme		
	Salerni	ap̄ aliq̄s	Teruiſy		
		ap̄ alb.	Damaſci		

Aſcñs	Capricornus	Aſcñs	Aquarius	Piſces	Aſcñs
	Romādiole	ap̄ aliq̄s	Papie	Lume	
ap̄ aliq̄s	Forliuy	ap̄ aliq̄s	Forliuy	Ancone	ap̄ aliq̄s
ap̄ aliq̄s	Mutine		Piſauri	Mutine	ap̄ aliq̄s
	Ferrarie	ap̄ aliq̄s	Urbinatis	Come	
			Teruiſy	alexādrie	

¶ Hec ſigna ſunt que horoſcopabāt vel tempore iactus primi lapidis: vel quo ceperunt primum inhabitari: vel legibus regi: vel inſtaurari: vel ob alias cauſas: quas dicemus. hec an ita ſint: obſeruatores noſtri ita ſcribunt. picus ꝯ hec obycit volens incertum eſſe loca dogmata ſignis vel ſtellis ſubyci. arguᵗᵒ. vꝫ. ꝙ regnū: regio: vrbs vel dogma pro tāto ſubſūt ſigno: pro quāto hora qua ceperunt duodecim ſignorum aliquod apud finitorem ſui climatis emergit: qua e re ſi mathematicus ſcire debet ſignum rei: opus eſt: vt ſciat illius initium: hoc autem: vt dicit difficile vel impoſſibile eſt: quod ſapientum differentia indicat. Nam aly vrbis initium autumāt ex iactu primi lapidis: eo ꝙ ſeminis proiectioni ſimile eſt. aly qua cepit īhabitari: ſuiſqꝫ legibus regi: quod ſimile eſt animationi ipſi: aly a reſtauratione eius: nam vt vrbis perfectio perhibetur. Simili ratione de regno: nam aly ex hora qua rex ipſe inſtituitur initium ſumunt: aly e coronatiōe. Ampliꝰ ⁊ de dogmate ꝯtēdūt: nā aly ab hora q̄ ꝓphe dogma dat̄ initiū obſuāt: aly ab hora q̄ ꝓpha

ceteris pꝛebet:qua e re de reꝝ initys īpoſſibile eſt recte
ſentiri.Ex his picus noſter curioſiſſim⁹ mathematicoꝝ
exoꝛdia refellit.Leopoldus inter mathematicos curio
ſiſſimus ſic docuit ſignum vꝛbis:vbi ignoretur eſſe ob-
ſeruādū:vt tpe quo vꝛbs ipſa calamitoſam īcurrit rem:
vt qñ vel dirimit̄:vel ↄterit̄:ſignū in themate iacture il
lud obſeruet̄:qđ toto illo ī themate pluribus afflictioni
bus dānat̄.Nā illud eſt vꝛbis ſignū.planeta vero:q tūc
ēt pluribus afflictionibus afficitur erit planeta vꝛbis.
Aly dicūt illud ſignū eſſe obſeruādum:qđ ad finitoꝛem
emergebat:tūc cū p̄ᵐ reſtaurari vꝛbs cepit:vt poſt caiete
direptionē:cū p̄ᵐ inſtaurari cepit:ſignū illud accipiatur:
qđ tūc oꝛiebat̄.Hec quā vera ſint:nūc omittimus.Naꝫ
p̄ᵐ eſt falſum:ſcđm ē difficile.Cū.n.vꝛbi accidit calami-
tas:ſi qdē ē ī honoꝛibus:ſignū afflictius erit culmen vꝛ-
bis:ſi exitiū:erit aſcñs:ſi direptio bonoꝝ:ſignū illđ erit
locus ſoꝛtis.quare nō pōt obſeruatiōe leopoldi aſcñs vꝛ
bis ꝓhiberi.Scđꝫ difficile:qꝛ illa reſtauratio vel ē quā-
do oēs:vel qñ vnus inhabitare ceperūt:vel qñ legibus
regi:⁊ in hoc ē differētia.Ptolomeus docet obſeruare ia
ctū pꝛimi lapidis:nā vꝛbis ſignū ē iactus aſcñs.docetqꝫ
qñ hec ignoꝛātur:obſeruare ſignū qđ cadebat in.x.loco
geniture p̄ncipis:q vꝛbē fundauit.vt ſignū.x.loci genitu
re traiani:eſt ſignū traianopolis:ↄſtātini.x.eſt ſignū con
ſtantinopolis:⁊ ita in ceteris.Planeta v̄o pollētioꝛ ī the
mate iactus eſt vꝛbis planeta.veꝝ leopoldus ait plane-
tam afflictioꝛē tēpoꝛe calamitatis vꝛbis eē vꝛbis plane
tā:⁊ qñ hec ignoꝛem⁹:planetā cui attribuit̄ dies foꝛi ob-
ſeruat ꝓ planeta vꝛbis:vt qm̄ ſueſſe dies foꝛi ē iouis:ic-
circo iouē ſueſſe planetā tribuit.Sed hec in ſupplemen
tū ſūt recipienda.De his latius poſtea dicemus.Qđ v̄o
picus ait pace ſua.nihil ē.Illa.n.dr̃ia ſapiētū aſtipulatur
difficultati:non autem impoſſibilitati.Hec de locis.

Enunᵗᵘᵐ. VI.

SImili ratione ſtelle non erratice loca
gubernant:que gradus in quibus ip-
ſe ſunt edificatiōis tēpoꝛe gubernāt.

In genitura vꝛbiū pꝛimarie ꝑtes ſunt car-
dines:vt oꝛtus:culmen:occaſus:⁊ imum.itēqꝫ ſolis ⁊ lu-
ne loca:p̄cipue luminaris cōdictionary:hoc eſt ī diurna
edificatione ſol:in nocturna:luna:eſt ⁊ rurſus locus ſoꝛ-
tis.Ad hec ⁊ loca aphetarum.nō erratice igit̄ ſtelle:que
his ī locis edificationis tpe collocate ſunt:vires hñt gu-
bernādi ea:que ſubyciūtur:vel que attinēt ad illos gra-
dus:⁊ hoc ſiue ſtelle ille declinent ad meridiē:ſiue aſſur
gāt in ſeptētrionē.Qua e re quotiēs in eclypſibus ſtelle
he afflicte:vel male afflicte fuerīt:⁊ res ſue ꝑtis impedi
entur:vel ingraueſcēt:vt ſi ſtella que culmē in edificati-
one ſueſſe tenuit:fuerit in themate eclyptico dānata:dā
nabūtur que ſunt magiſtratuū:atqꝫ opeꝝ vꝛbis ⁊ in ce-
teris id genus.

Enunᵗᵘᵐ. VII.

CUm aut vꝛbis aut oppidi cuiuſpiam
genitura ignoꝛabitur:eius aut pꝛinci
pis aut regis:qui vꝛbi imperitet:cōſi-
derāda eſt:ſignumqꝫ in ea culmināſ
loco hoꝛoſcopi vꝛbani loci ſtatuendum:illiqꝫ
vꝛbs dedicanda.

Hoc ptolomeus ait in ſupplemēto.vꝫ.qñ hoꝛoſcopus
vꝛbani loci ignoꝛet̄:tūc.n.ſignū culmināſ ī genitura p̄n
cipis illi⁹.vꝫ.q edificari iuſſit:tanq̄ꝫ ſignū hoꝛoſcopans
vꝛbani loci ꝓhibebit̄.Naꝫ idiotropia ſiue peculiaritas
x.loci eſt hec.hoc ē iubere vꝛbes ↄſtrui vel deſtrui:idio-
tropia aſcñtis eſt vitā ⁊ eē ſuſcipere:⁊ ſic culmināſ ſignū
rōnē hꝫ cū genitura loci.Sed hoc ptolomei pꝛeceptum
qōne nō caret:nā lꝫ obſeruatio hec foꝛtaſſe hēret locum
his in oppidis:que decreto regis eēnt ↄdita:vt ab Alexā
dro:que alexādria:a ſeleuco ſeleucia:a ceſare auguſto ce
ſariaguſta:traianopolis a traiano:tamen vbi dñi ignoꝛē
tur:vel ipſe vꝛbes ſepius inſtaurate ſint:in culmen dño-
rū quomodo hoꝛoſcopāſ ſignuꝫ ſit referēdū:ignoꝛo.vꝛ-
bes.n.ipſe p̄cipue vetuſtiſſime ſepius dirute:ac bellis at
trite:ſepiuſqꝫ īſtaurate:vt neapolis coꝛrado ab rege.cc.
liy.annis ante hūc.M.⁊.ccccc.⁊.iy.diruta eſt:dieſqꝫ ad
plurimos ita deſerta:vt a nullo habitaret̄.Capua pꝛete-
rea cāpanie ciuitas nō obſcena nr̃a tēpeſtate a galloꝛuꝫ
exercitu lodouici regis iuſſu ita diruta depopulataqꝫ ē:
vt pluribus dieb⁹ deſtituta a nullis īcoleret̄.vꝛbs roma
quot vicib⁹ euerſa ſit.magnificētiſſimaqꝫ illa menia di
repta:narrāt hiſtoꝛie:vñ poeta.roma q̄ꝫta fuit:ip̄a ruina
docet.Num igit̄ iſta menium:ſiue inſtauratio:ſiue fun-
datio:ſiue pomerioꝝ pꝛomotiones alys ab auguſtis fa-
cte romuleā edificationē anteibūt:eruntqꝫ illi p̄ferēde.
⁊ ſi dices romulea edificatio ignoꝛat̄:num ꝓpterea ſtan
dū erit meniū inſtauratiōi:ſi qdē inſtauratio hec pome-
rioꝛumue pꝛomotio nō vꝛbi dedit initiuꝫ eiuſqꝫ inhabi
tationi:ſed muroꝝ tm̄ īſtaurationi aut amplificationi.
Ad hec ſepius oppida conduntur:legeſqꝫ:arces ⁊ caſtra
erigūtur inuitis dñis:nō igitur ad culmen dñi cōfugien-
dū:⁊ ꝓꝑ hec ⁊ alia multa p̄ceptū hoc qua nā cā ſit obſer-
uandū:ignoꝛo.Qua e re leopoldus a diuturnioꝛe obſer-
uatione:⁊ bonoꝝ ⁊ maloꝝ euētuum illius foꝛſitan hoꝛo
ſcopum colligi pꝛecepit.qđ minime mihi placet.potuiſ-
ſent.n.euētus ipſi non vnis a cauſis pꝛoficiſci.Quamob-
rem ſapide ptolomeus ad ſyrum ait rerū particulariuꝫ
pꝛedictionem ad furentes numineqꝫ afflatos eſſe rele-
gandam:minime vero ad ſcientem.quo fit:vt nulla rati
one cōmittendum ab aſtrologo:vt incertis ipſe ancipiti
buſqꝫ initatur pꝛincipys:⁊ q̄ꝫ ignoꝛāter aſtrologi noſtri Contra
qui annuas edunt pꝛedictiones faciāt:tu colligas.Ipſi aſtrolo-
enim ex ſolo vꝛbis hoꝛoſcopante ſigno de vꝛbe peſtem: gos nr̃a tēpeſtate
lueꝫ bella:honores:mercationes:oꝛbitates:⁊ cetera ma
la pꝛedicere audent:multifariam deliquētes:pꝛimo nā-
qꝫ de hoꝛoſcopāte ſigno quāta ſit ambiguitas:ex his no
ſti.Scđo etiam ſi de eo certus ſit:per ipſum dyudicare
de vꝛbis moꝛbis:peſte:lue foꝛtaſſe poteſt:nam aſcendēs
vꝛbis eſt vite apheticyſqꝫ locus:ſed qua nā cauſa ꝑ ip̄ꝫ
de honoꝛibus:qui ad decimā ſpectant:iudicat:qua nam
de fratribus:vxoꝛibus:nuncys:bellis:rixis:mercationi
bus:que ceteris locis dedicant̄:dyudicare audeāt:igno
ro.nimirum igitur ſi hi frequentiſſime:vt fabulatoꝛes:
ac circulatoꝛes perhibentur.

Enunᵗᵘᵐ. VIII.

SOl pꝛimarias vires exercet:ſed luna
ſecundarias:quinqꝫ erratice tertias:
vltimas ſtelle non erratice.

Sol ⁊ luna(auctoꝛe ptolomeo)pꝛincipes
ſunt:ꝙ lumine ⁊ magnitudine ſenſibilioꝛes ſūt.Sol au
tem:tanto maioꝛ luna:quanto magnitudine ⁊ luce exu-
perat eam.Luna vero tanto maioꝛ erraticis:quanto ſi-
militer luce ⁊ coꝛpoꝛe inualuerit.erratice tanto pollen-
tioꝛes non erraticis:quanto motu:luce:⁊ coꝛpoꝛe excre
uerint.verum tres ſuperioꝛes pollentioꝛes ſunt duobus
inferioꝛibus:tum ꝙ illi e ſole ipſo parum elongantur:⁊
pꝛopterea ſunt quaſi pꝛoſtrati:ſub radyſqꝫ deuicti:iccir
co nō īdocte aiūt:q ſolē regi:lunā comiti:vel duci:ſatur-
nū iouem ⁊ martem tribunis:⁊ venerem:⁊ mercurium

cubicularis cōperāt. Nā vires ſubordinatas exercēt. de
bis latiꝰ dicemꝰ: cū de ꝯiūctionibus diſputabimus.

Enunᵗᵘᵐ. IX.

Quatuor in eclypſium predictionibꝰ
obſeruanda: loca videlicet quibꝰ euē/
tus ipſi portenduntur: tempora ge/
nus ⁊ ſpecies.

¶ Eclypſis ſiue lunaris: ſiue ſolaris non omnibus in re/
gionibus: nō oībus in oppidis ſiue vrbibus: nō oībus in
hoībꝰ portēdit. Nā eclypſis gnālis ē euētuū cā: imo gnā
liſſima q̄ eē pt: ⁊ pollētiſſima: vt diximꝰ: ⁊ dicemꝰ. Deſcē/
dētibꝰ vō a gnāliſſimiꝫ ad ſpāliſſima (auctor̄ porphirio)
oꝫ ire p meᵃ: pp qđ mathe^cꝰ diligēti rōne ꝯſiderare dꝫ: q̄
in ſiḡrū triāgularitate ꝯtigat eclypſis: q̊ue ī ſigno triāgu
laritatis. Itēqꝫ q̊ ī ſitu thematis: num ī ortu aut culmīe.
an ī occaſu. Ad h̄ an ī tractu ab ortu ī occaſuꝫ ꝑgrediēte:
aut ab ip̄o culmīe ī occaſuꝫ v̄ſus declināte. Nā eclypſes
ſub terrā ꝯtigētes. p̄cipit Ptholoꝰ nō obſeruari. Tū qꝛ
nobis q hāc orbis ꝑtē īcolimus: lucis tūc nulla fit ſubre/
ptio. Tū qꝛ qđcūqꝫ futurū inuit̄ ꝑtenue ac ībecille erit.
Tū vel maxīe ob terre opacitatē: qbꝰ.n. ꝯiūctio vł̄ oppō
nullū facit lucis defectū. his nō plus portēdet q̄ꝫ ſi eſſet
ꝯiūctio vel oppō tm̄. Rurſus diligenti obſeruatione dꝫ
mathe^cꝰ colligere ſigna diametra: ac q̄drāgula loco ecly
ptico: eclypſares nāqꝫ maleficētie p̄ncipalr̄: ⁊ maxīe ſig^o
cui ꝯtigūt eclypſes: ierūt. eſt.n. ſignū veluti mā ⁊ mediū.
ī q̊ ⁊ p qđ affectōes ſiue bōe ſiue male eclypſiū ſuſcipiet̄.
Scdario maleficētie eiꝯ ſig^o ī diametro portēdent̄. offen
dit.n. eclypſis ñ tātū ſignū in q̊ ē: ſed hoſtilibꝰ irradiatio
nibꝰ ēt ſignū diametrū. Tertio ⁊ illi eidē q̄drāgula. emit
tit.n. radios ſuos hoſtiles q̄drāgulis ſignis: cū qbꝰ male
ficā hꝫ ꝯfiguratōeꝫ. eclypſares igit̄ affectōes p̊ ī ſigno: cū
lumīare corporalr̄ iūgit̄: ſuſcipient̄. 2° ī ſigno eidē dia/
metro. 3° ſignis eidē q̄drāgulis. In ſexāgulis vō: ac triā/
gulis maleficētia illa nō ībibet̄: qꝛ bn̄fica ꝯfiguratione
illis ꝯiūgit̄. Ueꝝ maleficētia minacior eſt ſigno in ipſo:
cui eclypſis corporalr̄ collocat̄: tāto qdē minacior: q̄ꝫto
ꝯiūctio fortior eſt diametro. diametra vō fortior q̄dran
gula: tātoq̄ꝫ pollētior: q̄ꝫto diametrā ꝯfiguratio hoſtilior
eſt q̄drāgulatiōe. Quibꝰ qdē ordine ſuo ꝯpoſitis. dimen
ſimq̄ꝫ pēſitatis. qbus p media malefice ille eclypſiū affe
ctiōes ſuſcipient̄ in regiōibꝰ. vrbibꝰ. oppidis: facile erit
mathe^co p̄dicere. Qualia qdē.n. futura ſint euēta: figura
tiōes ex ipſa īdicabunt̄ vt dicemus. quo aūt in terraꝝ q̄/
drāte. qbuſue ī regiōibꝰ (qđ gnālius qdē eſt) triāgulari/
tas ipſa pollicet̄: nec nō triāgularitatis ipſiꝰ dñi. Qđ aūt
ꝑticulariꝰ: cui vel vrbi: vel oppido euētus ipſe portēdet̄
ſignū ip̄ꝫ: ac ſigni ipſiꝰ dñs: in q̊ deliquiū ꝯtigit: ac loca ei
malefica ꝯfiguratōe iūcta declabūt. Nā edificatōes: ſi/
ue vrbes: ſiue oppida: q̄ rōnē hn̄t h̄ eſt q̄ ſubyciunt̄ ſigno
eclyptico: vel illi eidē malefica iūctis ꝯfiguratiōe nimi/
rū ſiḡtiōes ip̄as euēturas ſuſcipiūt: atqꝫ ille potiſſimuꝫ:
que ſigno deliquy ſubyciunt̄: poſt has: q̄ diametro: poſt
has: q̄ q̄drāgulis. In qbꝰ q̊qꝫ deliquiū ſupra terrā factū
apparuerit. Hoc qdeꝫ igit̄ mō gnāliſſima illa cā per me/
dias dr̄ias deſcēdit ad ꝑticulares euētus. bn̄ igit̄ Ptho/
lomeꝰ loca qbꝰ euētus ipſi portēdunt̄: aīaduertēda eē
p̄cepit. Poſt h̄ tēpora Pthoꝰ obſeruari iubet: ita vt tria
tēpora ꝯſiderent̄: tres itē horoſcopatiōes ſiue eiuſdē ſi/
gni ſiue diuerſi: ⁊ ſic tria themata ꝯſtitui: ita vt ſtatiꝫ ab
ipſo eclypſis initio capiat̄ ſigni ab ortu aſcn̄tis horoſco/
patio. 2° cū mediū ꝑgredit̄ defectꝰ ſpatiū horoſcopatio
eſt colligēda. 3° ⁊ cū iā deſinit ēt horoſcopus eſt collocā/
dus: ⁊ ita tres horoſcopatiōes iux̄ tria tēpora: triaqꝫ the/
mata. Nā p̊muꝫ q̄ in p̊mis. 2^m q̄ in ſecūdis. 3^m q̄ in tertys

tēporibꝰ accidāt: ſignificare vn̄r. Tēpora p̄terea euētuū
nō vna rōne colligunt̄. Nā tp̄s q̊ ꝑduraturi ſunt euētus:
aliud eſt a tēpore quo poſt eclypſes ſūt incepturi. Tem/
pus quideꝫ.n. quo incepturi ſunt vna rōne colligi debet
in ſolari ⁊ lunari eclypſi. vt ſuo loco aperiet̄: ſꝫ quo tem
pus ſint perduraturi non vna rōne ī lunari ⁊ ſolari. Nā
a ſole annus demanet: a luna mēſis. Diuturnitas igitur
ipſa eclypſis: vbi ſolaris fuerit: annuū qdē tp̄s: vbi vō lu
naris mēſtruū decernit: q̊ fit: vt hore due ſolari ī eclypſi:
ānos q̊ꝫ duos denūciēt: ī lunari mēſes: nec vō minuta ho
rarū p̄termitti debēt. Ceteꝝ pp mūdi climata ſitūqꝫ q̄/
drātiū: ac locoꝝ neq̄q̄ꝫ cūctis ī regiōibꝰ ē eadē eclypſiū
vel breuitas: vel diuturnitas q̊circa nec tot vbiqꝫ tꝑa
ſiue āni mēſeſue: nec eadē euētuū itēſio vel remiſſio por
tēdit̄. vbi.n. ſpaciū ip̄m diutiꝰ fuerit: tp̄s q̊ꝫ ꝑducit̄: ⁊ vis
ip̄a euētuū magis ac magis intendit̄. ꝑ nā ēt locoꝝ atqꝫ
ꝯfigurationū: tū errātiū ſtellaꝝ: tū ēt ſignoꝝ: ſapide igit̄
Ptoloꝰ tꝑa obſ̄uari p̄cepit. Poſt hec de genere: euentus
itaqꝫ accidētia ſūt: accidētia āt genꝰ ſuū ſortiūtur e ſbis
ipſis ī qbus herēt: vt. d. ariſto. q̄ e re vbi euentus erūt in
hoībꝰ: aliud genꝰ erit: vbi erūt ī aeris ꝑturbationibꝰ: vbi
ī volucribꝰ: aliud erit vbi ī aq̄tilibus: vbi aūt ī ſeminibꝰ
⁊ frugibus aliud: vbi ī fructicibus ⁊ plātis: vbi ī religio/
nibus aliud: vbi ī rixis: belliciſqꝫ ꝯtentionibus. itemqꝫ
aliud qn̄ in regibꝰ magiſtratibuſqꝫ ipſis: aliud qn̄ in mer
cationibꝰ: aliud qn̄ in regibꝰ: ⁊ qn̄ ī plebe aliud: aliud qn̄
ī viris ⁊ qn̄ ī mulieribꝰ: aliud qn̄ ī pueris: ⁊ qn̄ ī ſenibꝰ vł̄
iuuenibꝰ: aliud qn̄ ī vteꝝ ferētibꝰ: ⁊ qn̄ in vacuis. q̊ circa
gnā tot erūt: quot ſubiecta ip̄a: qbus euētus ꝯtingere aſ/
ſolēt. Qua vō rōne gnā euētuū varia ⁊ diuerſa ꝯtingant:
qn̄ de genere euētuū loquemur: aperiemꝰ. nō igit̄ irrati/
onabilr̄ ptoloꝰ genus aīaduerti iubet. Simlr̄ rōne ⁊ ſpēs ē
ꝯſiderāda: vel magis (vt logice loq̄r) dr̄ia. Nā euētus ī
vno gn̄e pn̄t eē bn̄fici ⁊ malefici: ⁊ mixti: ⁊ vbi bn̄fici ad
hec nō vna rōne: vt dicemꝰ. Si.n. in hoībꝰ euētꝰ erunt: ſꝫ
qdē malefici pn̄t eſſe: vt peſtis: lues: exitia: morbi ⁊ alie
hoīum varie calamitates. ⁊ ita ⁊ genꝰ ⁊ ſpēs in ſimul ha/
bebūtur. quare mathematicus ſpēꝫ obſ̄uare dꝫ. Ad hec
q̄tuor diligēter obſ̄uāda ptoloꝰ vbiqꝫ p̄cipit: vt dimēſiꝫ
qnqꝫ planetaꝝ ſtatus aīaduertatur: q. vꝫ. ⁊ q̄les ipſi ſint:
queqꝫ ipſi ꝑagrauerīt loca: quibꝰ ēt ꝯfigurationibꝰ vł̄ ir
radiationibꝰ locū eclypticū pulſent: qbuſue e celi ꝑtibꝰ:
Num ēt planetaꝝ aliqs ſit eclypſis tꝑe luminaribꝰ con
iūctus: ꝯtingit ne aut duos ex his aut plures ſil̄ copulari
q̊ue ī celi tractu: quoue ī ſigno. celi deniqꝫ totius ꝯfigu/
ratio ēt habēda ē: vt qd ab ortu exoriat̄: ipſaꝝ ſtellaꝝ cō
figuratiōes inſpiciēde: tū īter ſe ad luminariaqꝫ: tuꝫ ad
ꝑtē celi horoſcopātē: nec p̄tereundus eſt fixaꝝ ſiue aſpe/
ctus: ſiue pn̄tia: ſiue eiꝰ dñi q in ſigno p̄eſt collocatio aut
nā: ſimilēqꝫ in modū q̄drāgulātiū aut triāgulātiū inter
ſe. Amplius ⁊ ſignoꝝ decani obſeruādi qbuſcūqꝫ ſingu/
lis ſimulacra cooriunt̄: tum cū oriēte: tum cū ea ꝑte celi
cū q̄ fit eclypſis. Nā his accurate pēſitatis loca: tꝑa: ge/
nera: ⁊ ſpēs euētuuꝫ doctus mathematicus p̄dicere pōt.
Sūt tn̄ īter ceteros p̄cipue ſaturni iouis ac martis ſtatꝰ
(vt Ptolomeus inqt) obſeruādi: tum pp locū quē obti/
nēt ſuperiorē: tum ob motuū ipſoꝝ tarditatē: tum ob eo
rū cū luminaribꝰ domicilioꝝ poſituraꝫ. Domicilia eniꝫ
ſaturni amborum luminarium domicilys diametrant̄:
iccirco ſaturnus contrarius eſt ſoli. Iouis vero domici/
lia triangulantur domicilys luminarium: iccirco iuppi
ter ambobus cū luminaribꝰ ꝯuenit. Martis vō domi/
cilia q̄drāgulant̄: ⁊ ꝑpea eſt lumīaribꝰ ſemimaliuolus.
naꝫ vis q̄drāguli eſt ſemiaduerſa. veneris vō domicilia
ſexāgulant̄: iccirco cū eis bn̄fica ē. Mercury vō domici
lia cū ipſis luminaribꝰ ꝯiūcta ſūt: ꝑpea cū eis mediocri/

ter ſe hʒ. Quā e re vires triū ſupioꝝ pollētiores ſūt illis
veneris ac mercurij. Tū vł maxie hi tres ꝯſiderādi ſūt:
qꝛ ꝓ tpe ꝓpꝛijs curicul' ſoli alias e regiōe aduerſant̄: op-
ponūturqꝫ: dū. vʒ. ab eo partib⁹. clxxx. diſteterit. alias q̄-
drāgulāt̄: dū ptib⁹. xc. ab eodē ſeſe elōgauerit. alias triā
gulant̄: cū ptib⁹. cxx. ab eo ſeiūgunt̄. aliaſqꝫ ſexāgulant̄:
cū ptib⁹. lx. diſceſſerit. alias ꝯiūgunt̄: cū finito ptiū nuō.
ccclx. ꝯgredient̄: q̄qꝫ i venere ⁊ mercurio minime ſpectā-
tur. tū ꝙ venus nūq̄ꝫ plurib⁹ q̄ꝫ. xlv. ptibus. Mercuri⁹.
xxviij. a ſole elōgari pñt: ob qḋ vires eoꝝ ſemp ſūt eliſe
ꝓſtrate: ac radijs attrite. Quā e re iubet Ptholo⁹ ſtatus
p̄cipue ſaturni ⁊ martis ac iouis ēt aīaduertēdos. vt ſi
ſtatiarij vł retrogrādi: vł dirigētes ſint O O. Mutāt
.n. ad ſolē ꝯfiguratōez: q̊tiēs his i ſtatib⁹ ꝯſtituunt̄: ideqꝫ
vires alias atqꝫ alias ꝓ alijs atqꝫ alijs ꝯfiguratōib⁹ obti
nent. vñ Pli. 2°. hyſtoͤ nālis inq̄t: errātiū aūt tres ſupꝛa
ſolē dicim⁹ ſitas. occultant̄ meantes cū eo. Exoꝛiunt̄ v̄o
matutino diſcedētes nūq̄ꝫ ampli⁹ ptib⁹ vndenis. poſtea
radioꝝ ei⁹ ꝯctu tegunt̄: ⁊ in triq̄tro a ptib⁹. cxx. ſtatiōes
matutinas faciūt: q̄ ⁊ p̄ͤ vocant̄. mox in aduerſo partib⁹.
clxxx. exoꝛt⁹ veſptinos. Itē i. cxx. ab alio latere appꝛopi-
quāte: ſtatiōes veſptinas. q̄s ⁊ ſcḋas vocāt: donec aſſecu
tus i ptib⁹ duodenis occl'tet illas: q̄ veſptini occaſus ap-
pellant̄. Alij aūt craſſa q̄dā calcl'atōe moti dicūt hos: cū
ad p̊mā accedūt ſtatōez ſoli q̄drāgl'ari. In medio retro-
grdatiōis: e regione eidē diametrari. Dūqꝫ ad ſecūdā re-
deūt ſtationē. iteꝝ q̄drāgulari. Ex ſupputatiōib⁹. n. dep̄-
hēſuʒ ē hos i medio repedatiōis ꝯſtitutos ſoli e regione
aduerſari. vt in magne ꝯpōnis. li°. ptho⁹ decl'auit. Itēqꝫ
venerē ac mercuriū repedari frequēter depꝛehēſuʒ eſt.
Martē q̊qꝫ min⁹ ceteris. nā diſtātia lōgitudis ſaturni i
epiciclo ab eclyptica ē grduū. l. In ioue aūt. xx. in marte
v̄o nulla: qꝛ media diſtātia ab vtroqꝫ nodoꝝ nulla ē: ic-
circo mars min⁹ ſepe repedat. ſaturn⁹ v̄o cū e ſol' oꝛiē-
tali 5 ptib⁹. cxiiij. diſtat: retrogrdari icipit: q̄qꝫ in pte in p̊ͣ
ſtatiōe ꝯſtituit̄: ac occidu⁹ e ſole eadē nuō ptiū recedēs:
incipit dirigi: eſtqꝫ i ſtatiōe 2ͣ. Hec oīa ex ſupputatiōib⁹
Ptholomei i magne ꝯpōnis. lib°. xij°. ſupponam⁹: nūc v̄o
ſat ſit hr̄e hos tres i ſuoꝝ motuū diuerſitab⁹ alias cū ſole
ſoꝛtiri ꝯfiguratiōes. aliaſqꝫ pp̄ h̄ vires: iccirco ſtatiōes.
repedatōeſqꝫ nō ſunt p̄tereūde. Ad h̄ eoꝝ exoꝛt⁹ ⁊ occa-
ſus diligēter ſūt ꝯſiderādi: qñ q̄dē (auctoꝛe materno) il
li nō vna rōne hñtur in oīb⁹. ſaturni nāqꝫ ſtella (vt dic̄)
cū e ſole ptibus. xv. receſſerit. i. cū p̄cedēs oꝛta fuerit eſt
matutina. Simili mō etiā in iouis. xij. ptib⁹ recedēs ma
tutinū facit pꝛecedētē. venus ptib⁹. viij. mars ⁊ p̄cedēs
⁊ in. viij. pte ꝯſtitutus: matutinus efficit̄. mercuri⁹ p̄ce-
dens: ⁊ in. xviij. pte ꝯſtitutus: matutinus eſt. veſptine v̄o
ſūt cū i iſto ptiuʒ numero ꝯſtitute ſolē fuerit ſubſecute.
Hec craſſa mierua itelligi debēt. Nā ptolo⁹ i magne cō-
pōnis lib. vltio chaldeoꝝ vetuſtiſſimis ad hāc rē obſer-
uationib⁹: q̄s i ſyria habuiſſe affirmat: ſaturnū i p̊n° can-
cri ꝯſtitutū: ſi a ſole ptib⁹. xiiij. diſteterit eſſe in p̊n° appa
ritiōis ꝯcedit. Iouē i eodē loco p̊ᵐ apparere: ſi a ſole pti-
bus. xij. ⁊ trib⁹ q̄rtis vni⁹ ptis receſſerit. Martē. xiiij. p-
tibus minutis. xxx. venerē eodē loco veſpere oꝛiētē pti-
bus q̄nqꝫ: ac vni⁹ ptis duab⁹ tertijs. Mercuriū v̄o parti
bus. xi. ac duab⁹ eiuſdē ptis tertijs i eodē zodiaci loco ſe
rotinā hēre apparitionez: q̄ e re arcū viſionis in ſaturno
ipſo. xi. ptiū eē ꝯcludit. In ioue. x. In marte. xi. ptium: ac
circiter. xxx. minutijs. In venere q̄nqꝫ. In mercurio. x.
Hec q̄ rōne colligātur e ſupputationibus ptolomei ſup-
ponātur. Nūc v̄o ptolo. ſapide dixiſſe ſat ſit. ꝙ. vʒ. errati
carū ſtatus ſit aīaduertēdus. Nā ꝓ illaꝝ varia ac diffe-
rēti cū ſole ꝯſtitutiōe ēt: ⁊ cū eclypſi collocatiōe: varias
ac differētes vires exercēt. Solēt. n. hi i locis ꝯſtituti ſi
gnificationibus ipſi celeritatē: iterdū tarditatez p̄bere:
aliqñ ex pte pacari: qñqꝫ ad maleficētiā addere ñ parū.
rurſus aeris ſtatū iterdū ad vredies: qñqꝫ ad hūoꝛē exu
perātē: qñqꝫ ad caloꝛē exceſſiuum: qñqꝫ ad frigoꝛa atqꝫ
maxima gelicidia p̄mutare. Hi igit̄ tres tanq̄ꝫ pollētio-
res ceteris pretereundi nō ſunt. ℭ Enunᵗᵘᵐ. X.

Perepꝛeciū vero ē: vt curioſus ma
thematicus obſeruet qḋ illud ſignū
ſit: q̄ ve e triāgularitate: i q̄ eclypſis
ꝯtigit. Deide q̄ regiōes ſubijciāt̄ tri-
angularitati i q̄ deliquiū accidit. poſt hec q̄ re-
giōes: ſiue vꝛbes: ſiue oppida ſubdātur ſigno
eclyptico: ſiue ꝑ fundatiōis hoꝛoſcopationē:
phoſphoꝛiaqꝫ: ſiue ꝑ pꝛincipātiū culminatio-
nē. Nā q̄b⁹ cū regionib⁹ ſiue vꝛbib⁹ cōueniētiā
eiuſmodi iuenerim⁹: his ſignificatiōis euētuʒ
ꝯtigere neceſſe erit: maxie his q̄ cū eclyptico ſi
gno rōnem habuerint: eius videlicet eclypſis:
que ſupꝛa terrā facta apparuerit.

ℭ Hec ptho⁹ tradit apoteleſmatō. ij. ca°. v. Sʒ cur ḋ loco
p̊: dicamus ꝙ dep̄hēſo loco vbi eclypſares euēt⁹ ꝯtigūt
op⁹ ē: vt thema ꝯſtituam⁹ aſcñs. vʒ. cardies: ⁊ q̄ ſigna: q̄-
ue ſtelle: ſiue erratice: ſiue nō erratice i eis acciderit: ⁊ h̄
tā i initio: medioqꝫ q̄ꝫ i ipſi⁹ deliquij exitu: ſiue lūaris: ſi-
ue ſolaris ſit. Si nāqꝫ euētus ipi ſueſſe nequaq̄ꝫ ꝯtigerit
temere ⁊ fruſtra thema eclypſis ad ſueſſe oꝛizōta conſti
tueret̄. Eſt p̄terea alia rō: ꝙ tūc de tpe tā ꝑdurātiōis q̄ꝫ
ichoationis illoꝝ: pōt mathematic⁹ p̄dicere. Dep̄hēdet
eni q̊t eclypſis ibidē ꝑdurauerit hoꝛis: ⁊ q̊t ab oꝛizōte ſi-
gnis recedet: q̄bus pōt vtroqꝫ mō de tēpoꝛe definire: ſa-
pide igit̄ ſermonē de loco p̄accepit ptolo⁹. Loca igit̄ ipa
duplicē exigūt obſeruationez: ⁊ celi. i. q̄ i pte ei⁹ eclypſes
fiant. ⁊ terre: hoc ē q̄bus ſiue regionib⁹: ſiue vꝛbib⁹: ſiue
oppidis ſignificationes illaꝝ poꝛtēdātur. Naʒ celi loca
agēdi viʒ hñt: terre v̄o patiēdi: ſiue bona minitētur ſiue
mala. E celi q̄dē igit̄ pte p̊ p̄cipit ptolo⁹ vt inſpiciam⁹ qḋ
illud ſignū ſit: q̄ ēt e triāgularitate i q̄ lucis ſurreptio cō
tingit. E terre v̄o pte p̄cipit: vt examinemus p̊ q̄ regiōes
ſubijciātur triāgularitati: in q̄ lux extinguit̄: inde q̄ regi
ones: ſiue vꝛbes: ſiue oppida ſubdātur ſigno eclyptico. q̄
eni i vꝛbe ſignū ipſuʒ eclypticū hoꝛoſcopauerit: illā ipaʒ
nominatim indicabit. In eadē hac ꝯſideratiōe p̄tereun
da nō ſūt loca: q̄ ſol tenuerit ac luna ꝯdite vꝛbis tpe: q̄ ſi
ab eclypſi iſeſtabūtur: ⁊ ipſa q̊ꝫ oppida iſeſtationē patiē
tur. Vocat aūt hec vno v̄bo phoſphoꝛia: h̄ ē ſigna: i q̄bus
luminaria tūc ferebant̄. vbi hoꝛoſcopās ſignū ꝯdite vꝛ-
bis defecerit: culminās ſignū dñi diligēter ē obſeruādū.
Nā loco hoꝛoſcopi vꝛbis erit: hec ſūt q̄ e ptolo° rapti ha-
bemus: vt aūt res hec aptioꝛ fiat: q̄dā addēda erunt. In
vꝛbiuʒ itaqꝫ genitura: vt in hoīum editiōe p̄maria loca:
vt diximus ſūt cardies: oꝛtus. vʒ. i q̊ ē vis initij opeꝝ vi-
te: ⁊ oīuʒ q̄ futura ſunt. Nā ⁊ in eo ſol cetereqꝫ ſtelle nob̄
vires exercere icipiūt. huic aduerſans cardo ē occaſus:
vbi deſinūt ſtelle: luces: ⁊ vires: pp̄ qḋ dat̄ exitio: ac fini.
In hoꝝ medio ē culmē: vbi ē icrementū vel viriū plane
taruʒ conſiſtētia ⁊ ſtatus. vſqꝫ. n. in culmē ſemper vires
increſcunt ſolis ceteroꝛūqꝫ planetaruʒ. inde decreſcunt
donec deſināt i occaſum. Imum huic aduerſans ē i quo
iminutiones ad ꝯſiſtētiā ſtatūqꝫ aſſurgūt: inde vires in
creſcere icipiūt: hñ igit̄ p̄maria loca thematis geniture:
ſiue vꝛbis: ſiue hominis perhibentur hec. Poſt hec ſunt
phoſphoria: hoc eſt loca ſolis ⁊ lune tempoꝛe geniture
ſiue vꝛbis: ſiue hominis. Naʒ ſol valoꝛes ſublimitates:

honoꝛes ⁊ auctoꝛitates in genitura diſtribuit. naꝫ eſt vt
rex planetarum.regis auteꝫ officium eſt honoꝛes diſtri-
buere.luna vͦo coꝛpus ⁊ animã in genitura gubernat. eſt
enim nobis 2ᵐ luminare:⁊ finitimũ nobis. Poſt aũt ho
noꝛes eſt ſuba:que ãia ↄſtat ⁊ coꝛpoꝛe:eſtqꝫ ⁊ locus ſoꝛ-
tis:quã partẽ foꝛtune vocãt.hec.n.e ſole ⁊ luna fit.Eſtqꝫ
vt dicit Ptholomeus aſcñs quodammodo lunaris . ab
hac externa bona in genitura exoꝛiunt̃ . Sunt hec vltra
ſtelle ſiue erratice ſiue nõ erratice:ſiue auſtrine ſiue bo-
reales: dummodo limpide ac regie:que hec quatuoꝛ te-
nent loca genituraꝝ tempoꝛe. Nã que in loco ſolis ↄtin
gebat:partẽ gubernandi honoꝛes cũ ſole ſuſcipit: que in
loco lune partẽ gubernandi coꝛpus ⁊ aĩam:que in loco
ſoꝛtis:ꝑtẽ cuſtodiẽdi externa bona. Simili rõne que in
cardinibus partẽ gubernat eoꝝ que cardo cõſeruat vbi
ipſa eſt. Ut aũt in geniturís hoĩuꝫ vel vrbiũ vel regnoꝝ
vel coꝛonationũ hec obſeruãda ſunt: etiaꝫ in annuis eo-
rundẽ ↄuerſionibus diligentiſſime ſunt animaduerten-
da. Hec ſũt que mathematicus e parte rerum vel terre
nãeqꝫ coꝛruptiue obſeruare dꝫ. E parte vͦo celi opus eſt
vt ꝑmo animaduertat ſignũ in quo eclypſiſ ↄtingat:hoc
eſt cuius triãgularitatis ipſum ſit . Secundo ſigna huic
q̃drãgula a dextris ⁊ ſiniſtris:eidẽqꝫ diametrũ. Naꝫ mi
nax illa ↄſtellatio maleficentiã ſuam ꝑmo exercet ſigno
ipſi:cui coꝛpoꝛaliter iniungit̃ . Secũdo eidem ſigno dia-
metro: cui maliuola applicatiõe irradiationes emittit.
Tertio eidẽ a dextris ⁊ ſiniſtris quadrãgulis: que ſemi-
maleuola irradiatiõe infeſtat. Quibus ſeriatim penſita
tis põt doctus mathematicus euentus eclypticos depꝛe
hẽdere . Generatim nãqꝫ eclypſis ſignificatiões poꝛten-
dent̃ illi ſiue terraꝝ quadrãti:ſiue quadrãtis regionibꝰ:
que triãgularitati eius ſigni ſubiecte ſunt:queqꝫ cũ illis
ſiue erraticis ſiue fixis ↄuenientiã hñt:que in loco defe-
ctus aut inuenient̃:aut illũ minaciter percuſſerint:ſeu ↄ̃
amice euꝫ irradiauerint : vti in eclypſi nr̃a ſolari. 1502.
vbi mars in.12.ab hoꝛoſcopo loco ſub radijs ſolis cõbu-
ſtus erat e quadrangulo ſaturni hoſtiliter irradiatus.cũ
.n.mars cũ gallis rõnem hẽat:eos atrociſſimis iacturis
infeſtauit. Quippe hoc oꝛdine euẽtuũ rõ regionatiꝫ col-
liget̃ . particulatim vͦo futuri euentus ſignificatio inuit̃
illis ſiue vrbibꝰ ſiue oppidis ſiue regno ſiue populis ſiue
dogmati ſiue homini:qui e ſigno eclypſis ĩdicant̃:vel ei
dem diametro vel quadrãgulis:pꝛo rõne tñ loci. Naꝫ ſi
in hoꝛoſcopante ſigno ↄtigerit : ꝓ his que coꝛpoꝛis ſunt
poꝛtendet.Si in culmine:pꝛo actionibus. ſi in occaſu ꝓ
re vxoꝛia.ſi in imo pꝛo hereditatibus ⁊ paternis rebus.
ſi in loco ſoꝛtis ꝓ externis bonis.ſi in loco ſolis ꝓ honoꝛi
bus.ſi lune ꝓ aĩa coꝛpoꝛeqꝫ.Siľi rõne vbi eclypſis ĩfeſta
uerit ſtellas ſiue fixas ſiue erraticas ↄiunctione vel mi-
naci irradiatione:que geniture tꝑe hec loca tenuerint: ⁊
in annuis ↄuerſionibus idẽ erit . Uerũ future eclypſiuꝫ
ſignificatões pollentiſſime ſunt: quũ maxime ac ſpacio-
ſe fuerint eclypſes . Amplius quuꝫ auxiliares planetas.
vꝫ.ſaturnũ iouem ⁊ martẽ habuerint. nam tenebꝛarum
ſpaciũ quanto longius fuerit: tanto etiã ſignificatio ipſa
maioꝛ futura eſt:ac timoꝛoſioꝛ maxime vt diximus erra
ticaꝝ peruerſo ſtatu accedẽte hoſtili earũ irradiatione.
Adijcit Ptholomeꝰ plura maioꝛaqꝫ ſiue regiõi ſiue re-
gno ſiue dogmati ſiue vrbi ſiue oppido ſiue homini mi-
nitari mala : quum ipſis in deliquijs plura infeſtioꝛaqꝫ
ad malum conuenerint: pꝛecipue vbi annoꝝ conuerſio
nes mali hitus fuerint. peruerſarũqꝫ ↄfigurationũ:quã
ob reꝫ vbi rex vel hõ fuerit in regiõe vľ vrbe : qbꝰ malũ
poꝛtendit eclypſis: cõuenerítqꝫ ipſe cũ eclypſi per aſcñs
geniture ↄuerſionis alijſqꝫ modis: hic perſentiet grauio
ra mala.Simili ratione ⁊ de edificijs ruribus ⁊ caſis eſt
obſeruandũ. vt de vrbibus hoĩbus ⁊ dogmatibus dixi-
mus.Ad hec ⁊ de mẽbꝛis qbuſ pꝛeſunt ſigna ⁊ ſtelle ſiue
fixe ſiue erratice.vbi.n.eclypſis cõtigerit ſigno qͦd tenet
caput vel eidẽ maliuola ↄfiguratiõe configurato. capiti
vulnera grauia:ac moꝛbos poꝛtendit : ⁊ in ceteris idem.
Ubi etiã erratica in eclypſi ĩfeſtata fuerit : ⁊ mẽbꝛa qbꝰ
illa pꝛeeſt etiã infeſtatiõi apta ſũt. Hec ſunt que de locis
ſunt addẽda.que.n. Ptholomeꝰ dixit: occulta ⁊ ꝑbꝛeuia
fuere.Eſt pꝛeterea aliud attentiõe dignũ eaſdẽ obſerua-
tiones eſſe aĩaduertẽdas in dogmatibus inuicẽ bellã-
tibus factõibuſqꝫ ipſis. A diſpoſitoꝛis.n. ⁊ ſigni bona vľ
mala ↄſtitutione eclypſis tẽpoꝛe : bona vel mala indici-
tur affectio eidẽ.vbi vͦo factiones erunt eiuſdeꝫ regiõis.
eidẽqꝫ ſigno abdite.vt hyſpani aduerſus hyſpanos.ſunt
.n.oẽs generatim eiuſdẽ regionis:ſed diuerſarũ ꝓuincia
rum:tunc qd agendum ſit: Ptholomeus nõ definit. hec
men inqt aptabis planetas ad perſonas. gnãtim enĩ oĩs
quadrans terre duos hꝫ gubernatoꝛes.vt italicus iouēꝫ
⁊ martem. hi enĩ cões ſunt oĩbus regionibus illius qua-
drãtis. Uerũ moꝝ (vt ita dicam) ↄuenientia:mars cuꝫ
gallis.eiuſdẽqꝫ ſignũ aries.iupiter ⁊ ſagittariꝰ cũ hyſpa-
nis maioꝛẽ rõnem hñt.Simili rõne ĩter hyſpanos parti
culatim aliq ob ↄuenientiaꝫ moꝝ cuꝫ ioue ſagittarioqꝫ
familioꝛes ſunt.vt qui religioſioꝛes.clementioꝛes ⁊ (vt
ita loquar) iouialiores:ac iuſtũ bellũ magis agẽtes:alij
crudelioꝛes.atrocioꝛes.ac martialioꝛes iniuſtũqꝫ bellũ
ꝓſequẽtes. Lꝫ igit̃ hyſpani oẽs ioui ⁊ ſagittario genera
tim conuenerint.rõne.vꝫ.habita ad gallos:tñ inter ſe ẽt
diſcrepant: ꝓut alij cuꝫ ioue ſagittarioqꝫ: alij cuꝫ marte
arieteue magis conuenerint.Dabimus igit̃ eclyptico in
themate bonis bonũ.malis malũ:⁊ ꝓ ratiõe ac ↄfigura-
tione:quã in themate hñt.pꝛedicemus de victoꝛia.moꝛ-
bis.iacturis.ceteriſqꝫ id genus.Simili ratiõe ceteris in
quadrãtibus obſeruabimus.hec quidẽ generatim ſunt.
⁊ vbi particulares eoꝝ gubernatoꝛes latuerint . vbi enĩ
illos habebimus:eos obſeruabimus:vbi nõ:vtemur na
turalibus ſignificatoꝛibus:⁊ magis cõuenientibus eoꝝ
moꝛibus.hec de locis.⁊ ceteris id genus dicta ſatis.

¶ Enunciatum. XI.

QUoniã que fiũt eclypſes ſiue ſolares
ſiue lunares. eodẽ tꝑe. neqꝫ iuxta oẽꝫ
terre inhabitationẽ ijſdem tempoꝛa-
rijs hoꝛis fiunt:neqꝫ obſcurationũ ſpacia : aut
incrementoꝝ tempoꝛa equaliter vbiqꝫ ſumun
tur . Singulis itaqꝫ in locis. que rõneꝫ cũ ecly-
pſi habuerint.hoꝛa illius cõſtituenda eſt:itẽqꝫ
poli altitudo. ⁊ cardines.quẽadmodũ in geni-
tura.Quot enĩ hoꝛis diurnis eclypſis cuicũqꝫ
ꝓducat̃ obſcuratio:quũ bene cõpertuꝫ fuerit:
totidẽ ſolari in defectu annos ꝓduraturũ eſſe
ſignificationũ effectuꝫ. In lunari vͦo menſes.
intelligẽdũ eſt.initia aũt ⁊ incremẽta plenitudi
neſqꝫ illoꝝ.que ſignificant̃: inquirẽde ſunt ab
eclypſis loco ad figure ipſius cardines . Quũ
locus ipſe in oꝛientalẽ finitoꝛẽ inciderit. Initiũ
qdẽ euentus circa pꝛimos quattuoꝛ anni men
ſes ab eclypſis tempoꝛe deſignabit̃.plenitudo
atqꝫ efficacia euẽtoꝝ in pꝛimo tertie iuxta oẽm
tẽpoꝛis ꝓductionẽ.at quũ verſus culmen inci-

derit. Jn ſecūdis q̄ttuoꝛ menſib⁹ circa mediuꝫ
tertie:quū aūt occiduuꝫ v̄ſus finitoꝛē ꝯtigerit:
circa q̄ttuoꝛ vltimos anni mēſes. vltimoq; ter
tie tēpoꝛis poꝛtendit̄. particulares v̄o augmē
tatiōes ⁊ remiſſiones eoꝝ que poꝛtendunt̄:ꝑ
quirēde ſunt a luminariū ꝯiunctiōib⁹. que inte
rim ꝯtingēt vel in locis ipſis noxijs vel eiſdem
ꝯfigurātib⁹. Cōſiderāda ēt ſunt paranatellō
ta cū hoꝛoſcopo. nec nō habitus ⁊ ꝯſtitutio er
raticarū illaꝝ. que ſignificatiōes ipſas poꝛten
dunt. hoc eſt ſint ne oꝛientales ipē. an occidue.
ſtatiariaue. an acconite: que videlꝫ ſignis ipſis
noxijſq; configurant̄ locis. qm̄ oꝛientales vbi
fuerint. aut ſtatiarie: vires ipſas ſignificatiōuꝫ
amplificant. occidue aūt aut ſub radijs ꝯſtitu
te imminuunt ac debilitant.

De tꝑib⁹

¶ Hec ptholomeus de tēpoꝛib⁹ tradit. ſcḋo apotele ſma
ton capite. 6. q̄bus in v̄bis q̄tuoꝛ tāgere vr̄. Primo q̄ nā

Tacta a ptol.

rōne thema eclypticū hoc eſt figura. 12. locoꝝ: ⁊ planeta
rū poſitura in ipſis eſt ꝯſtituendū. Scḋo tēpoꝛa. vꝫ. quo
euētus ipſi appere incipiūt: ⁊ q̄to ꝑduraturi ſunt: docet
colligere. Tertio itenſiōes remiſſiōeſq; illoꝝ. qua rōne
hēant̄: docet aniaduertere. Ultimo additiones iminu
tiōes ceteris e ſtellis ꝯtingētes: qua nā rōne ſint accipiē

De themate eclyptico.

de premunit. De p̄mo igit̄ trāſigamus. defectus lumina
res nō vno eodēq; deſignato tempoꝛe ⁊ incipiunt ⁊ deſi
nunt: neq; tenebraꝝ ſpaciū vbiq; equale eſt: ſꝫ alibi ma
ius alibi minus. hec q̄dē ipſa ꝯtingūt ꝑꝑ ſituū diuerſita
tem. tū regionū poſitarū magis v̄ſus oꝛtū: aut occaſum:
vel in auſtꝝ magiſ declinantiū: vel aſſurgentiū in ſeptē
trionē. Nā diuerſitates ipſe nō a longitudine ſolū ꝑfici
ſcunt̄. verū ēt a latitudine: itaq; eodē nequaq̄ꝫ tempoꝛe
apud ſyros. īdos. hyſpāos. ⁊ ethiopes eclypſeſ fiunt: vbi
q; minime tenebraꝝ ſpaciū coꝛpoꝛiſq; obſcurati eadem
q̄ꝫtitas. Qua e re nec vbiq; terraꝝ eodē tēpoꝛe: aut ho
roſcopus eſt culmen: aut occaſus: ſed alij atq; alij cardi
nes adijcit (ſingulis itaq; in locis: que rōnē cum eclypſi
habuerint: hoꝛa illius). ſ. q̄ apparuerit (ꝯſtituenda eſt)

Preceptuꝫ q̄uo debꝫ erigi loc⁹ prius.

in themate. 12. locoꝝ. Jn quo ⁊ ſtelle ſunt collocāde. de
dit itelligere ꝑ hec. vt p̄us mathe^c⁹ cui regnoꝝ vl' vrbiū
vel oppidoꝝ poꝛtendat: aniaduertat: vt. vꝫ. ad illoꝝ oꝛi
çonta thema conſtituat ſtellas ſiue erraticas. ſiue fixas
collocet: vt inde poſſit de tēpoꝛibus vtroq; mō examia
re. Nec p̄tereūda ſunt thema^ta initij. dimidij. atq; exit⁹.
vt diximus. vt varijs in tēpoꝛibus de euentis poſſit ma
thematicus p̄dicere. (Poli altitudo) vt ſubdit (⁊ cardi
nes. quēadmodū in genitura) ſunt erigendi. Nā ſubter

De tꝑib⁹

raneoꝝ nulla eſt habēda rō. Hec de p̄mo. De tēpoꝛibus
vt diximus. duplex habēda rō. vt quāto. vꝫ. tēpoꝛe ſigni
ficationes ipſe ꝑdurabūt: ⁊ in quota anni ꝑte ipſe icipiēt
apparere. quotaq; erunt increte ⁊ pollentes. De ꝑdura

De ꝑduratione.

tione trāſigamus p̄mo. Hoꝛis igit̄ equatis in ſolari deli
quio: quot hoꝛe obſcuratiōis erūt: tot annis eius euētus
ꝑdurabūt: vt qm̄ in eclypſi nr̄a ſolari. 1502. obſcuratōis
ſpaciū duabus perdurauit hoꝛis ⁊ plus: iccirco ⁊ euētus
in duos ⁊ plus annos ꝑducebant̄. Jn lunari v̄o deliq̄o.
hoꝛe ſunt menſes. Nā (vt ptholomeus in lib. 100. v̄boꝝ

Nō de ꝑduratiōe.

inq̄t) vt a ſole annus: ita a luna mēſis. ¶ Sꝫ h̄ nō caret
q̄ōne. nam ſaturnus. 30. annis. Jupiter. 12. mars duobus
ſuos peragrant oꝛbes: cur igit̄ in coniunctione ſaturnia
hoꝛa nō eſt. 30. annoꝝ ſpaciū: ſicq; in ceteris iouijs mar

tijſue ꝯiunctionibus: Dicere poſſumus ſecus eſſe in deli
quijs. aliterq; in cōiunctiōibus. Deliq̄a q̄dē vires exer
cent ꝑpter lumīs luciſq; ſurreptionē. coniunctiones v̄o.
ꝑpter motuū euariationē. luna itaq; ex ſui luminis eua
riatiōe mēſem ꝯſtituit. Jnquātū. n. coꝛnicularis. didua.
p̄tumida. ac plena fit. mēſeꝫ cōponit. Sol ēt annū facit.
ex lucis ipſi⁹ euariatiōe. ꝑut accedit. receditq; a nobis.
iccirco in deliquijs annū facit ſol. luna v̄o mēſeꝫ. Jn con
iunctiōibus v̄o neq; annū neq; menſem: cū nō ꝑpter lu
cis luminiſq; euariationē effect⁹ poꝛtēdāt. Hec de ꝑdu
ratiōis tēpoꝛe. De tempoꝝ diſtributiōe dicamus: qm̄ in

De tēpoꝝ diſtributione.

eclyptico themate tres obſeruant̄ cardines. oꝛtus. vꝫ.
culmen ⁊ occaſus: iccirco anni tres facimus diſtributio
nes: eūq; recte diuidere poſſumus in tres partes: ſiue lu
naris ſiue ſolaris ſit defectus: quarū quelꝫ e q̄ttuoꝛ ꝯfi
ciet̄ mēſibus. Nā. 12. per tria diuiſa: pars ſingula erūt q̄t
tuoꝛ. dabimus igit̄ p̄mo cardini hoc eſt aſtāti p̄mos q̄t
tuoꝛ menſes ab eclypſi. Scḋo v̄o hoc eſt culmini: q̄ttuoꝛ
ſecundos. Tertio aūt hoc eſt occaſui quattuoꝛ vltimos.
Nō. n. pōt ab eclypſiſ initio annus iteger delabi: q̄n ecly
pſis ſig̃tio incipiet: ſiue ſolaris ſiue lunaris ſit eclypſis.
Qua e re dicimus ꝙ ſi eclypſis p̄mo in cardine cōtingat
vt in aſcn̄te. Jn p̄ma anni ꝑte hoc eſt in p̄mis quattuoꝛ
menſibus. q mox poſt eclypſim ſubſecuturi ſunt: ſig̃tio
nes apparebunt. vbi v̄o in ſecundo ꝯtigerit cardine hoc
eſt culmine: ⁊ ſig̃tiones ipſe ſecunda in anni parte poſt
eclypſim hoc eſt ſecūdis quattuoꝛ mēſibus viſitabunt̄.
occaſu vbi acciderit deliquiū ipm̄: vltimis q̄ttuoꝛ men
ſibus ſig̃tiones cōſtabunt ſiue lunare ſiue ſolare ſit. Ad
hec ſpaciū quo tota eclypſis ſig̃tio perdurabit: tres etiā
in partes diuidimus: itaq; ſ̄m tres has diſtributiones
tēpoꝛa ipſa: que ab hoꝛis eclypſis poꝛtendunt̄: colligēda
ſunt atq; iter ſe diſtribuenda. vt ſi ſolaris eclypſis duos
poꝛtendat euentuum annos: illud oē duoꝝ annoꝛuꝫ ſpa
ciū tris in tertias diuidat̄. vbi lunaris duos mēſes: hoc
totū rurſus tris in tertias diuidat̄. nā ꝑtitiones iſte idi
cant: quādo. vꝫ. euentus ipſi increſcent. vnde inq̄t. initia
aūt ⁊ incrementa plenitudineſq; illoꝝ: que ſign̄t̄: inqui
rende ſunt ab eclypſis loco ad cardines eiuſdeꝫ figure:
cū. n. locus ipſe in oꝛientaleꝫ finitoꝛem inciderit. hoc eſt
partiliter in aſcn̄te: initiuꝫ quidem euentuū circa p̄mos
quattuoꝛ menſes anni ab eclypſis tēpoꝛe deſignabitur:
plenitudo efficaciaq; ac ſtatus euentuū in p̄mo hoc eſt
in p̄ncipio tertie iuxta oēm tempoꝛis ꝑductionem. hoc
eſt in p̄ncipio p̄me tertie totius tempoꝛis. Jn quo poꝛtē
ditur ſignificatio. verbi cauſa. ſit eclypſis ſolaris in ho
roſcopo partiliter cōſtituta. tunc iuxta cardinū diſtribu
tionē. euentus erunt p̄mis in quattuoꝛ mēſibus. eoꝝ v̄o
incremētū vel plenitudo erit in p̄ncipio p̄me tertie: hoc
eſt in p̄mo menſe totius tertie omnis tēpoꝛis. At cū par
tiliter in culmine contingit: in ſecundiſ quattuoꝛ menſi
bus: circa mediū tertie: hoc eſt vbi eclypſis locus parti
liter in culmine conſtiterit. habita ratione loci: initium
deſignati euentus futurū eſt in ſecunda tempoꝝ diſtri
butione. eiuſq; foꝛtitudo ac vigoꝛ in medio ſecunde ter
tie. Cuꝫ aūt in occiduū verſus finitoꝛem inciderit: circa
quattuoꝛ vltimos anni menſes. vltimāq; tertie. hoc eſt
cum locus defectus in occaſu partiliter conſtituitur: ha
bita rōne loci ipſius: initiū rerum poꝛtentarū foꝛe innui
tur in tertia anni diſtributione. viſq; eius maioꝛ in vlti
ma parte vltime tertie totius tempoꝛis: in quo ꝑduratu
ra erat ſignificatio: veluti ⁊ ipſa eſt totius tempoꝛis vlti
ma tertia. Hec ptholomeus de tempoꝝ diſtributione.
Sed circa hec opus eſt vt diligētius perquiramus. Nā

Nō in tēpoꝛum diſtributiōe

videtur hec contra rationes naturales. p̄mo ſi eclypſis

ſolaris vel lunaris ſit agens nãle: ſitq̃ paſſo applicatuꝫ
ſufficiẽterq̃ diſpoſito.igiť ita cito ſicut ipſa eſt aget: nec
tẽpus expectabit ſue actiõis. celeſtes.n. conſtellationes
vim habent agendi:ea que ſunt hic: vim habẽt patiẽdi.
quare cum eclypſis eſt.ipſa aget atq̃ euentus portẽdet.
¶ Scd̃o ſi a ſole annus eſt:a luna mẽſis.igiť ſol poſtpo/
net euentus iuxta annoꝝ ꝓfectionẽ:luna iuxta menſiũ.
lunaris igitur eclypſis in culmine conſtituta ad menſes
effectus poſtponet.ſol ad annos. vel ſi ſol eſt agẽs pollẽ/
tius ipſa luna:tunc ſol in eadeꝫ parte conſtitutus citius
aget q̃ꝫ luna agat etiã eadeꝫ in parte collocata. ¶ Scd̃o
p̃ncipaliter ambiges hec vera eſſe dum eclypſes partili/
ter cardinales fuerint:vbi aũt in tractibus intermedijs
aut in tractu inter ortũ ⁊ culmen:vel inter culmẽ ⁊ occa
ſum conſtitute ſint:qua naꝫ rõne tempora diſtribuenda
ſint e ptholomeo nõ habeť. ¶ Tertio p̃ncipalr̃ dubitã/
dum. nã triplex thema fieri iuſſit.ad ipſius deliquij ini/
tium:ad ipſius mediuꝫ. atqꝫ ipſius exitũ. argumẽto.vꝫ.
ꝙ his tribus tẽporibus ſiderum ſtatus nõ eſt vnus: ſed
omni hora alius atqꝫ alius.Simili rõne dicet aliq̃s tria
themata eſſe erigenda p̃mo ipſo in tempore:tria in ſecũ/
do.tria etiã ⁊ in tertio: cuꝫ quodlꝫ horꝝ ſit latum ac am/
plum p̃ncipio ipſo medio ac fine conſtitutũ. Nã etiaꝫ in
his ſtatus ſiderũ non eſt vnus.vbi cauſa. ſit ſolaris defe
ctus triũ horaꝝ ſpatio ꝯtentus. Tunc tẽpus initij vnam
ꝯtinebit horã.Secundũ tempus ⁊ tertiũ ſimilr̃ ſingulũ
horam vnã:tunc fieri põt in p̃ncipio p̃me hore aries ho/
roſcopet.In illius met dimidio taurus . vt ſi in finibus
ſignoꝝ cõtingat horoſcopatio:erunt tunc horoſcopatio/
nes alie ſtatuſq̃ ſiderũ differentes. igiť erunt.9.thema/
ta conſtituenda.nam tria in tria ducta . nouem faciunt.
Hec ⁊ ſi difficilia ſint:nõ eſt difficile concordare obſer/
uationes aſtronomicas cuꝫ naturalibꝰ enunciatiõibus.

Cõueniẽtia aſtronomoꝝ cũ nãlibus.

Dicamus igiť ad p̃mũ.ortuꝫ hoc eſt horoſcopũ eſſe p̃nci
pium:vñ ſtelle in nos vires exercere incipiunt. vñ age/
re ⁊ irradiare ceperint . Culmen eſt locus : in quo ſtelle
ꝯſtitute actiones firmant eas implent: ad ſummũqꝫ du
cunt.Occaſus eſt locus equo ſtelle ipſe deſinũt vires ha
bere. Hec qua rõne fuerit:diximus.Qua e re per quãtũ
ſtella vel ꝯſtellificatio ab ortu diſteterit:per tãtũ ab p̃n/
cipio : per qd̃ agunt:recedunt. nõ poſſunt actiones ſtelle
ip̃e iterimere:niſi eas exercere ceperint.Qñ igiť ſunt in
culmine agere non poſſunt:niſi p̃us ceperint. Incipiunt
aũt per ortum.ac per ab ortu diſtantiaꝫ:quare profectio
actionis ab ortu in conſtellificationem eſt dimetienda.
Uñ quãdo p̃ncipiũ per qd̃ ſtelle agunt:ad locũ ꝓficiſce/
tur:vbi ꝯſtellificatio ꝯſtituta eſt: dando cuilꝫ ſigno fere
menſeꝫ:tunc euentus eſt. Quaue ratione ſignum menſi
fere tribui debeat in ꝓfectione:Albumaſar inquit ⁊ do/
cuit obſeruatio . Circa ſecundã punicus q̃dã ptholomei

Punici obſeruató

interpres tempus perdurationis . ⁊ tẽpus diſtributiõis
ſimili rõne vult eſſe colligendũ.vult eni in ſolari eclypſi
ꝓfectionem eſſe per annos. In lunari aũt fieri per men
ſes.Unde quando p̃ncipium per qd̃ ſtelle agunt:hoc eſt
pars horoſcopans ad locum ꝓficiſcetur.vbi ipſa ſolaris
eclypſis collocať: dãdo ſingulis.15.gradibus annũ.Sin
guloqꝫ ſigno duos annos:tunc euentus erunt. In lunari
aũt: ꝓfectionem hanc per menſeꝫ ait eſſe colligendam.
argumento.vꝫ.ꝙ ſi a luna eſt menſis.a ſole annus eſt re-
cipiendus . ¶ Sed hec poſitio eſt ⁊ cõtra obſeruationẽ

Impugnatio.

Ptholomei:⁊ cõtra rõnem naturalem. Qꝛ quidem con/
tra Ptholomeũ:verba eius indicant. vbi in temporum
diſtributiõe vtraqꝫ in eclypſi.vna ⁊ eadem rõne tempo
ra docet diſtribuere.vꝫ.per profectioneꝫ menſium.⁊ nõ
annoꝝ.Contra rõnem v̇o. Nam agentes potentes eque
cito agunt cum eis applicat initium agendi : lꝫ pollenti/
us eoꝝ diutius agat . põt eclypſis lunaris agere in nos.
⁊ ſolaris etiã.Et ambe cum ad eas pars horoſcopans ap
plicat.igiť eque cito agent ambe:cũ pars illa eis applica
uerit.veruꝫ qꝛ ſolaris defectus eſt pollentior : ad annos.
effectũ ꝓducet.lunaris vero:qꝛ imbecillior: ad menſes
Hac rõne ad tertiũ facile eſt ſoluere. oportet.n. qñ ecly
pſis eſt in tractibus medijs partem facere proportiona/
lem. Nam cũ tunc actiones incipiant: cuꝫ gradus horo/
ſcopans proficiſcať ad graduꝫ partiliter:in quo eclypſis
collocatur:tunc dando ſingulo ſigno menſem fere euen
tus erit: cuꝫ ꝓmiſſor hoc eſt gradus horoſcopans:ad lo/
cum ſignificatoris erit:⁊ ita facile eſt partem proportio/
nalem adiuenire.Sũt q̃ ab ortu in culmẽ partẽ aſcñteꝫ
vocãt:in cuius quauis parte collocata eclypſis p̃mis in
quattuor portendit menſibus:vbi erit augmentum pro
parte ꝓportionali.culmen vel deſcñtem partẽ vocant e
culmie in occaſum:in cuius qualꝫ parte conſtituta ecly/
pſis in quattuor ſecũdis menſibus portendit: ſed ſtatus
eſt iuxta partẽ ꝓportionalẽ. In occaſu cõſtituta porten/
dit vltimis quattuor:ſed ſtatus erit vltima in tertia. Et
ptholomei itentio videtur. Albumaſar vult hanc profe
ctionẽ fieri ab horoſcopo vſqꝫ in gradũ quẽ tenet dimi/
dium eclypſis.dando.vꝫ.cuilꝫ ſigno menſem. argumen
to ꝙ tunc firma ⁊ conſtans eſt.Ego vero hoc non eſſe ad
Ptholomei preceptum extimo. Nam anni cõuerſio vel
reuolutio fit e p̃ncipio deliquij vſqꝫ i idem p̃ncipiũ. Nã
tunc annua eclypſis cõuerſio vel reuolutio perficiť . dũ
ſol ad eundum ſigni punctũ radierit.igiť ⁊ profectio de
bet fieri oibus in tribus temporibus e gradu horoſco/
pante ad partem:quam eclypſis tenet. In p̃mo themate/
abraamus voluit ꝓfectionẽ fieri ab aſcñte in locũ deli/
goſum.dando.vꝫ. cuilibet domui duos menſes : ſingu/
liſqꝫ.15.partibus domus menſem.Sed verbum Ptho/
lomei eſt firmius.Et de tẽporibꝰ ſatis. ¶ De augmenta

De augmẽtatiõe.

tionibus nunc trãſigamus:q̃ttuor ſunt in themate ecly/
ptico loca diligenter obſeruanda. locus ipſe eclypticus
in quo eclypſis ipſa collocať.nã in eo vires eclypſis pol/
lentiſſime ſunt:⁊ p̃me. Poſt hunc eſt locus eidẽ dyamẽ/
ter.nam eclypſis in illũ radios maleuolos emittit. Ter
tio ſunt quadrangula loca e dextris ⁊ ſiniſtris . E q̃bus
omnibus quadrilatera figura conſtituiť : quoꝝ quodlꝫ
latus ex partibꝰ.xc.ſit.naꝫ.xc.quater ſumpta.ccclx.par/
tes reddũt.Ulterius qm̃ motus ip̃e celeſtis ſiderũqꝫ ꝓ/
ceſſio aſſiduo euariat: hac ipſa rõne efficiť : vt ſignifica/
tiones ipſe quoqꝫ euarient.ac nunc increſcant. nũc ꝯtra
iminuanť:interdum etiaꝫ muteň: aut oino:aut magna
ex parte:aliquãdo quoqꝫ firmenť. Precipit ptholomeꝰ
vt ſingulis menſibus habeať rõ coniunctionũ vel oppo
ſitionum.quo.vꝫ.in celi loco contingant . Nam ſi circa
tempora deſignata.illa.vꝫ.q̃bus euentus ſunt perdura/
turi.cõiunctiones vel oppoſitiões in aliquo quadrangu
le figure loco cõtigerint hoc eſt vel in illo met loco . vbi
deliquiũ ꝯtingebat.vel eidem dyametro.vel quadrãgu
lo:nimirũ ſig̃tiones ipſe ⁊ ſtabiliunť: ⁊ vires etiã maio/
res ſuſcipiunt: ⁊ maxime vbi cõiunctiões vel oppoſitio
nes ſint eclyptice.Que res quo mãifeſtior fiat iubet di/
ligenter videndũ eſſe.qui tunc ſtatus ſit erraticaꝝ.⁊ in/
ter ſe.⁊ cũ luminaribus.⁊ q̃ etiã aſpectus ſit ad ip̃a loca.
tum videlꝫ eclyptice partis.tum eiuſdem ſiue quadran
guli ſiue dyametri. Si.n.erraticaruꝫ ſtatus hoſtilis eſt.
ac pernicioſus.maliqꝫ itẽ habitus: quippe euentis ipſis
magna fiet acceſſio. rerũqꝫ euentuũ efficacia multo fu/
tura eſt pollentior: q̃ꝫ initio fuerat ſignificata.ſin horuꝫ
ipſoꝝ nihil contingat:dubitandũ nõ eſt q̃n euentus ipſe

futurus ſit remiſſioꝛ: cũ aũt ꝯfiguratiõis ſtatus mixtus
ſit: vti ex erraticis alie qdem minitenꝫ. blandienꝫ vero
alie. fit indicatio euentũ ipſuꝫ nõ vnius foꝛe qualitatis:
verũ ex parte vtilẽ: ex parte calamitoſum: ꝓ natura. vꝫ.
ꝛ vigoꝛe erratice cuiuſqꝫ ſiue aduerſantis: ſiue fautricis
Et hec Ptholomeus inqt (particulares ṽo augmenta/
tiones ꝛ remiſſiones eoꝝ que poꝛtendunꝫ: perquirende
ſunt a luminariũ coniunctionibus: que interim) hoc eſt
perdurãte tẽpoꝛe ſuoꝝ euentuũ (contingẽt: vel in locis
ipſis noxys). i. in qbus deliqa p̃fuerunt (vel eiſdẽ confi
gurantibus) in figura ipſa quadrilatera. vt dyametro ꝛ
Nõ i aug mẽto ꝛ lo/ cis. quadrãgulis. ¶ Sed hec nõ carent qõne. p̃mo qdẽ cur
Ptholomeus hec quattuoꝛ loca tm̃ iubet cõſiderari. lo/
cũ. vꝫ. eclypticũ. dyameter. ꝛ quadrãgula. e qb⁹ q̃drilate
ra. ſiue q̃drãgula fit figura: qd de plenilunys ĩterlunyſ/
qꝫ ꝯtingentib⁹ in locis ab his deiectis nullã cũ eis ꝯfigu
rationẽ habẽtib⁹: an adaugeant ſignificationes eclypti/
cas: vel iminuãt: vel p̃tereunda ſint: nullaqꝫ ipſoꝝ rõ ha
benda: quid etiã de ĩterlunys. plenilunyſqꝫ ꝯtingẽtib⁹
in triangulis. ac ſexangulis a loco eclyptico: an pꝛetereũ
da: an diligenter eoꝝ rõ aniaduertenda eſt: nec Ptholo/
meus docuit: nec alius eoꝛuꝫ vnq̃ꝫ meminit. Rurſus an
partiliter loca illa quattuoꝛ ſint obſeruanda hoc eſt vtꝝ
interlunia ꝛ plenilunia: interim caſura in locis illis q̃t/
tuoꝛ partiliter ſint aniaduertẽda. an caſura qdẽ nõ par/
tiliter: ſed plactice in ſignis tm̃. ṽbi cã. ſit eclypſis in par
te libꝛe. xvy. an ſit aries hoc eſt pleniluniũ vel ĩterluniũ
in ariete plactice aniaduertẽdũ. vel illud tm̃ qȯ in arie/
tis parte. xvy. ꝯtingit: obſeruandũ: ꝛ vbi nõ in illa parte
ſit: p̃tereundũ foret. ſimili rõne ꝛ de caſuris in libꝛa. can
cro. ac capꝛicoꝛno dubitãdũ. Eſt p̃terea alia difficillima
dubitatio. Nã interim nõ tantũ ſolis ꝛ lune ĩterlunia vł
plenilunia his in locis eſſe ſolent: ſed triũ ſuperioꝝ con/
iunctiões vel oppõnes vel quadrãgula: an ipſaruꝫ rõ ha
bẽda: hoc eſt ſi ꝯtingãt ĩ locoꝝ aliq̃ q̃drilatere figure: an
p̃tereũda: Ptholome⁹ qdẽ ſubticuit. Sĩli rõne his met
locis ꝯtingere ſolẽt crinite ſtelle. quarum Ptholomeus
nõ meminit: iccirco dubitandũ eſt an ipſarũ rõ habẽda:
Rño ad h̃ ꝛ ȯ ãgu loꝝ figura an pꝛetereũda. ¶ Sed ad hec que nobis vñr: dicamus.
Et p̃mo vt diximus in libꝛo de criticis: in figura. xvi. la/
terũ quattuoꝛ ſunt anguli ꝓuocatoꝛy: ac pꝛeliatoꝛy. ple/
niqꝫ: ac viriũ ĩtegrarũ. angulus. vꝫ. a p̃n° in pte. xc^{ma}. ꝯſti
tutus: qui ipſi p̃ncipio e ſiniſtris quadrangulaꝫ. anguluſ
eidem p̃ncipio dyameter: qui in parte. clxxx^{ma}. collocaꝫ
atqꝫ ꝛ angulus e p̃mo in parte. cclxx^{ma}. contingens: qui e
dextris ipſi initio q̃drangulaꝫ. hi. n. anguli cũ maleficas
hẽant adĩuicẽ figuratiões: iccirco a Ptholomeo ꝓuoca
toꝛy: ac p̃liatoꝛy ꝓhibenꝫ cetera loca: que nullã cũ initio
hoc eſt loco eclyptico rõnem hñt: nec ſunt pꝛouocatoꝛia:
nec p̃liatoꝛia. iccirco Ptholomeus ea p̃termiſit: que ṽo
cũ initio ꝯfigurationes hñt ꝛ beneficas: cũ nec ſint ꝓuo/
catoꝛia: nec pꝛeliatoꝛia etiã p̃tereunda ſunt. Sunt item
anguli ſemipleni: ac ſemiquadranguli: que ſunt dimidia
quadrãguloꝛuꝫ quoꝝ quodlꝫ latus ex. xlv. partib⁹ fit: ꝛ
hec figurã faciũt octilaterã vł octiangulã. anguli. n. ipſi:
cuꝫ ſint ſemiquadrãguli: ꝛ ſemiplenas hñtes vires: etiã
pꝛouocatoꝛy ꝛ pꝛeliambulatoꝛy ſunt: hos Ptholomeus
pꝛetermiſit: eo ꝙ vires debiles hñt: ꝛ in magnis euenti/
bus vix perceptibiles. verũ ſi interlunia vel plenilunia
vel ceteroꝝ ꝯiunctiões his ꝯtingãt in locis: ꝓculdubio
aniaduertende eſſent a diligenti mathematico. naꝫ his
in locis conſtitute vires exercent vel pꝛouocant: que ab
initio fuerunt ſignificate. bonas quidem. ſi bona fuerit
ſtellarum erraticaruꝫ conſtitutio. ꝛ inter ſe. ꝛ ad coniun
ctiones ipſas: malas ṽo ꝓ rõne ſtellarũ pꝛedominantiũ
in locis ipſis. ꝛ ꝯfigurationuꝫ ad ipſas ꝛ inter ſe. Ad hec
ſunt anguli ſemiquadrãguli dimidiati. e quibus figura
ipſa. xvi. anguloꝝ laterũqꝫ cõtingit: quoꝝ quodlꝫ e parti
bus. xxy. ꝛ dimidiato gradu fit. nam. xxy. ꝛ dimidiatus
gradus ſexdecies ducti. faciunt. ccclx. partes. vt in libꝛo
de creticis diximus. his etiã in angulis. ſi interim cõiun
ctiones vel oppõnes luminariũ ceteroꝛũqꝫ planetarum
contigerint: vires pꝛouocant: quas e p̃n° deliquiũ ipſum
poꝛtendebat. Naꝫ anguli hi ſemiquadranguli dimidia/
ti ſunt. Hec Ptholomeus pꝛetermiſit: cũ vires imbecil/
las cõtineãt: que in magnis euentibus vix percipiũtur.
Solũ igiꝫ p̃cipit eſſe obſeruandã figurã q̃drãgulã. qua/
drilateramqꝫ. nam hec loca plena ſunt: ac virium ĩtegra
rũ: nec pꝛecepit hec obſeruari partiliter: ſed plactice ſal/
tem de ſigno. vnde hec figura eſt quadrangula ſignoꝛũ.
non aũt graduuꝫ. cauſa eſt: qꝛ ſol lunaqꝫ radios ſuos mit
tunt in totũ ſignũ: eo ꝙ ſperaliter (vt ita loquar) multi/
plicanꝫ diffunduntur qꝫ. ſuntqꝫ etiam luminaria coꝛpo/
re magna potiſſimum ſol. quare vis loci per totuꝫ ſignũ
continebiꝫ. tantoqꝫ foꝛtius. quanto partilius ſeſe inſpe/
xerit. Qua igꝫ rõne p̃termiſit deiecta loca ab eclypſib⁹.
ac cuꝫ eis beneficas configurationes habentia: cur etiã
quadrangula figura plactice animaduertenda. nõ autẽ
partiliter: ex his eſt perſpicuuꝫ. Ceteruꝫ ad vltimã du/
bitationem redeamus: Ptholomeus itaqꝫ e pꝛecepto ſy
nodoꝝ ſingulis menſibus caſuris: pꝛeſertim tempoꝛib⁹
deſignatis apertiſſime demꝫat in ſole lunaqꝫ pꝛincipa/
tum eſſe collocandum ſignificationum rerũ earũ oĩum:
que inferioꝛibus coꝛpoꝛibus contingunt. nam ſol ꝛ luna
pꝛelaturam eam his in rebus exercent: quã noſtro exer/
cent in coꝛpoꝛe coꝛ ꝛ cerebꝛuꝫ. effectiones vero erratica
rum ceterarũ eſſe acceſſoꝛias. ſecundoqꝫ loco habẽdas:
qualis ſub imperatoꝛib⁹ exercituumqꝫ ducibus: ſiue tri
bunoꝛuꝫ: ſiue pꝛefectoꝝ auctoꝛitas. nam quemadmodũ
affectione coꝛdis ac cerebꝛi ceteruꝫ coꝛpus afficitur: ſic
quinqꝫ afficiunꝫ erratice ꝓ affectione ſolis luneqꝫ ſuis
in copulationibus. ſignificationes. n. planetarũ videnꝫ
ducere p̃ncipium ipſum ꝛ auctoꝛitatem a luminaribus.
vti tribuni ac p̃fecti ab imperatoꝛibus. Qua e re non te/
mere Ptholomeus in genituris tam hominuꝫ q̃ꝫ vrbiũ
pꝛecipit animaduertendas eſſe ſynodos vel dyametros
ꝓximo pꝛeteritas. nã ex his que ventura ſunt in menſe.
vires aſſumunt. quare eiuſmodi ſolis luneqꝫ ſynodi vel
dyametri pꝛecipue ꝛ p̃mo ſunt obſeruandi: ceteroꝝ aũt
planetarum cõiunctiones in libꝛo. c. enun^{toꝝ} ait non eſſe
pꝛetereũdas. quaſi ꝙ he luminariũ ſint imperatoꝛie du
caleſqꝫ. cetere aũt acceſſoꝛie. ac ſubminiſtre. nõ igiꝫ oĩno
pꝛetereunde ſunt he: qm̃ in locis plenis quadrãgule con
tigerint figure: ne ſi comete yſdem in locis acciderint:
pꝛetermittendi ſunt. Nam hec ꝓ rõne p̃dominãtiũ ſtel/
larũ. ꝯfigurationũqꝫ ꝛ ĩter ſe. ꝛ cũ luminibus iminuũt
adaugentqꝫ vires ſignificationũ: que e p̃ncipio decerne
banꝫ: ꝛ de augmẽtatiõibus per ſynodos ſatis. De adau/
De aug/ mẽtatiõi/ bus ex de canis. ctionibus ex decanis dicamus. Inqt Ptholomeus (cõ/
ſiderãda etiã ſunt paranatellonta: ſiue ſimulacra. deca/
niqꝫ ſiue oꝛientes cum hoꝛoſcopo ſtelle) Nã ex his. ho/
rũqꝫ cũ hoꝛoſcopo: vel eclyptico loco actu mire addunꝫ
ſignificationibus vires: interdũ iminuunꝫ. ¶ Sed qd
Quid p paranatel lonta. ipſe per paranatellõta intelligat: nõ eſt planum. vnde in
libꝛo. c. enu^{toruꝫ} enu^{to}. xcv. ita inquit. que cũ ſingulis oꝛiũ
tur decurys. ea nati voluntatem ad artem quã tractat:
compꝛobant. verbum illud paranatellonta e verbo gre
co paranatellome: qȯ latine eſt iuxta oꝛioꝛ: deſcẽdit. Vi
detur itaqꝫ intelligere ſimulacra: que hodie ymagines
dicuntur: que quidem exoꝛiuntur ſingulis cuꝫ decurys:

qui grece decani hodie in ore oiuz facies ſunt. aſtrologi
namq̃ fere omnes in eandem cõueniunt ſententiã. ori/
ri.vz.cum ſingulo ſigno ſimulacra tria:perindevt ſignũ
quodlibet in tris diuidat̃ ſiue decanos. ſiue decurias.ſi
ue facies:eaq̃ habere incitamenta occultarum propen/
Alb.põ. ſionuz. Hec qua ratione per ſigna colligantur:Albuma/
ſar in ſexto ſui ĩtroductoꝝ libro.capite.y.longis verbis
Apponẽ/ edocuit. Petrus apponenſis vir grauiſſimus inter me/
ſis põ. dicos phõſq̃ non ſpretus ſuo de ymaginum libro cũ ſin
gula ſigni parte oriri deſignatam ymaginẽ contẽnit ⁊ ap
probat.vnde cuz pᷓma ſiue parte ſiue gradu arietis oriri
virum dextera falcem tenentem.ſiniſtra vero baliſtam
affirmat:cuius rei ſignificatio eſt:ꝙ in cui⁹ genitura pri/
ma arietis pars horoſcopauerit: his aliquando labora/
bit:interdum bella exercebit:cum ſecunda v̾o parte ca/
nicipitem oriri inquit dextera extenſa.ſiniſtra v̾o baccu
lum tenente:cuz pars hec horoſcopauerit:his litigioſus
ac mordiuolus veluti ⁊ canis ipſe: ⁊ ita in ceteris diſtri/
buit. ❡ Sed hec vt bene ⁊ ſapide ſtudioſiſſimus noſter
Impu/ picus in libro ſuarũ confutationũ inquit: gerule ſunt ac
gnatio. teratiſmata nugamentaq̃ ſyracuſanis illis vaniora.hec
enim niſi a te ipſo in illis formeñt: finganturq̃:e ratiõe
ĩpa naturali colligi nõ poſſunt:nõ quidez ratione viaqz
ſenſus:nec ratione viaqz motus:nec obſeruatione: que
potiſſima fides eſt aſtronomis. Nam ꝓpenſiones he ho
minum non his tantũ e ſimulacris pendere poſſunt.pro
pter hec verbum illud Ptholomei illudue enunciatuz.
xcv.de nõ erraticis ſtellis limpidis regyſq̃: aiunt qdaz
audienda eſſe.nam ſtelle eiuſmodi cũ eclyptico loco vel
alia expõ. horoſcopo orte: non erant a Ptholomeo pretermitten/
de:preſertiz cũ eo libro dicat: cũ p̃ſtare non poteris dua
bus vt lunaz ſtellis coniungas: id preſta vt ſtelle fixe eã
Pici põ. coniungas illarũ mixturã habenti. Picus vult eſſe ver/
bum illud de.xxxvi. ymaginibus extra ſigniferuz collo
catis intelligenduz.quarũ. vz.xv. ad auſtrum declinãt.
xxi.ad aquilonem aſſurgunt. Ego vero obſeruanda eſſe
vtraqz affirmo: ꝓpter qđ Ptholomeus generatiz dixit
cõſideranda eſſe paranatellonta.naz ſiue ſimulacra ſint
ex ſtellis compoſita:que.xlviy.ſunt:ſiue ſtelle non erra/
tice. Hec ſi cum horoſcopo oriantur:aut cuz loco eclypti
co nõ ſunt pretermittenda.nam prebent miras ſignifica
tionibus efficacias pollentiaſqz. Et de augmentationi/
Habitus bus per paranatellonta ſatis. De augmentatiõibus per
planetarũ quinqz planetas contingentibus adyciamus. Dicamus
cum ſole. itaqz omnes quinqz ſtellas fieri interdum oriẽtales oc/
ciduas:interdũ matutinas veſpertinaſqz: quãdoqz oſtẽ
ſas:que grece ſynodice dicuntur:latine cõiuncte:vel hy/
pauge hoc eſt ſub radys ſolis poſite:interdum acconyte
orientales ſunt: que precedentes orbem ſolis oriuntur.
occidue aũt que orientem ſolem ſequuntur. qua autem
ratione matutine veſpertineqz fiant:explicatũ eſt. aſcẽ/
ſe vero tunc dicũtur:cum eas orbis ſolis tetigit:vbi etiã
tunc hypauge nuncupantur hoc eſt combuſte. ſynodice
autem cuz integro partiũ çodiaci numero iuncte. ccclx.
partes fecerint.acconite que tunc oriuntur:cum ſol occi
dit.hec quidem omnibus competunt excepta acconita/
tione.omnes enim orientales occidẽtales matutine ve/
ſpertine aſcenſe ſynodiceqz dici poſſunt.aliquando etiã
fieri. Sed acconite quadrangule triãgule ſexangule nõ
niſi tres ſuperiores fieri poſſunt.nam venus e ſole rece/
dere nõ põt vt dixim⁹ niſi partib⁹. xlv.mercuri⁹.xxviy.
lz cum luna ipſa:id aſſequantur:cum igitur tres ſuperio
res regredientes ſuis in decurſibus occidenteqz ſole in
pᷓmo noctis tempore ab ortu exurgunt apparereqz cepe
rint:ſoli dyametrantur:cum aũt circa noctis mediuz te/
nebraſqz intempeſtas ab ortu apparere ĩcohauerint: ſo/
li tunc quadrangulantur.hñt.n.ſuperiores eoꝝ ab idio/
tropys talem cum ſole conuenientiam: vt queadmodũ
motibus miſceñt:ita viribus. qua aũt ratione motibus
mixti ſint cũ ſole:ſuperius.enunciato.ix.declarauimus.
qua e re:vt vires eoꝝ cuz viribus ſolis naturaliter com
miſcentur: ita motus cum motibus. Et ꝓpterea eorum
vires ſequun̄t virtutem ſolis ſuntqz eidez ſubminiſtre.
Iubet igit̃ Ptholomeus aduertendam precipue confi/
gurationem.tum quadrãgularem. tum dyametrã ſatur
ni iouis ac martis:itaqz ſi futuris in ↄiunctiõibus lumi/
narium ſaturnũ iouem ⁊ martem cum ſole dyametrari
contingat:dyametrabuntur etiã cuz luna: ſin contingat
quadrangulari cum ſole:etiã ⁊ cum luna quadrangula/
buntur. In lunari vero oppoſitione ſi quadrãgulari con
tingat cum ſole:neceſſe eſt vt ipſi lune quoqz e quadran
gula regione aduerſentur: cum autem in oppoſitiõe fue
rint ſub radys ſolaribus conſtituti:tunc ⁊ ipſi lune etiaz
opponen̄t. ꝙ ſi lune coniuncti fuerint:e regione ſoli ad/
uerſabuntur:qui quidem ſtatus minaces ſunt:magnũq̃
ſignificationibus maleficis adiumentum afferunt. poſ/
ſunt ⁊ in eiſdem luminariũ oppoſitiõibus venus ⁊ mer/
curius ſi cũ ſole fuerint:aduerſari etiã lune e regiõe:qua
etiam e re ſignificatiõibus acceſſio fiet. Ubi vero ipſis
in luminariũ cõiunctionibus iouem precipue triangula
ri:aut ſexangulari cõtingit: de maleficentia ſignificatio
num nõ paruz demet: potiſſimũ bene vbi fuerit colloca
tus. In oppoſitionibus vero ſi ſexangulabit̃ ſoli: triãgu/
labit̃ lune:ſi lune ſexangulabit̃:ſoli triangulabitur:que
configurationes nõ paruz e maleficentia detrahẽt. hac
igit̃ ratione tres ſuperiores addere ĩminuereqz poſſunt
ipſas ſignificationes. Preterea etiã ex quinqz cum ſole
habitu vel lune ĩminutionẽ ac efficacie contingunt. Nã Habitus
orientales matutine ſtaciarieqz earũ apparitiones ipſa pl̃nt in ſo/
in ſolari eclypſi impetus maiores denunciant magiſqz le ⁊ luna.
inexpectatos. nã ſol orientalitate ⁊ dextreitate gaudet.
occidue aũt ip̃e ſiue ſub radys poſite:minus poſſunt.nã
in ſiniſtro ſunt atqz attrite. Preterea etiaz adoleſcẽtula
iuueniliſqz validioribus ↄſtat virib⁹ cui matutinus ſta/
tus comperandus:itemqz virilis ꝙ media etas ea ſit oc
cupetqz vite noſtre mediũ:ſitqz admodum robuſta:cui
comperãda eſt ſtaciaria cõſtitutio: que quidẽ media eſt
hinc progredientis:illinc regredientis motus. veſperti/
na aũt habitudo merito etiã etatis ſenili:que vltima eſt
ſimilis iudicat̃:qua in etate vires ipſe:itẽqz anioꝝ com/
motiões imbecille magis atqz effecte ſunt. In lunarib⁹
aũt eclypſibus vt dicemus occidui ac veſpertini pollen
tiores ſunt:eo ꝙ ipſa ſiniſtra eſt ⁊ occidua. hi aũt ſtatus
oẽs nõ modo ↄſideradi ſunt eclypticis in ↄfigurationi/
bus:verũ in futuris ſiue ↄiunctiõibus ſiue oppoſitõib⁹
luminariũ. Punici Ptholomei ĩterpretes voluere quã/ De cõiun
do cũ lumĩaribus tũc tẽporis cõiunctiones ſaturni ⁊ io/ ctionibus
uis partiliter ſupra eadẽ linea cõtingunt:ſig̃tiones illas trium cuz
que tunc portẽdun̄t maiores futuras multoqz validio/ eclypſib⁹.
res ⁊ diuturniores effici:maxime ſi in ↄiunctiõe illa fue
rit triãgularitatis ſiue(vt aly dicũt)triplicitatis cõmu
tatio:quã rem potiones ipſe que a medicis fiũt ex pluri/
bus mixte declarãt: vbi quãq̃ viz omnes ſimul ſuã ↄfe
rant:ſũma tamẽ oĩs ad illuz refert̃: cuius in ea re maior
ac vehemẽtior ad agẽdũ prerogatiua fuerit: ſimili rõne
in mixtura illa celeſti:lz plures vires iniungan̄t:tamen
vis luminaris deliquati: cuz pollentior maiorqz fuerit
preualet ſũmãqz oẽm ad ſe refert. Adyciũt quoqz hi ſa:
turnũ ac iouem ſingulis.xx. annis fere ſemel ↄiungi ſin/
guliſqz in triplicitatibus duodecies ⁊ in ſingulo tripli/

citatis ſigno quater:⁊ ſi īterdū q̄nquies eueniet: efficit̄
tūc vt ſint ꝯiūctões ipſe.xiȷ.nihilominus duodecies ſin
guli s in triplicitatibus ꝯiungi añq̄ aliud ad trigonum
trāſeant:quāobrē p̄me ipſe triplicitatū ꝯiunctões maio
res vires amplioreſq̄ cōmotiões afferāt: q̄ que poſt ſe/
quunt̄:que cū ita ſe hēant effici id ꝯtēnūt.vt.ccxl. anno/
rū circuitu ſiue circiter cū ꝯtingant he ſiue.xȷ. ſiue.xiȷ.
ꝯiunctiões vt in noningētis ac ſexagita ānis fiat circula
tio ꝯiūctiōuꝫ ad p̄mū triplicitatis ſignū:de q̄b⁹ alibi. ſa/
tis.n.fuit attigiſſe hec magis q̄ exp̄ſſiſſe. Auctores igit̄
hi aſſerūt ꝯiūctiões has no ſolū addere ſig̃tionibus effi/
cacias:ſꝫ ānos ⁊ tēpora: nō ſolū denarȷ multiplicatiões
aut vigenarȷ numeri.veruꝫ ēt cētenarȷ aut millenarȷ:
vbi cā.ſit lunaris eclypſis in aliq̄ celi parte. In q̄ partili/
ter ſit ipſa ſaturni ⁊ iouis ꝯiūctio: ſitq̄ eclypſis horaruꝫ
triū equaliū:tūc portendent̄ ex hac re maxie rerū muta/
tiões:colligeturq̄ tp̄s triū mēſiuꝫ: qđ tp̄s eſt vnius anni
quartū:hoc quartū ſi in mille ānos multiplicaueris:q̄m
poſt tot ānos reuertet̄ cōiunctio mutatiōis triplicitatis
ad p̄mū ſignū:ea ex multiplicatiōe ꝓficiſcet̄.cc.⁊.l.āno/
ruꝫ nūerus.nā tot anni iplent millenarȷ nūeri q̄rtū. effi
citurq̄ vti ꝯiūctiōe ex ipa mutet̄ ſig̃tio lunaris deliquȷ
a meſtruis ſig̃tiōibus in cētenarias: ipſumq̄ꝫ cētenariū
nūerū magis ac magis auctū iri opꝫ:ſi aliarū ēt erratica
ruꝫ applicatiões ad hec ſeſe adiūxerint. Si aūt in ſolari
defectu ꝯiūctio ſaturni ⁊ iouis in initio triāgularis com
mutatiōis ꝑtiliter ꝯtigerit:ſitq̄ꝫ defect⁹ ipſe horaꝝ dua/
ruꝫ ſpatiū ꝯplexus:que cū equales ſint: ānos duos enun
ciāt:vbi has duas horas multiplicaueris ꝑ annos mille:
duo ide ānoꝝ millia ꝓducent̄. ¶ Sed hec ꝯpoſita ⁊ fi/
cta ſunt ab his:quoꝝ ſtudium fuit in ꝯponēdo fabulas.

Impu/
gnatio.

Pholomeus.n.ſuis in v̄bis per mixturā ceteroꝝ plane
tarū cū eclypſib⁹ voluit ſig̃tiões increſci.q̄tū.vꝫ.ad effi
cacias:vireſq̄ꝫ atq̄ꝫ pollentias: q̄tū v̄o ad tēpora nō niſi
ex eclypſium ſpatio per equales horas ꝓduci autumat.
Qđ ēt rōnale eſt.nā potentis ⁊ vigoroſe cāe nō eſt ſero ac
tarde īcipere:qđ factura eſt:ſꝫ vel tarde ſeroq̄ꝫ deſinere:
incipere aūt aut mox: aut cito:vti medicina qñ e pollēti
bus viribus medicinarū ꝯficit̄: ipſa q̄dē mox īcipit edu
cere:ſꝫ tarde ſeroq̄ꝫ qeſcit. Ad h̄ p̄dictiões ſuas in tā lon
geua tēpora extēdere nō v̄r eſſe homis: q tā breui victu/
rus eſt tēpore.hec.n.ex obſeruatione minime acq̄ri p̄nt.
ob ſeruatio.n.plurib⁹ e ſingularib⁹ ꝯficit̄: mō nullus hō
eſt:īmo nec plures:q tāto vixerit tēpore.vt plures obſer
uaſſent ſingulares: e q̄b⁹ vl̃em deducere potuiſſent:īmo
nec vnā:cū tāto īterim tp̄e alie atq̄ꝫ alie ꝯiunctiões ꝯti/
gerint:que aut mutāt q̄dē:aut ex toto irritāt:nec pōt ob/
ſeruatiōe mathe^{c⁹} deprehendere p̄ma ſi ꝓficiſcant̄ a cā
euētus illiuſmodi:an a ſecūdis. Ruſus cū eiuſmōi ſide
rales ꝯſtitutiões ad nr̄uꝫ cōmodū ſint deſignate ab ip̄o.
vꝫ.oīum rerū auctore deo:nihil v̄r has cōferre nobis. ſi
tāto ꝑdurauerint tp̄e. q̄d.n. ad ꝯſtātinū ſi ꝯſtantinopoli
nūc machōett⁹ īperitet.q̄d ad ceſarē ſi rome p̄dñet̄ ſacer/
dos.q̄d ad moſem.ſi hieruſalē ſoltan⁹ p̄cipiat. vñ ſtudiū
hoc poti⁹ ad ſtultitiā referri v̄r q̄ ad prudētiā. Et de in/
cremētis ex planetis ꝯtigētib⁹ ſatis. ¶ De icremētis ex
angulatōe ſeu locoꝝ pollētia dicamus. In eclyptico the
mate vt diximus p̄cipua loca ſūt tria. ortus.vꝫ. occaſus
⁊ culmē.nā ſubterrāee eclypſes parū aut nihil momēti
afferūt.eoꝝ v̄o locoꝝ que ſupra terrā ſunt:aliq̄ ſūt ab or
tu deiecta.vt.xȷ.⁊.viȷ. alia cū eo ſocietatē h̄ñtia. vt. xi.
ſexāgula ꝯfiguratiōe affinis.ix.aūt triāgl̃a.x. q̄drāgula.
occaſus v̄o dyametra. Eclypſes igit̄ que his in locis con/
tingunt minaciſſime ſunt. Prime q̄deꝫ: que in ortu. 2^a
in culmie. 3^a in occaſu. 4^a.in.xi.loco. 5^a in.ix. Cetere

De incre
mentis ex
āgulatiōe

⁊ ſi minaces atq̄ꝫ noxie ſint:cum locis p̄marȷs nō cōtin
gant:aliqua ex parte mitigant̄. Qua e re eclypſes oībus
in quadrātibus vires eaſdē nō exercent. q̄bus.n.in ortu
ꝯtingunt:minaciores:q̄bus in.xȷ. ab horoſcopo loco col
locant̄:blandiores. eclypſis.n. cū ſui nā ſit minax ⁊ per/
nitioſa.nam lumē ſubripit: quo cuncta viuentia viuunt
⁊ ꝯſeruant̄:tāto ꝓpter hoc minacior ac pernicioſior fiet:
quāto p̄ncipaliorē ac cardinaliorē afficiet locum. Et de
īcrementis ſatis: conſequens eſt vt enūciata addamus:
que Ptholomeus in libro.c.enunciatorum inquit.

¶ Enun^{tum}. XII.

SIgnificātia eclypſis decreta ſunt ei⁹
que propius cardines. cōſidera etiaꝫ
naturā ſtellarū ſimul conſiſtentiū. tū
erraticarū.tum fixarū.ac etiā ſimula/
cra coorientia: ⁊ ſm̄ hec pronuncia.

¶ Enun^{tum} hoc eſt Ptholome.xcvi^{m}.vbi ⁊ ſig̃tionuꝫ ma
gnitudinē ⁊ ipſarū q̄litatē tāgit. Sūt.n.eclypſiū ſig̃tões
maiores minoreſue.tū ꝑ ipſarū magnitudie aut exigui/
tate.tuꝫ ēt ꝑ celi locis:in q̄bus fieri eas ꝯtingit.nā cardi
nales pollētiores ſunt ac vehemētius afficiūt: qñ q̄dem
cardies ſint p̄ma mūdi loca:in q̄b⁹ planete collocati cuꝫ
maieſtate p̄ſidēt: quocirca recte ait (eclypſis decreta)
illa q̄dē (ſig̃ntia) hoc ē admodū potētia eſſe:(que ꝓpi⁹
cardines ſunt) vtpote in gradib⁹ celi āgulo ꝓximis:aut
in loco cardini finitimo. Deinde q̄litates ſig̃tionuꝫ tan/
git.d.(Cōſidera ēt nām ſtellaꝝ ſimul ꝯſiſtētiuꝫ) hoc eſt
cū ipſis deliquȷs.(tū erraticaꝝ.tū nō erraticaꝝ: ac ēt ſi
mulacra coorientia) ſiue facies ſint ſiue.xxxvi.ille ymā
gines(⁊ ſm̄ hec) hoc eſt ⁊ ꝑ q̄litate harū(ꝓnuncia.) ſic
igit̄ his in v̄bis tetigit.tū efficaciā ſiue plenitudinē.tum
q̄litates eclypſiū. ¶ Enun^{tum}. XIII.

Magni/
tudo ⁊ q̄li
tas ſignifi
cationuꝫ.

DEfectus luminariū in cardinibus ge/
niture annuarūue conuerſionum no
xius eſt:accipiunt autem locuꝫ ab in/
teruallo aſcendētis ac loci defectus:
vt autē ab hora ſolaris eclypſis annos: ſic ab
eclypſis lunaris horis menſes capis.

¶ Hoc eſt ptholomei enū^{tum}.xxiȷ.in quo ip̄e tetigit. Pri
mo q̄b⁹ ſiue locis:ſiue reb⁹ noxia ſit eclypſis. Scđo q̄b⁹
tēporib⁹ euētuū initia:atq̄ꝫ ſpatia fieri ſolēt:⁊ ita colligē
do p̄mū ⁊ 2^{m} enūciatū:ptholomeus tria ꝯgregauit.ſp̄ēm
videlꝫ euētuuꝫ:loca ſiue res q̄b⁹ ꝯtigere aſſolēt:⁊ tēpora
tā ꝑduratōis q̄ diſtributōis:inq̄t(defect⁹ lumiariū no/
xi⁹ eſt) qñ ꝯtigerit(in cardīb⁹ geniture ānuarūue ꝯuer/
ſionū) ſiue hoīuꝫ:ſiue vrbiū:ſiue oppidoꝝ: ſiue ruriū:ſi/
ue domoꝝ:vl̃ caſaꝝ:ſiue r̄gnoꝝ:ſiue dogmatū:ſiue coro
nationū:aut cuiuſuis rei h̄ñtis geniturā ānuāue ꝯuerſio
nē:veꝝ nō vna rōne. nā vbi in ſigno aſcñte geniture vel
ꝯuerſiōis ānue ꝯtigerit:portendit̄ rei illi malū in corpo
re vitaliq̄ꝫ ſuba:eritq̄ꝫ malū ipſuꝫ magis minuſue ꝑicu/
loſuꝫ ꝑ eclypſis q̄litate: ꝑ ꝯſtitutōe p̄fectoꝝ:proq̄ꝫ tene/
braruꝫ magnitudine:proq̄ꝫ vicinitate: aut remotiōe ad
partē cardis.nā que ꝓp̄a in cardis parte ſiue geniture ſi
ue annue ꝯuerſionis ꝯtigerit:ꝑnicioſior ac minacior eſt
illi rei:que v̄o plus ⁊ plus diſtauerit. Eius pernitioſitas
mitigabit̄. Ubi aūt in culmie acciderit iuxta figurā na/
talitȷ vel annue ꝯuerſiōis ꝓ rei magiſterio ⁊ dignitati/
bus dāna portendent̄:que q̄dē a potentibus ac magnis
viris iferunt̄:ſicq̄ꝫ in ceteris pronuncia iuxta loci ſigni/
ficatōeꝫ. Deide euentuū initiū tangit ⁊ inq̄t(accipiunt
aūt locū) ꝑfectōis(ab iteruallo aſcñtiꝫ:ac loci defect⁹)

Spēs lo/
ca tēpora.

Unde ma
leficentia
eclypſis ⁊
ex quot.

Euentoꝝ
initium.

cum enim pars boroſcopans: que promiſſor eſt venerit
ad locum deliquũ dando vel vt albumaſar dicit cuilz ſi
gno menſez: vel vt dicit abraamus cuilz ſigno duos mẽ
ſes: vel vt ptolemeus vult dando cuilz ſigno illud qḋ ſi/
bi proportional'r cõpetit: tũc euẽtus eſt. Hec de euẽtuũ
initys. Deinde ſignificationũ ſpaciũ ſubſcribit (vt autẽ
ab hora). ſ. equali que ſemper ẽ. xv. partiũ (ſolaris ecly/
pſis annos: ſic ab eclypſis lunaris horis menſes capis.)
Nã ſol ſua peragratione annum facit. luna mẽſem. Hec
ſunt tanq̃ꝫ epylogus tam de ſpẽ q̃ꝫ de locis q̃ꝫque de tem
poribus euentuum. ❡ Enun^tum^. XIIII.

DE quo aũt genere future res ille ĩ q/
bus euẽtus accidet ſint via hac aſſol/
uemus: vt ⁊ ſignorum idiotropiam
imaginemqꝫ in quibus loca ipſa de/
fectuum inueniuntur: aĩaduertamus: ⁊ que ſi
ue erratice ſiue fixe ſtelle oecodeſpotiam opti
neant: tum ſigni deliquioſi: tum cardinis qui ẽ
ante defectuꝫ. Capitur aũt ſtellis ab erraticis
oecodeſpotia hac quidem ratione: qui enĩ pla
neta vtroqꝫ in loco: eclypſis. vꝫ. ac ſubſequen
tis eum cardinis plurimas habuerit rationes
ſm proximas ſequutas applicatiões vel deflu
xiones: ⁊ ſm configurationes rationeꝫ qdem
habentes: itemqꝫ ſꝫ dominatum: tum domi/
ciliorum: tum trigonoruꝫ altitudinũ ac finiũ:
qdẽ planeta oecodeſpotiã ſolus accipiet. Qḋ
ſi idẽ ipſe planeta minime inueniatur eclypſis
⁊ anguli dñator: ſed duo planete ſimul cõpe/
titores fuerint: qui ex his vtroqꝫ ĩ loco plures
cognationis conciliationiſqꝫ rationes habue/
rit: is dominatum aſſumet: eclyptici tamen lo
ci dominus preferendus eſt: ſin auteꝫ plures
inuenientur planete inter ſe emulari: ⁊ tanq̃ꝫ
de loci preſidẽtia contendere: qui ex eis angu/
larior: opulentior: aut conditionalior fuerit il/
lum ad preſidentiam preponemus.

❡ Hec ſũt ptolemei verba fere ſcḋo apotelematon. capi
De genere
te ſeptimo: ⁊ recte qdem. Nã poſt ſciam de loco eſt ſcien
tia de tẽpore. ſiqdẽ omne corpus qḋ eſt in loco ⁊ in tẽpo
re eſt: eſt que e loco tẽpus veluti ⁊ motus. poſt ſciam de
tẽpore venit ſcia de genere: quãdo quidem genus eſt an
te ſpẽm euentuum: ⁊ qm̃ ſcia generis duplici proficiſcit̃
via. ſ. ⁊ a loco in quo eclypſis contingit: ⁊ a loco predomi
natoris in themate ſiue ſtella ſit erratica ſiue fixa: opus
eſt: vt precognoſcamus primo quis dominator ſit ṗmo:
ſcḋo qs locus deliquioſus cardoqꝫ ſit: tum ſequens vel
Quis oe/codeſpo/tes apud quoſdaꝫ
precedẽs: ⁊ primo que quidã recentiores dicant. aſſolua
mus. Quidã igit̃ noſtris tẽporibus clariſſimi auctorita
te materni affecti eclypſis dominatorem eum ex qnqꝫ
erraticis eſſe contendũt: qui dñs eſt ſigni ꝓximi: hoc eſt
illius qḋ ſm ſuccedentiaꝫ ſignorũ locũ ſequit̃ deliquio/
ſuꝫ. verbi cã. ſit eclyſis in libra: dicemus ſignũ proximũ
eſſe ſcorpiũ: cuius dñs eſt mars: hunc quideꝫ dominato/
rem eclyptico in themate faciũt: ſicqꝫ ĩ ceteris facito: ex
cipiunt domicilia ſolis ⁊ lune: cum ſol ⁊ luna totius do.
Argumẽ/tũ horum
mini ſint: nec dignantur particularia dominia ſortiri.
Mouentur iſti argumento ꝙ ſignuꝫ ꝓximuꝫ loco deli
quioſo eſt veluti forma: ſignũ ipſum deligoſum vti mã
quando quidem proximũ ſignũ proficiſcat̃ ad locuꝫ de/
liquũ: qua e re a ſigno ꝓximo illi eſt euẽtuũ genus. e do/
mino illius tota diſpoſitio: qppe cũ ſignum ⁊ dñs vnam
ſubeant ſpẽm. ❡ Sꝫ hec põ eſt primo ꝯ ptolemeum: vt
Impu/gnatio.
dicemus: nec ad materni mẽtẽ: nã ipſe in genituris loq/
tur: geniture. n. dñm greci cyrion geneſeos vocãt. eſtqꝫ
ſecundo cõtra rõnẽ: nã eclyptico in themate duo ſunt ṗ/
maria loca. eclypticus ipſe: qui eſt primus ⁊ ṗcipu⁹: ⁊ car
do ſiue ſequens ſiue precedẽs: in hoc oẽs ꝯueniũt antiq:
qua e re vtriuſqꝫ loci dominator meretur principatuꝫ aſ
ſumere. His omiſſis qd ptoleme⁹ ſentiat: aperiam⁹. In
Poſitio ptole.
colligendo itaqꝫ oecodeſpotẽ ſiue dñatorẽ quedaꝫ ſunt
neceſſaria ex pte ſignorũ: quedã ex parte ſtellaꝝ. e parte
nãqꝫ ſignorũ duo ſigna precipue ſunt aĩaduertenda: ⁊ in
quo eclypſis collocatur: ⁊ ĩ quo cardo ipſe ſignificatiõis
eſt conſtitutus. E parte vero planetarũ ſiue fixarum: ob
ſeruandi ſunt: ⁊ qui ſignũ ipſuꝫ peragrent ſiue eclypticũ
ſiue (vt dictũ eſt) cardinale: quiue ipſa aſpiciãt: quiqꝫ ip
ſorũ ſint dñi: ſiue vnus idẽqꝫ ſit: ſiue plures. Loci quidẽ
Eclyptic⁹ locus.
igitur eclyptici cognitio manifeſta eſt. Signum. n. ĩ quo
luminaris contingit defectus. lunaris quidem vbi luna.
ſolaris vero: vbi ſol ⁊ luna collocantur accipienduꝫ eſt.
Quis car/do.
qui vero angulus ſit antecedens aut cardo: ſiue: vt pto/
lemei verbo vtar: centruꝫ: ambiguum eſt: cum precipue
ipſe in eodem textu cardinalis loci mentionem faciẽs:
⁊ cardinis dicat qui eſt ante eclypſim: ⁊ ſtatim ſubyciat
ſubſequentis: quantum vero differãt inter ſe precedere
⁊ ſubſequi: grammatici norũt. Animaduerſione dignuꝫ
duos in propoſito eſſe in themate cardines ſiue duo cen
Duo cen/tra.
tra: habita. vꝫ. ratione ad eclypſim: ⁊ cardo qui eclypſiꝫ
ſubſequit̃ ſm ortũ ſignorũ: ⁊ cardo qui eaꝫ antecedit ſꝫ
motũ diurnũ ortumqꝫ ſignorũ: vt ſi v̇bi cã. in. ii^a celi re/
gione deficiat alteꝝ luminariũ decim⁹ loc⁹ ꝭ eſt culmẽ
eſt cardo ṗcedẽs: nã ſignũ qḋ in eo cadit diurno motu ṗ/
oritur planetaqꝫ in eo collocatus ab eclypſi oriẽtalis ẽ.
Oriẽs v̇o cardo eſt centrum vel angulus ſequẽs: qm̃ mo
tu diurno ſubcedit: eſtqꝫ planeta in eo ꝯſtitutus occidu
us ab eclypſi: at tũc de re hac auctores nõ vna rõne ſenti
Poſitio eſchidi
unt. Joannes heſchidus: lꝫ varia dicat: velle videtur tã/
dem cardinem precedentẽ eſſe obſeruãdũ: vt ſi in vnde
cima deliquiũ ꝯtingat: obſeruari iubet culmen: ⁊ lꝫ plu/
ribus rationibus id ꝯfirmare videat̃: illud potiſſime eo
ꝯtẽdit: ꝙ eclypſis proficiſcitur motu diario euꝫ in locuꝫ
vti ad formã: recedit autẽ a cardine ſequẽti: qua e re vir
tus eius cũ ṗcedenti cardine magis cõmixta eſt q̃ꝫ cũ ſe
quẽti: qñ qdẽ a ſequẽti recedat ad ṗcedẽtẽ ꝓficiſcat̃. lõ/
gas ⁊ argumẽtoſas qõnes ei⁹ eo ĩ loco omittimus: qppe
Impu/gnatio pici
cũ magis v̇itati q̃ꝫ vẽtoſitati incũbimus. Sed aduerſus
Joannẽ aſſurgit picus etate nr̃a clariſſim⁹ ĩ lib. ſuaꝝ cõ/
futationũ. primo ꝙ ꝯ ptolemeũ: nã grece epomeni cẽtri
ꝭ ẽ ſequẽtis cardinis ingt. ſcḋo nã vbi deliquiũ in occa/
ſu ptiliter ꝯtigerit: qs cardo aĩaduertẽdus: nõ imũ. Naꝫ
de ſubterraneis nihil ptoleme⁹ obſeruat. igr̃ culmẽ erit
cõſiderãdũ: ꝭ ãt ẽ cardo ſequẽs: q̃ e re picus ſequẽtẽ car
dinẽ ⁊ nõ ṗcedẽtẽ ad ptolemei ṗceptũ iubet obſeruari.
Contra picum
Quã q̃ꝫ picus aduerſus Joãnẽ recte ſentiat: ſuis tñ ⁊ ipe
virib⁹ ruit. Nã deliguꝫ vbi ĩ ortu ptiliter ꝯtigerit: imuꝫ
cũ ſubterraneuꝫ ſit: nõ erit obſeruãdũ: ⁊ ita culmen erit
animaduertendum: qḋ quidem cardo eſt ṗcedẽs ⁊ non
ſequẽs. Preterea ptoleme⁹ eodẽ cõtextu ſequentẽ ⁊ ṗce
Rñſio ꝓpria.
dẽtẽ cardinẽ ṗcipit obſeruari: ita vt ĩ ſua rõne videat̃ di
uerſus: qḋ picus nõ examiauit. Dicim⁹ nos eclypſiꝫ vbi
ptiliter ĩ ortu contigerit vel fere: cum de ſubterraneis
vix ratio habenda ſit: cardo precedens hoc eſt culmen

obſeruandum eſt. Ubi eniꝫ in ortu partiliter vel fere ac
ciderit: ſequens cardo eſt ĩ imo: qđ quia ſub terra eſt: ip-
ſum pretermittimus. vbi autem eclypſis in occaſu par-
tiliter vel fere contigerit: cum cardo precedens ſit in
imo: de quo cum ſubterraneum ſit: nulla habenda eſt ra
tio: cardo obſeruandus erit in culmine. vbi autem deli-
quium collocetur in culmine: tunc ambiguuꝫ eſt an pre-
cedens an ſequens hoc eſt an ortus an occaſus obſeruã-
dus ſit: cum ex vtraqꝫ parte ſint rationes. Mea ſenten-
tia hec eſt: vt in ſolari eclypſi obſeruetur precedens car-
do. Nam ſol diurnus eſt dexter ac orientalis ⁊ lucanus:
quare gaudet orientalitate matutinatione ⁊ dextreita-
te: que in precedenti cardine collocantur: in lunari vero
cardo obſeruandus eſt in ortu ⁊ ſequenti: nam luna ſini-
ſtra eſt occidua veſpertina nocturna. qua e re in lunari
cardo obſeruandus eſt ſequens: iccirco cum ptolemeus
eodem in textu ſequentis ⁊ precedẽtis meminerit: hoc
quod diximus videtur innuere. Nam cum de antecedẽ
ti loquitur ſolaris nos admonet defectus: cum vero de
ſubſequenti lunaris cardines defectuꝫ ſuadet: ⁊ de loci
cognitione ſatis. De oecodeſpote tranſigamus: ⁊ primo
De oeco-
deſpote.
dignitates: ſiue auctoritates: ſiue teſtimõia: ſiue iuriſdi-
tiones: ſiue prerogatiue: ſiue iura: ſiue rationes: ſiue pol
lentie quot ſint preponamus. Ptolemeꝰ de his nõ vno
modo loquitur. Apoteleſmaton eniꝫ tertio. capite ſcđo.
videtur bifariam loqui de his: poteſt enim planeta pol-
lere vel erogare vno modo ratione mũdi: alio modo ra-
tione thematis ſiue geniture ſiue cuiuſuis rei. pollet qui
dem ratione mundi quotiens in domicilio altitudine ſi
ue exaltatione: triangularitate ſiue triplicitate: finibus
ſiue terminis: conditione apparitione atqꝫ motus ve-
locitate: collocatur. Et ita mundi iura ſiue ratione ſiue
Iuriſdi-
ctiões mũ
di. vij.
prerogatiua ſeptem ſunt. domicilium. vꝫ. altitudo trian
gularitas fines conditio ſiue ſimilitudo: que grece he-
reſis. chaldaice haix. latine condictio ſiue ſimilitudo di
citur. apparitio: vt orientalitas ſiue matutinatio ⁊ motꝰ
velocitas: vt ꝙ motus apparẽs veruſqꝫ ſit velocior mo-
tu equali. De decanis ſiue decurijs ſiue faciebꝰ ptoleme
us nullibi loquitur: tamẽ recentiores aſtronomi magna
de his canunt: que nos tanq̃ꝫ fabuloſa omittimus. Rati
Sex iuriſ
dictiones
thematis.
one vero thematis iura ſunt epicentratio ſiue angulari-
tas: ſiue: vt alij aiunt fortitudo ⁊ aſcenſus. epicẽtratio q
dem eſt: vt planeta ſit in aliquo thematis cardine potiſ-
ſimum ortu ⁊ culmine. aſcenſus autem: vt collocetur in
loco ad anguluꝫ aſcendẽtẽ: vt in vndecima ſcđaqꝫ. Uex
hoc in loco ptolemeus hec omittens planetam habere
prerogatiuam vult in loco aliquo: quotiens illi corpore
applicet vel per eum defluat ſiue commeet. itemqꝫ quo
tiens illi configurabitur: vt triangula: quadrangula: ſe-
xangula: aut diametra configuratione: maxime vbi illo
in loco cum configuratione rationem habeat. Rurſus
quotiens domicilium trigonum ſiue triangularitatem
altitudinem: ac fines habuerit. He enim ſex iura ratio-
nes ac prerogatiue dici ſolent. Suffragia vero ſunt tria
Suffra-
gia tria.
angulatio opulentia ac conditio. Sed quid ſit opulen-
tia ptolemeus non explicat: grecus auctor eius ĩterpres:
cuius nomen ignoramus. vult pollentiam eſſe appariti-
onẽ: vt ꝙ orientalis vel lucanus ſit. velocitatemqꝫ: vt ꝙ
velox ſit. prime quidẽ rationes ſiue iura dici ſolent: quo
niam ſunt prime ac precipue auctoritates. ſcđe dicuntur
ſuffragia: qr capiũtur ſcđo loco ⁊ in ſupplemẽto: vt vide
bitur: nũc vero quid oecodeſpotes ſit aſſoluamus: puni
Oecode-
ſpotes ap
punicos.
ci almudebith. latine ducem grece oecodeſpoteꝫ hac ra
tione colligitur: vt qui dignitatibus dignior fortitudini
bus pollentior fuerit in themate: ipſe dux eſt. Domicili

um nãqꝫ dignitatis partes habet quinqꝫ. exaltatio qua
Gradꝰ iu
riſdictõuꝫ
tuor: triplicitas tres. fines duas. facies ſiue đcanus vnã.
Locus primus hoc eſt aſcñs partes fortitudinis habet
iz. locus ab horoſcopo ſcđs habet. 6. locus ab horoſcopo
3ꝰ habet tres. locus ab horoſcopo quartus habet. 9. lo-
cus ab horoſcopo quintus habet. vij. locꝰ ab horoſcopo
ſextus habet vnam. locus ab horoſcopo ſeptimꝰ habet
x. locus ab horoſcopo octauus habet quatuor. locus ab
horoſcopo nonus habet quinqꝫ. locus ab horoſcopo de-
cimus habet. xi. locus ab horoſcopo vndecimus habet
viij. locus ab horoſcopo duodecimꝰ habet duas. Si qs
igitur planetarum in loco ſuo: vbi collocatur ĩ themate
⁊ pluribꝰ partibus: tum dignitatis. tum fortitudinis po
titus ħ fuerit almudebith: ſiue dux: ſiue oecodeſpotes ẽ
habendus: e quo eſt genus euentuũ apud arabes. ¶ Sꝫ
Impu-
gnatio.
hec poſitio lꝫ poſſit eſſe vera interdum: tamen ptolemei
verbis hic non conſonat. Ubi animaduerſione dignum
Expoſitio
ptole.
apud ptolemeum inueniri interdum dominatorẽ: queꝫ
ipſe epicratetorẽ vocat: inde dictus ꝙ epicrateſim ideſt
dominatum inter alios planetas optineat: ſitqꝫ in tota
figura ceteris pollentior. ⁊ hunc almudebith recte ara-
bes vocant. latine ducem. hunc eundem ſignificatorem
aliqñ dicunt ꝙ conſtitutionis figureqꝫ totius primam
maximamqꝫ ſignificationem ſortiatur. Interduꝫ oeco-
deſpoteꝫ: qui proprie dominus domus latine eſt: ſiue pa
terfamilias: ſiue hoſpitator: tamen hic non hac ratione
oecodeſpotem capit: ſed alia ratione: vt dicemus. Qr
vero in propoſito ptolemeus oecodeſpotem non intelli
gat almudebith declaratur. Nam ſol ⁊ luna euentus ip-
Sol luna
non oeco-
deſpotes.
ſos agunt: vt effectrices cauſe. Oecodeſpotes ãt: vt mãe
ſubminiſtri: qua e re oecodeſpotes eſſe đbet vnus ex qn-
qꝫ: alius. vꝫ. a ſole lunaqꝫ. non enim poteſt ideꝫ eſſe effi-
ciens ⁊ ſubminiſtrans. itemqꝫ dñi totius dedignantur
particularia dominia ſortiri: vt dicit maternus. Sũt. n.
ſol ⁊ luna totius domini: effectriceſqꝫ vniuerſales cauſe:
quare ex qnqꝫ aliqs opus eſt: vt ſit. verum non qcunqꝫ
eẽ poteſt. Nam cuꝫ ipſe ſit ſubminiſter rõnem dꝫ habe-
re cũ loco luminaris deliquati: ⁊ cũ eo cum quo locus il
le hꝫ rõnẽ: quare opus eſt: vt habeat rationẽ: tam in loco
deliqoſo q̃ꝫ in cardine de quo tam multa diximus: hoc ẽ
ĩ lunari deliqo occiduo ⁊ ſequẽti. in ſolari vero orienta-
li ⁊ precedenti. ¶ Ad hoc igitur colligẽdũ primũ habea
tur ratio ſigni deliquioſi ac planete illius qui ĩ ſigno pre
ſidet. Deĩde ſigni cardinalis de quo diſputatũ eſt: ac ſtel
le erratice: que ſigni eſt domina: deinde ſi vtriuſqꝫ ſigni
vnus ſit idemqꝫ dominus an fortaſſe duo aut plures. Et
enim eclypſis in occaſu vbi contigerit in ſignoqꝫ gemi-
norꝫ ꝙ ĩ celi culmine virgo: tuꝫ exiſtat: ⁊ eclyptici ſigni:
⁊ in ſequẽtis cardinis idem dñs erit mercurius. Ubi ve
ro eclypſis in ſagittario cõtingat: ipſeqꝫ ſit in occaſu: pi-
ſcis ĩ culmine vtriuſqꝫ loci idẽ dñs erit iuppiter. Si au
tẽ in ortu defectus accidat in ſigno capricorni: in culmi-
ne erit libra: tũc ſigni deliqoſi dominatum obtinebit ſa
turnus: venus aũt culminis precedẽtis hoc eſt medij ce
li: qua ratione duo de figure iuriſditione cõtendent. at
exñte ioue in occaſu hoc eſt in domo ſeptima in cancro:
ſi defectus fiat in v̓gine hoc eſt in domo nona inqꝫ mer
curij altitudine: ac domicilio: venuſqꝫ culminet ĩ libra:
tres videntur planete de preſidẽtia pugnare: iuppiter q-
dem hac rõne ꝙ in cardine conſtituitur precedẽte ſua-
qꝫ in altitudine. Mercurius autem ꝙ deliqoſi loci dñs
eſt. Uenus ꝙ ⁊ libre domina: ⁊ ꝙ totius mundi culmen
obtinet: eadem erit inter tris contentio: ſi culminan-
te libra ⁊ horoſcopante capricorno defectus contingat
in ſcorpio domoqꝫ vndecima Saturnus enim duplici

vtetur pꝛerogatiua ꝙ ⁊ diſletur hoꝛoſcopo : ⁊ altitudi-
nem habeat in culmie ꝙ teneatur a libꝛa. Mars ꝙ pꝛe
ſideat ſigno in quo defectus cõtingit hẽatqꝫ altitudinẽ
i capꝛicoꝛno: ac ven⁹ ꝙ dña ſit ſigni culminans i ãguloqꝫ
inſideat ꝓcedente. Rurſus ſit virgo in ſeptimo celi do-
micilio ↄſtituta deficiatqꝫ luminare i libꝛa: octauoqꝫ lo
co teneat celi mediũ ſagittari⁹: ſitqꝫ i eo iupiter. ſaturn⁹
vo. ii^m^. peragret locũ i capꝛicoꝛno ↄſtitut⁹ rixa de iuriſdi
ctiõe iter q̃tuoꝛ ſimul planetas vteĩ. Mercuri⁹ ſe figure
dñm ꝑ ꝑ virgineꝫ: in qua cardo antegrediens eſt colloca
tus: cum ſit idem ipſe ſigni dñs: ⁊ altitudo eius in eodeꝫ
exiſtat. pariter etiam venus ꝙ ſit libꝛe domina: quo in ſi
gno factus ẽ defectus. pte ex alia iuppiter ꝙ teneat mũ
di totius culmen ſuoqꝫ in domicilio deqꝫ ſexangulo lo-
cũ intueatur eclypticuꝫ. Saturnus vero ꝙ in ſigno ipſo:
in quo eclypſis contingit: habeat altitudinem: eumqꝫ
intueatur ex vndecimo celi loco: deqꝫ capꝛicoꝛno ſuoqꝫ
de hoſpitio: erit igitur inter quatuoꝛ planetas cõtentio:
duos quidem ſuperioꝛes totidẽqꝫ iferioꝛes: illos quidẽ
diurnos: venerem contra nocturnam: tum etiam ſatur-
nus ⁊ iuppiter maſcularum ſint virium: venus feminea
rum. Mercurius vero cõmunitatem quandam vbiqꝫ
ſectatur. qua quidem ratione iuppiter conuenit vinculo
conditionis cum ſigno ac domicilio ſuo. eſt. n. ſagittari-
us maſculinum ſignum: ⁊ ſaturnus deſidet ab eo: qm̃ ca
pꝛicoꝛnus eſt femineum. vtriqꝫ autem conſentiunt cuꝫ
libꝛa: ꝙ ſit virile ſignum venus: ⁊ ipſa conditionis hui⁹
ratione nequaq̃ꝫ conuenit cum libꝛa: ꝙ virile ſit ſignum
roboꝛiſqꝫ maſculini. Ptolemeus autem bꝛeuibus vtẽs
vbis rem hanc hac ratione docet: ⁊ inquit. (Capitur aũt
ſtellis ab erraticis oecodeſpotia) hoc eſt dominat⁹ (hac
quidem ratione) ⁊ noꝛma (qui enim planeta) exceptis
ſole ⁊ luna qui totius domini ſunt: (vtroqꝫ in loco ecly-
pſis. vꝫ. ac ſubſequentis eum oꝛdinis) in lunari defectu
vel pꝛecedentis in ſolari (plurimas habuerit ratiões)
ſiue iuriſditiones: ſiue iura: ſiue pꝛerogatiuas: quas ex-
plicat. d. (ſm pꝛoximas ſequutas applicationes) hec eſt
pꝛima iuriſditio: vt ſit planeta coꝛpoꝛe ambobus vel al
teri locorum applicatus (vel defluxiones) hoc eſt vt de
fluat peragretqꝫ per ſignuꝫ deligoſum vel cardinem: hꝫ
igitur eſt pꝛima ratio: vt ſit ipſe in ſigno deliquij vel car
dinalis applicatione vel peragratione (⁊ ſm configura
tiones) quadrangulam. vꝫ. ſexãgulam: triangulam vł
diametram (rationem) ⁊ iuriſdictioneꝫ (habentes) in
ſigno deliquioſo vel cardine: hec ẽ ſcđa ꝓrogatiua. (Itẽ
qꝫ ſm dominatum tum domicilioꝛum) hec eſt tertia.
(Tum trigonorum) hoc eſt triplicitatis. hec eſt quarta
(altitudinum) hec eſt quinta (ac finium) hec eſt ſexta.
(Ille quidem planeta) qui. vꝫ. plures iuriſditiones ha-
rum in locis illis ambobus habuerit (oecodeſpotiaꝫ ſo-
lus accipiet) Hic erratũ recentioꝛum conſtat qui has
iuriſdictiones menſurãt per gradus ⁊ partes dignitatũ
dantes domicilio q̄nqꝫ altitudinibus quatuoꝛ ⁊ ceteriſ
cetera. Ptolemeus enim ex equo has computat: ait eni
ſi quis habuerit plures ex his in eis hic oecodeſpotes di
cetur: vt ſi ſaturnus fines ⁊ aſpectũ habuerit: iupiter do
micilium tantum: pꝛeferendus eſſet ſaturnus. argumen
to ꝙ plures in his habeat rationes. Tunc ſtatim remo-
uet vnum qđ in themate facere queſtionem aſſolet: ⁊ in
quit (ꝙ ſi quidem ipſe planeta minime inueniatur ecly
pſis ⁊ anguli dominatoꝛ: ſed duo planete ſimul competi
toꝛes fuerint) ita ꝙ duo contendent in loco deliquioſo.
Duo autem in cardine: de quo tam multa diximus (qui
ex his vtroqꝫ in loco plures cognationis conciliatiõiſqꝫ
rationes habuerit) hoc eſt ille ex vna qui plures habet

Erratum recentioꝝ de menſuris iuriſditionum.

rationes in loco deliquioſo: ⁊ alius qui ex altera plures
habet rationes in cardine: (is dominium aſſumet) ita-
duo erunt dominatoꝛe: ille videlicet qui plures habet
rationes in loco deliquioſo: ⁊ alter qui habet plures iu-
riſdictiones in cardine. (Eclyptici tamen loci dominus
pꝛeferendus eſt) quoniaꝫ ille loc⁹ eſt pꝛimus. vbi cauſa.
ſit deliquium in libꝛe pte tertia: ⁊ aſcñs ſit ſagittarij ps
decima: cardoqꝫ ſequẽs. Saturnus ꝙ in pte tertia libꝛe
habet fines: ipſaqꝫ in libꝛa triplicitatem ac altitudinem
erit loci eclyptici dominatoꝛ. Jupiter autem ꝙ in ſagit-
tario domicilium triplicitatem ⁊ fines habeat erit car-
dinis pꝛeſes: ambo igitur erũt obſeruandi: ſed deliquio
ſi loci dominatoꝛ ꝓferendus. Subſcribit aliud qđ cõtin
gere aſſolet: ⁊ ingt. (Si autẽ plures iuenienĩ planete i-
ter ſe emulari: ⁊ tanq̃ꝫ de loci ꝓſidẽtia ↄtendere) hoc eſt
vt duo planete equales numero auctoꝛitates i loco de-
liquioſo habuerint: vt ſi deliquiũ in parte libꝛe decima
contingat: tunc venus: ꝙ domina ſigni ⁊ fines habeat: di
cet ſe eſſe oecodeſpotem: ſaturnus ꝙ altitudinem ⁊ triã-
gularitatem aſſerit ſe ducem inquit (qui ex eis angula-
rioꝛ opulentioꝛ aut conditionalioꝛ) fuerit (illum ad pꝛe
ſidentiam pꝛeponemus.) hec enim vt diximus i ſupple-
mentum iuriſdictionum ſeruari ſolent. Sunt qui dicũt
iuriſdictiões eẽ eq̃les nũero. nõ aũt ꝑfectiõe. Nã cũ pla
neta eſt in domicilio ſuo vr̃: vt vir in domo dñationeqꝫ
ſua. cum in altitudine: vt vir in regno gloꝛiaqꝫ. cum in fi
nibus: vt vir inter affines. cum in triangularitate. vt vir
inter miniſtros ſuos. Qua e re domicilio perfectiõis p-
tes quinqꝫ. altitudini partes quatuoꝛ. triplicitati tres. fi
nibus duas tribuerunt. ¶ Sed res hec e ptolemeo nul-
libi habetur. Semper enim ipſe ex equo has ſex denun
ciat: aſſerens planetam excedere planetam in numero
iuriſditionum: non autem in qualitate exceſſuũ. qui igi-
tur quinqꝫ planetarum nũero iuriſdictionuꝫ ceteros ex
ceſſerit vtriſqꝫ in locis: is oecodeſpotes totius thematis
recipiendus erit. Hec de oecodeſpote ſatis.

Quales iuriſditiones

Cõtra iuniores.

¶ Enun^tum^. XV.

Non erraticarum vero ex lucidis eas
coaſſumemus que in cardine deliqo
ſoqꝫ loco: ⁊ ipſis cum dominatoꝛi-
bus inuente ſunt.

¶ Egimus hactenus de oecodeſpote e parte erraticaꝝ:
nunc ex parte non erraticarum oecodeſpotia agamus.
Stellaruꝫ igitur fixarum: quedam ſunt lucide: quedaꝫ
obſcure: vult ptolemeus lucidas eſſe obſeruandas. Lu-
cidarum vlterius quedaꝫ a ſignificationum pꝛeſtantia
ac magnitudine regie nuncupantur: vt in tauro: leone:
ſcoꝛpio: ⁊ aquario. Sunt quidem enim in tauro pliades
que latine virgilie dicuntur. in eodẽ ſunt que grece hya
des. latine ſuccule. chaldaice aldebꝛan. In leone eſt qui
grece baſiliſcus. a noſtris regia ſiue coꝛ leõis. In ſcoꝛpio
eſt que grece autaris. latine coꝛ ſcoꝛpij. eſt etiam ea: que
chaldaice alcha. grece nepheloides ſyſtrophes. ideſt ne
buloſus globus dicitur: ⁊ ita de his que in aquario ſunt:
dicatur: he quidem regie ac lucide ſunt: collocanturqꝫ i
ſignifero. Sunt iteꝫ alie lucide quedam que in ſeptẽtri-
onem aſſurgunt: alie ad meridiem declinant. haruꝫ qui
dem radij efficacius illa in loca poꝛtendunt: quibus ip-
ſe imminent: que enim in ſeptẽtrionem aſſurgunt regio
nibus ſeptẽtrionalioꝛibus poꝛtendunt que ad meridieꝫ
declinant meridionalioꝛibus locis minitantur. vult igi
tur ptolemeus non omnes eſſe animaduertẽdas ſed lu-
cidas ac pꝛeſtabilioꝛes regiaſqꝫ: nec omni in loco conſti
tutas. Sed vel que in eclyptico loco vel cardine: de quo

De oecodeſpotia nõ erraticaꝝ. Diuiſio ſtellaruꝫ.

tam multa egimus collocātur. Animaduertendum quoqꝫ eſt ſtellas eſſe lucidas que ſunt aliquantule ad totam terram: propter qđ diſtingūt lucidas in ſex ordines. naꝫ p̄rie magnitudinis ſtelle ⁊ ſcđe ſunt fere centies ⁊ ſepties ad terram magnitudinis. tertie ſtelle ſunt terre eq̄les ſeptuageſies bis. que vero ſunt quarte equales quinquageſies quater. que in quīta equales trigeſies ſexies. que ſexte ſunt equales decies ⁊ octies: hec enim aſtra ſunt vł ſtelle lucide apud ptolemeum: ⁊ he obſeruande ſunt loco in ipſo eclyptico. Addūt quoqꝫ alij: vt non omittant̄ harum ſtellarū ortus: quas apparitiones non pauci eruditi etiam viri appellant: itemqꝫ occaſus. Nam hi procelloſi eſſe ſolent: vt plini⁹ ⁊ columella in. 12°. alijſqꝫ pluribus locis ſcribunt. de quibus poſtea. hac igitur ratiōe non erraticarum oecodeſpotia eſt colligenda. Non erratice enim dum oecodeſpotiam optinent: non tantuꝫ ad genus euentuum ſignificandū rationem habent: veruꝫ ad eos amplificandos ac ſignificationes immiſcendas: vt ſi mixtim venerie ac mercuriales fuerint: aut iouie ſimul ac martie promixtum iudicabunt genus: futuriqꝫ euentus contingent pro natura: tum veneris ac mercurij: tum iouis ac martis plus minuſue pro collocatione ⁊ ſtatu alterius vtriuſqꝫ planete. hec de oecodeſpote e ptolemeo recepimus.

¶ Enun^tum^. XVI.

Inſpectis hunc in modū ſtellis que cauſam euentui prebent: contēplabimur ſignorum formas: in quibus ⁊ eclypſis locus ⁊ ſtelle dominatrices exiſtent. Ex horum enim proprietate qđ ī ſubiecto quoqꝫ genere euēturū ſit: oīno colliget̄.

De ſignorū idiotropijs ꝑ genere colligendo. ¶ Signoruꝫ ſiue ſiderum triplex eſt conſideratio. a forma videlꝫ ſiue appellatione. a ſitu ſiue poſitura. ⁊ ab īſita vi proprietateqꝫ. Forma. Forma quidē igit̄ ſpecieſqꝫ ipſa iudicatur ab effigie ac figura. alia eniꝫ eſt auiuꝫ: vt cygni. alia quadrupedū: vt pegaſi. alia ab appellatione ipſa hominis nām ſimulat: vt caſiope. alia reptiliuꝫ: vt anguis. alia piſcium: vt priſticis. Ruꝛſus quedam ſunt humani artificij: vt crateris: are: nauis. quedam nature ipſius tm̄: vt eridiani. quedam etiam mixte: vt ſerpentarij: quādo quidem ex hominis ſpecie ac ſerpentis conſtat: quorum ēt duplex eſt genus: nam aut animalium ſunt aut īanimalium: vt arietis ⁊ ſagitte. ⁊ animalia quideꝫ ipſa ꝑtim ex rōnalibus: vt gemini: partim ex irrationalib⁹: vt taurus ⁊ cancer. ⁊ rationalium quidem ſiderum: que vꝫ. hominis appellatione deſignantur: nulla eſt ſectio preterq̄ꝫ vbi mixta figurantur: vt ſagittarius ⁊ auriga. hec de forma. Poſitura ¶ Et de poſitura trāſigam⁹. Scit⁹ itaqꝫ ipſe vel poſitura ſignorum partim per medium obliqui circuli deſignatur: vnde ⁊ ſignifer a noſtris dictum eſt: a grecis zodiacus: propter animalium que in illo tradunt̄ configurationes. igitur ſignorum quedam in medio zodiaci collocantur. quedā auſtrina meridialiaqꝫ: alia borealia ſeptētrionaliaue. Sunt q ī duo tm̄ diuidunt: vt ī meridialia ⁊ ſeptētrionalia. Naꝫ geminos cancrum: leonem borealia ſigna eſſe autumant. Contra ſagittarium: capricornū: aq̄riū meridionalia. Sꝫ cui parti: aut taurū aut ſcorpium piſces; aut virginem attribuere debeam⁹: ex hac diuiſione non habemus: qua e re exactius ſigniferi diſtributio triplex fiat: ſeptētrionalis: auſtrina: communis ſeu dubia: ⁊ de poſitura tanta. Idiotropia. De idiotropia ſiue naturalitate agamus. Nam ab inſita vi quedaꝫ ſunt terrena: alia aquatica: alia fixa: alia mobilia: alia recta. alia obliqua: alia tropica: alia equidialia. itemqꝫ alie atqꝫ alie nature. Perſcrutando igitur euentuuꝫ genus ⁊ quibus in rebus commoda vel incōmoda portendant̄: tria hec precipue adiungenda ſunt. De diuiſione ſignorū ſit dictum in tantū. ¶ Vlterius euētus diſtinguamus res itaqꝫ humane in quibus euenta contingunt triplici bonorum genere continentur: aut enim in bonis numerātur corporis: aut fortune: aut animi. Diuiſio bonorum. in bonis quideꝫ corporis: vt ſanitas: robur: ac ſenſuum vigor: queqꝫ his contraria in malis: illa ad felicitatem ſpectant: hec vero ad infelicitatem. In bonis autem fortune externa cuncta: ſed bonorum fortune alia q̄dem ſtabilia ſunt ac permanentia: neqꝫ. n. loco mutantur: vt predia fundi: quorum nonnulla ruſtica: quedam vrbana: alia mobilia: queqꝫ aut ipſa mouent ſe: vt armenta: aut ab ipſis mouent̄ hominibus: vt pecunie: merces: naues: vt ornamēta queqꝫ ſupellectilia comprehenduntur: alia īgenio actionibuſqꝫ exercentur: vt artes magiſtrat⁹ munera ſiue ruſtica ſiue ciuilia ſiue militaria: ea que aut terreſtria aut naualia. Sunt tamen actiones quedaꝫ: niſi eaſdem maluerimus contemplationes vocare: in quibus aut loci nihil aut parum fortune relinquitur: ⁊ de euentibus ſatis.

Textus expoſitio. Enun^tum^ igitur inquit. (Inſpectis autē habēt ī modum ſtellis que cām euentui prebent) qđ dicit: q꞉ que nō ſūt ad rem neqꝫ cāe reruꝫ pretermittende ſunt. (Contēplabimur ſignorum formas) que in tribus conſiſtunt: vt in effigie ſignorum: poſitura: ⁊ idiotropia: non quideꝫ omnium ſignorum inquit ſed. (In quibus ⁊ eclypſis locus ⁊ ſtelle dominatrices) ſiue vna: ſiue plures: ſiue erratice ſint. (Ex horum enim proprietate) effigie ac poſitura (quid in ſubiecto quoqꝫ genere euenturum ſit: omnino colligetur) vt genus ipſum fere dictas a figura ſigni humani in hoībus: aut a bellualis in belluis. Cur ꝑ genere nō ē obſeruanda ratio cardinuꝫ ¶ Sed cur pro cognoſcendis euentuuꝫ generibus rationē prorſus nullam haberi oportet cardinum ſiue ſuccedentiuꝫ ſiue antegreſſorum. ni quatenus fortaſſe ſigna ipſa ⁊ deligoſa ⁊ dominica cardinalia eē ecclypſis ipſius tempore inuenirentur. vbi v̉o minime ſic: cur deliquij ſignū ⁊ dn̄antiū ſtellarū locū ad gen⁹ capeſcēdū cōſiderare op⁹ ſit aperiamus. que loca obſeruanda. Sol igitur lunaque ſignificationes mouent ſingulis in coniunctionibus: vt effectrices generaleſqꝫ cauſe: ⁊ vt ptolemeus dicet vt principes auctoreſqꝫ. Planete potiſſimum dominantes: vt subminiſtri tribuni militum ac legionum prefecti. Stelle quidē vt forme mouent ſigna: vt māe coagūt: qua e re e ſole lunaqꝫ in ſolari deligo vel luna in lunari: ⁊ a dominatoribus eſt omnium euentuum genus. a ſole lunaqꝫ: vt ab effectricibus cauſis. a dominātibus ſtellis: vt ſubminiſtris agētibuſqꝫ īſtrumentarijs: ⁊ ita a locis amborum: vt a materijs coagentibus. Sapide igit̄ ptolemeus pro genere predicendo loca: tuꝫ deliquij: tum dominica precipit obſeruari. Ad horum etiam confirmationem facit virorū prudentiuꝫ antiqua diuturnaqꝫ obſeruatio. E quib⁹ locis genus colligendum ſat ſit.

¶ Enun^tum^. XVII.

Siquidem ſigna humane ſpeciei figuram referentia ſiue ea ſint illorum e numero q̄ medio feruntur circulo: ſiue e ſtellis fixis ad auſtrum aut ſeptētrioneꝫ ſparſis in ipſis hominibus effectū ſuum moliuntur.

¶ Tripliciter vt diximus a dominicis: a que deligoſis ſignis ſignificationuꝫ genus colliget̄. ab effigie. vꝫ. po-

Ab effi/gie quõ genus.

ſitura ac idiotropia nunc ab effigie genus: qua nam ra/
tiõe colligi ðbet aperiamus. Defectus itaqȝ luminares
humanis in ſignis cõtingẽtes aduerſus homines ipſos
malum portendunt. planete etiam maxime dominan/
tes in yſdem conſtituti aut illis configurati pro natura
ſigni ac celi portentum illud exagitant. Signa ipſa celũ
qȝ in quo ſita ſunt ⁊ mãȝ ſufficiunt: ⁊ materie genus ap/
parant. Ita vt ſi eclypſis ĩ geminis accidat: dominator
qȝ thematis ipſius ibidem collocetur: aut e virgine te/
tragonetur: aut e ſagittario diametretur: aut trigonetur
ex aquario: omnis hec configuratio hominum vndiqȝ
minat̃ generi. Portẽta ãt ſiue ĩ his q̃ ad corpꝰ: ſiue ĩ his
q̃ ad animũ: aut ad ea q̃ fortũe ex ꝯueniẽtia aduerſatio/
neue cuȝ natali cõfiguratiõe deprehẽdent̃. Naȝ ſi locus
eclypticus ſit natalitie fortũe locus. ſignificatio ĩpa ĩ bo
nis externis ac domeſticis portẽdetur. Si locus ille ho
norum adminiſtrationũ ciuiliumqȝ munerũ fuit natali
in tempore: ⁊ euentus ciuilibus in magiſtratibus erunt:
Si locus ille datoris artificy extitit in genitura rebꝰ in
his que artificy eius ſunt in operibuſqȝ fabrilibus por/
tendet̃. Si contigerit vite datorẽ in eo conſtitiſſe loco:
vite erit minitatio vel ex morbo vel ex ferro vel alys e
periculis pro nature proprie affectiõis. vbi pars illa na/
tality ſit horoſcopus: aut ſolis luneue natalis: vite peri
culũ pronũciat: ⁊ in ceteris ſilr. Ad hec portendẽtur ma/
la in his que ſignãtur ẽt a ſtellis fixis ac limpidis que in
ea parte geminorũ inueniẽtur. Itemqȝ in v̓gine: ſagitta
rio: aut aquario. ❡ Sed pp gd hec ſint agamus. Signa
celeſtia terrenis rebus cõuenire triplici rõne finxerunt
antiqui. Similitudine. vȝ. idiotropia ⁊ effigie. aries qui
dẽ celeſtis arietem terrenũ repreſentat: ſilr̃itudine gdeȝ
ꝙ dum ſol per arieteȝ decurrit. videt̃ ad nos aſſurgere:
vt aries cõtra arieteȝ caput extollit. Idiotropia vero ꝙ
vt dicit hermes aries celeſtis terrenis arietibus domi/
natur: eiſqȝ preeſt. Effigie auteȝ: qm̃ ſte lle que in eo ſunt
omnibus lineis ab vna in alterã ductis arietem fingũt.
Sil̃i rõne ⁊ in ceteris fieri poteſt: vt in libro noſtre vul/
tiſpicie diximus. Et qm̃ ſil̃ia facile ſil̃ibus cõueniunt ſi/
mulqȝ conſiliantur. itemqȝ ſubiecta dominantibus: in/
feriora ſuperioribus lege ẽt nãe cedunt. cedẽdoqȝ obtẽ/
perant: illorumqȝ famulantur imperys: vt plato inquit:
neceſſe eſt: vt qm̃ male fice ille qualitates obnoxieqȝ af
fectiones ſignis ac animalibus ipſis celeſtibus tribuũ/
tur: vt ẽt aialibus ab eiſdẽ repreſentatis terreniſqȝ por/
tendãtur: alia tamen atqȝ alia ratione: illis quidẽ vt in/
ſtrumẽtarys cauſis: quibꝰ effectrices ſol ⁊ luna dñanteſ
qȝ ſtelle agunt in nos. Rebus vero terrenis. vt mãe oi/
no corruptiue paſſibiliqȝ.

Cã enunciati. Celeſtia tribus rõnibus terrenis cõueniunt.

❡ Enuntum. XVIII.

Ex alijs que brutorũ formam habere
ꝓhibẽtur quadrupedia gdeȝ ſigna in
aialibus ſibi ſimilibus queqȝ rõne ca
reãs ſignificationes ſuas portendũt:
nã repentium quidẽ aialium ſigna in ſerpẽtes
eiuſmodi animãtes vires ſuas exercẽt. atque
irrationabilia imanſueta ac fera: erga imãſue/
tas ac feras beſtias ⁊ hoium generi infeſtas.
Manſuetorum cõtra aialium ſigna queqȝ ab
ipſis aliſitur hoibus: in illis ipſis aialibus ius
ſuum exercent: que vſui eis ſunt eorumqȝ in/
duſtria enutrita compataqȝ domeſticã ad co
piam reiqȝ familiaris ſuppeditationem. Pro
portionaliter ãt pro ſua cuiuſqȝ aialis effigie:
vt equorum ſeu houuȝ aut pecudum eiuſmo
diqȝ aliorum.

❡ Defectus luminares vbi quadrupedibus in ſignis fi/
unt: eclypticiqȝ thematis dñantes ſtelle in illis iueniun
tur: vel ad illa ex eiſdem configuratis: genus indicant
quadrupedũ ſiue mãſuetorum. ſiue trucium pro natura
quideȝ conſtellificationis ipſius aduerſu q̃ mſeuire ha/
beant: ac graſſari. eodem modo vbi in ſcorpio: genus in/
dicant repentium aialium. vbi nãqȝ eclypſis preſideſqȝ
ipſius manſuetis domeſticiſqȝ in ſignis cõtingũt: ſigni/
ficationes generatim ominãtur mãſuetis domeſticiſqȝ
in animalibus. Itaqȝ equina pars ſagittary in equis
armẽtiſqȝ. precipue tñ egnis. cũ his ⁊ ĩ aſinis ac mulis:
qui nobis ſũt aſſueſcũt. Aries ac taurus ſignificationeȝ
habẽt precipue in quadrupedibus manſuetis: eorumqȝ
maxime nomine notatis. Similiter etiaȝ capricornus:
lȝ tamen caprarum genera ſint diuerſa. Nam ⁊ capre
quas appellamus: mãſuete quidem ipſe ſunt: cum tamẽ
capree dame: ⁊ id genus agreſtes ſint ac fere. vbi vero
eclypſis ipſiꝰ dominatores ſignis ſint in trucibus ac ido
mitis: aut ex his ad eclypſim configuratis vndiqȝ in tru
cibus ac indomitis animalibus portendunt. Leo. n. fe/
rum omnino animal domeſticoqȝ ab vſu alienũ: quocir
ca imago ſigni eius quadrupedum genus oẽ truculen/
tũ ac ferox ad ſe trahit: eſtqȝ illorum ſignificator. Rur/
ſus e trucibus animalibus: cuȝ alia ſint gradiẽtia: vt de
quibus dictum eſt: alia repant: vt ſcorpy ſerpenteſqȝ. ho
rum quidem omnium ſignificator ⁊ index eſt ſcorpius.
Animal igitur celeſte nõ tantuȝ in his animalibus que
ſua appellatione notantur ſigniſicationes portendunt.
Sed in ea que proxima ſunt genere non minus ee ima/
gines que ſũt extra ſigniferũ: cuȝ in eis vel cum eis ecly/
pſes vel dominãtes ſtelle ꝯſtiterint: ſignificationes ſuaſ
portendunt in animalibus que earum appellatione no/
tantur: ⁊ in eis proximis genere: vt dicemus. hoc autem
vnde ſit: proximo enunro explicauimus.

A ſignis irrationabilibus.

In quot ſignificatiões ſe extendant.

❡ Enuntum. XIX.

E Brutis aialibꝰ que magis ad ſeptẽ/
trionẽ ſunt poſita: terre quidem repẽ
tinos motus: atqȝ magis ad meridiẽ
ĩprouiſas aeris fluctuatões portẽdũt

❡ Idiotropia hec ex ſignoruȝ in celo poſitura colligitur.
Eclypſis itaqȝ cum in ſignis brutalibus cõtingunt: do/
minanteſqȝ ſtelle ibidem: que ad ſeptẽtrioneȝ aſſurgũt:
terre repentinos motus portendunt: cum contra in his
que ad meridiẽ declinant collocãtur: improuiſas aeris
fluctuationes ominantur. Eſt autem cancer quidem ve
hemẽtius ſeptẽtrionale ſignuȝ: capricornus penitus me
ridiale: qua e re cancer ſignificationes habet in oceano
ſeptẽtrionali: capricornus in oceano meridiali ethiopi/
coqȝ. Sed cur ſit hoc ptolemeus non explicat: veruȝ ex
his que in libro meteororum traduntur: facile eſt obſer
uationeȝ hanc colorar̃. Quo igitur ſol tempore ad capri
cornum tranſyt: celum apprime humeſcit: maria ipſa ve
hemẽtiſſime agitãtur tempeſtatibus: cũ. n. maria hec q̃
ab occaſu in meridiẽ portẽdũtur atqȝ in ortum vexent̃
maxime hiberno tpe ab auſtris: eo ꝙ ſol decurrẽs illã ꝑ
regionẽ hũiditates reſoluit: ⁊ in vẽtos cõuertit placuit
agitationes has ad capricornũ referre: vtpote ad ſolſti/
tiale ſignũ. Nã inter meridialia ſigna ĩpe auſtralior eſt.
cõtra autẽ celi huius ſeptẽtrionalis aerie mutationes e
gbus procelle naſcũtur ac terre motus ad cancrum refe

Genus a poſitura celi.

Cã enũti

rũtur. Nã ſol hãc decurrens per regionem calorẽ ĩ ocea
no ſeptẽtrionali ingenerat: e quo terre motus: ꝓcelleqȝ
aerie exagitanť. Obſeruatio preterea docet effectus nõ
nullos non tam ad rei nãm ipſam mãmqȝ referri ꝙ̃ ad
tẽporũ ipſaſqȝ ad anni partes: vt Ariſto. in libro de aĩa-
libus prodyt. hyeme nãqȝ ſolis luneqȝ cõiunctiones: ꝑ
hiberna tp̃a humẽtiores eſſe aſſolent. eſtate vero pleni-
lunia feruentiora. ipſum igitur tẽpus efficit: vt ĩterlunia
eſtate minus humectẽtur. hyeme vero magis ac magis
humeſcãt. contra eſtate plenilunia vehementius conca
leſcãt. hieme vero minus. Aliqui ſcriptores volũt gemi
nos: cancrum: leonẽ artica eſſe ſigna: ſagittariũ: capricor
nũ: aquariuȝ: auſtrina. Cũ igitur neqȝ aquarius: neqȝ ge
mini e nũero brutorũ ſint aĩaliũ: ſed humanorũ: nec can
cer ex genere terrenoꝝ ſed aquatiliũ. igitur capricornꝰ
eq̃naqȝ pars ſagittary numerari debẽt inter brumales:
leo inter auſtrales. Sed hec ptolemei ſñia explanatoriſ
qȝ additio videtur ꝯ obſeruationeȝ. Nã in ſaturni mar
tiſqȝ coniunctione in geminis his annis neapoli factus
eſt terremotus. ⁊. 40. annis iam ex martis iouiſqȝ cõiũ-
ctione in eodem alius maximus: ſed de his alibi.

¶ Enunciatum. XX.

Verſus dominica loca in alatis figu-
ris inuenta: vt in virgine: ſagittario:
gallina: aquila hiſqꝫ ſimilibus: in aui
bus quidẽ ipſis: precipue vero ĩ his
que ad victum comparantur humanum: cala
mitatem inducunt.

De volucrium genere.

¶ De volucribus cõſequens eſt pertrãſire. Calamitates
auibus ipſis inferũtur. tum eclypticis a ſignis. tum a lo
cis in quibus cõfigurationis preſides inueniuntur: aut
vbi imagines ĩp̃e cardinem optinebunt. pro nã. vȝ. ſigni
ac cõſiderationis planetarum. Uerum volatilium ani

Uolatilium genus duplex.

malium generatim duplex eſt genus. cohortale vnũ. qđ
vȝ. in cohortibus colũbarys: auiaryſqȝ enutritur. Alte-
rũ erraticuȝ: qđ. vȝ. volando errat: qđ q̃ carne paſcitur:
carniuorũ nũcupatur: vt vultures: aut e ſeminibus: fru-
ctibꝰ folyſue: vt turtures ficedule: grues: ⁊ id genus. que
dam ex his e terra tm̃ ſibi edulium queritant: vt meru-
le. quedaȝ ex aquis: vt mergi. omne tamen alatum genꝰ
vno nomine volucre dicitur. Huius generis ĩ celo ſtelli
ficate ſunt imagines nõ vna ratione. nã alie nãe ſũt ſim
plicis: vt cygnus: alie duplicis: vt pagaſi. alie altiliuȝ: vt
galline. alie accipitrum: vt aquile. Deliquȝ igitur ⁊ preſi
des eius conſtituti in his ſignis calamitates portendũt
his ipſis in volucribus que appellatione ſili notantur:
necnon ceteris his que proximi ⁊ ſubalterni ſunt gñis
hoc aũt vnde ſit ſupius explicauimus. ¶ Sed dubitãt.
Nam ptolemeus videtur ſagittarium enumerare inter

quale ſagittariũ

alatas imagines: cum tamen minime alatum ſit: qm̃ ex
parte ſuperiore homine: inferiori vero equo conſtet: for
taſſe id quidem temere non eſt. Naȝ qua humana pars
eq̃ne iungitur: ad ipſos. vȝ. humeros. alaruȝ portionem
habere putatur: inde cum alatis enumeratur: vt in vir-
gine. ſignificat auteȝ ſagittarius aues ad vſum hominis
ſubminiſtrantes. Nam quemadmoduȝ aquarius ac pi-
ſces homini vtilia ſunt: aquarius quidem propter aque
fuſioneȝ: que irrigatio dr̃. funditat. n. aquas e dolio qua
ex effuſiõe oritur eridianus fluuius. Modo nihil homi
ni eſt vtilius ac brutis aquis ac fontibus. itemqȝ ruſtice
rei nihil irrigatione cõmodius. Piſces aũt ꝙ ſequantur
dñi ſui iouis beneficam idiotropiam. homini ⁊ brutis
nihil eis commodius: ſic aues e ſagittario ſignificate
propter nãm iouis qui ſagttario preeſt: ſunt aues dome
ſtico vſui accommodate. Et de volucribus ſatis.

¶ Enunciatum. XXI.

At in natatilibus reperta: in aquatili-
bus ac piſcibus ⁊ in marinis quideȝ:
vt in cancro: capricorno: delphino: ĩ
marinis quoqȝ animalibus reſqȝ ad
nauales ⁊ claſſiarias ſpectantibus. In fluuia
libus vero: vt in aquario ⁊ piſcibus: ad fluuia
lia quoqꝫ ac fontana pertinentibus. verum enĩ
cum in naui argo ad vtrãqꝫ ſpeciem.

De aq̃tilibus.

¶ De aquatilibꝰ agamꝰ. Stellificate aquatiliuȝ effigies
duplices quideȝ ſunt: alie nãqȝ marine tm̃: vt delphini:
piſtriciſqȝ: alie fluuiales: vt eridani: qui e ſigno funditᷣ
aquary. ⁊ he quideȝ effigies extra ſigniferuȝ ſparſe ſũt.
Fluuiales itaqȝ figure piſcibus fluuialibus p̃ſunt: ma-
rine autem marinis. Preſunt etiaȝ rebus: tuȝ maritima
rum: tuȝ fluuialiũ pro nã cuiuſqȝ: nã ⁊ in mari ⁊ in flumi
nibus ac lacubus piſcatiões exercẽtur: nauigationeſqȝ
nõ vnius tm̃ ſuſcipiũtur rei gr̃a: ac nauis argo preeſt nõ
ſolum claſſibus ac nauigys maritimis: verum etiaȝ flu-
uialibus ac lacuſtribus. eſt. n. nauis cõmune nomẽ. ⁊ na

Ad textum.

uigatio cõmunis. Inquit enũciatũ ptolemei (at in nata
tilibus reperta.) ſcȝ deliquium. ⁊ p̃ſides thematis. (In
aq̃tilibus ac piſcibus) ominantur. (⁊) reperta. (In ma
rinis quidẽ: vt in cancro: capricorno: delphino.) porten-
dunt. (In marinis quoqȝ animalibus res que ad naua
les ⁊ claſſiarias ſpectantibus. In fluuialibus vero) deli-
quium ⁊ preſides reperti: (vt in aquario ⁊ piſcibus. ad
fluuialia quoqȝ ac fontana ꝑtinẽtibus) ominãtur. (ve-
rum enim cum in naui argo.) Illa eadem reperiuntur:

Quale cancer.

(Ad vtrãqȝ ſpẽm) portẽdũt. ¶ Sȝ ambigunt. nã cãcer
amphibiuȝ eſt genus: nam in mari ſtabulatur ⁊ parit: pa
ſcitᷣ tñ in fluuiorum marginibꝰ: exitqȝ in prata paſtus
gratia. Põt dici ꝙ animalia amphiby generiſ: vt boues
marini: cancer: ⁊ id genus cancro ſubſunt precipue: ⁊ qm̃
cancer vim habet ac nãm aquaruȝ: iccirco marinis pre-
eſt animalibus mariqȝ ipſi: eadem fortaſſe ratione: quo
niã animalia quedã marina cornuta ſunt: vt ſpata: capri
cornus: ẽt vr̃ p̃eſſe marinis aĩalibꝰ. Et de natatilibꝰ ſatis.

¶ Enunciatum. XXII.

Quod ſi loca ea in tropicis atqȝ equi-
noctialibus extiterint ſignis: genera-
tim quidẽ circa aeris ſtatus ſuiſqȝ ẽt
temporibus effectus deſignãt. Spe-
ciatim vero in his que e terra gignuntur. nãqȝ
in equinoctii verni ſigno conſtituta frugifera-
rum arborum nocumenta denũciant: vt vitis:
fici: arbuſtularũqȝ: tũc pubeſcẽtiũ: in ſigno au
tem eſtiui tropici dãna annuoruȝ quidem fru-
ctuũ: ⁊ in colligendo: ⁊ in condendo: particu-
latim tamen in egypto cã nili inundationẽ. At
in autũnalis equinocty ſigno: vbi dominatoꝝ
fuerint conſtituta loca: ſemẽti. feniſicyſqȝ ma
le ominantur. ⁊ alys item eiuſmodi. vbi autẽ
in hiberni tropici ſigno: in holeribus rebuſqȝ
hortenſibus per id tempus commigrantibus
auium ſeu piſcium generibus.

¶ Egimus de genere euentuũ e ſignoꝝ ꝯſideratione pe/
nes effigiẽ accepta: ⁊ aliq̃ in parte e poſitura obſeruata:
de gñe ab ydiotropia. nunc ꝑ ydiotropias eoꝝ gnã euẽtuũ tranſigamus. Deli/
quiũ igr̃ p̃ſideſqꝫ vbi eqnoctialibꝰ: tropiciſqꝫ hoc ẽ ſolſti
tialibꝰ collocant̃: gnãtim aeris ſtatũ denũciant: vt aeris
mutatiões: tẽpoꝛa in qbus mutatiões ipſe ꝯtingẽt: ⁊ qbꝰ
ẽt in rebus ꝓ temporis cuiuſcũqꝫ nã. naꝫ varietates ipſe:
queqꝫ dãna e variatóibus ꝓficiſcunt̃ aerys: tẽpoꝝ nãm
ſequent̃. Uerno. n. ĩ ſigno ꝯſtituti minant̃ p̃cipue arboꝛi
bus: que tũc ⁊ pullulant ⁊ floꝛent: vel a gelu. vel a grãdi/
nibꝰ ꝑcelliſue: aut hymbꝛibus: aut ab vredine atqꝫ alys
id genus. Jn autũnali autem reperti ominant̃ oliuitati/
bus vindemys ſationibus: ⁊ his que ꝑ id tẽpus admini/
ſtrant̃ ꝓ nã regionũ rerũqꝫ ruſticarũ. At ſolſtitio in eſti
uo hec vbi reperient̃: ſegetibus earũqꝫ collectóibꝰ: ac tũ
in ſecãdo: tũ in ꝯdendo dãna denũciabũt. Ubi hyberna
in ꝯuerſione contingent: holeribus herbiſqꝫ hoꝛtẽſibus
Additio aliquorũ. queqꝫ alia tunc adoleſcũt poꝛtendẽt. At addunt qdã ce/
leſtiũ rerũ accuratiſſimi ſcriptoꝛes ꝙ vbi deliqa in tro/
picis. p̃ſides v̈o in eqnoctialibus vel ꝯ ꝯſtituta ſunt: dã/
na erũt rebus vtriuſqꝫ tẽpoꝛis. vt ſi eclypſis in libꝛa ſit.
pꝛeſides v̈o ĩ ariete: dãna erũt autũno ⁊ vere: rebꝰ. ſ. que
tunc ſuſcitant. Tẽpoꝛales igit̃ eclypſes vt verne autũna
les eſtiue ⁊ hiberne gnãtim aeris exagitatões mutatio/
neſqꝫ denũciant: illiſqꝫ in rebus: que tũ adminiſtrant̃ ſi/
ue in terra ſiue in mari. nã ⁊ terra ⁊ mare aere circũdan/
tur. Qua e re calamitates ⁊ ſtrages poꝛtẽdent̃. tuꝫ piſci/
bus. tũ ẽt auibus: que tũc regiões mutant: ⁊ tãqꝫ ex alys
Mutationes aerie. in alias habitatiões cõmigrant̃. Que aũt mutatiões he
aerie ſint aperiamus. Mutatões igit̃ aerie he v̈ſant̃ ma
xime pꝛouentoꝝ natura ac tẽpoꝝ c̃c qualitates illarũqꝫ
ſiue exceſſuꝫ ſiue defectũ: vt caloꝛ: frigus: ſiccitas: hume
ctatio: pluuie nimie: niues: aut nulle niues: nulleqꝫ plu/
uie: ꝑqꝫ nã regionũ vehemẽtioꝛes eſtus hoꝛridioꝛa geli
Nilus. cidia: itemqꝫ pꝛuine. Ptholomeus meminit nili inũda/
tionũ. nã ipſe egyptius erat: ⁊ nili qdẽ inundatiões ſunt
Padus tiberis. annue. Jn italia padus ⁊ tiberis qñqꝫ ex eliquatione ni
uiũ alpiuꝫ: aut ꝓpter nimios imbꝛes vaſtiſſimi fiunt: ve
Calamitates hoꝛride. rũ inundatiões hoꝝ annue nõ ſunt vt nili. His annis in
latio romeqꝫ ꝓpter nimias pluuias tiberis adeo incre/
Tibis inundatio. uit: vt ſuperatis ripis vrbi ſubmerſióis metũ indixerit.
Anno H. M. ccccc. iiy. liriſ: qd nũc garlianũ appellat̃: ex
Liris inundatio. imbꝛiũ pollentys adeo increuit. vt hyſpani caſtris ꝓpe
Padi vredo atqꝫ venetiaruꝫ. littoꝛa fluminis ꝯſtitutiſ: relictis magna infamia pedes
retulerint. His annis qbus patauy moꝛabamur padus
adeo exaruit vti pluribus in locis vado trãſiret̃: ⁊ in ve/
netias currus ꝯtinue confluebãt ob gelicidia in hyeme:
quo ẽt anno multe ſterilitates facte ſunt apud apuliam:
ob quã coloni habitatões in alias cõmigrati fuere. Quo
Exitia piſcium. anno piſciũ exitia inumera iuxta littoꝛa vidimus: itẽqꝫ
aues: imo vultures ⁊ accipitres ob gelicidia a muliercu
Auiuꝫ capture. lis capiebant̃. Anno ꝓximo. M. ccccc. iiy. mures caleni
icreuerũt vt fere ãnona colligi potuerit. His p̃terea an/
Muriuꝫ incremẽtũ apud calenum. nis ꝓximis vniuerſaꝫ per campaniã increuerũt locuſte
in maioꝛi nũero q̃ꝫ folia arboꝝ. He vina frumẽta folia ⁊
fructus oẽs paſtu ꝯſumpſerũt vt ad plurimos mẽſes ar/
Locuſte. boꝛes folia floꝛeſqꝫ non emiſerint. Hec aeris calamitas
potiſſimũ ſueſſaꝫ iuaſit. De his ⁊ ſimilibus hiſtorie plu/
rime ſunt. Aliq ſunt q non tm̃ fructus elidi lediqꝫ volũt
ob aeris mutatiões: nocuoꝛũqꝫ animaliũ incrementuꝫ.
Sterilitas a militũ acceſſione. Sed etiã ob militares acceſſus: quẽadmodum fructus:
ſemina: arboꝛes ⁊ herbe annis. M. ccccc. iiy. ⁊. iiy. fueſſe
obleſi ſunt. vñ in tantã hoꝛum ſterilitatẽ ciuitas euenit:
vt e fecundiſſima in ſteriliſſimã verſa: nihilipenſi habe/
ret̃. His igr̃ ſic obſeruatis: nõ modo itelligimus quo de
genere rerũ ſint future ſignificatiões defectuuꝫ lumiun
rium e cognitiõe ſignoꝝ ydiotropie. Sed in qua etiã an In q̃ anni pte ſigtio.
ni parte: cũ annus ipſe quattuoꝛ in tẽpoꝛa ſit diuiſus: ver
eſtatem: autũnum hyemẽ. Aries igit̃ ac partes celi arie
ti ꝓpinque vbi defectus in illis cõtigerit: aut p̃ſides ibi
ꝯſtituti fuerint: euentus ipſos verno tpe futuros denun
ciant: ⁊ in genere qdem rerũ tunc ꝓuenientiũ. vtpote in
germinatiõe herbarũ: in arboꝝ pullulatione: in floꝝ ac
fructuũ ꝓcreatione. Cancer finitimaqꝫ ei loca in eſtate
eſtiuiſqꝫ terre ꝓuentibus. Libꝛa celiqꝫ partes ei ꝓpin/
que: in autũno: rebuſqꝫ autũnalibus. Capꝛicoꝛnus ꝯiun
ctaqꝫ hincinde ei ſigna: perinde vt in alys dcm̃ eſt. Hec
aũt hac ratiõe vera ſunt: ꝙ dũ ſol per arietẽ decurrit: ſi/ Qua rõne vera.
gnaqꝫ ei antecedenter ⁊ ꝯñter ꝓxima ver facit. vñ ⁊ ab
iterlunio vel plenilunio ꝓximo pꝛecedẽte igreſſuꝫ ſolis
in caput arietis Ptholomeꝰ docet colligere qualitates
veris. Silr̃ ⁊ ab iterlunio pleniluniove ſequẽte eundeꝫ
ingreſſuꝫ. eodẽ mõ ⁊ in ceteris ſignis ceteroꝝ tẽpus. vñ
enũciato. xciy. inquit (ex figuris non ante iudicabis q̃ꝫ
ꝯiunctionẽ feceris) nã a coniunctione ꝓxima ingreſſuꝫ
ſolis in ſignũ tẽpoꝛis: fiunt qualitates tempoꝛis: ſubdit
(qm̃ p̃ncipia in vnaquaqꝫ cõiunctiõe trãſmutant̃: iccir/ Cõfirmatio ꝑ enuntiatũ ptol.
co ambas miſceto). vꝫ. pꝛecedentẽ ꝓxime ⁊ ſequentem
ĩmediate: (nec errabis.) Et vt de verno diximus ꝑ arie
tem: ita de eſtate ꝑ cancrũ: autũno ꝑ libꝛã: hyeme per ca/
pꝛicoꝛnum. ¶ Enunᵗᵘᵐ. XXXIII.

C Um etiã equinoctialia ſigna in ſacer/
dotibus ac deoꝛuꝫ cerimonÿs ſigni/
ficationem habẽt. Solſtitialia in his
que ad aeris mutationes ciuiliumqꝫ
moꝛum ſpectant.

¶ Defectus luminares in eqnoctialibus ſignis p̃ſideſqꝫ Genus in ſacris.
ibidẽ collocati: ſacerdotibus ac diuinis cerimonys omi
nant̃. Ubi in ſolſtitialibus vero: aerias mutatiões atqꝫ Punici interp̃tatio.
ciuiliũ moꝝ diſcrimia poꝛtendunt̃. Punicꝰ qdã Ptho/
lomei interpꝛes enunciatũ hoc ita explanat. Eqnoctiuꝫ
autũnale eſt p̃ncipiũ. vñ nox icreſcit: vernũ vero. vñ in/
creſcunt dies. Qua e re eqnoctia hec p̃ncipia quedã ſũt:
qbus nox ⁊ dies copulant̃ coniunguntur qꝫ. Et qm̃ reli Qualr religio.
gione ⁊ deoꝝ cerimonys hoies cõiungunt̃: vr̃ religio eẽ
veluti hoiuꝫ eqnoctiũ: ⁊ ĩde iter eqnoctiũ tempoꝛariũ ⁊
hoiuꝫ quedã vr̃ eſſe familiaritas affinitaſqꝫ: ⁊ qꝛ (vt di/
ximus) ſilia facile ſilibus: cõfoꝛmia cõfoꝛmibus conue/
niunt. Ad hec ſubta dñantibus: ĩferioꝛa ſuperioꝛibus: le/ Cã enuntiati.
ge ẽt nãe cedunt: cedendoqꝫ obtemperãt: illoꝛũqꝫ famu
lant̃ impys. vt plato dicit. Nimirũ igit̃ ſi deliqa in eqno
ctialibus cõtingentia eqnoctia terrena hoc eſt religiões
afficiant. Silr̃ ⁊ ſolſticialia pꝛeſunt moꝛibꝰ aereiſqꝫ mu
tatiõibus. Oꝛ qdẽ aerys mutatiõibus: perſpicuuꝫ eſt: eo
ꝙ minuunt ab equabilitate eqnocty. nã vnũ valde cali/
dum eſt: alterũ frigiduꝫ: ⁊ qm̃ moꝛes exceſſuꝫ ſequunt̃:
iccirco ſolſtitialibus conueniunt. Aly huius rei cauſam Cã alia.
afferunt: ꝙ eqnoctialia tres retinẽt equabilitates tẽpo/
ruꝫ. vꝫ. qualitatũ caloꝛis ⁊ frigoꝛis: ⁊ motuũ: hoc eſt aſcẽ
ſus ſolis in ſeptentrionẽ ⁊ deſcẽſum ad auſtrũ. Nimirũ
igit̃ ſi eiuſmodi eclypſium affectiões eaꝫ equabilitatem
ĩficiunt que eſt iter nos ⁊ deos immoꝛtales: iterqꝫ popu
lares atqꝫ pꝛelatos ſacerdoteſqꝫ: cuꝫ vel maxime nulla
res tam cõtineat hoies ipſos in ſotietate ⁊ cetu cõmuni
q̃ꝫ religio ac diuini cultus rõ. Solſticialia aũt tres conti
nent inequabilitates ipſoꝝ. nã vel dies nimiũ ĩcreuerũt
vel noctes: qualitatũ: qꝛ vl̃ caloꝛ vel frigus: motuũ: qꝛ al
teruꝫ nimis in ſeptentrionẽ aſſurgit: alterũ v̈o in auſtrũ

declinat. Qua e re ea nimirũ e medio recedunt atqꝫ eq̃/
bili diuertuntqꝫ ad exceſſuꝫ. Omnis aũt exceſſus ⁊ mul
tus eſt ⁊ frequẽs ⁊ turbulẽtus. Multitudo ṽo ⁊ frequẽ/
tia ⁊ turbulentia cetũ inuunt ac populares ɔuentus que
ad hoĩes ſpectet. Egnoctialia ea inuunt q̃ religiõis ſunt
ac equabilitatis. Nã religio mediũ qδdã eſt inter nos ⁊
deos: maximũqꝫ vinculũ cõſeruande ſotietatis. Ut igiť
egnoctialia mediocritatẽ ac equabilitatẽ. ſic hec ɔ̃ ſolſti
tialia diſſidiũ atqꝫ inequabilitatẽ portendẽt in hoĩuꝫ ce
tu ſocietateqꝫ. nõ igiť tantũ aerias mutationes ĩgenera/
bunt: ſed etiã moꝝ exceſſum: ac ſocietatis turbulentias
Calamitates religionis.
tumultuatiõeſqꝫ. Sed que ſint calamitates he quas re/
ligioni ominanť: dicamus. quedã. n. ad animũ ſpectant.
vt in ſectis diſcrepatões. in cerimõijs altercatões. In ſo
lẽnitatibꝰ aut ɔtentões aut earũ cã lites vel inter ſe: vel
cũ his populis q̃bus imperitãt. Ad hec religionũ muta/
tiones ꝓut alie natiões alios deos colunt alijſqꝫ operan
tur ſacris. Nec albumaſar auſcultandus eſt: q mutatio/
Cõtra albuma. de cã dogmatis.
nes ſectarũ religionũqꝫ e triuꝫ ſuperioꝝ concurſu ſuſci/
tari dicit. euentus. n. gñaliores ac maiores in gñaliores
ac maiores cãs reduci debẽt: eclypſes aũt eſſe maiores:
patuit ⁊ poſteriꝰ dicemus. Quare in eclypſes hec reducẽ
Dogma eclypſi ſb/ditur.
da. Loquor tamẽ q̃tũ aſtronomis licet. Nã religio nr̃a
chriſtiana vires exuperat ſtellarum: cetere aũt fortaſſe
ſubſunt ſignis ſideribuſqꝫ: de quo alibi. Hec de his que
De bonis fortune.
ad aĩuꝫ. Et de his que ad bona fortũe ſunt: trãſigamus:
Uidimus nãqꝫ ĩterdũ ep̃os ſacerdotes iuſſu ſũmi pon/
tificis: aut ſacroꝝ regis ſacerdotijs ſpoliatos depoſitoſ/
qꝫ ſuis e dignitatibus ac bñficijs: ⁊ ẽt qñqꝫ ſũmos fuiſſe
ſpoliatos põtifices legimꝰ ĩperiaqꝫ amiſiſſe: Itẽqꝫ cen/
ſus ſacerdotes interdũ ꝑdidiſſe: hoc anno ⁊ ꝓximo vidi
mus: ob neceſſitateꝫ bellicaꝫ. Et de bonis fortune tãta.
Deqꝫ corporis bonis dicamus: ſepe pontificibus epiſco
Bõa corporis.
pis ſacerdotibus exitia ɔtingunt ſeua. Uñ his duobꝰ an
nis q̃bus ſolaris eclypſis euẽtus perdurarunt: ſolaris di
co: que prefuit in egnoctio autũnali vt in libra: põtifices
duo emoriunť: ⁊ fortaſſe de 3° eſt ambigenduꝫ infra hec
euentuũ tẽpora. Itemqꝫ ſacerdotes innumeri: ⁊ magni
prelati. vñ ſueſſe ſacerdotes fere oẽs inter hec tempora
mortui ſunt: ⁊ quottidie emoriunť: ⁊ nõ modo hic: verũ
vbiqꝫ. hec. n. calamitas ex eclypſi ſolis in libra cõtingit.
Simili rõne ⁊ populares ex ſolſtitialibus euariari pñt:
quo ad animi bona fortũe corꝑiſqꝫ. Et de ydiotropia ab
egnoctijs tropiciſqꝫ ſatis. ℭ Enun^tum^. XXIIII.

At fixa in fundamẽtis edificijſqꝫ: bi/
corporea in his que ad ſubiectos ac
reges pertinent.

ℭ Alia ydiotropia ſignoruꝫ erat: qua illa fi/
Genꝰ a fixione.
xa ꝑmanẽtiaqꝫ ſint: vt taurus ĩ vere: ſcorpius in autũno:
leo in eſtate: aq̃rius in hyeme. hec. n. fixa ac ſolida ſunt:
ꝙ anni tẽpora vnũqδqꝫ ſuũ figit ac firmat. Quãobrem
Fixa.
Bicõꝑea
duplicia: vt piſces in vere: virgo in autũno: gemini ĩ eſta
te: ſagittarius in hyeme: bicorporea nuncupanť argumẽ
to ꝙ duplicis ſunt nãe. Defectus igiť luminares in fixis
ſignis ɔtingentes: p̃ſideſqꝫ ibidẽ in fundamentis edifi/
cijſqꝫ ſig̃tionẽ portendunt. bicorporeis ṽo in ſignis: in
his que ad ſub̃tos ac reges pertinẽt. Sunt aũt calamita
Calamitates.
tes hoꝝ: vt ruine mala edificijs ɔſultura: itemqꝫ preto/
Cauſa.
rijs: arcibus: regijs dãnũ. Cauſa aũt eſt. nã edes edificia/
qꝫ in fundamẽtis ɔſiſtunt: ſolidaqꝫ e mã ɔſtant. rerum
aũt inferioꝝ cũ ſuperioribꝰ multiplices ſunt ſympathie.
Qua e re ex illaꝝ reꝝ ſuperioꝝ motu ⁊ ɔtage inferiores
ob ɔuenientiã ɔtacte efficianť affecteqꝫ ĩmutatiões ici/
dant ꝑ nã ⁊ ſua ⁊ efficientiuꝫ cãrum. Simili rõne ſigna

humana ⁊ bicorporea quotiens luminareꝫ in ſe defectũ
Bicõꝑea
patienť: aut defectus ipſiꝰ preſides per ea feranť. Inter
reges regumqꝫ populares: ſiue inter dños ac ſubiectos:
ſiue inter ciues ac magr̃atus tumultus ac diſſidia exci/
tant: eruntqꝫ ſig̃tiones ipſe turbulente admodũ ac ſedi/
tioſe. Nã cũ populi vel liberi ſint: vel ſubditi regibus ſi/
Cauſa.
ue p̃ncipibus. Si liberi q̃dẽ tẽperanť a magr̃atibus. Si
regibus ſubiecti ab ipſis regibus ſiue dñis. Future igiť
ſeditiões liberis in vrbibus: neč eſt vt orianť inter p̃ua
tos ciues ⁊ magr̃atus. In ſubiectis aũt ĩter reges ⁊ ſub/
iectos. Simili rõne futuras lites ac diſſenſiones porten
dunt inter ciues ipſos: ciuiũqꝫ factiões vel de nouo vel
veteres. nã cuꝫ ſigna humana bicorporea duplicia ſint:
hoc idẽ ipſum indicant futurũ: qñ q̃dẽ duplicitas ipſa ſe
ditionẽ portẽdit aĩorumqꝫ diſſidia. Punicus q̃dã ptho
Pũici interꝑtatio.
lomei interpres aliter declarat rem hanc. vult enĩ ſigna
cõia hoĩbus ipſis ɔuenire. naꝫ vt ipſa ſunt ex duplici nã
cõmixta: ita hoĩes. nã eoꝝ ſuba oĩbus alijs ꝑticipat ſub/
ſtãtijs. vñ ⁊ plato microcoſmon vocat hoĩeꝫ. Homo igi/
tur ɔuenit cum ſignis duplicibus. Simili rõne ⁊ reges.
p̃mo q: hoĩes ſunt. 2°. q: cum gubernẽt totũ regnuꝫ. vi
denť fere ipſuꝫ regnũ totũ. Et ita mixtũ ex oĩbꝰ his: que
in regno. Qua e re cõia ſigna hoĩbus p̃ſunt ⁊ regibꝰ: ⁊ de
ydiotropia a fixis h̃ ſatis. ℭ Enun^tum^. XXV.

Per eundem autem moduꝫ que ortũ
verſus loca magis ſunt poſita defe/
ctus tempore: quid ĩ fructibus in re/
cente etate atqꝫ in fundamentis euen
turum ſit: decernunt: que autem verſus ſum/
mum celi culmen quid in ſacris baſiliciſqꝫ: q̃d
etiam in media etate: ad occaſum vero: in his
que iuris ſunt legumqꝫ ac iuſtitie: nec nõ ſene/
cte etatis ac deceſſorum.

ℭ De ydiotropia ex poſitura nũc reꝫ cõpleamus. Celuꝫ
De gñe a poſitura.
hoc ſuperius: in tres cardines diſtinctuꝫ eſt: ſic aĩalium:
arboꝝ: rerũqꝫ oĩuꝫ vita in tres etates. p̃mã. mediã. atqꝫ
Diſio reꝝ
vltimã. ſic reꝝ etiã aliaꝝ. In inchoatiões. medium ſiue
ſtatum. atqꝫ abſolutionẽ: qδ Ptholomeus indicauit de
edificioꝝ fundamẽtis illorũqꝫ p̃mis iactibus mentões
faciẽs. Cum ortu igiť ɔcordant adoleſcentia. p̃miqꝫ vite
Que cum ortu côueniunt.
anni: nec ſolum aĩaliũ: veruꝫ etiã arboꝝ ſatoꝝ frugum
p̃ª ac pubeſcẽs etas: itẽqꝫ rerũ p̃mordia: vt fundatmẽta
edificioꝝ. Qua e re deliga ipſa ĩ ortu vel ortui finitimis
ɔtingentia: ſig̃tionẽ enũciãt rebus ipſis: que cũ ortu cõ/
uenerint. Cum celi culmĩe ɔueniunt virilis etas anñiqꝫ
ipſi medij: nec tantũ aĩaliũ media etas: verũ ea que ad
Que cum culmine.
ſacra ſpectãt: tẽpla baſilicas: religiões: locaqꝫ religioſa:
magr̃atus: dignitates: ⁊ honores: regnũqꝫ. tum ꝙ culmẽ
celi eſt ſũmũ totius celi. hec aũt ſunt potiſſima oĩum re/
rum. tum ꝙ a culmĩe cuncta hec indicanť ex locoꝝ. xij.
ydiotropijs. Qua e re quotiens in culmine deliquiũ ɔti
gerit vel preſides ibidẽ collocanť vel illi hoſtiliter ɔfi/
gurabunť illis ipſis in rebus portendẽt: que ab ipſo celi
culmĩe cõprehendunť. Cũ occaſu ſenectus vltimũ vite
Que cum occaſu.
tẽpus: queqꝫ etiã ad illos pertinent qui diem obiere vt
hereditates teſtamenta mõtualia: nec minus etiam ad
leges: iuraqꝫ legalia ac iudicia que inde manãt: ſpectãt/
qꝫ ad iuſtitie adminiſtrationem: litiumqꝫ temperatio/
nem ac cauſarũ ciuiliũ. ſeptimus. n. locus qui ſuo nomi/
ne eſt occaſus in mundi themate litiũ eſt cõtentionũ ac
forenſium iudicioꝝ: quo c̃c̃ eclypſes illic facte: ſignifica/
tiones ſuas ad hec ipſa intendunt: moliunturqꝫ in ijſdẽ

Ydiotro/pia ſigꝝ duplex.

res nouas:que ſibi ꝯuenerint. Aniaduerſione dignuꝫ ſi/
gnoꝝ duplicē eſſe ydiotropiā. eſſentialē ⁊ accñtalē: eſſen
tiales ſunt que ipſis īſunt ex nā eoꝝ: vt fixio duplicitas
auſtralitas ⁊ eiuſmodi. accñtales vͦ illis īſunt ex mūdi
ſitib⁹. Nā alia ydiotropia eſt ſigni in ortu ꝯſiſtentis: alia
eiuſdem culminātis: aliaq; eius occidētis. ſilr alia. vt in
xy. loco ꝯtingit: alia vt in. xi. alia vt in. ix. ⁊ in ceteris id
genus. Ptholome⁹ itaq; voluit eclypſes in ſignis ipſis
ꝯtingētes: nō tm̄ ominari his q̄ eis ꝯuenerit ab ydiotro/
pia eēntiali. vt per fixionē. duplicitatē. equabilitateꝫ. ⁊

Ab ydio/tropia ac/cñtali q̃le genus.

id genus: verū etiā his q̄ cōueniūt eis per ydiotropiā lo/
ci: in quo collocat̄ deliquiū. Naꝫ in. xy. ominat̄ his que
ſunt. xy. in. ix. vͦ his q̄ none: ⁊ ita in ceteris. Sic igit̄ ge/
nus ipſuꝫ ab ydiotropia tā eſſentiali q̄ accñtali colligen

Gen⁹ a nāli ꝯuenientia.

dū eſſe ptholomeus iubet. Scdo aīaduerſiōe dignuꝫ: vt
punicus qdā ptholomei īterpres ingt: gnātiꝫ genus col/
ligi a ꝯueniētia nāli: quā res ipſe hñt cū ſignis deligoſis:
dñiciſq;: vel cū planetis ipſis. Uerbi cā. ferrū ꝙ multuꝫ
ſiccū ſit: cū marte ꝯuenit. ſilr gladiū ꝙ pnecet ⁊ ferreus
ſit: cū marte ēt ꝯuenit. Sili rōne aurū ꝙ tēperatū ſit io/

Cōueniē/tia cuꝫ re/gionibus.

ui ꝯuenit. Non minus in regionibus factionibuſq; ipſiꝫ
nāles ꝯueniētias ꝯuenire poteris. Nā galli ꝙ furibūdi
incōſultiqꝫ marti nāli ydiotropia ꝯueniunt: hyſpani ꝙ
multaꝝ ⁊ diuerſaꝝ ſint religionū: ꝙ etiā blādi: elata ia/
ctantie anioſitate prepoſiti: ioui ꝯcordāt. Snātum ēt ma
li cū malis ſiue ſignis ſiue planetis cōueniūt. boni ſemp

Prece/ptū vlē.

cū bonis. Qua e re quotiēs eclypſes ꝯtingunt: portēdūt
his oībus ſigtiones: que cū ſignis maleficas illas quali/
tates recipiētibus ꝯuenerint: ⁊ oībus que ſubſunt plane
tis: qui in eclyptico themate ſunt maleficis irradiationi
bus afflicti: vel deligoſo ab ipſo loco: vel ab ipſi⁹ loci do
minatricibus ſtellis vlr̄ iter ſe. Et de genere hec ſufficiāt:
⁊ qm̄ ad genus ſpectat euentuū magnitudo ſiue q̄titas.
pōt. n. ipm ſubm euentū ipm in toto vel in pte intenſum
vel remiſſum recipere: quare ⁊ de magnitudine ꝯñs eſt
adycere. ¶ Enun^tum^. XXVI

Effectus auteꝫ ipſi quanti futuri ſint
in ſubiecto genere: defectus lumina/
ris magnitudo declarabit: nec nō ſtel
larum habitus eclyptico loco mini/
tantiuꝫ. veſpertine nāq; earum configuratio/
nes: ſolaribus quidem in deliquijs. matutine
autem in lunaribus: remiſſiores vtiq; effectus
habent. At contra matutine quidem in ſolari/
bus. veſpertine vero in lunaribus: validiorib⁹
vtuntur viribus. At oppoſitis e locis dyame/
tranteſq;: inter vtrunq;.

De ſigtionū magnitudine.

¶ Bifariā de effectuū plenitudine log poſſumus: vel ex

Ex pte obſcuratōis.

pte obſcuratōis: vel e parte hitus planetaꝝ. E pte obſcu
ratiōis qdē. nā ex toti⁹ corporis obſcuratiōe luciſqꝫ vni/
uerſe adeptiōe: dānū ipſuꝫ in quoqꝫ genere reꝝ ſigtarū
futurū ex toto portēdet̄. Ex dimidiati vͦ corporis obte/
nebratōe ex dimidio. ſic ex tertia. ſic ex q̄rta. ſic ex ſexta
parte: vt de q̄titate ſubrepte lucis ꝓportio quoqꝫ futu/
ri colligat̄ generis. E parte vͦ planetaꝝ hitus. Naꝫ effi/

Ex parte habitus.

cientiā ipſam vel augebūt vel īminuent erraticaꝝ ſide/
rūqꝫ aſpectus atqꝫ ꝯfigurationes. Malefici. n. aſpectus
maleficaꝝ: intendūt malū: amplificātqꝫ vires ſigtionū
eclypticaꝝ. bñfici vͦ bñficarū ⁊ minuūt malitiā vimqꝫ
ſigtionū noxiā: ⁊ malis nō nunq̄ a deliquio ſignificatis
īmiſcent bona: bñficoſq; adducunt effectus. Ad hoc aūt
penſitandū: nō ſolū nāe ſtellarū aniaduertende: verū ēt
habitus ꝯſiderandi: vt ſi incedunt recte: an regrediant̄:
an ad ſolē lunāue: veſpertini an matutini. luna. n. veſper
tinatione gaudet: eſt nāqꝫ noctis dña: ⁊ nox ipſo ab occa
ſu aduenit. Sol ꝯ letet̄ die: qui ab exortu ſuſcitat̄. Gene/
ratim qdē igit̄ planete matutini pollētiores ſunt. veruꝫ
ꝓpter diſſimilitudinē ꝯditiōis nocturne ac diurne: in lu
naribus defectib⁹ vires minores habēt: in ſolaribus ꝓ/
pter ꝯditionū ꝯuenientiā hñt vires maiores ac pollētio
res. igit̄ ꝓ genere generiſqꝫ q̄titate colligenda: non tm̄
obſcuratiōis q̄titatē: ⁊ aſpectus erraticaꝝ ꝯſiderare de
bemus. Sed dñantiū ſtellarū habitus: ſiqdeꝫ lunarib⁹
in defectibus lunaue: remiſſiores ſint: ꝓpter cōditionis
dr̄iam. In ſolaribus vͦ potiores. Addit (oppoſitis e lo/
cis dyametranteſqꝫ inter vtrūqꝫ.) Qđ qua rōne intelli/
git̄: punicus expoſitor nō percepit. Dicam⁹ vͦ maleficā

Ex parte aſpectus.

ſtellā deligo ipſi ꝯiunctaꝫ maleficas vires integre exer/
cere. Dyametre aūt eidem deligoſo loco exñtes malefi/
cas vires exercēt: ſed nō plenas integraſqꝫ: ſed dimidia
tas. Qñ qdē dyametrū fit e regione locoqꝫ ex aduerſo: q
locus dimidiū qdem obtinet circuli. Qr ſi planeta ecly/
ptico loco quadranguleт̄. hac ipſa rōne videt̄ de virib⁹
ipſius ita demēdū: vt quartā mō partē auctoritatis ſue
cōperatiōe plenitudis totius retineat. Punici addūt be

Pūicoꝝ iterꝑtatio

neficas ſtellas: cuꝫ deligoſo loco triangulant̄: beneficas
addere vires in toto: vbi ſexangulētur: dimidiatas: vel
dū ꝯiungunt̄: bñficentia eſt integra: dū triangulant̄: di/
midiata eſt beneficētia: dū ſexāgulant̄: quartā beneficē
tie partē retinēt. Pro quātitate igit̄ generis colligenda:
hec dicta ſufficiant: ⁊ per ꝯñs de genere ipſo dcm̄ ſatis.
¶ Enun^tum^. XXVII.

Qualitas euentuuꝫ ipſa eſt: qua boni
vel mali vel mixti ex vtroq; hēant̄.
¶ Cum diximus enūciata nr̄a nō eſſe: niſi ea
que ptholome⁹ tradit: euerſo ordine. ꝯñs eſt

De qualitate.

de genere: ⁊ q̄titate poſtq̄ ptractauimus: vt de ſpē ⁊ q̄li
tate euētuuꝫ ptractemus. vt ptholomeus facit. qualitas
igit̄ ſiue ſpēs euentuū ipſa eſt: qua futuri euētus ſint ne
boni an mali: ſecundi an aduerſi: felices an infelices: vt
diſio hec duplex videat̄: verū qr (vt pipathetici dicūt)
vbi de bono agit̄ ac malo: eſt iuenire mediū: cuiuſmodi
ſunt q̄litates mixte: que ex parte qdeꝫ vtiles ſunt ac bo/
ne. Ex parte vͦ male atqꝫ inutiles: vt cuꝫ in aliquo the/
mate beneficarū ſtellarū ac maleficaꝝ exiſtit mixtura.
vbi nāqꝫ benefica ipſa valentior fuerit: bonū quidē ꝯfe
ret: nō tamē vt nō malefice ſtelle malignitas turbidi ſe/
cuꝫ aliqd afferat: aut de benefice ſaltē ipſius nō aliquid
benignitate demat. Rurſum malefica cū exuperantior
fuerit: malefice quideꝫ aget: nō ita tamē vt benefica nō
detrahat ei aliqd inſita de malignitate: īmiſceatqꝫ oīno
qppiam īnata de benignitate: fauoreqꝫ nāli. Qua e re ſi/
gnificationū ipſarū: alie erunt que bonuꝫ ꝓmittent: alie
que malū: quedā que vtilia inutilibus: bona malis con/
iuncta denuncient: eruntqꝫ euentus ipſi partim ex toto
boni atqꝫ vtiles: partim mali atqꝫ inutiles: partiꝫ ex eo
rū vtriuſqꝫ nā mixti atqꝫ cōes. Quid quidē ſit qualitas
perſpicuū eſt. ¶ Enun^tum^. XXVIII.

Hec autem potiſſimum obſeruanda
eſt. tuꝫ a planetis locis natura effe/
ctiuis ipſis dñantibus. tū a fixis que
cooriuntur ſtellis.
¶ Erant (vt diximus) duo pncipaliter lo/
ca animaduertenda: eclypticum in quo luminaris ipſe
defectus contingit: ⁊ cardo ſiue ſequens ſiue precedenꝫ:

Repetitio dictoꝝ

de quo taz multa diximus. Ad hec ꝛ hoꝝ locoꝝ dñi erãt obſeruãdi: ſiue vnus ſit amboꝝ: ſiue duo. Rurſus ꝛ ſtelle fixe: que cũ locis eclyptico cardinaliq; oriunt̃: ſiue cũ dñicis hoc eſt cũ planetis ipſis ſignıſq; in qbus ipſi ſũt.

Vñ qualitas.

Hec plixe expoſita ſunt. Euentoꝝ igit̃ q̃litas colligi dꝫ. tũ ab his plãetis: q locis nã effectiuis p̃ſunt hoc eſt loco eclyptico ꝛ cardini. tũ a fixis ſtellis: q̃ cooriunt̃ vel dñicis locis cũ dñis ipſis: vel cũ ſignis p̃ncipalibꝰ eclyptico cardinaliq;. Nã vt a ſigno eclyptico: dñicoq; genus ip̃m colligebat̃: ſic a ſigni dñis ſiue erratice ſint ſtelle ſiue fixe: qualitas ſpẽſq; colligi dꝫ. Siquidẽ ſigna mãm miniſtrẽt: dñantes ſtelle formã ac ſpẽm. Vñ igit̃ q̃litas colligenda: pſpicuũ.

¶ Enuntum. XXIX.

Sol etenim ꝛ luna preſident ꝛ ceteroꝝ ipſi vti principes habent̃: ſuntq; totius operis etiam cauſe: vt ꝛ p̃dominij ſtellarum: ꝛ predominantiuꝫ. tum fortitudinis. tum imbecillitatis.

Af eclypſiũ ſiĝtiones magñ ſunt.

¶ Hec ſunt ptholomei verba vt in greco iacẽt. ijꝰ apotheleſmaton. capite. viijꝰ in qbus nobis duo potiſſimuꝫ inſinuat: cur. vꝫ. euenta eclyptica pollẽtiſſima ſint: ꝛ multo maiora ijs: que alijs e ꝯſideratiõibꝰ ꝯſtellificatiõibuſq; ꝯtingũt: qđ hac rõne declarat: ꝙ ſol ꝛ luna ſunt oĩuꝫ ſtellarũ duces vel ĩperatores p̃ncipeſq;. nã ſunt totius opis cãe: ſtelle nãq; p̃dñia ſortiunt̃ a locis ipſis luminaribuꝫ: que. n. (vt diximus) ſtelle potẽtiores his in locis fuerĩt: ipſe dñia ſortiunt̃. eſtq; ẽt alia rõ ꝙ ipſi ſunt ſemp dñi totius: cetere ſtelle dñia pticularia ſortiunt̃. Sol. n. ãnuis ipſis in q̃litatibus ſemp dñs eſt: eiuſq; e loco cetere ſtelle dñia ſortiunt̃: luna mẽſtruis ſemp q̃litatibus dña eſt: eiuſq; e loco cetere dñiuꝫ hñt: iccirco ſol ꝛ luna ydiotropia nãlitateq; ſunt totius operis dñi: cetere ĩterdũ ꝛ iterdũ dñia capiunt.

Ptholomei ratio.

Scđa rõ materni.

Sol ꝛ lũa cã fortitudinis aliorum.

Rurſus vt ptholomeꝰ dicit: ſol ꝛ luna ſunt p̃dñantiũ ſiue fortitudis: ſiue debilitatis cãe. Nam a ſole lucani orientaleſue fortiores ſunt: in ſolaribꝰ mixturis. Veſpertini aũt ꝛ occidui a ſole in lunaribꝰ: potiores ſunt: qꝛ igit̃ ſol lunaq; totius dñi: ꝙq; ſemper nãliter dñi: ꝙ etiã ſtelle habitudine ad ea vires ſumãt: recte vt p̃ncipes imperatoreſqꝫ habẽdi ſunt. Qua e re euẽtus ſignificatiõeſqꝫ eoꝝ pollentiſſime erunt: ac multo grauiores ceteris. ſolares v̾o tãto maiores illis lunaribꝰ: quãto ſol lõge maior fuerit ipſa luna. vñ arabs ille ſiue pũicus meſalus nunq̃; ſolaris ſpectatus eſt defectꝰ: qn p̱digioſi quippiã enũciauerit nobis.

Oẽs rõnes.

Meſalꝰ.

Hoc eſt p̃mũ qđ ptholomeꝰ his v̾bis ĩnuit. Sđm eſt: cur a locoꝝ luminariũ p̃ſidibꝰ ſpẽs: ꝛ q̃litas euentuuꝫ ſit: qđ hac via declarat̃. Sunt vt diximus ſol lũaqꝫ p̃me generaleſqꝫ effectrices cãe: p̱inde vt cor ꝛ cerebꝝ toto in aniali. Nã vt a corde in anialibus viuendi vis oĩs manat: a cerebro mouendi: quas tamen ꝛ iecinori ꝛ pulmonibꝰ ꝛ lieni cõicãt diſtribuuntq; ĩter ea: ac per ea totũ corpus cuꝫ venis moderat̃ atqꝫ arterijs: ſic a ſole ꝛ luna: tanq̃; e p̃mis atqꝫ effectricibꝰ cãis cuncta defluunt: ducuntqꝫ originem ſecuti corporis nr̃i partes a cerebro atqꝫ corde: nihilo tamẽ minus vitaliuꝫ mẽbroꝝ cuiqꝫ p̱priũ attributũ eſt munus atqꝫ officiuꝫ: quo fit vt tum hoc tuꝫ illud a pulmonibus dicamus fieri vel a iecinoris nã viribuſqꝫ p̃ſtari atqꝫ effici: cũ tamẽ potiſſimũ cã p̃ncipiũqꝫ ſit e corde. Qua e re ſol ꝛ luna vt p̃me atqꝫ efficientes cãe oĩum ſiĝtionuꝫ habende ſunt. planete v̾o ꝛ potiſſimũ p̃ſides vt ĩferiores qdem magr̃atus atqꝫ adminiſtri. nã vt ania vniuerſum moderat̃ corpus: pedibus tamẽ tribuimus ambulandi vim atqꝫ officium: manibus v̾o vtende ſecuris gladij atqꝫ aratri: ſic alijs atqꝫ alijs mẽbris ac corporis partibus: aliud atqꝫ aliud munus ac miniſteriuꝫ: vtqꝫ nulle ſunt in corpore nr̃o partes que nõ aliqd agãt: ſic celeſti in corpore: nulle ſũt oĩno partes que nõ ad reꝝ inferioꝝ effectus aliqd ꝯferant. nihil. n. in reꝝ nã fruſtra. Vt igit̃ in minore hoc mũdo nulla pars fruſtra ineſt: ita in ſuperiori illo p̃ſtantiſſimo corpore: e quo exiſtũt oĩa: ꝙ ſi ignoremus partiũ multaꝝ officia: que nr̃o ĩſunt corpori: qd mirũ ſi eadem ignoratio: ac tanto qdẽ maior ꝯtigit in corpore ingentiſſimo: maxĩeqꝫ diuio: q̃to illud eſt maius ꝛ hoc qdeꝫ minus.

Metha phora pulchra.

Alia metaphora.

Euentus igit̃ cuius nã ſint qualitatis ac ſpẽi: ad erraticas ĩpas ſpectat: vtputa futurus ne ſit annꝰ ſalubris: an morbidus: abundans ne an ĩfertilis: ipſa ne fecunditas ĩfecunditaſue futura ſit tritici: an vini: olei ne an fabarũ: ac per eundẽ modũ ſanitas ne futura ſit cholericorum corpoꝝ: an flegmaticoꝝ. Infirmitas v̾o quartanis ne ſit a febribꝰ: an tertianis: an a peſtilẽtia: egritudibuſue alijs. hoc qdẽ munus ac officiũ erraticaruꝫ eſt qnqꝫ. vt. n. in ſanguĩe aut bile vtraqꝫ: aut pituita collocata eſt cã vel tertiane febris vel q̃rtane huiuſue aut illius morbi p̱ nã cuiuſqꝫ atqꝫ p̱mixtiõe: ſic qualitatis indiciũ ac ſpẽi euẽtoꝝ in planetis. Inueſtigat̃ aũt iudiciũ hac via: vt cognito ſigno in quo fit defectus lumĩaris. Signoqꝫ etiã in quo cardo ꝯtingit ſiue ſequens ſiue p̃cedẽs: perqramus ſignoꝝ ipſoꝝ q ſit dñs vel dñi: deinde iuxta nãm ydiotropiãqꝫ dñi vel dñoꝝ iudicandũ eſt. Iudiciũqꝫ ſumendũ qualitatũ ipſarũ: que future ſunt. vñ colligenda q̃litas h̄ ſatis ſunt.

Precepta iudicandi

¶ Enuntum. XXX.

Attendendum preterea eſt qui planete cum dominantibus ſtellis cõmixtionem habeant. naꝫ hi euentoꝝ demonſtrant qualititatem in p̱te.

De mixtione.

¶ Quot modis ſtelle miſceri poſſint: in ſequẽtibus dicemus: verũ illud diligenter aniaduertendũ eſt: qui planete ꝯiunctõe: aut aſpectu: aut hoſpitioꝝ mutua receptõe: aut finiũ: cuꝫ ipſo dño vel dñis ꝯcilient̃: queqꝫ ĩter ĩpos accedat cõuenientia atqꝫ conſenſus: qđ medici ſeruant in potionũ temperatiõe. nam pro habitu harũ erraticarum. nãis. viribus. ſitu. ſiĝtionibus ipſis vel addet vel demet cõtẽperabitqꝫ inuicẽ ꝛ ꝯcinnabit illas. vt eniꝫ in mixtura pharmacoꝝ vires oĩum adſunt: preualet tamẽ exuperãtior: ac pollẽtior: ſic in tẽperamẽto ſtellarũ ſignificatiões admixte erũt: preualebũt tñ euentus ſtellarũ pollentioꝝ ac exuperantioꝝ: qđ etiã in mixtura nãli fit: que ex elñtis eſt. omni. n. in mixto ſunt elñta: q̃litateſqꝫ elñtarie: tñ mixtũ igneũ qñqꝫ eſt: qñqꝫ aqueũ ꝛ id genꝰ: qñqꝫ ẽt colericũ. Interdũ melancolicũ p̱ nã ꝛ dñio forme p̃dñantis in vniuerſa mixtura: ſic vbi celeſtes vires ĩuicẽ miſcent̃: ex beneficis qdẽ ꝛ maleficis conſiſtẽtes: euentus. n. erunt in parte vtiles boniqꝫ: in parte calamitoſi maliqꝫ p̱ rõne ꝛ ꝯſtitutiõe in mixtura predominantis. Cetere ſtelle qua rõne cõſiderande ſint: proſpicuũ.

¶ Enuntum XXXI.

Euentus eclyptici tales ad modũ ſũt: quales erratice dominatrices ſignificauerint: ſiue ille ſimplices ſint: ſiue cum alijs admixte: duꝫ tñ exuperauerint. Simili ratione ꝛ non erratice animaduertende ſunt: vt de alijs diximus.

¶ Diximus erraticas miſceri cuꝫ dñatricibus ſtellis nõ vna rõne: vt dicemus: diximuſqꝫ omni in mixtura eſſe p̃dñium attribuendũ ei: cuius vires: q̃litateſue maiores

De ſiĝtionũ q̃litate ab oecodeſpote.

ac pollentioꝛes fuerint: dicimus modo ꝙ ſignificatio/
nes ipſe ſemper ſequuntur ydiotropiam dominantis:
in toto quidem: ſi illa ſola pꝛeſes ſit: ac nulli admixta.
Jn parte vero: quãdo vel non ſola pꝛeſes: vel cum alijs
fuerit cõmixta. Veruꝫ vbi ipſa in mixtura valẽtioꝛ fue/
rit: ſignificationes ipſe ſemper ydiotropiam eius imita
buntur. contra vero vbi ipſa exuperata ſit: eius ydiotro/
pie ſignificatiões magna ex parte iminuentur. Rurſus
quãuis nulle perſepe erratice: aut in locis ĩueniant̃ ecly
pticis: aut his ipſis oppoſitis: queue aut ab amicis locis
faueant vel obſiſtant ab hoſtilibus. Diligẽtiſſime tamẽ

Qualitas a fixa.

animaduertende: num fixarum aliqua locis illis parti/
liter inhereat: quippe que nãm vim effectus tales pꝛeſti
tura eſt: qualis eſt planeta: cuius fixa ipſa naturaꝫ gerit:
aſſequiturꝗ̃ poteſtatẽ. Nec minus etiaꝫ videndum eſt
fixa ne ipa benefice an malefice ab erratica conſpiciat̃:
cuius cauſa qualitatem refert ac naturaꝫ vel ſimilẽ vel
ei contrariam. Ad hec vtruꝫ ne ipſe admixte ſint errati
cis dominatricibus coniunctione aſpectu vel alijs rõni
bus: quibus ſtelle conuenire ſolent. Nam hec etiã euen/
tibus ſpeciem ⁊ qualitatẽ pꝛebent: ⁊ inde Ptholomeus
ait eas animaduertendas eſſe vt diximus de erraticis.

Ordo colligendi pꝛognoſticõ.

Qua e re p̃mo loco habenda eſt ratio planete in ipſa lu/
minarium coniunctione dominantis: ſiue vnus tm̃ fue/
rit: ſiue duo. Deinde ceterarum ſiue errantium ſiue fixa
rum ſtellarũ: pꝛo cuiuſꝗ̃ ſitu aſpectu collocatione: itẽqꝫ
conditione ⁊ habitu. ſtelle enim dominatrices retrahen
tes ſe ab vniuerſa illa (quã diximus) luminarium natu
ra: ſpeciem ⁊ qualitateꝫ ſignificationibus accomodant:
pꝛo ſua ſtellarũꝗ̃ aliarũ ydiotropia peculiaritateꝗ̃: que
inuicẽ configurant: permiſcentꝗ̃ vires ſimul ſuas: com
municantꝗ̃ auctoꝛitatẽ. Pꝛimo igit̃ loco enarrabimus
quid vnuſquiſꝗ̃ planeta poꝛtendit: cum ſolus p̃ncipatũ

Ydiotropia saturni.

aſſumpſerit: deinde de mixtionẽ agemus. Pꝛimo auteꝫ
de ſaturno: ⁊ quoniam ydiotropie planetarũ perſpicue
ſunt: nos verba Ptholomei ſimul cum eoꝝ expõnibus
adducemus. Saturni igit̃ ſtella quotiens ſola p̃ncipatũ
aſſumpſerit: vt ſit deliquioſi loci cardiniſqꝫ dñа: a nulla
exuperata: neqꝫ admixta alicui: pꝛopter eius: quã dicũt
greci: ydiotropiam: noſtri inſitã naturã vimqꝫ ſpecificã
frigoꝛis excedentẽ: cui ipſe pꝛeeſt: generatim coꝛruptio/
nem inducit: atqꝫ e coꝛruptione dãnũ incõmodaqꝫ non
vnius generis ſpeciatim quo ad homines ipſos ſpectat:
longos ingenerat moꝛbos: cum his ⁊ pthiſim ⁊ tabem: ⁊
febꝛes quartanas. Ad hec diſtillationes grauedinẽ: tuſ/
ſim ob nimiã etiam humoꝝ coactionem: pituitoſos de/
fluxus: que dicunt̃ reumata. Vñ anno iſto. M.ccccciij.

Exẽpluꝫ in nr̃o tp̃e

hec omnia vidimus ab eclypſi ipſa ſolari que pꝛefuit.
M.cccccij. cui pꝛeerat ſaturnus ex vna. vidimus eniꝫ ⁊
adhuc videmus longos hominuꝫ moꝛbos. Jnnumeros
fluxus. catharros. queꝗ̃ dicũtur reumata: grauedines:
vt cum infirmantur: vix moueri poſſint: doloꝛes mem/
bꝛoꝛuꝫ: que poſt febꝛes relinquunt̃: ſurditates: que etiã
poſt criſim fiunt. E quibus plures ⁊ magni dieꝫ obiere.
Et hec quidem ⁊ ſimilia in his que ad coꝛpus ſpectant.
Qd̃ vero ad foꝛtũe bona atqꝫ animi. ſollicitudines. me/
roꝛes. triſtitias. conſternationes. terroꝛes. exilia. fugas.
luctum. caritatem annone. frugum ſterilitatem. fructu/
umqꝫ inopiam. iacturam. direptionem rerum familia/
rium. tum ruſticarũ. tum vrbanarum. fameꝫ. moꝛteſqꝫ
non vnam ob cauſam. illoꝛum pꝛeſertim qui etate ſunt
pꝛouectioꝛes. laboꝛantqꝫ ſenectute. Cauſa autem eſt ꝙ
ſaturnus pꝛeeſt atre bili: cuius ab exceſſu moꝛbi de qui/
bus dictuꝫ eſt ingenerantur. oblongi enim moꝛbi ex hu/
moꝛe ipõ melancolico frigido ſiccoqꝫ exoꝛiunt̃: vt quar
tana: vbi febꝛis oblonga fuerit: membꝛa ipſa exiccãtur:
macreſcũtqꝫ ⁊ inde tabes fit: inde pthiſis: quia pꝛopter
ſiccitatẽ pulmo vlceratur. hinc reumata: ex frigido ⁊ ſic
co compꝛimentibus: ⁊ ceteri id genus. Simili ratione
meroꝛes ac ſollicitudines animoꝛum ex ipſo exoꝛiun/
tur. nam exiſtente frigoꝛe ob caloꝛis deſtitutionem. vt
autunnus docet: fit tranſitio ad hyemem: ideſt ad fri/
gidum atque humectum: diſtillationeſque ex humido
fiunt: ac frigido defluxuſqꝫ huiuſmodi: quum oꝛiginem
ducant e calidi deſtitutione frigoꝛiſqꝫ ſucceſſu. ad ſatur/
num quoqꝫ referuntur: maxime vbi ſignificationibus
ipſius acceſſerit lune vis atqꝫ cõmunicatio. Qꝛ vero ad
belluas attinet animaliaqꝫ. tuꝫ armentalia. tuꝫ ad vſuꝫ
familiarem comparata: cuiuſmodi ſunt capꝛe. aſini. iu/
menta. oues. boues. manni. ⁊ id genus: ſaturnus omina/
tur infecunditatem. raritatem. moꝛbos ac vitia. gene/
riſqꝫ non vnius damna: que in illis ita contingent vt do
mini eoꝛum maximis inde incommodis afficiantur.
Hec enim omnia ex melancholico exoꝛientur humoꝛe:
e quo bellue ipſe infecte moꝛientur: e quibus etiam do/
mini lue quadam afficientur vt anno hoc aperte vide/
mus. Jn aere vero futuras indicat commotiones hoꝛri
biles. ac turbulentas. caligines. nebulas pꝛocellas. geli/
cidia ⁊ id genus. ventoꝛum repentinos adoꝛtus. niues
ſolito maioꝛes. vt hoc anno viſum eſt: afflatuſque peſti/
lentes ⁊ halitus maxime noxios: e quibus egritudines
exoꝛientur. noxiaqꝫ animalia. beſtioleque nocentes: vt
mures. bꝛuchi. rubete. locuſte. campe. vermes. ⁊ id ge/
nus. nam hec animalia e caloꝛe celeſti in aere contento
e putredine ipſa ingenerantur. talia enim anĩalia erũt:
qualis ipſe aer a ſuperioꝛibus alterabitur. nam vt ſatur
ni vis noxia noſtris in coꝛpoꝛibus cruditates ĩgenerat.
nocuoſqꝫ ac occultos humoꝛes. ſic e terra ſuſcitat in ae/
re nocuas exhalationes: que ꝙ male concoquantur:
coꝛrumpunt aeris ſalutarem habituꝫ. Jnde peſtes moꝛ

Cautela optima.

biqꝫ increſcunt: animaliaque noxia ingenerabuntur.
Sunt tamẽ hec pꝛo anni parte in qua futura hec poꝛten
duntur: audienda. Nam in hyeme frigoꝛa iudicant̃ hoꝛ
ridioꝛa. caloꝛes eſtate remiſſioꝛes. autũno venti pꝛocel/
loſioꝛes. vere pluuie frequentioꝛes: itaqꝫ partis eius an
ni: in qua potiſſimum futura hec denunciantur: ratio cũ
pꝛimis habenda eſt: itemqꝫ regionum que illis: aut his
aeris affectionibus magis expoſite ſunt. pꝛeceptũ iſtud
non tantum in ſaturni ſtella eſt obſeruandum: ſed in ce/
teris. ſemper eniꝫ Ptholomeus pꝛecepit tempoꝛis con/
ditionem eſſe penſitandam. loci etiam ac regionis natu
ram. Nec ipſe maria relinquit intacta: nec flumina pꝛo/
pter pꝛocelloſas tempeſtates pluuiaſqꝫ ingentioꝛes. nã
et flumina inde implentur toꝛrentibus: ac ſuperatis ri/
pis culta deſtruunt. moles ſubmergunt. animalia ſuffo/
cant. ſegetibus calamitates afferunt. Maria vero ita ia
ctantur pꝛocellis fluctibuſqꝫ. vt et naufragia plurima
inde ſequantur ⁊ bonoꝛum iacture. piſciumqꝫ afflictio/
nes diuerſi generis. nã terrene calamitates multis exo/
rirentur e cauſis. vt a gelicidijs. a pluuijs. a nebulis. per/
nitioſiſqꝫ exhalationibus. grandinibus. ventis. pꝛocel/
lis. nocuiſqꝫ beſtiolis. tum repentibus. tum aerijs. vt nõ
ſolum naufragia peſtiſqꝫ timende ſint. veruꝫ et fames.
rerumqꝫ que ad victuꝫ pertinent: infeliciſſima egeſtas.

Hec autem intelligenda ſunt: vbi genus ipſum indica/
uerit. hominibus enim vbi nulla ſit indicatio. ſpeciei et
qualitatis minime fiet. ſiquidem ſpecies ſit inferiorum
genere. qualitas poſt ſubſtantiam. vbi enim nulla pre/
eſt in aere indicatio: de aere commotiones mathemati
cus non debet predicere. Ubi ſimiliter genus non in
belluis repertum: euentuum in eis qualitas: neque bo/
na: neque mala eſſe poterit. Lȝ igitur hec ſaturnus ſua
ydiotropia ſemper indicet: tamen defectibus in ipſis lu
minaribus: non niſi preſuppoſita generis receptione.
mathematicus ipſa predicere debet: et de ſaturni ydio/
tropia: et ceterorum planetarum ſimili ratione hec re/
ceptio generis preſupponenda eſt: habendaque in pri/
mis. vt inde ad ſpeciem qualitatemque pertranſitio fa
Jouis y/diotropia
cile fiet: et de ſaturno ſatis. De iouis ydiotropia nunc
ſecundo loco tranſigamus. Jouis itaque ſtella in huiuſ/
modi lune ſoliſqȝ coniunctionibus ſiue oppoſitionibus
dominatum ſi ſuſceperit: ita vt eclyptici loci domina:
cardiniſqȝ ſola ſit: nullis quoque admixta ſtellis: excel/
lenterque dominatu in ipſo ſe habuerit: generatim feli/
ces rerum portendet ſucceſſus: bonorumque omnis ge/
neris incrementa atque amplificationes. ſiquidem ge/
nus hominibus indicauerit: qð ad homines ipſos per/
tinet: ac tum corporis animique. tum fortune bona: eo/
rundem bonos feliceſque promittit euentus. honores.
munera. ciuileſque magiſtratus. Ad hec pacem. inco/
lumitatem. honeſtas laudabileſque actiones. amici/
tias. rerum vbertatem. principum gratiam ac familia/
ritatem. munificaſqȝ proſequutiones. ipſorumqȝ prin/
cipum felicitatem. actuſque generoſos ac magnificos.
fortune inuitū fauorē. Hec aūt iccirco iuppiter ꝓmittet:
ꝓpter videlicet eius tēperantiā in q̄litatibus. nā ex eius
tēperatione aer ipſe etiā inde ſumit tēperantes qualita/
tes: e q̄bus ſanitas ac incolumitas corpoꝝ exoriūtur: cō/
plexiones hominū cōtemperantur: inde mores benefici
ac nobiles fiunt et glorioſi. Animalibus autem brutis
genus ipſum vbi recipietur. hiſque ad vſum familiareȝ
comparatis. gregibuſque atque armentis. futuras in/
dicat vtilitates. compendiaque ac lucra domeſtica. Il/
lorum etiam fecunditatem: ac amplificationeȝ. Nocen
tium contra animalium: ferarumqȝ maleficarum per/
ditionem: atque infelicem ſtatum. etenim contrario/
rum contrarij ſunt euentus. contrarieque et cauſe. vbi
eniȝ benefica animalia e ſemine ipſo gignuntur: illa ma
lefica e putredine exoriuntur: benefica e ſemine qui/
deȝ contemperato: prolificoque. Malefica vero e pu/
tredine aeriſque intemperantia. quare benefica e Jo/
uis ſtelle predominio prodeunt. malefica e ſaturni pre/
ſidentia. Ubi vero generica ipſa indicatio in commo/
tionibus erit aerijs: qð quidem ad aeris ſpectat illius
temperationem: promittit ventos ſalubres beneficoſ/
que. pluuias fecundas: ac ſatis ipſis arboribus. frugi/
buſque ac fructibus procreandis genitales. Hec enim
omnia e temperantibus qualitatibus: quas iuppiter ha
bet proueniunt: ꝙ quia aer futurus ſit temperatior: ven
ti remiſſiores erunt nauigationes portendentur tute:
ac portuoſe: fluminumque decurſus moderati: quique
intra ripas ſeſe contineant ſine finitimorum agrorum
iacturis. Hec (vt dixi) iuppiter quum princeps ac mo/
derator erit in vniuerſum preſtabit: pro qualitate tamē
anni temporum ac regionum. aliarumque ſtellarum ſi/
ue fauentium ſiue aduerſantium ydiotropia ac configu

ratione. Nam vbi benefice conuenerint: hec bona in/
creſcent. Ubi vero malefice aduerſabuntur: hec decre
ſcent. malaque inde eminebunt. Et de Jouis ydiotro/
pia ſatis. Et de Martis ſtelle ydiotropia adijciamus.
Mart̄ y/diotropia
Martis igitur ſtella vbi his in deliquijs copulationi/
buſue principatum ipſe obtinuerit ſolus: ita videlicet
vt eclyptici loci: cardiniſque de quo diximus: ſolus do/
minus ſit: damnum in vniuerſum portendit ex ſiccita/
te eſtibuſque feruentiſſimis. Hec generatim. particu/
latim autem hec quadrifariam diuidamus in his que
ad homines ſpectant: animi videlicet ⁊ corporis: ac for/
tune bona. Ad aeris ipſius ſtatuȝ ac qualitatem. Ad ea
que in aquis contingunt ſiue in mari. ſtagniſque. ſiue
fluminibus: aut fontibus. Ad ea denique que anima/
lia ad vſum hominum pertinent. Primo ꝙ ſtella eius
nimium incaleſcat: exiccetque: bilemque rubram ſu/
ſcitet: impetus indomitos excitat: rixas: contentiones:
prelia: tumultus: ſeditioneſque. tum ciuiles. tum bel/
licas ac militares: ducum atque imperantium iras. di/
ſcordias. animorumque intemperatiſſimos motus: e
quibus exoriuntur violentie. rapine. opprobria. contu/
melie. furta. direptiones vrbium. cedes. incendia. agro/
rum vaſtitates. captiuitates. predarum abactiones: in/
ſidie. adortuſque hoſtiles: et id genus. Ad hec mortes
ex gladio. cruciatus. liberorum capitum venundatio/
nes. inceſtus. mulierum ingenuarum violationes. ac
ſacroruȝ profanationes. legum proſtrationes: atque in/
fames rapine. ciuilium morum abuſus intemperati at/
Hermes
que inconſulti. Unde hermes antiquiſſimus rerum ce/
leſtium auctor. vt quidam punicus Ptholomei inter/
De bello paceqȝ.
pres refert. inquit bella contentioneſque et cetera id ge
nus ob coniunctionem duarum maleficarum: ſaturni
videlicet et martis proficiſcuntur: dummodo ipſa eo/
Tp̄s belli
rum ſiue applicatio ſiue coniunctio fuerit tempore ſi/
gnificationis generalis. hoc eſt tempore quo nondum
eclypſiū bellice ſignificationes preterierunt. Docet au/
tem victoriam e parte martis. nam regiones. homineſ/
Cũ victoria.
que et nationes ac factiones que martis ſtelle conuene/
rint: vel per terre quadrantis conuenientiā: ſiue per na/
turalem affinitateȝ: vel alijs rationibus quibuſuis: exu
perabunt eos: qui ſaturno ipſi ſubijciuntur. Naȝ mars
vim inferre videtur. ſaturnus ob illius tarditateȝ reci/
Aliter punicus.
pere vim apparet. Uerum punicus ille de quo diximus
reȝ hanc ſimpliciter non acceptat: ob quod precipit ob/
ſeruari ſignificatorem: ſiue diſpenſatorem cuiuſlibet
regionis: ſiue factionis: ſiue ſecte: ſiue ille ſit alter con
iunctorum: ſiue extra coniunctionem alter: tempore di
co maleficarum coniunctionum: ⁊ ei tunc victoriam tri
buit: cuius diſpenſator ſiue ſignificator bene fuerit con/
ſtitutus: ac beneficis conditionibus fortunatus. Contra
vero cuius diſpenſator deiectus erit deſtitutus ac infor
tunatus: oppreſſa erit ac exuperata ea factio. Diximus
autem ſiue ſit ſignificator alter coniunctorum: ſiue ex/
tra coniunctionē alter. nā poteſt fieri vt cōiunctio bella
exuſcitet his ipſis in regionibus factionibuſqȝ: q̄bus nō
preſunt ipſi malefici. nam his portendit: quibus ſignuȝ
coniunctoruȝ preeſt. vt Ptholomeus ſentit: vel eis qui/
bus preſunt quadrangula ac dyametrum: fieri autem
poteſt vt ſigna preſint quibuſdam regionibus: ſectiſqȝ:
quibus minime preſunt planete. Qua e re non ab alte/
ro coniunctorum victoria erit colligenda alterius ſiue
partis: ſiue regionis: ſiue factionis: ſed e conſtitutione

Quantuꝫ ſit ꝓ ptole.
Pto. obſeruatio.

propꝛij diſpenſatoris. Res hec an ipſis in coniunctioni-
bus obſeruanda ſit e Ptolemeo nullibi habemus. ve-
rum in eclypſibus vbi bella portenduntur: hec obſer-
uanda eſſe non eſt ambigendum. Semper enim bella
⁊ rixe preliaqꝫ dabuntur regionibus locis parti factio-
ni: ac ſecte cui vel ſignum conuenerit eclypticum: vel
aliquod eiuſdem quadrangulum: vel eidem diame-
trum. Uictoria vero ei erit aſcribenda: cui planeta
cardinalitor ac felicioribus in locis conſtitutus con-
uenerit. Rem hanc ſeruauimus in ſolari illo defectu.

Obſeruatio ⁊ exemplū ī bello gallico.

qui. M.cccccij. nobis primo octobris apparuit: quo vi-
delicet in tempore iſpani ipſi baroli gallis ab ipſis ſum-
mis obſeſſionibus detinebantur. Nos toto themate
perſpecto omnibuſque adamuſim penſitatis: in thema-
te dedimus gallis martem: qui omnium auctorita-
te gallis preeſt. eiſdem ⁊ arietem: vt Ptolemeus dixit.
Iſpanis dedimus Iouem Sagittariumque: vt omnes
conſentiunt. Tunc aſpectis hinc inde celeſtibus ratio-
nibus: inuenimus Iouem cardinaliorem in primo the-
mate: quia in ſeptimo ab horoſcopo loco conſtitutum.
Martem in duodecimo deiectuꝫ: ⁊ quod deterius erat:
e radijs combuſtum: e quadranguloqꝫ ſaturni afflictuꝫ
Iouem bene affectum niſi ꝙ repedabat. Ulterius aper-
tis oculis ad ſigna eorum arietem inuenimus pulſatuꝫ
ab eclypſis loco hoc eſt libra per diametrum. Sagitta-
rium ex ſexangulo bene affectum: hinc omnia mala pre
diximus gallis. Iſpanis vero non niſi in fine tumultus:
⁊ difficultates potius ab ipſis met q̃ꝫ aliunde: que hac
ratione deſignamus: mars ꝙ tribus ipſis in themati-
bus combuſtus erat: ⁊ e quadrangulo Saturni ſemper
vexatus: omnibus in ſignificationum temporibus de-
dimus exitia ac mortes: propter combuſtioneꝫ: necnon
ſignorum diametrationem ac ſaturni quadrangulatio-
nem: que ꝙ in domo carcerum primo ⁊ in ſecundo the-
mate: in prima ⁊ ſecunda parte ſignificationum tempo-
rum dedimus carceres ⁊ captiuitates: ⁊ quoniam in
omnibus thematibus combuſtio ⁊ quadrangulatio ſa-
turni ac ſignorum diametratio permanſerint omnibus
in ſignificationum temporibus: dedimus eis: tum fu-
gam ⁊ terrorem ceſuramque e quadrangulo Saturni:
qui preeſt terroribus: tum excidia ſeuiſſima ex gladio ⁊
morbis oblongis: propter martis combuſtionem ſigno-
rumque diametrationem: verum ꝙ in tertio themate
mars e carceribus ad vndecimum locum aſſurgebat.
Iuppiter e ſeptimo in morbos: hoc eſt locum ſextum
ſubmergebatur. Dedimus gallis e carceribus libera-
tionem. Ad hec perſiſtentibus exitijs: ⁊ eorum fuga ⁊
terrore propter ad hec quadranguli perſiſtentiam com-
buſtionis ac diametrationis ſignorum perdurationem.
Iſpanis ob Iouis repedationem: que in omnibus the-
matibus permanſit: dedimns ſemper difficultateꝫ ipſis
met ab eis: eo ꝙ a nullo inficiebatur Iuppiter: in fine
temporum: tertij videlicet thematis morbos propter
Iouis in ſextum locum ceſpitationem: ⁊ quoniam in
tertio themate ſagittarius horoſcopabat: cuius Iuppi-
ter retrogradus dominus erat: prediximus pacem im-
perfectam cum difficultate: hoc eſt indutias. planete

Qualis planeta repedās

enim repedatio non tollit bonam eius ſignificationem:
ſed rei ſignificate difficultatem imponit: vt ptolemeus
ſentit. aſſumebat enim Iuppiter partem in themate ter-
tio ſignificationum: maxime ꝙ in culmine tunc par-
tem iuriſditionis habebat. Hec de bello prediximus
multis menſibus antea: vt omnes noſtri regni norunt: ⁊
per vtriuſque factionis exercitus diuulgatum fuit: que
adamuſim aduenere. vnum tamen mihi ſemper ambi-
guum fuit. eſto videlicet ꝙ in themate eclyptico belluꝫ
deprehendatur futurum fore: ob videlicet principatum
quem vel mars: vel Saturnus: vel Mercurius in the-
mate ſortiuntur: inter quos erit bellum an prouinciale:
hoc eſt inter eiuſdem quadrātis regiones: an longīquas
inter gentes quadranteſque diuerſos: ⁊ quas e Ptole-
meo non habemus. locum enim: tempus ⁊ quale bel-
luꝫ erit ex ipſius obſeruationibus quiſpiam cognoſcere
poteſt. Sed inter quas gentes: nullibi legitur. res hec in
ter ſecreta aſtrologie eſt concludenda: fortaſſe ꝙ in ſe-
quentibus aperire eam in toto vel in parte enitar. Unū

Declaratio pōnis hermetis.

animaduerſione dignum hermetem nō ſimpliciter con
greſſus Saturni ⁊ Martis ominari bella inquit: ſed ſi
interim ꝯtigerint: quo tēpore ſignificationes eclyptice
ſunt ꝑmāſure: potiſſimum vbi vel in locis ipſis: quibus
eclypſes prefuerunt: contigerint vel diametris aut qua
drangulis. Nam his in locis conſtituti ob locorum effi-
cacias: ac aduerſationes: nec non temporum generalita
tem bella excitant. Dixit annuente generali tempore:
nam vbi tribuni: ⁊ reges inuicem conſenſerint grauio-
res erunt euentus. vbi vero tribuni: vt planete ſoli in ſi-
gnificationibus erunt prepoſiti: regibus: vt ſole ⁊ luna
non conſentiētibus vel aduerſantibus bella vel exigua:
ac leuia erunt vel non erunt. Quantum propter hec re-

Error iuniorū proſticōqꝫ triuꝫ ſuperiorum.

centiores garrulenť aſtronomi: qui auctore albumaſa-
re euētus maximos concurſibus trium ſuperiorum p̄n-
cipaliter attribuunt: tu qui idem philoſophus ⁊ mathe-
maticus curioſus es dijudica. Quo e principio per con-
curſum trium: qui nunc in cancro perſeuerat vſqꝫ in iu-
niuꝫ preſentis anni. M.ccccc.iiij. mirabilia predicunt:
vt ſectarum alternationes: noui prophete apparitionē:
bellorum: ac cedium in gentes euentus ac (vt ita di-
cam) totius huius noſtri mundi euerſionem. Rem
hanc nos pertimeſcimus primo ꝙ coniunctio hec lo-
co contingit eclyptico ſolari quadrangulo: qui locus con
citarius eſt: ac plenus efficaxqꝫ eiuſque minatorius: cu-
ius prefuit generalitas. Secundo ꝙ ad hec ſignificatio
num bellicarum defectus ipſius ſolaris tempora non
deſunt. Tertio ꝙ ſol fuit coniunctioni eiuſmodi inter-
dum quadrangulus: vt cum per libram decurrebat. in-
terdum diameter: vt quum per capricornum peragra-
uit: nunc quadrangulus per arietem commeans. quum
vero per cancrum diſcurret: erit cum eis coniunctus:
vnde ipſo primum cancri punctum ingrediente erunt
planete quinque: vno in cancri ſigno concurrentes pla-
ctica ſaltem conuentione. Qua e re incepi maiora bella
futura vereri: ſubdubitareque: quum reges: vt ſol ⁊ luna
⁊ tribuni: vt ceteri tres ad vnum conuenerint effectum:
vereor equideꝫ propter hec ſeuiora mala atrociora bel
la. verum quia coniunctio hec in humano ſigno non cō-
tingit: ſed in cancro: niſi ꝙ de q̄drāgulo librā humanū
ſignum offendit: mala ipſa fortaſſe ab hominibus ipſis
erunt aliena: ⁊ ſi ob quadrangulum homines partem
ſentient vel ob ſubminiſtri locum pollentiſſima fortaſ-
ſe non erunt. Accedit ad hec iuppiter: qui in ſigno coniū
ctorum principatuꝫ obtinet: e quo ⁊ iuſta: cuius idiotro
piam (Ptolemeo auctore) iudicandum eſt. enunciato

lxiiij.ſui. c.enunciatoꝝ 'libri: qua e re vel de malignitate
ↄiunctoꝝ magnam partem iminuet: vel de benignitate
ſua multum immiſcebit rem hanc diligentius penſitan
dam relinquimus. Uerum vtcunqꝫ res ſeſe habeat il/

Contra albu. ꝛ recētiores.

lud non ignorandum erit: recentiores albumaſarem ſe/
cutos omnino in errores labi ceſpitariqꝫ. Nā (vt viſuꝫ
eſt) ptolemeus ꝛ rationabiliter luminaribus principa/
tum dedit: eiſqꝫ maiores ꝛ grauiores ſignificatiōes de/
dicauit ceteris dominia: ac magiſtratus prefecture cete
rarumqꝫ iuriſditionum inſignia inſcripſit: inde euentus
exiguos pertenueſqꝫ eis addixit: maiores vero ac gra/
uiores. quando cum eis luminaria aliqua quauis ratio
num conſenſerint: hec ob punici digreſſionem hermetiſ
qꝫ enun^{tium} incidenter pertractauimus: diligentius ve/
ro loco ſuo repetemus. Ad noſtruꝫ igitur redeamus: de/
cernit rurſū martis ſtella: vbi preſes fuerit: morbos: fe/
bres acutiores: ſanguiniſqꝫ feruentiores impetus: atqꝫ
inflammatiores: repentinos caſus: mortes ſubitaneas:
puſtulas: tubercula: heriſipilas: abſceſſus ꝛ id gen⁹: que
his potiſſimum ꝑtimeſcenda erunt: qui matura iuuen/
tute viriliqꝫ ſunt in etate conſtituti: hec de his que ad
homines ipſos ſpectant. Quantum vero ad aeris ſtatuꝫ

De ſtatu aeris.

portendet eſtuoſum ſtatum: exurentem potius q̄ꝫ cale/
facienteꝫ: inde ſiccitas multa exorietur atqꝫ aquaruꝫ i/
opia: inde etiam infecunditas eorumqꝫ que ad victum
pertinent egeſtas. Ad hec halitus aſpirationeſqꝫ e terra
educti aerem ita inficient: vt ventorum flatus ſint vel
maxime validi eſtuoſi exqꝫ eo peſtilētes ac tabifici: plu/
rima quoqꝫ tonitrua fluminumqꝫ deiectiones ſummū
in modum corruſcationes crebre fulgura horrida nim/

De mari.

bi ꝓcelloſi ꝛ noxij. hec q̊ ad aeris ſtatū. Quātū v̊o ad ma
ria. His ēt ex reb⁹ maria ꝑter ſolituꝫ exagitabunt: cre/
briora qꝫ ↄtigēt naufragia: tū a flatib⁹ ꝓcelloſiſqꝫ vētis
tū a fulminibus fulguribuſqꝫ. vniuerſim autē flumina
areſcentiora erunt: fonteſqꝫ permulti prorſus ab humo
re deſtituentur. deniqꝫ aquarum futura eſt: tum inopia:
tum inſalubritas: quando quidem he nimio ab eſtu cor

De aialibus.

rumpūtur. hec quo ad aquas. Quantum vero ad anima
lia ꝛ arbores: hinc incommoda mortalibus prouentura
ſunt. propter. vꝫ. vredines ſiccitates ventorumqꝫ affla/
tus hoſtiles: nec ſolū in ruſticis agreſtibuſqꝫ rebus: veꝝ
domeſticis atqꝫ vrbanis in tectis: nec colligendis mo/
do frugibus. verum etiam ipſis in horreis: vbi repoſite
fuerint: propter tabem ac putredinem maleficarumqꝫ
beſtiolarum procreationē: que de putrefactione ſeque/
tur: atqꝫ quidem mala non ſolum ſtabula inficient: ſed
armentaria gregarias beſtiolas propter paſtus inopiaꝫ
ſitim eſtum aeris atqꝫ aquarum corruptionem. hec (vt
diximus) audiēda ſunt: tuꝫ pro qualitate anni tempoꝝ:
tū ꝓ nā regionū atqꝫ locoꝝ: ꝛ ſi de genere ſignificationū
indicatio anteceſſerit: vt in alijs obſeruari ꝑcepit ptole.

Ueneris idiotropia.

Et ð martis idiotropia ſatis. Et ð veneris idiotropia aga
mus: veneris itaqꝫ ſtella ſortito quidem ſalutaris eſt: ac
benefica temperanſqꝫ eiuſqꝫ affectiones iouijs affectio
nibus perq̄ꝫ ſimiles ſunt. Hoc tamen intereſt ꝙ illa no
cturnam conditionem: h̄ diurnā ſequitur: venus mulie/
bris: iuppiter virilis. illa lunam: hic ſolem emulatur. iup
piter quecunqꝫ preſtat munificentius ac liberali⁹ pre/
ſtat: venus iocundius cūqꝫ maiore feſtiuitate ac letitia
quadam cuꝫ venuſtate iuppiter in honores ac magiſtra
tus conferendos propenſior imperiaqꝫ decernenda pro
nior: venus ī ornat⁹ ac ſacerdotia ludos ac munera thea
tralia ſacrificia cerimonias pompas ferculaqꝫ. Hec igi/
tur ꝛ eiuſmodi: quotiens ipſa principatum ſibi compara
uerit pollicetur hec generatim. Per partes quo quideꝫ

De hoīuꝫ ſtatu

ad homines ſpectat felicia promittit tempora feliceſqꝫ
rerum euentus: indeqꝫ letitiam ac voluptatem: animoſ/
qꝫ ipſos hominum excitat ad iocunda ꝛ voluptaria: fu/
turaqꝫ ſunt tempora ipſa opulenta: ubereſqꝫ terraruꝫ
fructus ac fetus multiplices: ſuaues nuptiolas. Ad hec
ipſis oppidis ac populis frequentiores ornatus: maiorē
artium illaruꝫ curam elegantiam. mundítias: odoramē
ta: muſicas cantilenas: feſtos dies: cenarum apparatus:
queqꝫ pacis ipſius ſunt munera quietis atqꝫ ocij. Enun/

De dijs

ciabit item deorum cultus maiorem: maiuſqꝫ cerimo/
niarum ſtudium diuinorumqꝫ ſuppliciorum curam ma
gnificentiorem preſidium ꝛ prouincialium: principum
preterea ac regum facilem benignamqꝫ adminiſtratio/
nem cum manſuetudine ꝛ hilaritate: ſubiectorum tran/
quillitate ꝛ ocio: corporum ſalubritatem que aeris natu
ram temperatamqꝫ affectionem ſequetur: quibuſdam
ipſis acceſſura eſt coniugiorum ac maritalis copule cele
britas. Hec quo ad homines. Quo vero ad aeris ſtatuꝫ:

De aere

portendit pluuias atqꝫ genitales irrorationes ac fecun/
das: ventos ſalutiferos: ſerenitates quietas: nauigatio/
nes ſecundas: mercium apportationes cum ſecuritate ꝛ
lucro: aquarum fluuialium fontanarūqꝫ largam huber
tatem. Hec quo ad aeris ſtatum: quo autem ad anima/
lia ꝛ fructices. His e beneficis qualitatibus: tum vento

De aialibus

rum pluuiarum aquarum: tum aeris animalium arbo/
rum: herbarum rerumqꝫ aliarum que ad vſum compa/
rantur domeſticant: fecunditatem atqꝫ copiam porten
dit. habende tamen (vt dixi) ſunt partiuꝫ anni ratio re/
gionumqꝫ conditio ſiue locorum natura geniturarum
hominum vrbiumqꝫ conuenientia: ꝛ ꝙ genus rem ipaꝫ
iudicauerit. Hec enim vniuerſim veneris ſtella genera
tim ſignificat: quum ſola principatum aſſumit: vbi autē
non ſola: ſed ad hec cetere ſtelle conuenerint pro acceſ/
ſu illarum conſtitutioneqꝫ erit ↄſiderandū. Et de vene/
ris idiotropia ſatis. De illa mercurij traſigam⁹. Mer/

Mercurij idiotropia

curij itaqꝫ ſtella variantis nature eſt: admodūqꝫ mobi
lis. eſt tamen ſociabilis: ꝛ in aliorum naturam facile trā
ſit pro cuiuſqꝫ propenſione: ac idiotropia: cuꝫ maleficis
enim mixtus illarum inheret veſtigijs. per eundem eti
am modum cum beneficis. Naꝫ cum illis propriam ea
rum malignitatem ꝛ ſectatur ꝛ auget: cum his idiotro/
picam eis beneficentiam ꝛ benignitatem: nihilominus
ipſe pro ſiccitate: qua preditus eſt: pronius in malefica/
rum qualitatem declinat: benefice enim in humectatio
nem: malefice in ariditatem ſunt propenſiorem. Quoni
am autem parti preeſt rōnali: ingeniorum eſt excitator.
artium atqꝫ diſciplinarum magiſter: qua e re in homi/
num mentibus agilitatem ingenerat: ac caliditatem: vt
que mars violenter agere videtur eadem illa mercu/
rius arte atqꝫ induſtria: inde ſibi acumen aſtutia ver/
ſutiaqꝫ tribuuntur: ꝛ ad queſtū arteſqꝫ queſtuoſas que/
qꝫ mecanice dicuntur caliditas ac ſagacitas: ꝛ ad tergi/
uerſandum atqꝫ fallendum ſollicitudo. Mercurij igi/
tur ſtella vbi nacta principatum ſit ſola: vtqꝫ ſit eclypti
ci loci domina cardiniſqꝫ ea portendit que ſunt ipſius

Mercurij cōmixtus

ꝓpria: tñ in hac cōditione ei⁹ ꝛ ſtatu ꝑꝑ eius ī promixcu
am nām videndum eſt ſit ne in alienis finibus conſtitu/

tus habenda etiam eſt ratio ſigni altitudinis ac triangu
laritatis eiuſmodi. Similiter ⁊ ſtellarum fixarum: cum
quibus collocatur: nam ⁊ hoꝛum ſingula non paruam
pꝛeferunt mixture cognationem: que diligenter eſt ani
maduertenda: cū vel maxie eius idiotropia ꝑpēdeat ma
gis in maleficarū q̄litatem q̄ʒ bn̄ficaꝝ. Uerū quia mer/
curij ſtella naturalem quandam habet concitationem
motuumqꝫ maximā celeritatem: ceterarum ſtellarum
fit concitatrix: ſignificationes quoqꝫ feſtinat eoꝛum: cū
quibus iungitur vti auriga. Jtaqꝫ permixta cum errati
cis: illarum inherens veſtigijs: ⁊ actiones earum exuſci
tat: ⁊ ſuſcitatis cū feſtinatiōe ⁊ vehemētia iſtat: facit ho
mines ipſos acutos agiles feſtinātes: ⁊ ad eas res: q̄bus
homines ipſi naturaliter pꝛopendent ingenioſos ac mi/
rum in modum artificioſos: eaqꝫ cum vigilantia tanta:
De homi nū ſtatu. vt videātur neſcire geſcere. Hec generatim mercurij
ſtella pꝛomittit. Speciatim vero quo ad homines ipos
vbi cum maleficis aſſociatur miniſter eſt latrociniorū
furtoꝛum peculatuum craſſationum delationum pi/
ratice veneficioꝛum inſidiarum: vbi quidem cum mar/
te vires ſuas permiſcet: que ab illo per vim intentantur:
ipſe per dolum inſidiaſqꝫ oꝛdinabit. Ubi cum ſaturno
tarditatem illius ad maleficentiam excitabit: arteſqꝫ
fraudulentas adminiſtrabit: conſilijs ſaturni callidita/
tem adiunget: ⁊ ad maleficendum acumen cogitationeſ
qꝫ peruerſiſſimas: ⁊ ad fallendum vias comminiſcetur
inexcogitatas. Jdē quoqꝫ ciuilium conſtitutionum: hu
manarum atqꝫ diuinarum legum: rituū: conſuetudinū:
cerimoniarum exiſtit peruerſoꝛ ⁊ auctoꝛ: q̄n ⁊ veteris
antiq̄toꝛ cultus: ⁊ ſuſcitatoꝛ noui noueqꝫ religionis pꝛo
natura: tum tempoꝛum: tum commixtionis alijs cū ſtel
lis: quia vero ſua idiotropia ſiccus eſt: moꝛbos īgenerat:
quoꝛuꝫ cauſe ex ſiccitate exoꝛiuntur. pꝛecipue vero pthi
ſim tuſſim febꝛiculas diarias: quas greci aphemerinas
vocāt: moꝛbos onaphoꝛicos. Hec quo ad homīes ipſos.
Quo vero ad aeris ſtatū: cuꝫ ſiccioꝛ ſit: vtqꝫ Ptole. arbi
tratur: a ſolis toꝛreatur vicinitate: pꝛeterqꝫ ſtellas alias
vim habeat pꝛouocandi ob ſui motus oꝛbiculationiſqꝫ
De aere celeritatem: iccirco in aere ventos commouet vehemē/
ter inoꝛdinatos ac inconſtantes: ſi quidem ob idiotropi
am exhalationes euocat eaſdemqꝫ appoſitas: tum ven/
tis concitandis: tū ēt ꝯflādis fulminibus violētioꝛibus.
itēqꝫ tonitruis coꝛruſcationibꝰ traiectionibꝰ. Ex quo na
uigationes infelices poꝛtenduntur: nec ſolum commoti
ones in aere ingenerat: verum ⁊ ſub terris quando ſuſci
tatis ſubterraneis aſpirationibus: dum ille exitum ſibi
querunt: ⁊ hiatus perſepe faciunt: ⁊ terremotus pꝛo con
ditione ac poſitura: tum ad ſolem: tum ad anni partes at
qꝫ ſignoꝛum ad rationes. Qua e re īterdum maxime ſe/
quuntur edificiorum ruine: tum animantium ſtrages
arboꝛumqꝫ calamitates ac ſegetuꝫ iacture. Et de aerijs
De aquis ſatis. De aquis pluuijſqꝫ dicendum: ꝙ vbi ipſe veſperti
nus eſt occiduis ī apparitionibus conſtitutus arefacit.
Matutinus vero atqꝫ oꝛiētalis humectat: vt illinc aq̄/
rum minetur inopiam hinc pꝛomittat affluentiam. Er
ratice enim omnes oꝛientales qualis pueritia noſtra eſt
humidiuſcule ſunt ac ſucculentioꝛes: at occidue: vt ſene
ctus arentioꝛes magis ac magis exuſte. Qua e re neqꝫ
ſemper arefacit neqꝫ ſemper humectat. Sed pꝛo ſui cū
ſole ſtatu: hec varijs tempoꝛibus ſuſcitat. habende ta/
men ſunt (vt in alijs omnibus diximus) ꝑtium anni ra/
tio: regionum conditio: ſiue locoꝛum poſitura genitura/
rum hominum vꝛbiumqꝫ cum eclyptico themate con/
uenientia: ⁊ ꝙ genus rem ipſam iudicauerit. Hec enim
in omnibus his obſeruanda ſunt: ⁊ de ſingulis erraticis

tradidiſſe nunc ſatis. Animaduerſione dignum nos ſta/ De etatibꝰ planetarū
tum ſtellarum ſtatui hominuꝫ animaliumqꝫ comparaſ
ſe: ꝙ videlicet ſtelle occidue veſꝑtineqꝫ in ſenectute col
locentur. Matutine oꝛientaleſue in pueritia: ⁊ id genus
q̄ꝺ pꝛima fronte videtur obſcenum: verum cum homo
(auctoꝛe platone ⁊ ariſtotile) minoꝛ ſit mūdus: nemini
mirum videri debeat: ſi tum pueritiam: tum ſenectuteꝫ
erraticaruꝫ in qualitates qualitatumqꝫ mutationes re/
ferri dicimus: cum ſit naturale caloꝛi humoꝛem inclu/
ſum ad ſe trahere illumqꝫ excire exterius. Exemplo foꝛ
taſſe facilius capies. caſeus qui ob diuturnitatem exaru
it: panis itemqꝫ requietioꝛ: dum igni leniter offeruntur:
remolleſcunt adeo vt recentes appareāt: q̄ꝺ non eſſet ni
ſi igneus caloꝛ humoꝛem incluſum attraheret: ipſumqꝫ
exciret exterius: vicinitas itaqꝫ ſolis idem pꝛeſtat in fo
uendis planetis q̄ꝺ ignis in his que diximus humectan
dis: quo fit: vt recte ptolemeus planetarum ſtatus etati
bus hominum comparet. Nam planeta dum matutinꝰ
eſt in oꝛtuqꝫ conſtitutus: vt in pueritia collocatur: e ꝑn/
cipio repedationis vſqꝫ in dimidium ipſiꝰ iuuenilem cō
ſequuntur etatem: e dimidio vero eius vſqꝫ in ſecundā
ſtationem punctumqꝫ pꝛogreſſionis virilitatem: hinc vſ
qꝫ in coniunctionem (quo. vꝫ. in ſtatu veſpertinus ac in
occaſu collocatur) ſenectuteꝫ foꝛtiuntur. Has enim eta
tes planete ipſi habitu ad ſolem ſibi cōparant. Uidebi
tur foꝛtaſſe hoc ipſum exemplum ridiculum: ſed de re/
bus ſuperioꝛibus (auctore aueroe) non aliter loqui poſ
ſumus q̄ʒ quibus verbis. quibus item modis de rebus
diſſerimus inferioꝛibus: que paſſiue ſunt: celeſtia vero
eterna. Nos pꝛo illoꝛū ſtatu agitationibuſqꝫ afficimur:
que q̄dē affectiones ſuos hn̄t excurſus circuitus ꝑinde:
vt ſtelle ipſe ⁊ anni ⁊ menſes ⁊ tempoꝛa que ab illis de/
labuntur: queqꝫ ſiue bona ſiue mala ab illis pꝛoficiſcun
tur. erit igitur planeta puer: qui qualitates exuſcitat hu/
mectas pueritie conuenientes: erit ⁊ iuuenis: quotiens
ad ſolem conſtitutus tales excitat qualitates: que iuuen
tuti competunt: vt calidum: erit quoqꝫ ⁊ virilis ꝙ arre/
factionem commouet: que virilitati congruit. ſenilis de
niqꝫ quotiens ad ſolem conſtitutus concitat qualitates
ſenectuti conuenientes: vt frigoꝛa. Nos itaqꝫ etates cō
ſequimur: ꝙ patimur moꝛteqꝫ intercidimur: illa quoni/
am eterna coꝛruptioniſqꝫ expertia etates ſibi cōparant
ꝙ mutationes ſuſcitāt etatibus abdictas. Picus vir gra Argumētū pici contra etates planetarū
uiſſimus: at ⁊ ſtudioſiſſimus ptolemei hanc appꝛobatio
nem argumentis ſatis competentibus confutare eniti/
tur. in ſexto libꝛo ſuaruꝫ confutationū. Pꝛimo ꝙ ptole.
apoteleſmaton pꝛimo. dum de ſaturno loquitur inquit
huius quidem ſaturni ſtelle viriumqꝫ ceterarum ſtella
rum ſcientia a ſuarum configurationum obſeruationi/
bus que in ipſarum: cum ſole habitu ac luna ſunt: exoꝛi/
tur. nam pꝛo ratione luminis euariationuꝫ ſm̄ incremē
tum ac iminutionem aerias ipſas qualitates euariari vī
demus. Eſt igitur argumentuꝫ ptole. vt luna pꝛopter lu/
minis euariatiōem: quam cum habitu ad ſolem habet
vires euariat: ita ⁊ cetere erratice reflectit picus argu/
mentum ſi luna quoniam ex ſitus diuerſitate plus ma/
giſue illuminatur: ita vt pꝛo luminis mō diuerſimode
nos immutet cōſequetur: vt planetarum perinde lumē
inuariabile exiſtit ſemper comparatione ad ſolem. ita
pꝛopꝛietas influendi non mutetur. Sed eodem modo
terrena: noſqꝫ ſemper conſeruent planete. namqꝫ in pꝛi/
ma ſtatione conſtituti lumen detinent: quale in me/
dio repedationis qualeqꝫ: ⁊ in ſecunda ſtatione. igitur ⁊
vires exercet eaſdem vbiqꝫ collocatus. Nam quem/
admodum vbi lumen euariat vires quoque alternat.

ita contra vbi lumen inuariabile ſemper: ⁊ vires quoqꝫ
Contra picum. eedem ac inuariabiles. Sed pace tanti viri: hec nec phi
loſophiam: nec aſtronomiam ſapiunt. Ariſtotiles enim
⁊ plato ſtellas ĩ nos agere lumine ⁊ motu ⁊ contẽnunt ⁊
approbant: vel igitur ſtelle erratice quinqꝫ ĩ nos agunt
motu ꝙ ſuos circulos peragrantes terram circuunt: vł
ꝙ ſuos peragrantes circulos varias ad ſolem rationes
ſortiuntur: e qbus varias ĩ nos vires exuſcitant. Primũ
non conſonat philoſophie. Nam cum terra vniuerſa ra
tione habita ad celum teneat vicem puncti: erit circui-
tus ſemper idẽ: actioqꝫ ſemper eadem. Si autem vires
exercent in nos alteras atqꝫ alias ꝑ rõne habituũ quos
ſortiuntur cum ſole ſuas perficiendo orbiculationes: ha
bemus qͦd petimus. vꝫ. ꝙ ex habitu ad ſolꝫ varias ſibi
comparant vires: quibus ⁊ in nos etiam varios affectus
exuſcitant: hoc ex phĩa in principiuꝫ recepimus: deinde
obſeruatio adinuenit planetas ſortiri etates modo quo
diximus: ex illo igitur ratione naturali accepto: hoc ve-
ro obſeruatione deprehenſo aſtronomia inualuit: ⁊ qua-
ſi perfecta eſt. Uex pro ratione pici exoluenda: animad
Sol. ad pici argumẽtum. uertendum eſt lunã in ſuo peragrario curſu duplices ſor
tiri vires: alteras. vꝫ. e luminum variatione ipſa: vt eniꝫ
cornicularis alias: vt diuidua alias: vt pretumida alias:
vt deniqꝫ plena alias: ſimili ratione ex ſitu: quoniam. n.
dum plena eſt a ſole e regione diametratur elongaturqꝫ
partibus. clxxx. quo numero dimidiuꝫ totius circuli cõ-
ſtituitur: alias exercet vires: alias quoqꝫ dum ipſa diui-
dua: quoniã e ſole ꝑtibꝫ. xc. recedit: qui numerus quartã
totius partem implet. Luna igitur etiaꝫ e luminis eua-
riatione: ⁊ ab ipſius poſituris vires ſibi diuerſas compe
rat: variatio tamen luminis eſt vti ſignum variationis
ex poſituris obſeruata: quippe que notior eſt ac ſenſibili
Pici deceptio. or. Decepit itaqꝫ picum locus logicus qui accidentis de
ceptio nuncupatur. Credebat enim in luna vires eẽ pro
pter luminis tantum euariationem: e qua credit ptole-
meuꝫ excitari ad ceteros planetas: quod minime eſt. ac
cepit enim ptolemeus illud: vt ſignum: e quo vt ad ma-
gis naturale proceſſit ad motuũ euariationem habitu-
umqꝫ poſituras: ⁊ de planetis ſeorſum. Deqꝫ eorum eta
tibus hec ſatis. ¶ Enum^tum^. XXXII.

Tmaqueqꝫ erraticarum in ſua ſim-
plicitate conſtituta que ſibi propria
erunt ſuſcitabit: at alteri cõmixta vel
ob configurationes ipſius vel ſigno-
rum alternas collocationes vel ob cuꝫ ſole ap
plicatiões: analogice quoqꝫ ⁊ in effectionibꝫ
contẽperationem mixtã accipiens ex commu-
nicantiũ naturis idiotropiam quoqꝫ circa euẽ
tum variam efficit.

¶ Contigit interduꝫ vnũ eſſe eclyptici thematis oecode
De mixta ⁊ ſimplici ſignificatione. ſpotem: quotiens fuerit ⁊ eclyptici loci dominus: ⁊ car-
dinis: de quo tam multa diximus. poſſunt autem eſſe ⁊
duo domini: vt ſi eclyptici ſigni dominus ſit vnus. cardi
nis vero alter: qua in re euentus non erunt vnius tantũ
qualitatis. Sed pro naturis idiotropijſqꝫ amborũ. Sẽ-
per tamen eclyptici loci domino preſuppoſito tanqꝫ po-
tiori atqꝫ fortiori: nam ⁊ ſi quilibet euentibus partẽ pre
beat: eclyptici loci oecodeſpotes potiorem ac maiorem
ſuorum euentuum partem exuſcitabit. verum quoniaꝫ
erratica quotiens ipſa domina eſt ſiue vna ſiue plures
poteſt in ſua ſimplicitate conſtitui: vt ſi nulli configura-
bitur in nulliuſqꝫ iuriſditione collocetur: nullam qͦꝫ cuꝫ
alia erratica ad ſolem applicationem dicat: poteſt ⁊ im-
miſceri cum ceteris aliqua harum rationum: icclrco pto
lemeus inquit eam in propria ſimplicitate ꝯſtitutã que
ſibi propria erunt ominari. Alteri vero commixtam.
euentuum etiaꝫ ſignificationem commiſcere. At vt res
Cõmixtiones tres. hec facilius intelligatur: ptolemeus tres commixtiões
planetarum ſiue communicationes tangit. vna eſt con-
figuratoria: alia iuriſditiõaria: alia habituaria. Commi
Configuratoria xtio configuratoria duplex quoqꝫ eſt coniunctionaria ⁊
radiaria. Commiſcent enim vires erratice quotiens vel
vna in ſigni parte vel vno in ſigno conſtituuntur. Ab af-
fectione enim ſigni qui genus ſubminiſtrat: videnẽ qua
ſi cõmiſceri in vnum: vnamqꝫ ſubire naturam. Rurſus
quotiens ſe mutuo aſpiciũt irridiantqꝫ: vires quoqꝫ cõ-
miſcere videntur. Nam ⁊ lumina ipſa vires ſunt earum
que ⁊ aſpectibus commiſcentur. vtraqꝫ itaqꝫ hec confi-
guratoria commixtio nuncupatur: illa corporum hec lu
minum. Secunda eſt iuriſditionaria quotiens vna erra
tica collocatur in alterius iuriſditione ⁊ ecõtra. vnde ſi-
Iuriſditionaria cut ignis non miſcetur terre niſi terra miſceatur igni: ita
nec erratica miſcetur erratice: ſi in illius iuriſditiõe col-
locatur: niſi contra etiaꝫ illa huius in iuriſditione collo-
cetur: verum vbi oecodeſpotes in alteriꝰ iuriſditione cõ
ſtituitur: ſiue ſit contra: ſiue non: videtur naturaꝫ illius
ſubire: in cuius iuriſditione collocatur. Sunt qui hanc ĩ
tot ſecant quot iuriſditiones ſunt: vt domicilium fines
altitudo ⁊ triangularitas: ſic alia eſt commixtio domici
liorum: alia finium: alia altitudinum: alia ⁊ triangulari-
tatum. collocata enim erratica in domicilio alterius ⁊ e
contra miſcetur illi. Similiter ⁊ in alijs verum ptoleme
us ait (vel ſignorum alternas collocationes) ſignuꝫ aũt
planete vbiqꝫ pro domicilio obſeruatur. veruꝫ quoniã
fines ipſi naturam planete imitantur: cui fines ipſi ſunt
Que iuriſditionaria. attributi: videtur mihi ꝙ iuriſditionaria commixtio ſit
tum domiciliorum: tum finium ceterarum vero iuriſdi
tionum ꝑtenuis eſt ⁊ exigua: quandoquideꝫ altitudo vł
triangularitas planete nãm non imitentur. Tertia eſt
Habituaria. habituaria: quam punici quidam ptolemei interpretes
Punici interpretatio. ita intelligunt: vt ſint erratice ipſe compatione ad ſolꝫ
poſituris conuenientes: vt ſi ambo lucani vel orienta-
les: vel ambo veſpertini vel occidui: aut ſi ambo progre
diẽtes: aut ſi ambo repedãtes: aut ſi ambo ſtatiarij: que
Contra interpretationẽ punici. ꝙ habitu conueniunt miſceri dicuntur. Sed hec friuo-
la eſt expoſitio. Nam ſitus poſiturae nullam planete
ſubit naturam: in qua ſi q conuenerint miſceant vires.
Que habituaria mixtio Melius fortaſſe habituaria mixtio erit quotiẽs ambo
ſoli radios mittunt: qͦd applicari ad ſolem dicunt. cum
enim ambo mittant lumina vel corpora ſoli. ſol lumina
vel eorum corpora in vnum colligens eorum vires im-
miſcet: ⁊ inter eos conuenientiam imponit. Miſcentur
itaqꝫ planete ſi ambo corporibus eoruꝫ ad ſolem deflu-
ant applicentqꝫ: vel ſi ambo lumina eorum emittant ſi-
quidem ſol ibi corpora ħ lumina colligat: miſceri dicẽtur:
⁊ hoc ptolemeus ſentit: ꝙ quemadmodum planete vi-
res ĩmiſcent ſic idiotropias contemperãt: ita vt pro alia
atqꝫ alia commixtione analogice aliter atqꝫ aliter idio-
tropiam variam efficit. Eſt tamen animaduertendum
Propter quot mixtio. vires commiſceri propter duo. primo vt ſeſe contempe-
rent hoc eſt: vt alie maleficentiam aliaruꝫ demãt vel be
neficentiam peruertant. hac ratione: vt inde vnum fiat
in contemperatione. Secundo vt vtreqꝫ pro virium ra
tionibus effectiones in ſubiecto genere exuſcitẽt: he ſu
as: ille ſuas. Hec quoqꝫ vtraqꝫ ĩ celeſti illa mixtura ẽ re
perire: quotiens benefica malefice ĩmiſcetur de malefi-
centia imminuit beneficentiaqꝫ ĩmiſcet. contra etiã. it.

Rurſuz vtreqz in ſubiecto genere pro viribus proprys
affectiones ſuas excitant:ſic vt effectus ipſi portẽdi vna
ex parte ſint boni vtileſqz: alia mali inutileſqz:ex parte
pacabiles ex pte noxy.Et de mixtionib⁹ q̃ ſint quotqz h
ſatis.Qm̃ aũt i omni mixtura:neceſſe eſt alterũ miſcibi
lium predominari exuperare preferriqz:alia ſubyci ac
exuperari de exuperatione ſtelle ſupra ſtellam tranſiga
mus.qd̕ igitur grece ẽ hyperterein noſtri eleuare inepte
dicũt:nos latine exuperarẽ p̃ferriqz.Et qm̃ mixtura mul
tiplex erat:⁊ exupatio non vna ratione habenda eſt. In
mixtura itaqz radiaria ſtella ip̃a ſuperior habeatur:que
dextero conſtituitur ſigno:inferior vero que in ſiniſtro.
Eſt nãqz ſagittarius dextro in aſpectu arietis:leo vero ĩ
ſiniſtro:quo ẽt vbi venus i ariete:ſaturnus in ſagittario:
iuppiter in leone:dicemus iouem eſſe in ſiniſtro triãgu
gulo a venere cõſtitutũ.venerẽ vero dextrũ tenere locũ.
contra ſaturnũ obtinere dextrũ locũ a venere: ſiniſtruz
a ioue:eſſeqz in hac configuratione ſaturnũ preferẽduz
veneri:venerẽ ioui:iouẽ aũt ſaturno. In aſpectibus igit̃
aſpectuariaqz mixtura ſiue propity ſint aſpect⁹ ſiue ad
uerſi erraticã illaz preferri dicimus:que in dextro ac in
ſubſequenti ſigno. In copulationibus vero coniũctiona
riaqz mixtura vbi coniũctio ipſa ptilis fuerit hoc eſt yſ
dẽ in ſigni gradibus penſitãdas eſſe ſtellarũ ipſarũ:tum
nãs:tum prerogatiuas:ſiue ſuffragia ſecũ habeat:at vbi
copulatio minime fuerit ptilis : ſed plactica laxior atqz
remotior quãuis eodem in ſigno.ſ.vt altera ſit erratica
in primis ſigni partib⁹:altera vero ab ea diſtãs:i medys
aũt aut poſtremis preponendam eſſe ſemper que in pri
mis eſt ptibus cõſtituta:cũ prima recedat quaſi a ſigno:
ſcd̕a vero quaſi accedat:eſt aũt pollentior vis accedere
q̃z e re recedere. Animaduertẽdũ vero q̕ grecus innomi
natus planetam vult dici ſuperiorẽ tm̃ in mixtura confi
guratoria. In ceteris vero minime. Et tũc in tali mixtu
ra ſuperior erit ſemper qui in paucioib⁹ partibus ſigni
cõſtitutus eſt:ſiue ſit aſpectuaria ſiue cõiũctionaria:vn
de ſi vnus alterũ de paucioib⁹ aſpiciat partibus:hic ſu
perior eſt in tali configuratione. Silr̕ vbi coniungũtur
ſi vnus ſit i paucioribus partibus:ille etiaz ſuperior eſt.
vbi vero partiliter vel ſe aſpiciunt vel cõiunguntur for
taſſe apud eũ neuter erit ſuperior. Uel dicẽdũ eſt: vt di
ctuz eſt:ipſe tamen nihil dicit:ſed bene Porphirius que
ſtella in mixtura cõfiguratoria exuperet.nũc pz. Que ve
ro exuperet in mixtura iuriſditionaria:non vna ratione
colligit̃:nã quotiẽs inuento loco ſignoqz in quo ex erra
ticis aliqua cõſtituta fuerit qd̕ ſignũ ſit alterius iuriſdi
tio perquiratur:num decimo ab eo loco ſignoqz illa con
ſtiterit:cuius eſt iuriſditio:qua inuẽta propter loci maie
ſtatem.(Decimus.n.locus eminet in celi culmine)hec
ipſa erratica dicenda eſt omnino ſuperior:illa vero infe
rior habenda in viribus actionibuſqz ſuis:vt cũ ſaturn⁹
eclyptica in figura repertus fuerit in ariete. Mars ve
ro in capricorno:hic ipſe mars dicẽdus eſt ſuperior:quo
niã decimũ ab ariete ſignũ eſt capricornus. Decimus.n.
locus hemiſpery noſtri culmẽ obtinet:cuius loci maie
ſtas tanta eſt:vt martem ſaturno ipſo in ſignificando po
tiorem efficiat longeqz validiorẽ:hac itaqz ratiõe in iu
riſditionaria mixtura ſtella hypertera efficitur vno mo
do. Alio vero modo ſtella prefertur in iuriſditionaria
mixtura:quotiens in locis hemiſpery ſuperioris inueni
tur: prefert̃ dico ei q̃ in locis hemiſpery inferioris collo
catur.itemqz que in centris hoc eſt angulis ei que ab an
gulis ip̃is recedit:q̃ i culmĩe p̃fert̃ illi q̃ i aſcẽdẽte aut oc
caſu.q̃ i ortu ei q̃ i occaſu.q̃ i vndecio loco ei q̃ i nono:cuz
ex vndecimo loco ſtella pficiſcat̃ ad culmen:q̃ vo in no
no eſt:quaſi decidit e tribunali atqz e circuli ſella:⁊ de
hypertera in iuriſditionaria mixtura ſatis. In habitua
ria vero que ſtella ſit hyptera hoc eſt ſuperior:nemo ſcri
bit:vr̃ autem mihi eam eſſe ſuperiorẽ:que habitu ad ſo
lẽ poſiturã obtinet dextram:hoc eſt orientalem: eam ve
ro inferiorẽ que poſiturã habet ſiniſtram: q̕ ſi ambe in
dextro vel ſiniſtro ponantur:ea habẽda eſt ſuperior que
vel decimo loco ab altera collocatur:vl̕ loco digniori cõ
ſtituitur:que qua ratione colligãtur:proximis nũc v̕bis
explicauimus:ẽt hypertera ſtella ſtelle hac in mixtura
effici põt:ſi e radys libera magis effecta ẽ. De alys quo
qz prelationis generibus diximus in libro alio nr̃o quo
daz. quo fit:vt quotiens euentus mixte fuerint qualita
tis:ipſi illi preualebunt : qui vires conſequuntur ſtelle
exuperantioris. Animaduertendum vt diximus q̕ gre
cus innominatus in nulla mixtura hypterã hoc eſt ſu
periorem colligit niſi in configurationibus:⁊ in his non
niſi in configurationib⁹ placticis:vbi vna ſtella per pau
ciores:altera per plures partes decurrant . ⁊ tũc ſemper
vult hypteram eſſe eam:que per pauciores decurrit ſi
ue in coniunctione ſiue in aſpectibus fuerit. Porphyri⁹
vero in ptili quidẽ aſpectu ſtellaz dextram ſuperiorẽ di
cit.ſiniſtram inferiorem:vt dixit in cõiunctione v̕o ptili
ẽt autentiorem facit ſuperiorem:vt dicemus. Et de pre
latione hec ſatis. ¶ Enun^tum^. XXXII.

Explicare quot e mixtionibus contin
gant ſignificationes laborioſum eſt:
⁊ fortaſſe ſupra captum humanum:
quapropter obſeruatoribus pẽſitan
da relinquimus.

¶ Non alr̕ mathematicus circa ſtellarũ mixturas aget
q̃z prudens cautuſqz medicus circa medicinaruz cõpo
ſitiones.cognita enim morbi atqz egroti nã:reruz itẽ q̃
remedium videntur allature:permiſcet in vnum eas põ
dere ⁊ menſura adhibitis in conficiendis potionibus at
qz emplaſtis:deqz his quidẽ pluſculum quidem ſumẽs:
de illis aũt aliquantulo minus:deqz alys atqz alys ſiue
pluſculum ſiue paululum pro vniuſcuiuſqz natura: nũc
demendo:nunc adyciendo:nunc etiaz adequando:ſecu
tus vt dixi:⁊ naturam morbi egrotiqz:⁊ rerũ ipſaruz:q̃s
plurimas ſimul concinnat moderaturqz ad ſanitatem
cõparandã. Simili ratione ⁊ cautus mathematicus fu
turis predicendis ſignificationibus explicandis hanc
ipſam ſeruabit prudentiam ſingulis quantum natura
ipſa fert exactius conſideratis apprimeqz perpenſis at
qz examinatis:⁊ vniuerſiz ⁊ per partes. Uenus namqz
cum elegans ipſa ſit ⁊ nitida etiam ⁊ benefica in finibus
collocata ſaturni: q ſordidus ẽ: aut ab illo percuſſa : ſua
de nitela deqz beneficentia non parum amittet: contra
ſaturnus in hoſpitio veneris finibuſue receptus aut ab
illa amicabiliter inſpectus efficitur minus ſordens mi
nuſqz maleficus:vtqz ab elegãtia nitoreqz min⁹ abhor
reat:quibus quidem rebus ſi illud acceſſerit:vt ſaturn⁹
ſit nocturnus:venus aũt diurna:que res contraria ẽ ea
rum vtriuſqz conditioni alterius vtrius nimiruz vires
non nihil relangueſcunt:tuz in dando:tum in auferẽdo.
Mars ſaturnuſqz ſimul collocati in domo finibuſue ip
ſorum alterius vires ita ſimul cõmiſcent: vt ſaturnus:q
doloſus eſt ⁊ maturus:imminuat precipitationem illaz
martis propriam: Mars de ſaturni maturitate etiã par
ticulã d̕trahet:proqz illa tribuet tãtudẽ celeritatis: ipſe
qz ſibi capiet d̕ ſaturni dolo atqz cautiõe aliqd:atqz hac
rõne violẽtia martis nõ ſit caritura fraude atqz aſtutia

De exuperatione.

Exuperantior in mixtura radiaria.

Exuperans i iuriſditionalia

Exuperans i habituaria.

Qualis mixtura

nec ſaturnus tãtopere remiſſus ſit futurus: aut timid⁹.
alter.n.alterius nãm moderatur:dum alter illinc impel
lit:alter econtrario retrahit.Eorũdem configurationes
morbos vbi portenderint egritudines ipſe future ſunt
pro natura vtriuſqȝ ⁊ habitu:declinabunt tamen magis
in qualitatem eius qui potẽtior cõſtiterit in figura:ſimi
liter vbi pericula dãnaqȝ ominantur:pro natura vtriuſ
qȝ hec ipſa prouenient.A marte nãqȝ rapine indicantur
violentie: vulnera:ĩcendia:rixe.A ſaturno calumnie ac/
cuſationes carceres torture opp̃ſſiões exilia.Smili ra/
tione mercurius marti ⁊ ſaturno mixtus: ⁊ ecõtrario fa
cit:vt ĩ de idiotropia ſua diximus.Silr̃ ⁊ iuppiter cũ eis
faciet:⁊ ita alter alteri ac contra vires ſuas tribuunt vel
augẽdo ſi ambo mali:vel refrãgendo ſi cõtrarij: vel exa
cuẽdo aut cõtemperando:vt diximus.his.n.oĩbus rõni
bus mixtura ipſa celeſtis vires exercet. Quid võ addẽ/
dũ ſit aut demẽdum ſignificationibus ipſis euentorum
qȝ qualitati aut incrementis eorũ imminutionibuſue:
necnõ ſpeciei ipſius:facile quidem colligitur : ipſe autẽ
acceſſiones detractioneſqȝ ſiue in bonũ ſiue in malum.
nã ſequẽtur.ac poteſtatẽ benefice aut malefice ſtelle:vt
quãtũ detrahitur bono adijciatur malo.itemqȝ celerita
ti aut tarditati:ecõtrario aũt fiat additio boni ex ſubdu
ctione mali. tarditati ex additione celeritatis. violen/
tie martis a fraude ac meticuloſitate ſaturni : vbi autẽ
maiores vires auctoritateſqȝ fauorabilior p̃ferẽda: ſed
qm̃ a mixtionibus his ĩnumere proueniũt rerũ diuerſi/
Mixture innumere ſunt. tates:iccirco ptolemeus excuſauit ſe nobis relinquẽs lo
cum perſcrutationis.quis.n.minutiſſimas rerũ dr̃ias:q̃
e mixtionibus proueniũt cõplectatur:᷑ cũ permixtiones
ipſe infinite ſint:quis aſſequetur preciſam cãm cur vn⁹
⁊ idẽ pictor exactiſſime ipſe quidẽ pĩgat leonẽ aut equũ:
nõ ea tamen exactione aut bouem aut aſinũ:cur idẽ ĩpe
poeta ſit conſumatiſſimus in prelijs referendis: minus
tñ ſit eximius in bellorꝫ cõſilijs diſtribuendis: excellet
ille paſtoralib⁹ineptijs explicãdis:hic amatorijs in deli
tijs:que quidẽ ĩpa ingeniorũ e diuerſitate proficiſcũtur:
diuerſitas tamen ipſa e varietate ſideralium mixtionũ.
Cauſas igitur illas aſtruſiſſimas minimeqȝ comprehen
ſibiles tanq̃ȝ manu velle tractare verſareqȝ inter digi/
tos:captũ (vt dicit̃) humanorꝫ excedit ingeniorũ: quã
ob rẽ euagari in his diffuſius temerariũ reputat:ne dũ
laborioſũ ac difficile:potiſſimũ cũ non ad ſciã ſpectet:
qñ quidẽ ſcia eſt rerũ vniuerſalium:vt dicit Ariſto. ⁊ de
mixtionibus ſatis. ℭ Enun^tum^. XXXIII.

OPere precium autem eſt animad/
uertere: ⁊ qua nãȝ ratione domina/
trices ſtelle viȝ agendi habentes ad
ipſas ſiue regiones ſiue vrbes oppi
daue cognationis rationem teneant:his. vȝ.in
quibus euentus ſignificatur. benefice quidẽ
enim exiſtentes: ⁊ his locis quibus portendũt
cognate: nec ab his que cõtrarie ſunt cõdictio
nis exupate magis:tũ efficiunt id qõ ſm̃ pro/
priã naturã vtile eſt.vbi autem his quibus ſi/
gnificationes portẽdunt̃ nullã cognationis ra
tionem habent vel ſint etiam econtrarijs exu/
perate minus proſunt.
De augumẽtatiõe ⁊ ſubtra/ctione. ℭ Et de augumẽtatiõe ſubtractioneue trãſigamus. Pla
neta cognationis rationẽ habere poteſt cum regione vr
be vel oppido: quia generatiȝ preeſt quadranti terre:eo
q̃ dñs eſt triãgularitatis:que quadrãtem gubernat: ſpe Planeta qũo hȝ cognationis ratiõnem cũ locis.
ciatim vero:vel qr̃ in genitura vrbis dux fuit thematis:
vel q̃ in aſcñte geniture oecodeſpotiã habuerit: vel q̃
in alijs primarijs locis vel fuerit ꝯſtitutus vel iuriſditi/
ones habuerit.Deprehẽſo igit̃ quã nam cognationis ra
tionẽ oecodeſpotes eclyptici thematis ad regiones ha/
beat:precipit ptolemeus:vt p̃mo mathematicus ꝑpen/
dat quibus ſiue locis ſiue vrbibus ſiue oppidis eclypſis
luminaris ominetur:qõ a ſigno ipſo eclyptico eidẽqȝ ad
uerſantibus deprehẽdet.ſcdõ loco animaduertat cui gn
qȝ planetarũ actiõis auctoritas thematiſqȝ p̃ncipat⁹at/
tribuãtur.At tũc vbi ipſe cui ĩſignia p̃tãtis õdicãtur:be/
neficus ſit:hẽatqȝ cognatiõis rõnẽ aliquã locis q̃bus de
fect⁹ ĩpe luminaris ominat̃ : ſitqȝ neqȝ ab his q̃ ꝯrie ſũt
conditionis exupatus in mixtura ſi quam habet:bonũ
qõ portendet magis afficit afficiendoqȝ delectabilius ſi
gnificat.Eſt autem conditio : que grece hereſis.chaldai Quid hereſis ſiue haix
ce haix.latine ſimilitudo ſiue conditio:maſculinitas vl'
diurnalitas: femeninitas vel nocturnalitas: ſunt igitur
planete contrarie conditionis:vt venus ⁊ ſaturnus. Nã
venus feminina nocturnaqȝ:Saturn⁹ maſculin⁹ diari/
uſqȝ.vbi autẽ:inquit Ptolemeus:his quibus ſignifica
tiones ipſe portẽdũtur:ſiue ab eclyptico ſigno: ſiue eidẽ
ab aduerſantibus:planeta cui auctoritas ſignificãdi da
tur:nullã cognationis rõnẽ hȝ:⁊ ſit e cõtrarijs planetis
exupatus:vel vnũ horũ tantũ ſit:etiam ſi beneficus mi/
nus prodeſt: ⁊ de beneficentia quã portẽdit:multũ ĩmi/
nuẽdũ eſt. Uerbi gratia . ſit eclypſis ſolaris in piſcibus:
regiones piſcium geminorũ ac ſagittarij quadrangulan Exẽpluȝ omnium.
tiũ:necnõ virginis diametrantis euentus ſuſcipient: au
ctoritas ſignificationũ tribuetur ioui qui beneficus eſt:
qui ſi regionibus his aliqua cognationũ ratione conue/
nerit:nec ſit e marte exupatus:qui ei contrariatur : feli/
ces illis regionibus libere euẽtus ſignificabit:at vbi vl'
nullam cognationũ rationẽ his locis hȝ:vel ſi hȝ cogna/
tionũ rationẽ aliquã.ſit tamen e marte exuperatus:vel
neqȝ cognationũ rationem hȝ:neqȝ ipſe ſuperior ſit.Sȝ
e marte exuperatus minus prodeſt: ⁊ qõ his locis portẽ/
ditur de ſua beneficentia ſatis amittit. Hoc eſt primum
ptolemei preceptum:qõ mathematicus omni cura ani/
maduertere debet. ℭ Enun^tum^. XXXIIII.

MAlefice vero vbi exiſtẽt dominantes
ſtelle:quibus ſignificationũ auctori/
tas attribuitur. Si quidẽ his locis q̃/
bus euentus portẽdũtur cognationũ
rationem aliquam habẽt: vel ab his beneficis
que ſunt contrarie conditionis exuperentur:
minus affligunt.vbi vero cognationũ rationẽ
nullam cũ locis habent: neqȝ a beneficis con
trarie conditionis exiſtentibus:neqȝ ab illis q̃
cum locis rationem habent: exuperentur: ve/
hementius qõ ex ſua idiotropia calamitoſum
eſt ſignificant.
ℭ Scdm̃ ptolemei preceptum eſt: vt cognitis locis qui/ Secundũ ptole. preceptum.
bus defect⁹ luminaris ominatur : ſtelle dominãtes: qui
bus ſignificationum auctoritas datur: conſiderẽtur ſiq
dem malefice ſint:habeantqȝ locis illis:quibus ominat̃
eclypſis:cognationum:quas diximus rationem aliquã
vel ab his exuperentur beneficis que ſunt cõtrarie cõdi
tiõis:vl' ab his ſiue maleficis ſiue beneficis exuperent̃:
que cũ locis rõnem habent: loca illa minus affligũt in/
colentibuſqȝ locorũ minus nocebunt. Nã maleficentia

ſua pacaṫ vel a bn̄ficentia bn̄fice exuperantis vel a viri/
bus erratice cū locis rōnē bn̄tis: vel miteſcet eius mali/
gnitatē ꝓpter rōnem familiaritatēq̄ quā cū loco hꝫ. fa/
Exēpluꝫ precepti. miliaris.n. ſiue bn̄ficus: ſiue maleficus min⁹ nocet. Uer
bi cā. ſit defectus luminaris in ariete ꝯtingens. Tūc re/
giones q̄bus euētus portēdunṫ: erunt que vel arieti: vel
eidē aduerſantib⁹ ſubycienṫ: auctoritas ſiḡtionū marti
tribueṫ: qui maleficus eſt: ꝙ ſi ip̄e regiōibus his aliq̄ co
gnationū rōne ꝯuenerit: vel ſit e ioue exupatus: vl' ab eo
q̄ locis ys rōneꝫ hꝫ: minus nocet ys illis locis: vel ꝓpter
familiaritatē quā hꝫ cū locis ipſe: vel ob fauoreꝫ: quē lo/
cis exupans ſtella benefica: vel locoꝝ dn̄a p̄bet: dicit tn̄
Ptholomeus ꝙ ſi ſtella hec ip̄a: cui auctoritas ſiḡtionū
tribuiṫ malefica ſit: ⁊ neq̄ hꝫ cū locis rōneꝫ: neq̄ a bn̄fi
cis ꝯtrarys ſit exupata: neq̄ ab his que locoꝝ ſunt dn̄e
⁊ patrone: vehemētius loca illa offendūt. tū ꝙ locis ini/
mice. tū ꝙ nulla adeſt aliarū: que locis aduerſus eas fa/
ueant. erunt nāq̄ loca ipſa illis a dn̄antib⁹ ꝑtractata: vt
ab hoſtibus liberis. Hec ſunt duo precepta: que mathe/
maticus diligēter in p̄dictiōib⁹ aīaduertere dꝫ: ac penſi/
culatiſſime ꝯſiderare. ¶ Enuntum. XXXV.

Calamitates generatim ÿs ſiue hom/
nibus ſiue vrbib⁹ oppidiſue: ſiue dog
matib⁹ ꝯtingunt. In quoꝝ genituris
vis phoſphorie vl' cardies ſunt defe
ctuuꝫ luminariū loca vel eiſdem aduerſantia.

Quibus pōtēdunṫ calāītates ¶ Primaria loca i genituris reꝝ ſūt phoſphorie: hoc ē lo
ca lumiaria: precipue lumiaris ꝯditōary. Scd̄a loca ſūt
eiſdē aduerſantia: vel dyametra: vel q̄drangula: q̄b⁹ ra/
dios hoſtiliter mittunt. Tertia ſunt cardines: ortus pri/
mus: culmē ſecūdus: occaſus tertius: imuꝫ quartus. In/
q̄t igiṫ Ptholome⁹. quotiēs locus eclypticus hoꝝ aliq̄s
in genitura fuerit: hoc eſt quoꝝ eclypſis euꝫ locū tenet:
quē i genitura luminariū aliq̄d tenuerit: vl' eū: qui locis
eiſdē aduerſans eſt: vel aliquē geniture cardinē: ys defe
ctus ipſe calamitoſus eſt: ꝓ rōne loci: ⁊ ſtellaꝝ fauentiū:
vel aduerſantiuꝫ. hec.n. loca in genitura p̄ncipalia ſemꝑ
p̄ncipalitatē ſuant in oīuꝫ etatū decurſu. Qua e re quo/
tiens hec offenſa erūt ab eclypſis maleficētia: etiaꝫ ipſa
calamitatē reb⁹ ipſis: quaꝝ eſt genitura: portēdēt. p̄ter/
miſit locū ſortis: vel eidē aduerſantē: qm̄ enumerauit iā
ipſuꝫ alias inter loca p̄maria geniture. Rurſum omiſit
ſtellas ſiue erraticas: ſiue fixas: que i genituris ys coori
unṫ locis: q2 ſuperi⁹ dixit: ee ſi eclypſis tp̄e male affician
tur: ⁊ res quarū ſunt: male afficienṫ ꝓ rōne loci cuꝫ quo
oriebanṫ. Hec omnia ſepius ſupiuſ expoſita ſunt. quare
nunc ſatis. ¶ Enuntum. XXXVI.

Erit aūt graui⁹ ab euaſioneq̄ difficil/
limū quotiēs eclyptica loca ipſa erūt:
que partiliter in genitura phoſphorie
vel eiſdem aduerſantes erunt.

¶ Sūt (vt diximus) p̄ᵃ loca phoſphorie hoc ē loca lumi
Inevita/bilis euē-tus rei q̄ ſit ⁊ q̄n. nariū. Scd̄a ys aduerſantia e q̄drāgula dyametraue re
giōe: vbi q̄dē ys in ſignis ꝯtigerit eclypſis: q̄ phoſphorie
geniture ſunt: vel eiſdē aduerſantia: nō q̄dē partiliter: ſꝫ
plactice: minaces erūt euētus: ac obnoxy: tātoq̄ grauio/
res: q̄ꝫto partib⁹ ys magis eclypſis appropinquauerit: ac
vbi ip̄amet phoſphoriaꝝ loca vl' eiſdē aduerſantia ꝑtili
ter ſint loca defectuū luminariū: calamitates grauiores
erūt: nec ab euaſiōe faciles: pōt tn̄ vna rōne euadere is:
cui⁹ phoſphoricus loc⁹ ab eclypſi ꝑtiliter īfenſus eſt. ſi il/
la in parte aliq̄ fixarū ꝯtigerit iouie vel venerie nāe exi
ſtens. ¶ Aīaduerſiōe dignū eclypſiꝫ eſſe ꝑiculoſiorē:
Q̄ño eclypſis ḡuior q̄n eſt ꝯtingens prope partē loci p̄ncipalis geniture: hoc
eſt q̄n eſt in paucioꝛib⁹ partibus. vt ſi phoſphorie ſint in
parte libre xᵃ: eclypſis ꝯtingat in parte libre q̄rta: eſt aūt
ꝑiculoſiſſima: vbi partiliter eadē ꝯtingat in parte: ꝑicu/
loſa minus: q̄n plurib⁹ in partibus. vt ſi phoſphorie geni
ture xᵃ libre pars ſit: eclypticus locus. xv⁹. vel. xx⁹. ſit. nā
accedere perfectius eſt q̄ꝫ recedere. Sil'i ratiōe de cete/
ris geniture p̄cipuis locis eſt dōꝫ: queadmodū de phoſ/
phorico diximus: ⁊ vt i genituris hoīum dixit: idē in vr/
biū dogmatū inchoationibus eſt intelligendū: ideꝫ ⁊ in
annuis oīum horum cōuerſionibus eſt obſeruandum.

¶ Enuntum. XXXVII.

Cum celeſtis conſtitutio quippiā ſi/
gnificauerit: adiutricibus etiaꝫ corru
ptiuis ſtellis hoc eſt ſecūdarys vtere.

¶ Qua rōne p̄dictiōes fieri debēt ꝯſideratiōes celeſtes
Propṫ q̄d hn̄da ē rō ſtellarū ſecundarū. obſeruādo: hactenus auctore Ptholomeo tradidimus:
verū ꝙ cāe ſecūde nō ſemꝑ p̄mis ꝯueniūt. tū fortaſſe ob
p̄teritas ſtellaꝝ ꝯſtitutiōes: que preſentib⁹ nō ꝯueniūt.
tū ob el'ntoꝝ ad recipiendū ineptitudinē. tuꝫ vel maxie
ob celeſtiū ꝯſiderationū difficultatē. Propterea p̄cipit
Ptolomeus. xiy⁹. enuntiato cū his obſeruari ⁊ corrupti
uas hoc eſt ſecūdarias ſtellas. Nā ꝑ has pinde vt ꝑ effe/
ctus celeſtes ꝯſideratiōes ſatis deprehēdi pn̄t. Sūt aūt
Que ſtel/le cōrupti ue. ſtelle corruptiue ſiue ſecūdarie: ſigna ea que ꝯſideratio/
nes celeſtes ſectari aſſolēt: queq̄ in el'ntis ipſis īgenerā/
tur: veluti crinite ſtelle. traiectiōes. iacula. trabes faceſ.
ſydera cadētia. ⁊ id genus: vt quo tempore lacedemony
Exēpla ꝑ hyſtorias grecie imperiū admiſere. trabes maximos emicuiſſe fe/
runt: fulſit ēt in celo ſanguinea quedā ſpēs: quo tp̄e Phi
lippus grecie vrbes afflixit. Uidimus ⁊ nos tp̄e quo hy
ſpani iuxta caſſinū gallis fronte aſſiſtebant: trabē maxi/
mū emicuiſſe ignitū: aduerſuſq̄ galloꝝ exercituꝫ aduo/
laſſe: e quo nos exercitui eoꝝ iacturaꝫ prediximus futu/
ram fore. Sūt ēt īter corruptiua ſidera enumerandi: ter
remotus: vehemētes pluuie: exceſſiue vredines: nimbo
rum celerimi tēpeſtuoſiſſimiq̄ afflatus: voragines ma/
gne: beſtiolaꝝ noxiaꝝ ingentiſſima copia. vt non multo
tp̄e iā ſueſſe locuſtaꝝ īualuit īnumera multitudo: itēq̄
⁊ pluuie p̄ter ſolitū ꝯtingētes. vt nr̄a tēpeſtate apud ſueſ
ſam nō multo an̄ tp̄e pluiſſe ſanguinē teſtamur. rurſum
colores eclypſiū. tū nebule. tum arcus celeſtes. circuli cc̄
luminaria. ⁊ cetera vranea. de q̄b⁹ in meteoris Ariſto.
Ptholomeus igiṫ ⁊ ꝑ has corruptiuas ſtellas p̄cipit eē
obſeruādū. nā hec ſunt illaꝝ celeſtiū ſiue ſigna: ſiue teſti
monia. ¶ Enuntum XXXVIII.

Pro rebus itaq̄ futuris generatiꝫ ꝑ/
pēdēdis colores qui deliquioꝝ tēpo/
re cōtingunt aniaduertendi ſunt: ſiue
circa lumiaria ipſa deliquata appue/
rint: ſiue circa ea que ꝯtingunt deliquioꝝ tēpo
re: cuiuſmodi ſūt impfecti circuli crinite ſtelle
atq̄ horride nubes. nigri q̄dē.n. ſiue virides ſa
turnie oecodeſpotie attribuunṫ. cādidi rubri.
iouie. rubri ſiue ruffi martie. Aurei. venerie.
verſicolores mercuriali. Ad hec colores ipſi
vbi totū ipſum luminare deliquatū tenuerint.
vel oīa ea. que deliquioꝝ tempore ꝯtingere ſo
lent: plurimis in regionibus ſignificatōes por

tendunť.partez vͦo vel luminaris vel coappa
rentiũ ſi occupauerint: ijs regionibus omina-
bunť: que e pte occupatiõis ꝯſtitute ſunt.

Sigƺ coappentia. ¶ Hec que Ptholome⁹ iꝑe apothelesmaton.ij°.tradit de
his: nos ꝓ nr̃a ꝯſuetudine hec decľabimus: ⁊ pͥmo quot
Quot colores deliquiorum. ſint colores ꝯtingẽtes deliqoꝝ tpe ſiue circa deliquatũ
luminare: ſiue circa coappentia. Recentiores gnqꝫ ob-
Põ recẽtiorum. ſeruarũt.nigrũ.vꝫ.fuſcũ.ruffum.rubꝝ.⁊ croceũ.nigrum
bifariã diuidũt.nã eſt nigrũ pͥſſum.nigrũ obſcurũ. fuſcũ
quoqꝫ triplex.fuſcũ in rubro. fuſcũ in croceo.fuſcũ larũ.
croceũ quoqꝫ bifariã.croceũ purũ.croceũ album.hos in
ſolari. In lunari vͦo.nigrũ preſſum.nigrũ viridi aureoqꝫ
admixtũ.nigrũ rubeũ.glaucũ cũ pallore.pallidũ griſeũ.
Ptholo. obſuatio. griſeũ albũ.atqꝫ ⁊ ruffum. Hos in lunari. Ptholomeus
aũt iuxta erraticarũ oecodeſpotiam in themate oẽs ad
gnqꝫ reducit. vt nigrũ.candirubꝝ.rubꝝ.aureũ.atqꝫ va-
Cãe colorum. riũ.quot colores obſeruãdi ſatis. Cõſequẽter de horum
cãis agamus: ſunt multi in pħia pͥcipui ꝗ eiuſmodi appa
ritiões deliqoꝝ tẽpore ꝯtingẽtes veros eſſe colores ꝯtẽ-
nũt.argumẽto ꝙ color nihil aliud eſt niſi opaca lux. alij
An colores. vͦo peritiores colorẽ eẽ mixti extimũ autumãt: e luce vͦo
formari ⁊ (vt ita dicã) actuari: qđ aueroes magnus iter
peripatheticos approbat: que ⁊ nos in libris nr̃is de aĩa:
quos in iuuentute ſcripſimus.diſputauimus: verũ eiuſ-
modi ſiue apparitiões: ſiue relucẽtie: ſiue luſiones: colo-
Põ recẽtiorum. res vocenť: vt verbis Ptholomei vtamur. Recẽtiores
itaqꝫ hoꝝ cãs eſſe e diſtantijs e nodis ꝯtẽnũt: argumen-
to ꝙ colores ipſi pͥcognoſcunť ꝓ numero partiũ: que in
diſtãtijs ipſis defectuũ luminariũ deprehendunť: quo-
circa ⁊ tabule ipſe docẽt deliqoꝝ colores pͥuidere. Res
hec rõne nõ caret: cũ obſeruatiõe: ⁊ rõne cõprobari poſ-
ſit.luna.n.deficit terre ipſius ĩteruentu.ſol interuẽtu lu
ne: terra aũt ⁊ luna ꝓpter variã e nodis intercapedinez:
nõ vna rõne ĩterponunť.inde obtenebratiões euariant.
Ptholo. poſitio. ⁊ varij ꝓpter hoc colores ꝯtingãt. Ptholomeus aũt co-
lores hoſce ab oecodeſpotia hoc eſt pͥncipatu.pͥſidentia-
qꝫ.quã aliqua erraticaꝝ in eclyptico ſibi themate ꝯpat.
ꝯtingere opinať. Mouet.n.oecodeſpotes ꝓpter auctori
tatem ſigtionis.actiõiſqꝫ excellentiã elnta. aerẽqꝫ potiſ
ſimũ ad ſui par. Hinc fit vt quẽadmodũ erratice gnqꝫ:
Sigtiões coloꝝ. ſic ⁊ colores. Et de cauſis ſatis. De ſigtionib⁹ poſt hec ꝑ-
Niger viridis. ſtringamus: ⁊ pͥmo de q̃litatibus. Niger igiť aut viridis
color ſiue deliquati luminaris: ſiue ceteroꝝ coapparen-
tium.ſaturnias portẽdit in euentibus qualitates. Color
nãqꝫ hic ſimilitudine ⁊ ꝯditiõe ſaturno tribuiť.ſimilitu
dine qdẽ: ꝙ ſaturnus. ſubniger viridiſqꝫ apparet. Cõdi-
tione vͦo: ꝙ eiuſmodi color niger vehementẽ ſequiť ſic-
citatem.perinde vt ille carbonũ.viridis aũt exceſſuz fri
Cãdirub gores.vt ille roridaꝝ nubiũ. Candiruber iouias qualita
tes predicit. Naz iuppiter colore iſto ſpectať: ⁊ color iſte
Ruber. tẽperatiõis conditionẽ imitať. Ruber vel ruffus: mar-
tias portẽdit q̃litates.eſt.n.mars colore ruber: ꝯditione
Aureus. vſtiuus. Aureus venerijs aſtipulať qualitatibus.nã ve-
nus aurea eſt: et conditiõis temperantis: cuius color au-
Verſicolor. reus eſt. Verſicolor ſiue varius mercurialibus qualita
tibus teſtať.nã colore iſto mercurius deprehẽdiť. tũ ꝙ
nãe eſt impromiſcue amphibieqꝫ.hec de qualitate. De
Quãtitas ſigtionuz ex colore. q̃titate vͦo vt Ptholľ.inqt: color oecodeſpotie erratice ſe
ctať. Qua e re ſi oecodeſpotia ſit ĩ toto.lumiaria ⁊ coap-
parentia vniuerſim colore oecodeſpotis occupabunť. ⁊
qm̃ omni e poſitura.occidua.vꝫ.orientali.ſeptentriona-
li: ac meridionali eſt occupatio: etiã vniuerſim regiõib⁹
ex omni poſitura ꝯſtitutis ominatiões fient.oecodeſpo-
tes vbi partẽ auctoritatis obtinet: ⁊ partẽ luminaris co-
apparentiũqꝫ occupabit: ꝙ ſi e poſitura oriẽtis fuerit oc
cupatio: ijs ominabiť regionibus: que orientali in parte
ꝯſtituenť. vbi alijs e poſituris: ⁊ regionibus eiuſdẽ ſitus
erunt portẽta.ijs.n.in locis vires erũt oecodeſpotis am
pliores. vbi eius oecodeſpotie ſigna effectiõeſqꝫ increue
rint. Ptholomeus igiť per ei⁹ ſiue deliquatoruz corpo-
rum colores: ſiue coapparentiũ: ⁊ qualitates: ⁊ q̃titates
⁊ loca docuit colligere.genus aũt ⁊ tẽpus e ꝯſiderationi
bus celeſtibus obſeruat.hec ſunt que e Ptholomeo ha-
bentur de eclypſibus: que vt in grecis codicibus repe-
riunť: traſtulimus: lꝫ ordinez: nec verbum ſeruauimus.
Conſequens eſt vt de crinitis loquamur.

¶ Eiuſdẽ Auguſtini niphi de noſtrarum calamitatum
cauſis ſecundus li ber. ¶ Enun^tum^ I.

OBſernande aũt ſunt crinite ſtelle
ſiue ille tpe luminariũ defectuũ: ſi
ue qñcũqꝫ ꝯtingãt. gñatim etiam
que dñr trabes.iacula. aut dolia.
queqꝫ h⁹ generis: ꝗppeque quaꝝ
nature ſint. ea facere que martis: ac mercurij
ꝓpria ſunt.bella.eſtus.queqꝫ ex quibus hec ſi
gnificanť.eoꝝ ciendoꝝ vim habent.

¶ Qm̃ vniuſcuiuſqꝫ rei ſcia ex cauſarũ exoriť cognitiõe: de mã crinitarum.
pertractaturi de crinitis ſtellis: que grece cometes nun-
cupanť. Primo de eius mã trãſigamus: que eſt ceteraꝝ
cauſarũ perinde vt radix. Triplex itaqꝫ crinitarũ mate
ria eſſe põt: vel celeſtis tm̃: vľ elementaria tm̃: vel ex ijs
cõmixta. Anaxagoras ⁊ Democritus crinitã eſſe e mate Põ anaxagore ⁊ democriti.
ria celeſti tm̃ ꝯtẽnunt. fieri vͦo per coapparitionez ſtella
ruz: ⁊ ꝑ coapparitionẽ ĩtelligũt ꝙ iuxta ſtant: nõ ꝙ oĩno
ſimul.nã cũ ſic ꝓpe ꝓficiſcunť. videnť fere ſeſe tangere.
vñ Alexan.aphrodiſeus in cõmento metheoroꝝ ait hoc
voluiſſe crinitã eſſe gnqꝫ planetarũ coapparitionẽ: quo-
tiens iuxta ꝯgrediunť.tũc.n.ſic ſe tangere vñr: vt quaſi
vnũ ſpecteť ſidus. Italici vͦo vt pithagorei dixerũt cum Italicoꝝ poſitio.
ijs crinitã eſſe e celeſti mã: volentes eſſe vnum planeta
rũ.non qdẽ aliquẽ de gnqꝫ: ſed erraticũ ſextũ: verũ qm̃
motus eius eſt.vt motus ſolis: ſub radijs diu eũ latitare
aiunt: apparet aũt quotiẽs e radijs egrediť: ꝙ q̃ paruo
tpe ꝑdurat ⁊ raro: ⁊ crinitã paruo tpe apparere ꝯtẽnunt
⁊ raro. Aſtipulanť huic argumẽto mercurij. Mercuri⁹
.n.nũq̃ radios vel raro egrediť: cũ nõ poſſit e ſole ſigno
vno recedere: imo maior ei⁹ digreſſio eſt ꝑtibus circiter
xxviij.ſimilr ⁊ venus: qm̃ e ſole digredi põt ꝑtibus circi
ter.xlvij. Qui qdẽ aiunt cometẽ eſſe e celeſti mã: ij ſunt.
Hypocrates vͦo chius mathe^cꝰ^ ⁊ eſchilus diſcipulus ei⁹
ꝯueniũt cũ italis aliq̃ ex parte: ⁊ aliq̃ dñt. volũt.n.crini Põ hyp. ⁊ eſchili.
taz eẽ vi⁹ planetã: ſꝫ crinẽ nõ ex ipſo aiũt habere: ſꝫ errã-
tez ꝑꝑ locũ aliqñ accipere refracto nr̃o viſu ab attracto
hũore ad ſolẽ: q̃ vͦo tardiſſimo diſcedit tpe: apparet poſt
tp̃s plurimũ alioꝝ aſtroꝝ. ip̃a.n.ſtella cũ ſubdeficit a ſo
le.apparet ad arctũ vel ad auſtrũ. Et ſic mixtã faciũt rẽ.
comã.n.elntariã.ſtellã.celeſtẽ rez aiunt. Obijcit aũt his Obiectiones Ariſ.
Ariſto.metheoroꝝ pͥmo: ⁊ oñdit cometẽ nõ eſſe errãtiũ
aliquẽ. Primo q̃ oẽs errãtes apparẽt in çodiaco.eſt eñi
çodiacus partium.xij.in latitudine.ccclx.in lõgitudine:
q̃ nullus planeta põt latitudinalr moueri vltra ſex gra
dus: iccirco latitudo çodiaci eſt tm̃.xij.g̃duũ. Sꝫ nõ oẽs
cometes apparuerunt in çodiaco: cũ multi ſint facti ex-
tra çodiacũ plus.xij.partibus.igiť cometes nõ eſt aliqs
errantiũ. Secũdo arguit: q̃ cometes plures vno ſimul
apparuerunt.igitur nõ ſunt ſtelle errantes. Obijcit aũt ꝯ hyppo. ⁊ eſchilũ.
Hypocra. ⁊ eſchilo: dicẽtibus cometen eſſe ſtellã. comã

vero accipe a regiõe. Tũc.n. ħ ſtella iterdũ abſqꝫ coma
viſa eēt.nã hec ad alia loca a ſole digredit̃.vbi iter ipſaꝫ
ꝛ ſolē põt eſſe tãta itercapedo vt ſeorſuꝫ videri poſſit:vt
accidit lune:que aliqñ apparet abſqꝫ corona: que grece
alo dr̃:aliqñ cum corona.Si igit̃ põt hr̃e comã ꝛ nõ hr̃e.
igit̃ põt nõ hr̃e:mõ nunq̃ꝫ ſtella aliq̃ viſa eſt extra gnqꝫ:
imo iterdũ illis oĩbus vel pluribꝰ apparẽtibꝰ:plures ſpe
Cõtra rõnes ꝯ hos — ctati ſunt cometes.Ulterius arguit ꝯ hos Ariſt.cõiter.
Primo qꝛ aliq̃ fixaꝝ ſtellaꝝ accepit crines.vt ꝓbat per
egyptioꝝ obſeruationē ꝛ ſuã.aſſerit.n.ſe vidiſſe cometã
in cane.ea.vꝫ.in canis ſtella:q̃ grece biſchiũ latie femur:
vel vertebra coxe appellat̃.Eſt vͦo ꝛ canis:ꝛ canicula.ca
nis qdē nr̃o tpe eſt ĩ viͦ cancri pte.canicula vͦo xvijͦ eiuſ
deꝫ ſigni pte: canis chaldaice algomeſia dr̃.Ecce ꝙ ipſe
obſeruauit cometã in fixa:ꝛ nõ in erratica:ꝛ ſic cometes
nõ eſt errãs ſtella . Scđo obucit: qꝛ ipſe ſcđo obſeruauit
cometē i achaia regnãte ariſteu athenis:q pͦ die appuit
veſpertinus a ſole vix viſus.Scđo die apparuit matuti
nus: tm̃.vꝫ.q̃ꝫtũ videri potuit.Magnũ aũt lumē diffun
dit vſqꝫ in celi partē tertiã vt ſaltũ: que grece hodus di
cebat̃:latine via:aſcendit quoqꝫ vſqꝫ in orionis çonam:
q in geminis erat:ꝛ ibi euanuit:vbi nullaꝫ reliq̃t ſtellã:ꝛ
Cõtra aggregatio nem. — ſic nõ eſt ſtella errãs. Qꝛ vͦo nõ ſit ex aggregatiõe erran
tiuꝫ:arguit Ariſto.per ꝓpriã ꝛ egyptioꝝ obſeruationeꝫ.
ipſe.n.bis obſeruauit iouē cũ ſtella quadã i geminis exi
ſtēte ꝯiũgi:ꝛ ipaꝫ eclypſauit:ꝛ nõ factus eſt cometes. igi
tur ſtellaꝝ aggregatio non facit crinitã.Ultimo ex indi
uiſibilibꝰ apud ſenſum nõ fit maius aliqđ . planete ſunt
apud nos vt indiuiſibiles. quare ex eis nõ fit maius.Ex
ijs perſpicuũ cometē nec eē e mã celeſti tm̃ nec ex vtriſ
De pncipijs apud Ariſto. ꝛ de agente — qꝫ cõmixtuꝫ.Ariſtoteles itaqꝫ aliter ait:ꝛ petit ſibi tria.
pmo ſub celo lunari imediate collocari ignē.Petit ſcđo
ignē ꝛ pmã aeris regionē circulariter moueri ad motũ
firmamẽti xxiiijͦʳ horis ſemel.Petit 3ͦ. exhalationeꝫ et
oē iflãmabile qđ grece hyppecauma dr̃ motus velocita
te accendi.vt p ſignũ traiectoꝝ conſtat.Ex ijs cãs crini
tarũ colligit:volēs e parte agẽtis vnũ pncipiũ eſſe aliqđ
igneũ hoc eſt vel motũ celi:vel motũ exhalatiõis:vel oc
curſuꝫ ad ignē:ꝛ hoc igneũ pnᵐ nec dꝫ eſſe ita maximũ:
vt mox exhalatiõeꝫ attractã exurat:nec ita puũ:vt mox
De mã. — extinguat̃:ſꝫ ſufficiens inflãmare.hoc de agente.De mã
vͦo ait ꝙ eſt exhalatio ꝯtinue aſcñs ad locũ pme:que ſup
plet locũ depdite exhalatiõis cõpacta . vt dicit Alexan.
qꝛ viſcoſa dꝫ eſſe:ꝛ q̃ſi cõmixta.vt nõ mox exurat̃. hec đ
Figura. — mã.E pte figure ait qũolꝫ illud figuret̃:qđ exhalat̃. naꝫ
ſi circũquaqꝫ figuret̃:efficit̃ crinita: ſi vͦo ad longitudi
nē:fit ea que grece pogonias latie barbata.teſte Plinio.
Et ſic apud Ariſto.due forme ſiue figure ſunt crinitaꝝ.
Signa vͦo ꝙ comete ex elr̃ntaria hoc eſt exhalatiõe ſunt
Sig̃ ꝙ cometes ſit exhalatio — calida ꝛ ſicca:plurima Ariſto.adducit. nã anno quo co
metes alicui regioni apparent:multiplicant̃ vẽti: vredi
nes:ꝛ res eiuſdē ſpẽi cum exhalatione:ꝛ quãto plureſ ac
maiores apparuerit:ꝛ diutius:tãto vredines vẽti:ꝛ eiuſ
modi ſimilia multo magis increſcũt:ꝛ hoc ſignis ꝓbat.
Primo qꝛ cecidit lapis in egis flumie maximus: ꝛ ſtetit
eleuatus a vẽtis per diē:ꝛ cũ cecidit: factus eſt cometes
maximus.Scđo qꝛ apud achaiã maximus ille cometes
ſpectatus eſt:ꝛ tunc fuit magna maris ꝛ famoſa fluctua
tio ꝓpter ventoꝝ ꝯriã agitationē.nam in littore boreas
iualuit: in alto vͦo auſter.Tertio anno nicomaci athena
rum pncipis fuit cometes:ꝛ mox ventus corinthũ inua
ſit. His ſignis ꝯſtat cometē e mã generari elr̃ntaria.cali
De agẽte — da.vꝫ.ꝛ ſicca. Hec de mã.De agente quoqꝫ Ariſto. vo
luit motũ vel exhalatiõis ipſiꝰ. vel celi: vel aliqđ igneũ:
ꝯ Ariſto. — cui occurrit:eſſe cauſam effectriceꝫ. Sꝫ aduerſus Ariſt.

ꝙ ſemp motꝰ celi: ſempqꝫ eleuari ħ mũdus illi ſubijcit̃.
igit̃ ſemp eleuabit̃ exhalatio:ꝛ ſic ſemp cometes.Opus
eſt igit̃.vt aliqđ aliud pquiramus pnᵐ.vñ exhalatio ige
Põ albumaſar. — neret̃.nã de eiꝰ incẽſione oēs ꝯueniũt. Albumaſar pp ħ
addit martē nõ qdē ſimplr̃:ſꝫ quotiẽs pest eis ãnis : qbꝰ
ꝯiũctiões triũ ſupioꝝ fiũt:vel ſi ꝯiũctiões nõ fiant:quo
tiẽs martis radij terrea vel aeria ſigna pulſent : lunaqꝫ
aerio ſigno laceſſita:potiſſimũ vbi iouis ſigno preſit.hec
itaqꝫ conſtellificatio crinitaꝝ ſtellaꝝ index eſt ꝛ cã. Eo
vͦo libͦ.quē de floribꝰ iſcripſit: ait martē effectricē cãꝫ eē
crinitaꝝ.quotiẽs.vꝫ.in ãnua mũdi ꝯuerſiõe ſaturnũ ho
ſtiliter pulſabit: vl̃ eidē ꝯiũctus fuerit: accedit ad ħ cau
da:quotiẽs ſaturnus hoſtiles irradiatiões emiſerit : aut
ſecũ p vnuꝫ ſignũ decurrat.Ptholomeꝰ vͦo crinitas a lu
Poſitio ptholõei. — minaribꝰ ipſis deliq̃tis gnãlr̃ ꝓcreari opinat̃:ſpeciatim
vͦo a marte vel mercurio:quotiẽs eis auctoritas ſiq̃tio
nuꝫ i eclyptico themate attribuit̃:lumiaria nãqꝫ gnãles
cãe effectrices ſunt euẽtoꝝ oĩum:oecodeſpotes aũt. pti
culares.gnãlē illa luminariũ actionē ad ſpēm ꝛ q̃litatē
accõmodãtes.hec tradit ijͦ. apotheleſmaton. veꝝ nõ eſt
dubitãdũ apud eũ ēt e ceteris planetaꝝ ꝯfiguratiõibus
cometas ꝛ ceteras aerias mutatões effici poſſe: cũ dicat
in lib.c.vͦboꝝ enũciato.lͦ. cognitiõeꝫ eoꝝ q̃ fiunt in mũ
do ꝛ gnõnis ꝛ corruptiõis eē collocatã in ꝯiũctiõibꝰ.c.ꝛ
xix.planetaꝝ.potiſſime tñ cauſe ſũt eclypſes ꝓ rõne eo
Ariſt. põ — codeſpotis. Ariſtoteles aũt dedit effectrices proximas
cãs:vt igneuꝫ illud pnᵐ:ſiue ſit celi motꝰ: ſiue exhalatio
nis:ſiue occurſus ad ignē:ꝛ mãm ꝓximã.vꝫ. exhalatio
nē ꝯpactã:ſꝫ vñ exhalatio ſit:dixit pp terre ſupercalefa
ctionē:cur vͦo cũ ſemp terra:ſemp ſol:nõ ſemp ſit come
tes:nõ erat meteorologici ſcire:ſꝫ aſtrologi:ppea tantus
De foꝛis — phs ptermiſit:hec de agẽte.De formis trãſigamus . phi
nãles.hyſtorici.ꝛ aſtronomi drnt.nãles qdē obſeruarũt
formas tres.vt Ariſto.aliã:q̃ grece cometes.latine crini
nãles phi q̃t formas — ta appellat̃.aliã q̃ pogonias.latine barbata. alia demuꝫ
q̃ grece hodus.latine via ſiue ſaltꝰ. Hyſtorici.vt plinius
eſt auctor ponũt crinitaꝝ figuras decē.pᵃ q̃ cometes. 2ᵃ
que pogonias.3ᵃ acontia:qꝛ vt ſacculũ.acõtia.n.grece la
tine iaculũ.vt 5ͦ. tyberij ceſaris appuit ꝯſulatu.4ᵃ grece
Xiphia. latie gladiũ. ſiue enſis.a pallore.vñ ꝛ argẽtũ ap
Hyſtorici quot. — pellat̃.5ᵃ grece chryſeꝰ:q aureo colore enitet vl̃ electireo
chryſes nãqꝫ aurum eſt latine . 6ᵃ grece ceratica in mo
dũ corni.nã ceras cornu eſt:q̃lis fulſit cũ grecia apud ſa
lamaniã depugnauit. 7ᵃ dalus grece latine lampas : vel
fax.8ᵃ hyppeꝰ grece.latine eqnus : qꝛ in eq forᵃ cõſpicit̃.
ab hyppos grece latine equꝰ. eſt.n. motꝰ celeris circa ſe
regirãs.9ᵃ andropeꝰ dr̃:qꝛ hoīs formã pfigit.10ᵃ eges gre
ce latina capra vel caprus ſaltãs: a crinis ꝛ velleribus ꝛ
motibꝰ dicta. Has figuras xᵉᵐ hyſtorici abſeruatiõe ad
Aſtronomi quot. — iuẽtas referũt.Aſtronomi ꝛ maxie recentiores.ix.come
taꝝ figuras obſeruarunt. pᵃ qdē gnãtur in pte exhala
tiõis lune:q̃ relucẽtia claritate albedie criniũqꝫ diſſolo
ne argẽtũ vocat̃. 2ᵃ in pte exaltatõis mercurij.hec ver
ſicolor pua clara ac varia criniũ multoꝝ ſpectat̃ :quo ar
gumẽto dñꝫ aſtone vocãt. 3ᵃ in pte exaltatõis veneris.
hec lunarē figurã ſubit. habetqꝫ crines fundit ꝛ radios
retro:q̃ qꝛ xijᵐ pagrat ſigᵃ miles appelat̃. 4ᵃ i pte exal
tatiõis ſolis.hꝫ ħ hũanũ vultuꝫ:q̃ qꝛ color eiꝰ ex aureo ꝛ
argẽteo mixtus eſt: roſa appellat̃. 5ᵃ in pte exaltatiõis
martis ħ caput deorſuꝫ hꝫ declinãs.habetqꝫ caudã ſur
ſuꝫ aſſurgẽtē:ꝛ ide aurorã vocitãt. 6ᵃ in pte exaltatiõis
iouis. ħ erecta ſupra igneã baſeꝫ ꝯſpicit̃ : ppea colũna:ſi
ue tenaculũ nũcupat̃. 7ᵃ ſaturni i pte : eſtqꝫ oi ex pte ſi
ne cauda cerulea:ꝛ ppea nigrũ vocat̃. 8ᵃ in pte edit̃ dra
conis capitis. hec vt draco ardens:q̃ qꝛ oblõga ptica dr̃.

nona in cauda edit̃: eſtqꝫ pſilis ptice. veꝝ horridus eſt:
Naturales quot. qꝛ vo iuxta ſolē decurrit. veru dr̃. hec aſtronomi. Nãles
pħi poſt Ariſto. p nuõ elntoꝝ gnqꝫ obſeruarũt tm̃. ſunt
.n. gnqꝫ elnta. vt celũ ignis. aer. aq̃ ꝛ terra. q̃re ꝛ gnqꝫ tm̃
cometes. Ampliꝰ lumiaria ſũt cãe oium cometaꝝ. nõ igi
tur dignant̃ eē pticulariũ cãs. Itēqꝫ caput ꝛ cauda apud
pthole. nulliꝰ ſunt ṽtutis: cũ ſint ſectiões tm̃ p motibꝰ lu
ne adiuēte. ỹs gnqꝫ tm̃ dixerũt cometaꝝ apparitiões: ꝛ
tot ſe obſeruaſſe ferũt. hec nos obſeruatoribus pēſitãda
Finis. relinqmus. Et õ fine dicamꝰ. Comete traiectões ꝛ id ge
nus: cũ ſint res nãles: pp tris fines elntario iſto ĩ mũdo
gnãnt̃. p̃º vt ignis ſpēs ĩcreſcat. eſt.n. ignis ſpēs a nã in
tēta. vt relique reꝝ ſpēs. 2º pp elntarỹ mũdi criſes. nã
mũdus h̃ pp hoꝝ apparitões expurgat̃: potiſſimũ terra
ipſa. traiectões.n. ſunt vt tubercula. carbũculi. ꝛ puſtule
mũdi elntarỹ: cometa vt apoſtema. nã vt apate erupto
multi exurgũt labores egroto: ſic cometa exoluto. mul
te emergũt in mũdo ipſo calamitates. inſup expurgant̃
elntarỹ mũdi ꝛ p̃cipue terre malefice q̃litates: ob qđ q̃
dã haꝝ crinitaꝝ ſunt venenoſe ꝛ peſtifere. 3º p̃ncipalr
ſũt tãqꝫ ſigna calãitatuꝫ. Qua e re nõ ſunt e nãe nec̃itate
tm̃: ſꝫ pp hos tris fines. Quidã nãles in pħia nõ pui viri
Utrũ cõetes e nãe nec̃itate. cometas: traiectiões: diſcurſus: ꝛ id genꝰ e mãe nec̃itate
ↄtigere ↄtēnũt: pinde vt vētris crepitus. hos.n. gnãri ex
pituitoſa mã ipſo in ventre ↄtēta: ꝛ e calore nãli exagita
ta affirmãt. nã dũ ſol ceterēqꝫ ſtelle mãm hanc craſſam
pulſant: lumĩeqꝫ ꝛ motu calefaciunt: exhalatiões has vt
terremotꝰ vētos ꝛ id genꝰ pcreãt: nõ igit̃ ſunt ĩtēte a nã
vel ob finē effectionēue aliq̃ꝫ: ſꝫ nec̃itate mãe actiõiſqꝫ
ĩgnãte. aſtipulant̃ huic p̃º q ſi ob finē eēnt nũq̃ꝫ deeēnt.
nã.n. in nec̃arỹs nõ deficit. in ſupfluis nõ excreſcit: quē
admodũ nec ſtelle: qꝛ boni grã ſũt: nũq̃ꝫ deſunt. Itēqꝫ co
meta exhalatio eſt ignita. exhalatiõi ignite nulla ↄpetit
actio niſi calefactio. igit̃ comete nihil aſcribēdũ eſt: niſi
forte ſit calefactio. Jccirco mirant̃ oēs cur Ptholomeꝰ
tãtũ comete tribuat. ceteris vo eiuſdē nãe: vt vētis: hia
tibꝰ voragibuſqꝫ minime. Minime terremotũ tm̃: q̃qꝫ
Ariſtote. nõ mã diſcrepãt: ſꝫ ſola figª. Ariſtoles reꝝ nãe ĩterpres co
An cõete ↄpetat effectio. mete ꝛ eiꝰ nullã p̃ter elntariã actõeꝫ tribuit: pñt calefac
re exiccare: ſꝫ ceteroꝝ pinde ſe hñt vt ſigm. vt vrina ꝛ ex
cremēta morbi: vl ſanitatis ſigna ſũt. Ptholomeꝰ come
Ptholo. tis ꝛ eiuſdē gnĩs rebꝰ: nõ tm̃ vires elntarias p̃buit: ſꝫ cele
ſtes. quēadmoꝺ.n. pharmacũ ſe ſolo hũorē nõ educeret:
niſi caloris vires ĩbibuiſſet: ita exhalatio nullã viꝫ hñret
celeſtē: niſi a ſideribꝰ ĩpis potiſſimũ ab oecodeſpote ecly
ptici thematis vires haberet: actuareturqꝫ vt ita dicaꝫ.
poſtq̃ꝫ.n. talē ſuſcepit actuatiõeꝫ: ea facit. vt dicit Ptho
lomeꝰ q̃ oecodeſpotes mars ꝛ mercuriꝰ facere ſolēt: effe
ctiuas igit̃ vires Ptholomeus tribuit crinitis: pinde vt
medici tribuũt pharmacis: alỹs vo eiuſdeꝫ gnĩs rebꝰ vt
ſunt facula diſcurſus terremotꝰ eaſdē tribuit: ſꝫ qꝛ mino
ra leuioribuſqꝫ e cãis ignãnt̃: minores ṽtutes aſcripſit:
Nũerus cometaꝝ. ꝛ de viribꝰ ſatis. De nuõ cometaꝝ Ariſto. auctore Pliº
teſtat̃ pl̃es appuiſſe cometas ſuo tpe: quã rē nullũ aliuꝫ
enarraſſe vidit. Uerũ pipatheci gnqꝫ ſil poſſe coappere
ↄtēdunt ꝛ nõ pl̃es: pp terre puitatē: e q̃ exhalatões pl̃es
ignãri nõ pñt. gnqꝫ vo nuõ: pp nũeꝝ gnqꝫ plãetaꝝ elto
rũqꝫ: ꝛ pp ↄſtellatões ↄplicatas ĩuicē. De loco appitõis:
Locus. Hyppo. hypocrates chiꝰ ꝛ eſchilus cometã tm̃ ĩ ſeptētriõe appe
Eſchilus. re voluerũt: ĩter tropicos qdē nõ: qꝛ maior eſt exalatõis
reſolo q̃ꝫ eiꝰ gnõ. Jn meridie vo minime: qꝛ circulus vi
Ariſtote. ſiõis puus ē. Ariſtoteles aũt ex̃ tropicos fieri cũ his ↄce
dit: pp caloris effectionē. Ueꝝ vtroqꝫ ĩ loco ex̃ tropicos
poſſe videri ĩ meteoris pbat. h̃ de loco. De tpe. Pth olo
Tempus. autumat cometã apperevel eclypſis tpe: vl ĩfra eclypſis

tēporariũ ſpatiũ. nã tunc cã eſt: vel vires cauſarũ adhuc
perdurant ſpeciatim autũno ꝛ vere. nã ỹs tēporibus ca
lor põt exhalatõeꝫ eleuare: ꝛ eã ↄſeruare. Eſtate qdē pp
vredinē exalatio reſoluit̃. hyeme vo pp gelicidia calor
eſt ĩpotēs. De tpe pdurationis pliniꝰ ait. breuiſſimũ q̊ cer pduratio Plinius
nerent̃ ſpaᵐ ſeptē dieꝝ ãnotatũ eſt. lõgiſſimũ octogita.
alỹ maximũ tp̃s eē ſex mēſiũ affirmarũt. Hoc tm̃ obſer
uatiõe dep̃hēſuꝫ ē: nec vllã ob cãꝫ. De motu Lynconiē. Motus
ait cometã trahi e ſtella ipſa ↄpari: pinde vt ferꝝ a ma
gnete: eiuſqꝫ in frõtiſpitio ſiſti: cũ eaqꝫ moueri: veꝝ cau
da p rõne motꝰ martis ĩ epiciclo fert̃: ſꝫ h̃ duplr peccat.
p̃º qꝛ frequenter cometes ſpectatꝰ ē ꝛ nulli ſtelle ĩũctus.
vt Ariles ē auctor. 2º q aliqñ cometes motꝰ ē f̃ꝫ ſucceſ
ſionē ſignoꝝ. vt ille q appuit in achaia. qñqꝫ.n. cometes
ĩmobil ē: q cũ ſigno: cũ q̃ p̃ᵃ appꝫ ēt deſinit videri: lꝫ ſēp
moueat̃ diario motu: qñqꝫ mobil eſt: q p. xỹ. ſigª diſcur
rit vt miles morᵗ: ob cuiꝰ motũ miles dictꝰ eſt. ¶ Ex his
ſoluunt̃ tria pleta. p̃ᵐ cur cometa vr̃ fixꝰ. flãma vo traici: p̃mũ pblema.
ac ĩtrãſuerſuꝫ moueri. Rñdet Aꝝ. qꝛ flãma ignãtur pp
ſucceſſiuã ĩflãmatõeꝫ. vt paleaꝝ cumulus: cũ exurit̃. Co
metes vo hꝫ p̃nᵐ in ſe ꝛ finē accenſiõis. 2ᵐ pp quid nõ
ſemp cometa eſt vt corona alicꝰ ſtelle: ſꝫ aliqñ p ſe ꝛ ſeor 2ᵐ
ſuꝫ ſpectat̃. Rñdet Aꝝ. q ĩflãmatio exhalatiõis vel fit
motu ipſiꝰ exalatõis: ꝛ tũc accēdet̃ p p̃nᵐ ĩ eo: ꝛ hac rõne
fit vt nulliꝰ ſtelle exiſtit corõa: vt qñ ĩflãmat̃ ĩ pte ĩferio
ri ſupme regionis aeris. tũc.n. maxie a ſtellis diſtat: ꝛ ſic
nõ põt a ſtelle motu accendi. aliqñ aũt ĩpa ē ĩ ſupma pte
regiõis aeris: ꝛ tũc pp ppinqtatē ſtellis: ĩflãmat̃ ab aliq̃
eaꝝ: q̃ in motu p̃eſt: ꝛ hac rõne fit ſtelle vel cauda: vl bar
ba: vel aliqd tale. 3ᵐ pp qd aliqs cometa celeriter dia
rio motu fert̃: aliqs tardiꝰ. Rñdet Aꝝ. q cometes: q tra 3ᵐ
hit̃ a ſtella mouet̃ motu diario tãta velocitate q̃ta ſtel
la. iccirco celeriter. Qui vo p ſe fit: cuꝫ moueat̃ motu ae
ris ↄtinentis. tarde mouebit̃. hec de crinitis. Ueruꝫ qꝛ
Ptholoꝰ p̃termiſit alias q̃ſdã appitões nõ minus horri
das: vt voraginē ꝛ hiatũ: de his q̃dã gnãtiꝫ agere nõ erit
huic liº ĩutile. Tres ſunt appitões horride in celo ĩterdũ 3. horride
ſpectate. Una vorago nũcupat̃ grece bathynꝰ: hoc eſt fo appitões.
uea ĩ celo. Alia grece chaſma: latie hiatꝰ fixura vel rictꝰ Uorago. Bathynꝰ
celi. 3ª ſunt ſanguinolēti colores ĩ celo adnotati. Hoꝝ Chaſma.
aũt cãe ĩĩỹºᵉ ſunt: e parte qdē mãe vapor exhalatio atqꝫ Hiatus.
aer: e pte agentis vo gnãles cãe ſunt color ſolis ꝛ ſtellaꝝ Sãguiolētus color.
eleuãs exhalatões ꝛ vapores: ꝛ friditas ſiue noctis: ſiue
medie regiõis aeris: q̃ exalatiões ꝛ vapores ĩſpiſſati. Ge Gnãtio colorum.
nerant̃ aũt colores ſanguinolēti: quotiēs lumē ĩminutũ
ac puũ diffundit̃ ĩ aerē dēſuꝫ ĩter oculos nr̃os: ꝛ celũ in
terpoſitũ: a q̊ reuerbat̃. vt ĩde appeat ſanguiolētꝰ color.
Quotiēs igit̃ exhalatio turbida exupat trãſparentiã lu
cis color nigreſcit. quotiēs ↄ lux exupat exhalatiõeꝫ al
beſcit color: quotiēs pportio erit fere eq̃lis: tũc ſanguio
lentꝰ rubet. q̃re cã vt forª ē talis lumĩs refractio: q̃lis ſuf Forma.
ficit p eiꝰ appitõe. Finis vo multiplex: pximꝰ qdē. vt h̃ Finis.
mũdi ſpēs ĩterdũ fiat. Remotꝰ vt mundi elntariꝰ expur
get̃. nã vaporibꝰ ac ỹs exhalationibꝰ expulſis. terra eua
cuata ē. Remotiſſimꝰ ſalus eſt hoiuꝫ. nã h̃ vt ſigna ſunt
nr̃aꝝ calamitatũ. vñ olympiade. cvỹº ãno. vꝫ. iỹº appue
re ĩ celo ſanguiolēti colores: quo tpe Phylippꝰ totã gre
ciã q̃tit. Ueꝝ ptholomeus vltra cãs gnãles effectrices.
addit cãm effectricē hoꝝ martē: q̊tiēs eclypticis in the
matibꝰ oecodeſpotiã ſibi aſſumit: alỹs p̃uatis cũ mercu
rỹ mixtiõe: pp qđ e maleficētia martis eiꝰ colores alte
rati: ac vt ita dicã actuati: alterãt aereꝫ nos ambiētē ad
deſignatũ tp̃s. vt venenuꝫ ſua ſpē deſignato tpe alterat
corpꝰ nr̃ꝫ: ꝛ ĩde ĩ nob̃ exurgũt calamitates: ac enormes ꝛ
pdigioſi caſus. igit̃ ꝛ nos ſumꝰ q̊dãmõ finis hoꝝ. hec de

Hiatus. coloꝛib⁹ tradit Ariles. Hiat⁹ vo ꝛ voꝛago ignãnꝭ:q̃tiens
īter aſtra lucida:ꝛ oclos nr̃os iteriacet exhalatio: vel va
poꝛ:vel craſſus aer:cuius ptes circũferẽtiales ſint rare:
cẽtrales vo craſſiuſcłe.appebit.n.tc̃ circũferẽtia alba:ſi
ue clara:pp ptiũ raritatẽ:circa cẽtꝝ vo obſcure ſiue nig
ptes ſpectabũꝭ:pp ptiũ dẽſitatẽ.Qua e re cẽtꝝ videbiꝭ
Hiatus Voꝛago dr̃nt veluti fouea q̃dã ſiue voꝛago. Hiat⁹ aũt ꝛ voꝛago paruꝫ
dr̃nt.ẽ.n.voꝛago maioꝛ hiatu/q̃re mã ẽ eadẽ cuꝫ ea:q̃ eſt
coloꝝ:effectrix cã gnãlis ſilr.foꝛma ſilr. lꝫ exhalatio nõ
ſit eodẽ mõ diſpoſita.finis aũt(vt dixim⁹)ꝛ idẽ eſt. Se
quũꝭ.n.h mercury pncipatũ ī eclypſib⁹:vł ceteris ↄſtel
lificatiõib⁹:ab eoq̄ʒ alteranꝭ ꝛ alterata aerẽ alterãt deſi
gnatũ ad tp̃s:ꝛ ide exſuſcitãt q̃lites eas: q̃s mercuri⁹ poꝛ
tẽdere ſolꝫ(ſũt.n.h coloꝝ diuerſoꝝ:qđ mercurio tribui
tur)vt rapias.oppꝛobꝛia.moꝛbos.pditões.ꝛ bella.ꝛ ce
Alia miracula apparitionũ Plinius tera mercury.Auditi ſũt ẽt ſoni ꝛ voces ī celo. vñ plini⁹
armoꝝ crepit⁹ ꝛ tube ſonit⁹ auditos eẽ e celo cimbꝛicis
bellis accepimus: crebꝛoq̄ʒ ꝛ pus ꝛ poſtea. 3°. vo ↄſula
tu mary a mamertinis ꝛ tudertibus ſpectata arma cele
ſtia ab oꝛtu occaſuq̄ʒ ↄcurrentia palſis:q̃ ab occaſu erãt.
A mr̃e mea accepi tpe q̃ alia atrociſſima peſtis ſueſſaꝫ i
uaſit.vꝫ.M.cccclxxiiy.auditas eẽ voces hũanas p vni
uerſaꝫ ciuitatẽ ad pl̃es dies:ꝛ has voces eſſe oxiarce.ſic
.n.vocitãt nr̃e vetule.Poſt qđ ſecuta ẽ ſeua peſtis:ꝛ atro
ciſſima lues: ꝛ cãe hoꝝ ꝛ ceteroꝝ id genus eedẽ ſunt ab
Arile aſſignate:eleuanꝭ.n.exhalatiões maxie vapoꝛes ꝛ
eiꝰ:q̃ mixta collidũꝭ:ꝛ ide cãnt varios ſonit⁹ voces dr̃n
tes p rõne dr̃nti colliſionũ.vt q̃tiens ferꝝ accẽſuꝫ in aq̃
mergiꝭ varias foꝛmat voces. Accedit ad h terre ſciſſio:
p quã exalatões exeũt:vbi nec̃e ẽ ob celeritatẽ exit⁹ vo
ces ſonitus ꝛ eiꝰ audiri.Sũt aũt vocũ dr̃ie inũere.tuꝫ p
dr̃ntia colliſionũ exhalationũ.tuꝫ p rõne dr̃nti celeſtiũ.
Tps Hec aũt ꝛ coloꝛes ꝛ voꝛagies ꝛ cetera id gen⁹. vtplĩm no
ctu ſentiunꝭ:qꝛ tũc ↄdenſanꝭ ꝛ colliduntꝭ.tũc ẽ noctis lu
mẽ remiſſuꝫ audiũturq̄ʒ in celo:qꝛ ſenſus diſtãtiã nõ pci
Locus Cõditio pit.In ſereno:qm̃ tũc exhalatões ignãnꝭ ꝛ nubes nõ ipe
diũt ꝛ ī trãqllitate:qꝛ vẽtoꝝ afflat⁹ phibent exhalatões
ↄdẽſari.q̃re poꝛtẽta hoꝝ ſũt mala:e cã qdẽ terrẽa: qꝛ cũ
h icreſcũt aer nimis ↄuertiꝭ ad vredinẽ ꝛ nimiũ altera
tur:ꝛ tãdẽ reddiꝭ ipꝛopri⁹ vite ꝛ peſtiferus:e pte celi vo:
qꝛ h ſequunꝭ oecodeſpotiaꝫ martis ꝛ mercury p admix
Alie apparitiões tionẽ ſaturni:ꝛ ide erũt q̃litates malefice ꝛ pnitioſe. Ap
parẽt pterea in celo.faces.lãpades.trabes.bolideſq̄ʒ. vt
lãpas qñ. hiparch⁹ aſſerit.Lãpades qdẽ emicarũt meridião tpe:
cũ ceſar germãicus gladiatoꝛ ſpectaculũ edit in populo.
Bolides quãdo. Bolides vo emicarũt ī bello mutinẽſiuꝫ.Itẽq̄ʒ ꝛ trabes
quos docos vocãt:q̃les ſpectati ſunt:cũ lacedemony vi
Trabes quãdo. cti grecie ipiũ amiſere.Flãme q̊q̄ʒ ꝛ ſtelle cernunꝭ cũ ſo
le totis diebus plerũq̄ʒ ꝛ circa ſolis oꝛbẽ vt ſpẽ coꝛone ꝛ
Qñ flamme. vſicoloꝛes circuli:q̃liter auguſto ceſare ī p° iuuẽta vrbẽ
ītrãte poſt obitũ pr̃is ad nomẽ igens capeſcẽdũ. vidim⁹
ẽt ꝛ nos iuny mẽſe.iux ſolẽ vno die fulſiſſe ſtellã nõ mul
to ante tẽpoꝛe.Spectanꝭ ꝛ coꝛone circa ſoleꝫ ꝛ lunaꝫ vt
circa ſolem circulus rubꝛi coloꝛis.L.Julio.P.Tutilio
cõſulibus.Fiunt interdũ pdigioſi ſolis ꝛ longioꝛes defe
ctus:qualis: occiſo dictatoꝛe ceſare ꝛ Antoniano bello
Palloꝛ ſolis qñ. totius pene anni palloꝛe ↄtinuo ſpectatus eſt ſol. Rur
ſus plures ſoles cernunꝭ nõ ſupꝛa ipſum nec infra ſe:ſed
Soles pl̃es. ex obliq̃:nũq̄ʒ iux nec ↄ terrã:nec noctu: ſed aut oꝛiente:
aut occidẽte trinos ſoles ãtiq ſepi⁹ viderũt.pl̃es ſiml'q̄ʒ
Pl̃es lũe tres nõ pditũ ẽ.Lũe quoq̄ʒ trine.vt.Sn.domitio ꝛ lelio
annio ↄſulib⁹ appuere:q̊s pleriq̄ʒ appellauerũt ſoles no
Lumẽ in nocte. cturnos.Lumẽ de celo noctu viſũ ẽ.L.cecilio. Sn.papy
rio ↄſu.ꝛ ſepe alias vt diei ſpẽs noctu luceret. Itẽq̄ʒ cly
Clypeus pe⁹ ardẽs ab occaſu ad oꝛtũ ſcitillãs trãſcurrit ſoł occa

ſuꝫ.L.valerio.Sn.Mario ↄſu. Scitilla e ſtella cecidit
ꝛ appꝛopiquãte terre aucta fuit:ac poſtq̄ʒ ī lũe magnitu
dinẽ fcã eſt noctẽ illuxit tãto q̄ʒto duꝫ eſt nubilo ſol diẽ.
deiñ cũ ī celũ ſe recipet lãpas facta ẽ.Sn.octauio.C.ſcr
bonio ↄſu.Ampli⁹ iterdũ ſtelle diſcurrẽtes vñr mł'tifoꝛ Traiectiones.
mes ac ſpẽ dr̃ntes.Interdũ vt flãma ardẽtis ſtipule.ali
qñ vt capꝛa ſaltans:aut toꝛres:aut volans ſtella: q̃ grece
eges latie capꝛa: ꝛ dalus latie titio ſiue iaculũ. iterdũ co
lũna.lãcea.cãdela.ſerpens.mitra.flexuoſus ignis. ꝛ alie
innũere foꝛe.Hec aũt fiũt ſiłi rõne:ꝛ yſdẽ cãis.vt come
te.naꝫ terra ſoł radyis ꝛ motu ceteraꝝ ſtellaꝝ calefacta:
cũ vapoꝝ multoꝝ plena ſit eos cõmittit foꝛamib⁹ aper
tis atq̄ʒ caloꝛe ipo dilatatis: qđ nr̃is ẽt coꝛpib⁹ accidit.vt
caloꝛe atq̄ʒ eſtu ſudoꝛẽ plurimũ miſceãt.igiꝭ halit⁹ h e ca
loꝛe ſurſuꝫ rapt⁹.vbi ad altioꝛes aeris ptes platus ẽ aſſi
duis exalatõib⁹ auctus tãdẽ motu:vel alia cã icẽdiꝭ:in
cẽſuſq̄ʒ emicat:ꝛ p ſuiipſi⁹ lõgitudie.latitudieq̄ʒ. nũc in
facis ſpẽꝫ.nũc trabis.alias iaculi. alias ẽt dracõis igne
ſcit:ꝛ qm̃ h e mã ſũt ea: ex q̃ comete fiũt:agẽte ꝛ fine eiſ
dẽ:ꝛ poꝛtẽta eadẽ erũt:ꝛ ita nõ minus ab aſtrologo obſ
uãda.Tẽpoꝛa vo appitõis hoꝝ:ſũt illa qb⁹ appere ſolẽt Tps
comete.vt eclypſiũ tpe:q tũc pollet cã gnãtiua talium.
Itẽqꝫ autũno ꝛ vere maxie adhuc vrgente vi eclypſis:
vel ↄiũctionũ ceteroꝝ planetaꝝ.Ingt ptholꝰ.obſeruãde textꝰ ptol.
ſũt crinite ſtelle ſiue ille eclypſiuꝫ tpe ↄtigerit:hoc ẽ tũc
cũ eclypſes ſũt:ſiue qñcũqꝫ h eſt ifra h tpa: vel ceterarũ
ↄiunctionũ ↄſpiciunꝭ.gnãtiꝫ ẽt q̃ dñr trabes iacula aut
dolia,q̃qꝫ h⁹ gnĩs:q̃ qppe eaꝝ nãe: ſũt obſeruãda ſũt ea.
videlꝫ facere:q̃ martis ꝛ mercury ppa ſũt: quos(qñ oe
codeſpotes ſũt)ſectanꝭ.vt bella eſtus:q̃ ꝛ his ſigãnꝭ:eo
rũ ciẽdoꝝ viꝫ hñt.h Ptholꝰ.quoꝝ cãs nimis bꝛeues tra
didit.Eſt.n.alienũ ab aſtrologo.Colligendo igiꝭ ea que
Ariles ait:cũ his q̃ Ptholo.attigit:erit pfecta ps h de co
metis ꝛ traiectõib⁹.Inſup ad h veteres ſtellas q̃ſdã:q̃s Stelle caſtoꝛes.
caſtoꝛes vocãt tãq̄ʒ numina ꝛ deos iuocãt.Spectanꝭ vo
he(vt Plini.eſt auctoꝛ)in nocturnis militũ vigilyis ihe
rere pilis p vallo: fulgurũ effigies: ee ꝛ atẽnis nauigan
tiũ alyſqꝫ nauiũ ptib⁹ ceu vocali quodã ſono iſiſtunt:vt
volucres ſedẽ ex ſede mutãtes.hoium quoqꝫ capita ve
ſpertinis hoꝛis magno pꝛeſagio circũfulgẽt. Itẽqꝫ ꝛ in
tẽplis ariſqꝫ.quotiens cadauer in eis die collocaꝭ.he cũ
ſolitarie apparẽt nauibus:graues ſunt. naufragiũ.n. in
dicũt.gemie vo ſalutares ꝛ pſperi curſus pnũcie. quarũ Pꝛeſagia
aduẽtu fugari dirã illã ac minaceã appellatãqꝫ helenaꝫ
ferũt:ꝛ ob id polluci ꝛ caſtoꝛi id numẽ aſſignãt.haruꝫ ẽt
Seneca in q̃onib⁹ nãlib⁹ meminit. Nr̃i diuo Nicolao ꝛ
Heraſmo numẽ dedicãt.hec cur pſagia ſint interdũ bo
na interdũ mala:Plini⁹ icerta rõne ꝛ nãe maieſtate oĩa Plinius
eẽ abdita aſſerit.Veꝝ rõne nõ caret.nã cũ apparent ge Occultuꝫ nature.
mine tẽpeſtatẽ frangi ꝛ deſinere vẽtos nunciant. q.vꝫ.
exhalatio ad vltimũ ↄſumptiõis increuit:cũ vo vna ſpe
ctaꝭ. Exhalatio adhuc cretura erit. q̃re tẽpeſtatẽ auge
ri pnunciat:quo ꝛ naues merguntꝭ.vñ ꝛ ſi in carine ima
decide rit:exurit nauẽ. Harũ nec Ptholome. nec Ariſt. Nihil dixerunt.
ſubmeminere:foꝛtaſſe qꝛ nimis inſignes ac note:ꝛ ppte Ariſtote.
rea h appoſui.Quãta igꝭ de cometis.ceteriſqꝫ traiectio Ptholo.
nibus:ac alys id genus dixerũt hyſtoꝛici nãles ꝛ aſtrolo
gi ꝛ qd poꝛtẽdãt bꝛeuib⁹.h ſũt. ¶ Enuntum II.

Arũ ſigtiões capiunꝭ a ptib⁹ ſigniferi
in quibus conſpiciunꝭ: ꝛ a figuris co
me innuentibus loca.

¶ Signoꝝ ſigniferi triplex erat conſidera
tio ab effigie ab ydiotropia ꝛ a poſitura. Ptolome⁹ ita De locis qb⁹ poꝛtẽdunt.
qꝫ regiões ꝛ loca quibus crinite ſtelle poꝛtendũt dupli

ci via docet colligere. Una e poſitura ſignoꝝ in qb⁹ co
mete ipſi ꝯtingūt.nā ſi in ſignis ꝯtigerit aſſurgētibus in
ſeptētrione:⁊ regiōib⁹ ſeptētrionalib⁹ ominabunť.ſi vō
declinātib⁹ ad meridiē.meridialib⁹.vbi i ortu.orietali/
bus.in occiduis vbi ꝯtingūt.in occiduis regiōib⁹ ſigbū/
tur. 2°.a figuris come inuētib⁹ loca.naʒ vbi apex caude
in ſeptētrionē aſſurgit ſeptētriōalib⁹ omiabiť. vbi alys
poſituris:⁊ ceteris regionibus illaꝝ portēdet. Hec duo

Obſeruatio iūioꝝ.

Ptholo.ipſe obſeruat. Iuniores aiūt ys ipſis regiōibus
vrbib⁹ac hoīb⁹dogmatibuſqꝫ ominari:ꝗ cū ſigno ipō in
quo appꝫ cometa ꝯueniūt:aut cū eidē aduerſantiū aliq̊.
vt ī deliquys dixim⁹.ħ de locis. ¶ Enunᵗᵘᵐ III.

Species euentus ⁊ genus rei eius in qua detrimentū accidet:e ſignis ipſis in quibus ſunt.

De gñe ⁊ ſpecie.

¶ Signū in quo appet cometa ipſe:ſubmini
ſtrat gen⁹ vt diximus ī eclypſib⁹:oecodeſpotes ſigni de/
ſignat euētuū q̄litatē ⁊ ſpēm:gnātiʒ tñ q̄litates ſigtiōuʒ
ſectanť martē ⁊ mercuriuʒ. Recētiores vō ēt e colorib⁹

Obſeruatio recentioꝝ a coloribus.

comete poſſe ſpēʒ ſigtionū colligi.nā e colore hētur: qs
planeta fuerit oecodeſpotes ꝯſideratōis cometen portē
dētis:e q̊ deīde euētoꝝ q̄litas accipiť. vbi.n.comete ru/
ber eſt ac igne⁹:martius eſt.vbi vſicolor. mercurialis.⁊
ita in ceteris:ꝑ rōne.n.fig̾ ⁊ coloꝝ q̄litas ſigtionū ꝑpen
di poteſt. ¶ Enunᵗᵘᵐ. IIII.

Mora tpis:maloꝝ ꝓductio: ⁊ ab habitu ad ſolē:initiū eoꝝ. ⁊ enim crinite orietales plerūqꝫ:celeritatē deſignāt: veſpertine tarditatem.

De tpe

¶ De tpe difficile eſt loq̄. Ptholomeus eni inqt (a mora
tpis).ſ.quo appere ſolet (maloꝝ) q̄ ſigt (ꝓductio) ſiue

Perduratio ſigtionum.

ꝑpaᵐ colligiť:ſʒ nō explicat q̄tū vel q̄ mō.qdā nr̄i obſer/
uatiōibus iniſi.ꝑ ſinglo die ꝑduratōis annuʒ colligūt ſi
poſt eclypſiʒ ſolarē:vel ob eclypſiʒ ſolarē ꝯtingit.vbi vō
ꝑꝑ eclypſiʒ lunarē:cuilʒ diei appitōis mēſeʒ tribuūt ini
tiū tpis:quo ipe ſigtiōes appebūt:docet colligere ab ha/
bitu ad ſolē. Nā crinite vbi a ſole orietales ſint:celerita
teʒ deſignāt veſptine vō tarditatē. Recētiores vt ī ecly

Obſeruatio recentiorum.

pſib⁹obſeruāt.nā in ortu vbi cōtigerint.in p̄mis q̄ttuor
meſib⁹ portēdūt.vbi in culmie.in q̄tuor ſcdis.vbi in oc/

Per colores ſigtiones.

caſu.in q̄ttuor vltimis. Recentiores q̄litates ſigtionuʒ
deꝑhēdūt a cometaꝝ ſpēb⁹ coloribuſqꝫ. Ubi igiť crini/
ta ſtella vel nigra:vel cerulea ꝯſpiciť exitia ac penurias
portendit.nā ħ ſaturniā oecodeſpotiā ſectať. Relucens
ꝑinde vt argētū:q2 iouia eſt:fertilitatē portēdit. Ac vbi
roſea fuerit. Humanā detinēs figurā.portendit regū.ac

Alfonſus

diuitū mortes:q̄lis fulſit tpe:quo Alfonſus rex p̄m⁹ apu
lie diē obyt. Parua rubra hñs caudā ſurſum aſſurgētē.
caput deorſum:cū martia ſit.bella.terrores.rixas.cōfli/
ctus ſigt. Fulſit hec tpe quo tamyrus ſiue tamorlanus.
ſcythaꝝ ac ꝑthoꝝ rex cū īnumerabili manu aſiaʒ ījuaſit.

Crinita famoſa.

Audiuimus crinitā h⁹ gnīs emicuiſſe: que tenui p̄mo ca
pite.comaqꝫ ad modū breui.mox mire magnitudis fa/
cta.ab ortu deflectere in ſeptentrionē cepit. nunc citato
motu.nūc remiſſo.marte ⁊ ſaturno repedātib⁹. Inde cū
p̄mū recto curſu ceperūt ꝑgere:in occaſum iter flexit tā/
ta celeritate vt die vno.xxx.partes emenſa ſit:ac vbi ad
arietē:⁊ tauꝝ ꝑuenit.videri deſyt. Hec dies plīmos ful/
ſit:⁊ q̄ initio ꝑua:adeo creuit.vt.l.g̃dus ⁊ amplius occu/

Eueñta ab illa.

paret:nō mlto poſt mira ꝯtigerūt. Nā āno p̄mo e come/
ta vſonus caſſan⁹ parthie atqꝫ armenie rex:⁊ mahome/
tus turcaruʒ rex.in paucis diebus bis ꝯflixere. Anno 2°
Alfonſus portugalie rex tingim ⁊ argillaʒ nobiliſſimas
vrbes debellauit. Iiſdeʒ annis tota hyſpania bellis q̄ſ/
ſata eſt:ac erritū regē diē obyſſe ferūt. Eiſdē fere tempo
ribus Karolus burgundioꝝ dux bellū finitimis qbuſ/
dā populiſ reguliſqꝫ īdixit. Crinita ad modū lune retro
radios fundēs per.xy.ſigna decurrens:cū veneria ſit:re
gibus ominať ⁊ ꝓceribus:rituū ac legū ꝑmutatiōes ad/
ducit. Crinita cerulea vel varia verſicolorue parua: ob/
longe tñ caude:ꝙ mercurialis eſt:portēdit regū mortes

In ſignis cometa.

ac bella. Fulſit comete eiuſmodi āno.M.cc.lxiiy.augu
ſto mēſe:ac in oriente celi parte:qui ab ortu in culmē cri

Euenta

nes diffundebat menſibus.vʒ.circiter tribus:quo tēpo/
re vrbanus pontifex maximus diē obyt: nō multo poſt
Alexander pontifex etiā obyt. Anno ſecundo e comete
bellū Charoli māfrediqꝫ ac hyſpanoꝝ ſequutū eſt. An/
no 3°.banducar babilonioꝝ rex ac aſſyrioruʒ armeniaʒ
ingētibus copys inuaſit: antiochiā debellauit: ſtragēqꝫ
ingentem chriſtianoꝝ edidit. Anno 4° charolus dictus
vicit cepitqꝫ Corradinum regem. Anno 5° Lodouicus
galloꝝ rex cartaginē vi cepit: quiqꝫ etiam mortuus eſt:
quo tempore Charolus dictus poenoꝝ regeʒ ad tributa
ꝯpulit. Anno 6°. ſcythe: quos tartaros dicūt: armenys
opem ferentes aſſyrys hoc eſt ſarracenis fugatis aſiam
liberarunt: quā chriſtianoꝝ cōceſſu diutius tenuerunt.

Cometa recens.

M.ccccxcvy. comete ꝑuus vſicolor ex mercury ydio/
tropia ac ſaturni ꝑticipatōe ꝯſpectus eſt:quo tpe Charo
lus galloꝝ rex ſine liberis diē obyt: cui ſucceſſit Lodo/
uicus dux orlādie:qui bellū indixit Lodouico Sfortie
Mediolāi.tūc duci. Anno 2°. iter Lodouicū Sfortiā:⁊
ducē orlādie regē galloꝝ bellū igens ſequutū eſt. Anno
3°. Federicus p̄mus rex apulie e gallis hyſpāis: Alaxan
dro pontifice vna ꝯiuratis e regno fugať: ac capua diri/

Sigtiōes ab erraticis.

miť. Hec ſunt que e cometaꝝ formis ſequunť. Colligūt
itē ſigtionū q̄litates ab erraticis:cū qb⁹ ꝯiunguntť. Naʒ
vbi veneri iungiť: ominať ys qui veneri abdicunť. Si
vō mercurio. portēdit mortes tam iuuenū q̄ꝫ ſapientū.
ſi lune. morietur populus. ſi ſaturno. gnālis mortalitas
portendiť.ſi marti.bella ⁊ homicidia.ſi ioui.tota eius ſi

Quibus ominať.

gnificatio regibus ac p̄matibus cōtinget. Recentiores.
comete cū genituris ſiue hominū:ſiue vrbiuʒ: ſiue dog/
matū talē rōnem faciūt:ꝙ ſi ꝯtingit in ſigno horoſcopā
te geniture vel ānue ꝯuerſiōis:vel i ſigno ꝑfectōis:vľ in
phōſphoricis locis: exitiū portēdit eis. Ubi ī culmināte
ſig°. portēdit dāna in eis: q̄ x°. loco ſubyciunť. vbi ī loco
ſortis:bona fortūe offendit:⁊ ī ceteris vt in eclypſib⁹ di/
cunt. Aīaduertēdū thema crinitaꝝ erigi ꝑinde vt ī de/

Qñ thēa comete.

liquys.qñ.n.crinita creať ħ eſt tpe q̊ cōſpici cepta ē.tūc
cardies ſuccedētia loca deiectaqꝫ accipiēdi ſūt: ſūt ēt tc̄
erratice:⁊ nō erratice in themate collocāde. Iuxͭ q̄ iudi/
care debem⁹ de cardib⁹ ꝑtis fortūe loco de ceteriſqꝫ vt
in eclypſibus diximus. ¶ Enunᵗᵘᵐ V.

Comete quoruʒ intercapedo eſt.xi.ſignoꝝ a ſole. ſi apparuerit i cardinib⁹ regni alicuius. rex aut e pꝛicipalibus regni aliquis morieť. ſin in loco ſuccedente bene ſe habebūt:que theſauri eius ſunt: ſuū tamen gubernatorē mutabit. Qz ſi in loco declināte morbi ac repentine mortes erūt. At ſi ab occaſu mouenť ad ortū. externus hoſtis regiones incurſabit: ſin non mouetur: prouincialis hoſtis erit.

Sigtiōes ꝑticlares

¶ Hoc eſt nunciatū Ptholomei centeſimū.quaſi igitur
Ptholomeus inquit ſi ſtella crinita ortum matutinum

veſpertinumue in cardinibus faciet matutinum in gra
dibus orientis celi:veſpertinus in gradibus occidentis
mortem ob cardinum dignitateꝫ regis regni eius: qđ ſi
gno in quo appet ſubiectū eſt:indicat:ſin minus: magni
certe alicuius ꝑncipis ex his ꝑncipibus: qui in regno il/
lo dominatuꝫ habent:que mors citius accidit:vbi crini/
ta matutinum ortū faciet:ſerius cū veſpertinū: ſiquidē
matutini exortus ocius agunt:veſpertini tardius.eadeꝫ
crinita cum exortum veſpertinum in ſuccedente hoc eſt
octauo loco fecerit:mōtē indicat regij adminiſtratoris.
cū.n.cardo regi detur: ſuccedēs cēſui dabit. Matutin⁹
crinite ortus in declināte.hoc eſt.xij.loco morbos mon/
teſqꝫ ignobiliū hoīum portēdit:locus.n.xij.cū a cardine
declinet:nec horoſcopū videat:ſitqꝫ hac ratione ignobi/
lis:ignobilium hoīum mortes: ⁊ qdē repētinas:qñ qdeꝫ
Q̄lis ⁊ q̄n/ tus arc⁹ viſionis comete.
eius exortus repentinus eſt ſignificat. Aiaduertēdū nū/
q̄ꝫ poſſe cometam videri niſi inter ſolē:⁊ ipſum interſint
xxx.gradus:cōputādo e quo potes:⁊ hoc ſi debeat appa/
rere his in locis:⁊ ꝓpterea dixit.xi.ſignis.qđ intelligit vł
ſm ſucceſſioneꝫ ſignoꝝ:vel ꝯ e quo vis cōputādo. qđ.n.
appareat in aliquo hoꝝ quatuor locoꝝ: ⁊ cōſpiciatur:nō
Signū re gni.
pōt eſſe niſi.xi.ſignis a ſole diſtet vel ſm ſuccedētiam ſi/
gnorū:vel antecedētiā. Rurſum aiaduertendū ſignum
regni eſſe illud qđ horoſcopabat tpe:quo regnū cepit:qđ
qdē mutari ꝯtingit:ſiqdē aliud atqꝫ aliud par eſt fuiſſe
romani imperij aſcñs :cū ꝑmi cōſules magiſtratū iniere
Aliud cū decē tribuni.aliud cū iulius ceſar in ſella cur/
ruli regio more ſedit:aliud cū impator cōſtantinus īpe/
riū atqꝫ imperij iura bizantiuꝫ trāſtulit:aliud cū. xxiiij.
ante annis mahometus turcaꝝ rex ꝯſtātinopolim cepit
ceſo imperatore:ac grecoruꝫ rebus attritis. Aſcñs itaqꝫ
regni hac via colligēdū eſt:in quo ſi crinita apparuerit:
regno cuius ē aſcñs ominabitur. Hec q̊ ad regis exitia.
De bello
Deide de bello iquit ſi crinita in celo mouebit: vt appa
reat in ortū ab occaſu ferri:g mot⁹manifeſtior erit i ortu
veſptino:ſiqdē hac rōne crinita incedēs a ſole magis re
cedit q̄ꝫ cū ē i ortu matutino:ꝙ tūc ſolē verſus ferat : ex
quo fit:vt breui deliteſcat radijs ſolis vmbrata:vt inter
dū diebus.vij.cōſpiciat nō amplius:bella ipſa ab exter
no mouebūtur hoſte.ſin crinita ipſa ſteterit:ac ꝑinde vt
fixa māſerit:h̄ ē ꝙ cū ſigno ēt apparet deſinat:lꝫ mouea/
tur motu diario:bellū a finitimo hoſte ifert: motus eñ
ille crinite ſtelle a loco i locū : motū q̊ꝫ hoſtilē ab vna in
alteram regioneꝫ indicat:lꝫ aūt non moueatur: bellum
nihilominus portēdit:ipſaqꝫ ſtabilitas atqꝫ īmotio ho/
ſtem nō aliunde motuꝝ:ſed eadem in regione: finitimiſ
qꝫ locis rebus nouis ſtudētē:bellū excitatuꝝ ſignificat:
vt nō nūq̄ꝫ hoſtis domeſticus futurus ſit. Hec duo pto/
lemeus hoc i enun^{to}approbauit. ❡ Enun^{tum}. VI.

TRaiectiones aeris ſiccitatem indicāt
que ſi ad vnam partem ferſitur ab an
gulo illo ventuꝫ indicant:ſin in diuer
ſa feruntur partes:aquaruꝫ imminu
tio nes:aeris turbationes: ⁊ exercituum icur/
ſiones indicant.

❡ Enunciatum iſtud eſt ptolemei.xc.in quo tria ample/
Per tra iectiones ſignificati ones
ctitur:duo prima patent:ratio tertij eſt ꝙ exhalationuꝫ
crinitarū cauſe ſunt ſtelle calide ac ſicce:que non aerem
ſolum inficiunt illū arefaciendo:ſed calefacto:atqꝫ exci
cato humani corporis ſanguine:rubraꝫ bilem magis ac
magis incendunt:cuius ꝓpriū eſt propter inſitam effer/
ueſcentiam ad impetus violentos:ac rapaces ferri:quo
fit:vt homines ipellente cholera ſanguinis freno abru/
pto:ad rixas:diſcordias:rapinas:demum ad arma rapi/
untur:quarū quidē rerum traiectiones ſunt ſigna. Hec
tradit ptolemeus de crinitis:ac traiectionibus.recentio
res ſingula per ſigna docent crinitarū ſignificationes: q̄
quia e ptolemeo omittūtur:iure a nobis pretermittant:
precipue cum ⁊ leopoldus:ceteriqꝫ copioſiſſime reꝫ hāc
pertractent:cetere aūt apparitiones non aliter obſerua/
ri debent q̄ꝫ hec:vt viſum eſt : ⁊ de crinitis ſatis. Conſe/
quens eſt:vt apoteleſmata annua tranſigamus:quando
quidem eclypſes ſunt prime ⁊ pollētiores cauſe crinite:
ſecunde ⁊ pollētes plenilunia ⁊ interlunia:luminarium
qꝫ configurationes tertie.

❡ Eiuſdē Auguſtini. Nyphi de nr̄aꝝ calamitatū cauſis.
Lib er tertius. Enun^{tum}. I.

POſt cognitionē gnālē eorū q̄ i re
gionibus:lociſqꝫ ꝯtigunt opepre
ciū eſt particularitiꝫ ea que i anni tē
poribus accidunt adijciamus.

❡ Eclypſes ⁊ crinite gnāleꝫ tradūt futu — Ordo cau ſarum.
rorū ꝑdictionē:primo quidē gnālitate locorū:nam ecly/
pſes ⁊ crinite generatim portendunt regionibus:⁊ pluri — Cōpatio.
bus regionibus interdum. Secundo vero generalitate
temporum. Nam īterdum ſe extēdūt ad plures annos:
interdum ad plures menſes.ſunt preterea fortiores ac
pollentiores:cetera alia ad iuriſditionem ſuam trahē/
tes. Contra autem menſtrue:⁊ trimenſtrue coniunctio/
nes:ac oppoſitiones:ſunt quidem particulares:particu/
laritate locorum:quia vni tantum climati vt dicimus.
particularitate temporum:quia pro rebus anni vel mē/
ſium tantum:ſunt ⁊ minus potentes : nam continentur — De coniū ctionibus
in viribus illarum. Unde triplex eſt cōiunctio:maxima — Cōiūctio triplex
minima ⁊ media. Maxima eſt coniunctio eclyptica : in
qua ſol deficit. Hec.n.maxima eſt:ꝙ i ea luminaria:q̄ — Maxia cōiunctio
ſunt maxime ⁊ principaliores ſtelle coniunguntur . Se/
cundo ꝙ longitudine ac latitudine:aliter non eſſet ecly
pſis. Tertio ꝙ ſignificationes ſuas portendunt ad maxi
mum tēpus:vt ad annos:⁊ ad plures regiones: his itaqꝫ
conſiderationibus hec maxima ſynodus hoc eſt coniū/
ctio eſt. Minima vero eſt:que quideꝫ maximaꝝ ſtella/ — Minima
ruꝫ eſt:nō tamen longitudine ⁊ latitudine fit:nec ad tē/
pora vel loca generalia:vt menſtrua. Inter has media ē — Media
trimēſtris:que media eſt ꝙ maximoꝝ luminariuꝫ:⁊ ꝙ
ad tēpora mediocris:vt ad mēſes tres:q̄ vero nō gene/
ralis ad loca:vel tēpora:nec lōgitudine aut latitudie fit:
inde in his media ponit.hꝫ igit ſe maxima.ꝙ maximo/
rū:hꝫ āt minima:ꝙ nō longitudine neqꝫ latitudine fit.
dicit vero media ꝙ mediocriū tēporuꝫ: q̄ plurib⁹ vno — Triplex oppoſitio
mēſe:⁊ minoribus anno. Simili rōne triplex oppoſitio
maxima vt eclypſis lunaris:que maxima eſt. Primo ꝙ — Maxia
lōgitudine ⁊ latitudine fit. Scđo ꝙ maximoꝝ eſt. Ter/
tio ꝙ gnālis ad loca ⁊ ad tpa. Minima ē oppō mēſtrua — Minia.
ꝙ nō lōgitudie ⁊ latitudie ſimul:ſcđo ꝙ nō generalis ad
tp̄ora ⁊ loca. Inter has media eſt oppō trimeſtris:que ē — Media
maximoꝝ:eſtqꝫ mediocris ad tp̄ora:q̄ q̄ nō eſt ſm am/
bos diametros:deficit a maxima:has Ptolemeus inuit — Interp̄ta tio ptole.
enūciato.lxiiii.d.(In minima ꝯiunctione ē dr̄ia medie
ꝯiunctionis:⁊ in media maxime ꝯiunctionis eſt dr̄ia.)
In greco eſt ſynod⁹ abſolute: qđ verbū abſolute vbiqꝫ
Ptolemeus pro ꝯiunctione luminarium intelligit: niſi
addat quorum ſit ſynodus:vbi patet coniunctionū has
tres differētias ad ſynodos luminarium eſſe referēdas
ea ratione ⁊ via vt diximus. Intelligit itaque Ptole/
meus ꝙ in minima hoc eſt menſtrua coniunctione : eſt
differentia medie coniunctionis hoc eſt trimenſtris:

nam qđ trimēſtris ſignificat:menſtrua adauget vel im⸗
minuit:⁊ in media eſt maxime coniunctionis dĩa: naꝫ
qđ deliquioſa luminaris cõiunctio poꝛtēdit:trimēſtris:
que cum ea ratione configurationis hꝫ adauget vel imi⸗
nuit:⁊ hanc expoſitionem ptolemeus innuit ſcđo apote⸗
leſmaton capite.vt.d.Particulares autem adauctiões
⁊ diminutiones futuroꝝ e coniunctionibus ⁊ oppoſitioni
bus interim caſuris in locis ipſis noxijs vel eiſdē confi⸗
guratis deprehenduntur:⁊ vt dixit in coniunctionibus
ptolemeus voluit eſſe intelligenduꝫ in oppoſitionibus.
nam vt in minima coniunctione eſt dĩa medie: ⁊ in me
dia eſt differentia maxime:ſic ⁊ in minima oppoſitione
eſt differētia medie.Ptolemeus enim:vt bꝛeuiloquus
expꝛeſſit coniunctionum dĩas ſuboꝛdinari:ſed in apo⸗
teleſmaton ſcđo expꝛeſſit etiã oppoſitionũ ſuboꝛdinatio
Cõcluſio ordinis. oneꝫ.Sapide igitur ptolemeus:cũ dixit de maximis cõ
iũctionib⁹ ⁊ oppoſitionib⁹ hoc ē de eclypſib⁹.2°loco dič
de medijs:vltimo vo de minimis.tractabit.n. de rebus
anni:q̃ p medias has ꝯiũctiões ⁊ oppõnes dep̄hendũť:⁊
de reb⁹ mēſiũ q̃ p mēſtruas ꝯiũctiões ⁊ oppõnes hñtur.
Rões pici an cõiũctio viꝫ habeat. Sꝫ circa h̄ ꝯtigũt multe dubi^nes.Pꝛio q pic⁹ vir doctiſ⸗
ſimus ĩ lib.ſuaꝝ ꝯfutationũ ꝯtēnit planetas iũctos non
plus poſſe:q̃ꝫ diuiſos:⁊ ita gnãtim negat ꝯiũctiões oẽs:⁊
maxie gnqꝫ planetaꝝ.Moueť ãt p̄ q ſaturnus ⁊ mars
ſũt ꝯrij:q̃re vires eoꝝ cũ ꝯiũgunť remittũtur:vt ĩ mixtu
ra ignis ⁊ aque:⁊ ita mars liber pollētioꝛ ē ſeipſo iũcto.
Scđo moueť q nullus antiq̃ꝝ rem hãc expſſit:nec olfe⸗
Approbatio coniunctionum. cit.Nos cũ recētioꝛib⁹ appꝛobam⁹ ꝯiũctiones:oppõnes:
ceteraſqꝫ ꝯfiguratiões:⁊ vſi ſumus argumēto aꝝ.q ſtel
le agũt ĩ nos lumie ⁊ motu:vt.2° celi tradit ipſe:nec ĩtel⸗
ligit ipſe eas agere motu q terrena hec ꝑpetuo circuãt:
nã cũ oĩa hec:vt cētrũ ſint rõe hita ad totũ: ſemꝑ ſili ex⸗
agitatiõe hec alterarēt:q̃re oꝫ:vt ĩtelligat eas agere mo
tu rõne hita ad ꝯfiguratiões:q̃s obtinēt:tũ ĩter ſe:tuꝫ ad
ſolē ſuis ĩ pagrationib⁹:q̃ fit vt planete: alia pñt iuncti:
alia diametri:alia q̃drãguli:alia triãguli:aliaqꝫ ſexãgu⸗
li:qđ picus negat.Scđo elnta iũcta in mixturaqꝫ cõpoſi
ta pñt alia q̃dã q̃ ſeoꝛſũ nullũ poſſet.igiť ⁊ multo pollēti⸗
us in celeſti illa mixtura ſtella poterit:q̃ ſeoꝛſũ minime.
3° obſeruatiõib⁹ maxie mutatiões exagitatiõeſqꝫ depꝛe
hendu ntur in lune cum ſole configurationibus qđ tem⸗
Gal. poꝛe peſtilēti obſeruauim⁹ nos:⁊ Gal.medic⁹ ĩ eo li.quē
Ariſt. de criticis ſcripſit.Ariſt.ē auctoꝛ in de hyſtoꝛia natos in
Hyppo. ĩterlunijs pati ꝯctionē ſiue ꝯcurſionē.Hypocrates q̃ꝫ oĩ
Ad pici argumẽta ĩ re p̃cipit obſeruari luminares ꝯfigurationes.Qđ vo pi
cũ mouet.vꝫ.planetã ſeparatũ eẽ foꝛtioꝛē nihil ē.Nã eſt
pollētioꝛ virib⁹ ſimplicib⁹:vt ignis calidioꝛ ē ſepatus q̃ꝫ
mixtus:ſꝫ virib⁹ occultis ex factiõe luminũ emergētib⁹:
iunctus foꝛtioꝛ exiſtit:qđ vo adijcit nullũ id ſenſiſſe: foꝛ
taſſe ſomniauit : nam auctoꝛes nos retulimus : nunc vt
aꝝ.hippo.gal.ptole.⁊ alij.ſidera igť aliqd poſſe iũcta:qđ
nõ ſepata pſpicuũ eſt:ꝯ ēt aliqd poſſe ſepata: qđ nõ iun⸗
Albuma. ⁊ recentiorum põ. cta ēt affirmam⁹.Aſtronomi vo poſt ptole.vt Albu.⁊ ei⁹
ſectatoꝛes planetas ꝯiũctos vires hēre ĩtegras:ac pollē⸗
Cõiũctio q̃drifariã apđ albu. tes accipiũt:ſed de ꝯiũctiõibus nõ vno mõ loquunť.Al⸗
bumaſar ꝯiunctionē q̃drifariã diuidit.ĩ maximã. mini⸗
mã:⁊ medias.ē qdē maxima ſaturni ⁊ iouis ſingulis no⸗
nicētenis ⁊ ſexagenis annis ĩ capite arietis ſemel.hec.n.
Maxia. ē maxia:tũ q maximoꝝ ē planetaꝝ:pp locũ quē obtinēt
ſup̄mũ:tũ vel maxime ob ipſoꝝ motuũ tarditatē maxi⸗
Minia. mã:q̃ duo maioꝛes vires ſignificationib⁹ adiũgũt.Mi⸗
nima ē q̃tiēs ſingulis.xx.annis ꝯiũguntur:vt que fit ſin⸗
Media gulo ĩ ſigno.Mediaꝝ vo altera maioꝛ ē:vt q̃ fit ſingulis
cc.xl.annis e trigono ĩ trigonũ.Altera vo minoꝛ:vt ſatur
Punicoꝝ poſitio. ni ⁊ martis ſingulis.xxx.ãnis ĩ cãcro.Punici ptole.iter⸗
pꝛetes alť diſtiguũt:volũt.n.maximã circa iouis ⁊ ſatur
ni ſingulis nonicētenis ⁊.lx.ãnis in capite arietis ſemel.
Minimũ vo ſingulis .xx.annis eoꝛũdē q̃uis ĩ ſigno.Ha
rũ mediã ē eoꝛũdē ſingulis.cc.xl.annis e triãgularitate
ĩ triãgularitatē.Meſſalus iouis ſaturni ⁊ martis maxi⸗
mã ꝯiũctõeꝫ vult eẽ.Pꝛoximã huic ſaturni ⁊ iouis:huic Poſitio. meſſali.
⁊ tertiã ſaturni ⁊ martis.huic ⁊ q̃rtã minimãqꝫ iouis ac
martis.Sili rõne ⁊ oppõnes ſubdiuidũt : vt ꝯiũctiones
ĩpas.Pꝛo his faciũt ptole.enun^ta.50^m.⁊.58.⁊.64.Iſti igi Ratiões ꝓpꝛijs
tur p̄ncipatũ p̄bēt ſupioꝛibus:tũ q loco eminēt : tum q
motu tardioꝛes ſũt.Ex his magnos oꝛbes ⁊ ſaturnias re
uolutiões ꝑficiſci opinãtur.Moueņť tũ pp dogmata:q̃ Magni oꝛbes quales.
latine ſecte ſiue religiões dicũť.Tũ pp diluuia.Dogma
ta qdē.n.ꝑdurare videmus ad milia annoꝝ: q̃ ꝑduratio Motiua
excedit moꝛã eclypticã.Diluuia vo trãſcēdũt vires ecly
pticas:q̃ e re magnos edũt oꝛbes:ſaturniaſqꝫ fingũt re⸗
uolutiões ſignoꝝ ĩ his ꝑfectionē:⁊ id genus.His.n.exi⸗
ſtētib⁹ euariatiões in dogmatib⁹:ac mundo ipſo ꝑ rõne
ſignificatoꝝ ꝯtingũt.Inquãtum.n.oꝛbis dñs:diuiſoꝛ:ſi⸗
gnũ ꝑfectionis:ac ꝑs directiõis euariãt:⁊ poꝛtēta ſingu⸗
lis annis ĩ mũdo ipſo: dogmatibuſqꝫ mutari ꝑcipiũtur.
Petrus aliacenſis hui⁹ rei fautoꝛ huic aſtipulať:arg° q
nunq̃ꝫ dogma vel rē magnã ꝯtingere vidit:qn ꝯcurſus ſu Petri aliacēſis poſitio.
perioꝛũ aliqs p̃ceſſerit:nã diluuium p̃ceſſit ſaturni ⁊ Io
uis ꝯiũctio in cãcro.Exitũ iudeoꝝ ab egypto ꝯiũctio eo
rũ in aquario xp̄ianuꝫ dogma:coniunctio eoꝝ in leone.
Maometi dogma eoꝝ cõiunctio in ſcoꝛpio: ⁊ in ceteris
idē.Hec bonatij Leopoldus:Petrus aliacēſis: Ioãnes Bonat⁹. Leopold⁹ Petrus alia. Ioan. de mõt. Alka.
de mõte vlmo:Alkabitius ⁊ oẽs ſcribũt.¶ Sꝫ hec erro
nea ſũt:⁊ ꝯ ptole.ꝯ ptole.qdē. Nã vt viſuꝫ ē ptole.lumi⸗
narib⁹ p̄ncipatũ dedit:ceteris ãt trib⁹ ĩſignia p̃fectoꝝ ac
cēturionũ.Scđo potētis ⁊ valide cãe nõ eſt ſero ĩcipere:
qđ factura ē:ſꝫ vel ſero deſinere:incipe aũt aut ſtatiꝫ aut
cito.Ubi igiť ꝯiũctiones he maxie eẽnt ad tã cētenaria Impugnatio.
annorũ ſignificationē nõ differrent: veꝝ mox inciperēt:
ſero aũt deſinerent.Tertio nullus effectus põt ꝑdurare
plus circuitu ſue cãe.mõ nullarũ ꝯiũctionũ circuit⁹ p̃t ex
cedere nonicētenos annos.⁊.lx.vt dicũt:⁊ tñ dogmata ⁊
mũdũ ꝑdurare plus ⁊ videmus ⁊ ſcimus. Ad hec velle
p̃dictiões harũ in tã multa extēdere ſecula : paꝝ vř eſſe
hoĩs ſeqꝫ ipſum:ſuaſqꝫ cogitationes aut res ipſas huma
nas ꝯſiderãtis.qd.n.ad ceſarem aut põpeium q nũc ro⸗
me ſacerdos imperitet:quid ad ꝯſtantinum q bizantio
mahometus.Accedit ad hec q obſeruatione res iſtas
nemo depꝛehendit:cũ tãtopere nemo viuat: vt rē expe⸗
riri poſſit:occurrũt item ĩter illarũ tempoꝛa celeſtes cõ
ſtitutiones eqpotetes:e quibus res ille ꝯtingere poſſent
quo fit:vt nemo experiri poſſet:cui earũ euentus illi at⸗
tribui debeant .de his longius repetemus loco pꝛopꝛio.
Ea vero que inferunt hi friuola ſunt:nam nullus nãlis De diluuio.
ph̄us vniuerſiꝫ diluuiũ affirmauit:imo aueroes accutiſ
ſimis rõnibus ĩ meteoꝛis ipſuꝫ ſpꝛeuit.verũ diluuiũ ꝑti
culare Ariſto.conceſſit.2° politicoꝛũ:⁊ in pꝛoblematum
lib.parte.xiiij.capite.xv.⁊ in lib.de mũdo. Apud.n. eos Triplex diluuium
triplex diluuiuꝫ fuit aliud tempoꝛe deucalionis ⁊ pirre:
⁊ hoc ex aquarũ inundationibus inualuit.aliud ignium
incrementis:quo tempoꝛe pheton ſolis filius officiũ pa⸗
tris aſſumpſit.tertium mixtum fuit:vt noe tēpoꝛe. Hec
eſſe particularia regionibus ariſto.credidit:lꝫ nos chꝛi⸗
ſticole illud noe fuiſſe vniuerſale affirmamus : de q̃ ali⸗
bi.Ptolemeus itaqꝫ hec particularia diluuia in deliqa Cãc diluuij apud ptole.
reducit:quotiens aquarum inundationes poꝛtendunt:
⁊ non quidem vnum in deliquium : ſed quotiens plura
ſunt inuicem rationem habentia eaſdem ſignificatio⸗
nes confirmantia accedũt ad hec ꝯiũctiones planetarũ

quotiens ipſe contingent in locis rationem habentibus
cum eclypticis: ⁊ fuerit ēt eiuſdē ſignificationis. oīb⁹.n.
his ↄcurrētibus ꝑticularia diluuia ↄtingere ptolemeus
De dogmate — affirmat. veꝝ oīa erūt particularia regionibus ⁊ clima/
tibus: ꝑter illud noe qđ fuit.s. vires celeſtes. De dogma/
te h̄ ē ſecta Ptole. ipm̄ reducit ad eclypſiꝫ gnātim: vt di
ximus. ſpeciatim ad geneſim. gnātim.n. eclypſis diſpōit
tp̄s ad dogma alternādū: vt acceſſus ſolis ī cācrū diſpōit
ad eſtiuū tp̄s: ꝑticulatiꝫ geneſis: q̄ īter eclypſis tēpora cō
tigit: vñ almāſor celeſtiū reꝝ auctor inq̄t. heremite ⁊ af/
flati numie hi ſūt ī q̄ꝝ geneſi iuppiter venus ac ſol ꝑtil̄r
ↄiūgūtur. Ptole. vō. 3° apoteleſmaton alijs rōnib⁹ ideꝫ
docet. ↄfert ad h̄ regio: vñ. 2° apoteleſmaton ex terre vni
uerſe ꝑtitiōe ī q̄tuor q̄drātes ꝑↄueniētiā cū trigōis ſig̃ꝝ
dogmata diuidit: nā q̄dā venerē excolūt: alij venerē ac
martē: alij alios. Quotiēs igit̄ e ꝑte nr̄a ↄcurrit ꝓpenſio
regiōis: gnālis tēporis diſpō ꝑ eclypſes fcā: ac geneſis cū
Perduratio dogmatis — vtriſq3 ↄueniēs: fit dogma: ac numie afflat⁹. Perdura/
tio vō dogmatis ex ↄueniētia geneſuꝫ eoꝝ q̄ poſt dogma
gnān̄t colligit̄: nā q̄ꝝ geneſes cū geneſi publicāt] dogma
vel cū themate dogmatis rōnē hn̄t: hi ſectatores erunt
Dogma xp̄i q̄le ⁊ magna religiōis cōfirmatio Plinius — dogmatis: vt enūᵗᵒ. xxxij. ꝑꝑ dogma igit̄ nō debem⁹ ↄiū
ctiōes has tātopere magnifacere. Veꝝ dogma nr̄m: vel
religio nr̄a ſtellis nō ſubeſt: qđ facile ↄſtat ex his: q̄ ī ea vi
ſa ſūt. Jn morte.n. xp̄i nr̄i defect⁹ ille ſolaris: cuius Plini
us meminit ī. 2° hyſtorie nālis: ſupranālis fuit: ad h̄ ter
remotuꝫ ꝑ vniuerſas regiōes meminit. Ply. ibidē dicēs
maximis terre memoria mortaliuꝫ exiſtit mot⁹ tyberij
ceſaris p̄ncipatu. xij. vrbib⁹ aſie vna nocte ꝓſtratis. Sci
tū vō eſt. xviij. anno tyberij ſaluatorē paſſuꝫ fuiſſe. Scri
bit phlegon olympiadū egregi⁹ ſupputator. xiiij. lib. ita
dicēs olympiade. cc. ⁊ ſcda. magna ⁊ excellēs iter oēs q̄
ante eā acciderāt defectio ſolis facta diei hora ſexta. ita
ī tenebroſaꝫ noctē v̄ſus: vt ſtelle ī celo viſe ſint. terremo/
tus in bithimia nicene vrbis multas edes ſubuerteret.
Rurſū ⁊ ſi narret̄ iterdū eſculapiū reparaſſe mortuos
nō ē memorie ꝓditū aliq̄nē a ſemetipſo reſurrectioneꝫ
ſui accepiſſe: vt de xp̄o tradūt nr̄e hyſtorie: cuius oſſa nul
libi eē legit̄: q̄ueādmodū illa liuij apud patauiū: illa an/
tenoris: ⁊ ceteroꝝ antiq̄orū. Si oppones diſcip̄los ei⁹ cor
pus furto ſubtraxiſſe ipm̄q3 occultaſſe: ad h̄ ꝙ cuſtodie
ꝓuiſum fuiſſe teſtant̄. Et ſi ad hec oppones ꝙ cuſtodia
fuit ↄtaminata: mirꝫ ē q̄ nā rōne oēs cuſtodes fuerit p̄/
cio corrupti: ⁊ mirabili⁹: cur īter diſcipulos tanta fuerit
vnio ī mēdacio ſuſtinēdo: cū vbiq3 mēdaciū dānauerit.
Mirabiliſſimuꝫ aūt oīum cur ꝑtinaciter: tā iocūde oēs
ↄcorditer martyria acceperit ꝑꝑ mēdacij defenſioneꝫ.
Hec q̄ppe tria cuilꝫ extero ac īſano opīonē ꝓ nr̄a religi
one ingenerarent. Quibus pꝫ dogma nr̄m eē ſupra cele/
ſtes vires. De dogmatib⁹ h̄ ſatis. Redeam⁹ igr̄ ad nr̄ꝫ di
cētes ↄiūctiōes: q̄s ſynodos greci uocāt: dū n̄ addit̄ q̄ꝝ
ſint: eē ītelligēdas illas lūinariū: ⁊ has eē ī tris diuiſas vt
ī maximā: minimā ac mediā. dū vō addit̄ planetaꝝ: illas
eē oēs eiuſdē pollētie: nec dicim⁹ illas diuidi in tris vel
q̄tuor: nā nulla ē altera maior: qđ qua rōne [illegible]t: ī loco ſuo
dicem⁹. ſat igit̄ eſt nūc nr̄am ꝑtractationē eē de medijs
ↄiūctionib⁹ q̄ ſūt mediocriū viriū: per quaſq3 res anni ſi
gnificantur. ℭ Enunᵗᵘᵐ. II.

Caput anni a reditu ſolis in eundē pū/
ctum in quo ſtetit: aſſumendum eſt.
De principio anni Dr̄ie de anni quātitate — ℭ De anni q̄ꝫtitate oēs euariāt. Egyptij anni
ſpaciū eē. ccclxv. ⁊ quartā diei: ⁊. c. xxx. partē
ↄtēnūt. Hiparcus ⁊ ptole. differunt. nā hipar
cus annū eē ſpacio ↄtētū. ccc. lxv. ⁊ vnius q̄rtā. ptole. ccc.
lxv. ⁊ q̄rtā vni⁹ minus. ccc. ꝑte. Albategni annuꝫ ſpacio
ↄtineri. ccc. lxv. horaꝝ q̄nq3: ⁊ minutoꝝ. xlvi. ac vni⁹ du/
as q̄ntas. thebith coraꝫ. ccc. lxv. hore. vi. minutoꝝ. ix. ſe
cūdorūq3. xij. veꝝ fere oēs recētiores caput āni ab igreſ
ſu ſolis ī caput arietis colligēdū eē p̄cipiūt: cui⁹ cām pto — Cāī anni principiū
lemeus ꝑ apotele. ait ꝙ ab igreſſu ſolis ī arietē humecta
icreſcit etas: ꝑinde: vt ī aīalib⁹ p̄ᵒꝑs ānoꝝ vite ē tp̄s: q̄ eo
rū craſis exiſtit humidior: annū igit̄ tot dieb⁹ ⁊ horis: ⁊
minutijs ↄtineri dicim⁹: q̄t ſol ī arietis caput redit. Veꝝ
tñ de toti⁹ āni euētu ꝑ thema hui⁹ introit⁹ p̄dicere poſſit
mathematicus. ptole. poſtea ꝑtractabit. Hec de anni ca/
pite: ſpacioq3 annuo. ℭ Enunᵗᵘᵐ. II.

In circulo nemo poterit p̄ricipiū ſim
pl̄r excogitare. Jn ſignifero vero vti
q3 ea iure ↄſtituēda: q̄ eq̄noctijs: ac
ſolſtitijs deſignantur: que. vꝫ. q̄tuor
ſunt: duo. ſ. equinoctialia: duoq3 ſolſtitialia.
ℭ Hec ſūt ptole. vba. 2° apoteleſmaton: q̄b⁹ vr̄ ipe ſophi/ — Jn quo p̄ricipiuꝫ accipiēdū
ſticā q̄ꝫdā dubitationē refellere. Sophiſte.n. negāteſ an
ni caput arguebāt: circulus nō hꝫ nāle p̄nᵐ. ſignifer ē cir
culus: igit̄ nō hꝫ nāle p̄nᵐ: q̄ fit: vt nullum anni caput ſit
ſtatuēdū: cui ptole. logicus ac pħus p̄ſtātiſſimus reſpon/
det: zodiacū vt circuluꝫ carere nāli p̄nᵒ: vt tñ q̄tuor deſi
gnat̄ pūctis: q̄s cū ſol igredit̄: euariatiōes accidere ꝓhi/
bet̄: hꝫ q̄ꝫ initiū. Sunt āt hec q̄tuor duo eq̄noctia: caput
. vꝫ. arietis ⁊ libre: duoq3 ſolſtitia caput cācri ⁊ cap̄corni:
q̄ e re ↄueniēs ē caput āni aſſumet̄ ab altero hoꝝ q̄tuor.
ↄueniēti⁹ ab ariete: rōne quā dixit. Enunᵗᵘᵐ. III.

Verū locū hic heſitatiōis ē: an. vꝫ. hoꝝ
q̄tuor aliq̄d ſit p̄ponēdū. Nā vti ipaꝫ
q̄dē ſimpl̄r circularē nāꝫ ſpectes: eoꝝ
nullū deſignatim initij ꝓrogatiuā ob
tinebit. Vtūtur āt q̄ de his ꝓdidere aliq̄d petē
tes diuerſimode vnoquoq3 illoꝝ q̄tuor q̄ſi ini
tio. Moti q̄buſdā rōne eoꝝ ꝓpria: nāliq3 ↄſen
ſu: hꝫ.n. ꝑtiuꝫ illaꝝ vnaqueq3 peculiare aliq̄d
ac excellēs: vñ ſibi p̄ricipij ⁊ noui anni iuriſdi
tionē videātur vindicare: vt vernū eq̄noctiuꝫ
qđ tunc primū dies nocte icipit lōgior fieri: ⁊
ꝙ tēpus id āni humore abundet: q̄ q̄litas ⁊ nā
(vt dixim⁹) in oī rerū generādaꝝ plurima eſt.
Eſtiui ſolſtitij peculiaritas hec ē: ꝙ tūc dies
maximi ſūt: tū vō apud egyptios ⁊ enūdat ni/
lus ⁊ canicula exorit̄. Autūnalis eq̄noctij p̄ro
gatiua hec: ꝙ tūc fruct⁹ oēs colligūtur ⁊ terre
ſemina iaciūtur. Brumalis aūt ſolſtitij hec ꝙ
poſt decremētū icipit dies tūc primū increſce
re. Qđ aūt mihi cōueniēti⁹ ⁊ nāe ↄſonū magis
videt̄: hoc ē: vt ī obſuatiōe rerū āni: q̄tuor il/
lis vtamur p̄ricipijs: obſeruātes. vꝫ. que ante
illa ꝓxime fiūt iterlunia vel plenilunia: p̄ſertiꝫ
v̄liq̄a: ita vt ex p̄ricipio qđ ſumit ab ariete: ver
q̄le futuꝝ ſit p̄uideam⁹. Ab eo vō quod a can/
cro eſtatē. a libra autūnū. hyemē a capricorno.
ℭ Hec ſūt q̄ trāſtulim⁹ e greco codice ad v̄bū e ptole. 2° — De anni ꝑtibus ⁊ dubitationes.
apotele. Nemo q̄ppe ābigere dꝫ caput anni ab introitu
ſolis ī caput arietis eē colligēdū: vt ptole. ī magna cōpō
ne declarat. Sed vtrū ab ipſi⁹ ſolis ī caput arietis itroi/
tu ſit vniuerſi anni q̄litas dep̄hēdēda ē Pto. dubitatio

Albu.itaqʒ vbiqʒ toti⁹ anni initiũ ab igreſſu ſolis in ca/
put arietis ↄſtituit:iubetqʒ vniuerſi anni q̃litates ac ſta
tũ eē examinãdũ. Ad tẽpus.n.illud ꝑtiliter deꝑhenſuʒ:
cupiſpites.xii.ↄſtituit:planetaſqʒ i locis ꝓꝑis ꝑinde vt
fit i geneſi: Tũ ꝑ hⱺ thema de vniuerſi anni ſtatu ꝑcipit
eē loq̃ndũ.nõ tñ ſꝑ:ſʒ q̃tiẽs i themate ſolidũ ac fixuʒ ho/
roſcopauerit:vbi ãt cõe bicoꝛpoꝛeũqʒ duo ↄſtituer̃ iubet
themata:alteꝝ ꝗdeʒ ad caput arietis:alteꝝ ad caput li/
bꝛe. Or ſi ſignũ mobile hoꝛoſcopet:q̃tuoꝛ themata iuxta
q̃tuoꝛ anni tp̃a:aliud ꝗdeʒ ad caput arietis:aliud ad ca/
put cãcri:ad caput libꝛe aliud:ꝛ ad caput capcoꝛni vlti/
mũ. Cõſtituto themate ꝑcipit eē colligẽdũ dñʒ anni:re/
gis climatis:ad cui⁹ mediũ ↄſtitutũ eſt:gubernatoꝛeʒ:ac
ceteroꝛũ euẽtoꝝ deſignatũ tribunũ:vt ꝓ militib⁹ mar/
teʒ:ꝓ ſcribis mercuriũ:ꝛ ꝓ ceteris ceteros. ꝗb⁹ adamu/
ſiʒ ꝓpẽſis ꝓ rõnibus:ſtatib⁹:affectiõib⁹:ac poſituris ſin
guloꝝ iter ſe ꝛ ad ſolẽ:ꝛ ad thema: q̃litas vniuerſi anni
Rõnes
habebit̃. Poſitionẽ hãc enitunt̃ ↄꝓbare ꝑmo ſupponẽ
tes mũduʒ icepiſſe aſcñte cãcro:ſoleqʒ igrediente caput
arietis:q̃ e re annua mũdi ſiue reuolutio ſiue ↄuerſio ip
ſa ẽ:q̊tiẽs in caput eiuſdẽ arietis redibit. 2°. ꝑma etas:ꝑ/
maqʒ annoꝝ vite ꝑs:ac vite initiũ ab humecta craſi ꝓhi
betur:q̃qʒ puericia nũcupat̃: Sole vͦo ꝑ caput ipʒ arie/
tis diſcurrẽte humecta icreſcit etas:atqʒ res cũcte pueri
ciã reſumũt:vt ipe q̃ʒ Pto.ꝑ° apotele.capite.x°.dic̃. His
duob⁹ argumẽtis Albu.reuoluit annũ ad caput arietis:
ꝛ a themate eiuſdẽ reuolutiõis vniuerſi ãni ſinglꝛoꝛũqʒ
Pto. põ
tpoꝝ q̃litatẽ obſeruat:ꝑuatis(vt diximꝰ)ꝑuãdis. Nõ ẽ
dubiũ apud Pto.ſupputationẽ anni eẽ obſeruãdã ab al
tero vl̃ eq̃noctioꝝ:vl̃ ſolſticioꝝ:ꝛ placet ſibi eſſe accipiẽ
dã ab igreſſu ſolis in caput arietis:eſſeqʒ anni ſpaciũ:tot
dieꝝ hoꝛaꝝ ac miutiaꝝ:quot redet ad idẽ caput. Sʒ no
ſtra idagatio ẽ: vtrũ aliq̇d hoꝝ q̃tuoꝛ ꝑncipioꝝ mereat̃
auctoritatẽ capitis ꝛ ꝑncipiȷ:vt ſit ad cetera ꝑncipiũ ac
caput:ſitqʒ tale:vt ꝑ ipʒ de vniuerſi anni ꝑtib⁹ hit⁹ poſ/
Albu. põ
ſit hẽri:ꝛ q̃litas. Hoc igit̃ expoſito: Albuma.vr̃ duplici
ter aberrare:ꝑmo ꝙ vniuerſi anni q̃litas poſſit iterduʒ
ꝑpẽdi ab hⱺ igreſſu ſolis:vtpote hoꝛoſcopãte ſigno fixo.
2° eſto ꝙ vniuerſi anni vnũ ſit caput ad ſingl̃a ei⁹ tp̃a: Il
lud nõ dʒ ab itroitu ſolis i caput arietis colligi:ſʒ ab iter
lunio vl̃ plenilunio huic igreſſui ꝓximo. Pꝛo ꝑte albuma.
Pꝛo alb.
Hẽ:ꝙ vnũ caput ſit ↄſtituẽdũ ꝓ q̃litate vniuerſi ãni ſin
guloꝛumqʒ tpoꝝ. vr̃ Pto. i lib.c.enu^{to⁊}: enun^{to}.lviij.d.
ↄiunctõis locũ.q̃ i loco ab anni aſcñte eſt:iſpice ſiq̇dẽ cũ
ꝓfectio illuc ꝑuenerit. Tũc euẽt⁹ erit. Cõiũctio q̃ grecẽ
ſynod⁹. vbiqʒ ſimpl̃r ꝓ illa ſolis luneqʒ itelligit̃:niſi ad/
dat q̊ꝛũ:ꝛ ita ꝑ ↄiunctionẽ itelligit iterluniuʒ:ꝛ tunc ꝑʒ
Pto.toti anno dare caput vnũ a ↄiunctiõe.vʒ.ꝓxima in
greſſui cuʒ dicat ab anni aſcñte. Rurſuʒ Pto.ꝑ° apote/
leſmatõ.capite vt dixim⁹.x°.idẽ innuere vr̃:cui⁹ v̇ba: qꝛ
ſupꝛa retulim⁹:nũc iure omittãt̃. ꝗb⁹ e v̇bis ↄſtat Ptol.
vniuerſo anno ſinguliſqʒ illius tpoꝛib⁹ ↄſtituere vnũ ca
put:e cui⁹ ↄſtitutiõe vniuerſi anni ſtat⁹:ſinguloꝛũqʒ tp̃o
rũ q̃litas ꝑpendat̃: Illud tñ nõ eẽ ab igreſſu ſolis i arie/
tẽ:ſʒ ab iterlunio vl̃ plenilunio illi ꝓximo:q̇d Albu.non
itellexit.eẽt.n.miꝝ cur poti⁹ e ꝑ° arietis pũcto:q̃ʒ ab vlti
mo piſciuʒ:vbi.n.eẽt tãta dr̃ia:vbi tãta v̇tus: vbiqʒ tãta
pollẽtia:q̇d ẽt hʒ rõneʒ:nã caput ꝛ ꝑncipiũ optinet iuriſ/
dictionẽ pollẽtie:ac viriũ ꝑmariaꝝ:q̃ñꝗdẽ ꝑncipiũ ẽ po
tẽtia totuʒ:q̇d poſt ſeq̃t̃. ↄſtat ãt pleniluniũ.vl̃ iterluniũ
ꝓximuʒ igreſſui eẽ pollẽti⁹:ac viriũ amplioꝝ:vt ab exa
gitationib⁹:q̃s facit oẽs obſeruãt:itẽqʒ illi puncto q̇d ca
put arietis dicũt:vis nõ dat̃: niſi ꝑꝑ ſolẽ: ꝑ ipʒ decurren
tẽ:igit̃ ſol hʒ vires:ſol aũt ꝛ luna maioꝛes hñt:q̃ʒ quilʒ ſe
oꝛſuʒ:q̊ fit vt ab illoꝝ ↄfigurationib⁹ caput ſit obſuãdũ
Rurſuʒ iterlunia:ac plenilunia ſiue eclyptica:ſiue ñ ſũt

ꝑncipia maxia oĩuʒ:eo ꝙ ſol ꝛ luna ſunt vt ꝑncipes cete
ri vt tribuni:gnãlis ac pollẽcioꝛ cã trahit ſecũ particula
rẽ:ac ipotenteʒ:quum decurſus planete ꝑ ſignũ:ſit mľto
ifirmioꝛ decurſu planete cũ planeta:igit̃ ꝺcurſus ſolis ꝑ
arietẽ eſt ifirmioꝛ iterlunio:vl̃ plenilunio ꝓximo. Ex ȷs
patẽt duo:ꝑ^{m} ꝙ nõ ab itroitu caput anni:ſit colligẽduʒ.
ꝗcꝗd ſit de ſupputatiõe. 2°. ꝙ ſi vniuerſo ãno vnũ caput
ſit ↄſtituẽduʒ: Illud ab iterlunio vl̃ plenilunio ꝓximo ẽ
accipiẽduʒ. Sʒ vlteri⁹ ꝗd Ptole.ſentiat:apiam⁹: vr̃ ipe
arguere ꝙ ſic̃ q̃tuoꝛ ſũt anni tẽpoꝛa diuerſa:q̊ꝝ ſupputa Põ ptole.
tiões aſſumunt̃ ab itroitu ſolis in q̃tuoꝛ illa ꝑncipia. ita
ſunt vniuerſi anni q̃tuoꝛ capita ↄſtituẽda:illa tñ accipi/
enda e plenilunio vel iterlunio ꝓximo itroitui ſolis per
q̇lʒ illorũ quatuoꝛ:ꝛ arguit ſic.quodlʒ illoꝝ q̃tuoꝛ opti
net iuriſditionẽ:qua meret̃ eẽ caput ꝛ ꝑn^{m}:vt diſcurren
do ꝑ ſingula ꝑʒ:igit̃ erunt ſingula illa ꝑn^{a} ꝛ capita:ſingu
lũ.vʒ.ſui tẽpoꝛis. Poꝛphyrius idẽ hac rõe affirmat:i an Poꝛphl.
no ſunt q̃tuoꝛ mutationes ſpẽ diuiſe:vt vernũ tẽpus hu/
mectũ: eſtas calida:autũnus ſiccus:hiems frigidus: ſũt
eni craſe he ſpẽ ꝛ rõne differẽtes. Cuilʒ effectiõi deſigna
te cõpetit ꝓpꝛiũ ꝛ deſignatũ ꝑn^{m}:nã ab vno ꝛ ſimplici ñ
ꝓueniũt plura:niſi medȷs ꝛ rõnibus diuerſis: vt Ariſt. Quatuoꝛ anni pꝛincipia.
eſt auctoꝛ:q̃re:qꝛ q̃tuoꝛ ſunt differẽtes effectiones:q̃tu/
oꝛ erũt differẽtia ꝑn^{a}:iccirco ſapide. ptole. ait q̃tuoꝛ an/
ni ꝑn^{a} facere eẽ ↄſonũ nãe ꝛ rõni. verũ(vt diximus)ali
ud ẽ ſupputatiõis ꝑn^{m}:aliud q̃litatũ ꝛ habituũ in tẽpoꝛe
ↄtingẽtium. Supputatio.n. anni tẽpoꝛis. v̇ni ab itroitu
ſolis in caput arietis ſumi dʒ. Eſtiui tẽpoꝛis in caput can
cri.autũnalis in caput libꝛe.bꝛumalis in caput capꝛicoꝛ
ni. Sed ꝑn^{a} qualitatũ his in tẽpoꝛibus ↄtingẽtia ſunt ꝓ
xima:ſiue interlunia:ſiue plenilunia Nã menſura anni
ac eius ſpaciũ a reditu ſolis in punctũ arietis obſeruan/ De anni capite differentes poſitiones
dũ eſt:ſed qualitas anni ab interlunȷs ſiue plenilunȷs:
vñ ↄfundẽtes initiũ ſupputationis cũ pꝛincipio q̃litatũ
ac effectionũ varia de anni capite ꝓdiderũt. Egyptȷ.n. Egyptȷ
anni caput faciũt ab eſtiuo ſolſtitio:ab eoqʒ ꝛ ſupputati
oneʒ:ꝛ q̃litatẽ colligẽtes. Romani ↄ a bꝛumali ſolſtitio: Romani.
q̇d ꝛ nos fere ꝑuamus a ienuario mẽſe annũ ſupputãteſ
ꝛ q̃litates ꝑdicẽtes:vñ ꝛ ꝗdã ꝑ introitus dierũ ac illoꝛũ
ferias.(Ut leopoldus)de vniuerſi anni q̃litatibus ꝑdi Leopoldus.
cit. Hebꝛei ſupputãt ab autũnali:ab eoqʒ q̃litates ẽt ꝑ/ Hebꝛei
pẽdũt. Albu.ꝛ ceteri arabes ſupputãt:q̃litateſqʒ deꝑhẽ/ Albu.
dũt ab eq̃noctio v̇no. Ptole.oĩum aſtrologoꝛuʒ ꝑnceps Ptole. poſitio.
nõ minus ꝓhus q̃ʒ mathematicus annũ ſupputat ab eq̃
noctio v̇no:ceteraqʒ anni tp̃a a q̃tuoꝛ illis q̃ diximus ꝑn
cipia:verũ anno vniuerſo nõ dat q̃litatũ habituũqʒ vnũ
generale caput: ſed quatuoꝛ ꝛ non ab introitu ſolis in
quatuoꝛ illa ꝑncipia:ſed a pꝛoximis: ſiue plenilunȷs: ſi
ue iterlunȷs. ita vt e pꝛincipio quod ſumitur ab ariete
ver quale futuꝝ ſit ꝓuideamus:tuʒ circa q̃litates aeris.
tum circa effectiones:meſſiũ:fructuũ pullulationẽ:floꝝ
germinationẽ ac ceteroꝝ:que tũc tẽpoꝝ ↄtingũt. Ab eo
v̇o q̇d a cãcro eſtatẽ:ꝛ q̃ʒtũ ad aerias ipas q̃litates ꝛ meſ
ſiũ collectionẽ:fructuũqʒ collocationẽ:ꝛ cetera:tũc tem
poꝛe ↄtingentia.a libꝛa autũnũ:ꝛ quo ad aerias ipſas q̃li
tates:ac eoꝝ q̃ tũc ↄtingũt ſtatũ:vt q̃ʒtũ ad ſemina ſpar/
gẽda videmiaſqʒ:ꝛ id genus. hyemẽ a capcoꝛno:tũ.vʒ.q̊
ad aeris ſtatũ:tũ q̊ ad ea q̃ ex oꝛtu ꝓficiſcuntur: ꝛ id ge/
nus. Hec Ptolemeus tradit hic: ꝛ qui vellet partem
hanc tenere facile poſſet verbuʒ.lviȷ.gloſare. Ex illo.n.
verbo nõ habetur vnũ eſſe caput vniuerſo anno ꝛ ſingu
lis eiuſdẽ tẽpoꝛib⁹. dicit.n.in aſcñte anni:mõ aſcñs anni
nõ eſt vnũ ꝛ ſingulare:ſed tot ſunt quot themata. Ptole/
meus.n.annuũ vocat omne q̇d eſt vltra mẽſeʒ:vt trime Interpꝛetatio enunciati.lviȷ.
ſtris thematis aſcñs:anni aſcñs vocatur apud euʒ. Nec
ꝓfectio fit dãdo cuilʒ ſigno mẽſeʒ:vt recẽtioꝛes credũt:

ſed ſm partez rationalē:quā poſtea nos trademus.Que
dicit primo apoteleſmaton libro iā patēt.Loqtur.n.i ꝑ/
ſona alioꝝ:vt in greco codice pꝫ.Ptolemeus igitur i h
ſcōo apoteleſmaton libro apte facit quatuor anni capi/
Ad ratio nes albu.
ta:nec huius rei ꝯriū inuenimus.Ceterū ad rōnes albu/
maſaris redeamus:qbus rē ſuam defendit:⁊ ꝯtorquebi
mus eas.Maternus itaqꝫ ſue matheoſeos tertio aucto
ritate hermetis ꝯ ꝑmā obycit ꝙ nemo in ipſi⁹ mundi ſi/
ue geneſi ſiue ꝓcreatione interfuit:nec illuc vſqꝫ huma
Nec mo/ dus alb. ꝑ coniū/ ctiones valet.vt alibi de/ claraui/ mus.
na mens pōt ſe extendere.Accedit ad hec ꝙ mundi:ſiue
geneſis:ſiue creatio nullo deſignato in tēpore fuit:quan
do qdē(auctore Platone)tēpus ipſuz ⁊ mundus ſimul
geniti ſint.Rurſus mundi ſiue geneſim ſiue procreatio/
nē peripatetici:quoꝝ eſt ptole.abnegant:cōtēnētes euz
eternū fuiſſe perpetuūqꝫ fore:qua e re argui pt:vbi mū
di geneſis icerta:ac dubitata eſt.eiuſdē mundi annua cō
uerſio anceps erit:qñ qdē cōuerſio ſupponat partilem i
geneſi ſolis locū.Pro ſcōa eiuſdē viri rōne dicamus pue
ritiam iuuētutē:virilitatē ac ſenectutem differre craſi:
⁊ effectionib⁹:qñ quidem pueritia humecta ſit:ac molli
um morū.iuuētus calida:⁊ celerium operū.virilitas ſic
ca:ac grauis:ſenectus frigida atqꝫ ſolida.Sīlī rōne anni
tēpora differūt.Nā vnuz humectum:⁊ quo fructus ger
minātur gēmeqꝫ pullulāt.flores exoriūtur:eſtiuū cali/
duz:⁊ quo fructus colligūtur:meſſeſqꝫ reponūtur.Autū
nale ſiccum:quo ⁊ ſemina iaciūtur:⁊ vindemie fiunt:fo
liaqꝫ decidūt.hyemale frigidū:quo ⁊ res horti exurgūt:
qualitates he effectioneſqꝫ ipſaꝝ differūt:qua e re prin/
cipia diuerſa eſſe ꝯuenit:⁊ ita totius anni ſingulorūqꝫ tē
porū non vnū principiū:humecta igitur craſis:⁊ ſi prima
ſit:vires nō hꝫ efficiēdi:atqꝫ alterandi ceteras etates:⁊
ita vnū tēpus nec cetera anni tēpora.Aīaduertēdū quo/
qꝫ vires mediaꝝ ſynodoꝝ ſiue oppoſitionū ꝯtineri i vi/
Ordo ſi/ gnificati/ onum.
ribus maximarū:vt ꝑticulare in gnāli:ac ꝑinde:vt me/
diocre in pollētiſſimo:qua e re:vbi adſunt tēpora ſignifi
cationū eclypſiū trimēſtrue ſolis luneqꝫ ꝯiūctiōes ſiue
oppōnes infirme ac ībecille ſunt:qñ qdē ſynodi vel op/
poſitiones maxime:q̄les ſūt luminares defectus:vires
mediocriū rapiāt:atqꝫ ad ſe colligāt.Sole āt he erūt ob
ſeruāde:q̄ i figura octilatera ꝯuenerit:de q̄ ſupi⁹ diximꝰ:
virib⁹.n.regū īminētib⁹ vires tribunoꝝ:ac cēturionuz
cedūt.Et q2 trimēſtrue he nō ſunt ocioſe:attendēde ſūt
aliq̄ ex ꝑte:nec pretereūde oīno:⁊ maxime quo ad aeris
ſtatū.Uires ēt minimaꝝ quales ſunt ꝯiūctiones ſiue op
poſitiōes mēſtrue ſīlī rōne in viribus mediocriū ac ma
ximarū claudūtur:ſuntqꝫ he ipſe obſeruāde que p̄cipue
in figura octilatera ꝓꝑ angulorū vires cōuenerint cum
maximis ſiue ſynodis ſiue appoſitionibus.Nā vt mēſis
i trimeſtruo ꝯtinet̄ tēpore.⁊ trimeſtruū in anno:ita mi
nime in mediocrib⁹:mediocres i maximis.Qua e re ſa/
pide Ptole.iubet obſeruare trimeſtruas:ſiue ꝯiūctiōes/
ſiue oppōnes.quotiēs ipſe deligoſe fuerit:obtinēt nāqꝫ:
tūc iuriſditiōes duas:alterā qua merētur eē caput anni
Meſtrue eclypſes.
mēſtrui tēporis.argͦ ꝙ ſūt ꝓxime igreſſui ſolis in aliqͦd
q̄tuor p̄ncipioꝝ:Alterā vͦ q̄ maxie effecte ſūt hñteſqꝫ vi
res vltra mēſtruū tempus:⁊ fortaſſe ad ānos plurimos.
Aīaduertēdū eclypſes eē frequētiores ceteris planetaꝝ
coniunctionibus.intra.cc.n.annos hyparchi ſagacitate
cōpertū ē:⁊ lune d̄fectū aliqñ q̄rto mēſe a priore fieri:ſo
lis vͦ ſeptimo:defectus aūt.ccxxiiij.mēſib⁹ redire i ſuos
orbis certū eſt.Hec plini⁹ refert.ſcōo hyſtorie nālis:ad
dēs oībus annis fieri vtriuſqꝫ ſideris d̄fect⁹ ſtatutis die
bus horiſqꝫ ſub terra:hec an vā ſint:relinqmus ſupputā
tibus:nobis.n.ſat eſt ſcire eiuſmodi eē frequētes e qbus
anni tēpora ſepe vires aſſumūt.ſexto vͦ magne cōpōnis
de reuolutionib⁹ eclypſiū Ptole.ſatis dixit.Hec de an/
ni principio.

Enunᵗᵘᵐ. IIII.

Qualitates anni tēporū e loco ſolis pro
ficiſcuntur:queadmoduz qualitates
menſium e luna.

¶ Egypty cū ptole.anni q̄tuor faciūt p̄nͣ q̄tu
Aīi ſigtio num q̄li/ tates. Egyptij poſitio
or iuxta illa themata:verū i themate vni tpis ſtatū ſolis:
q i ariete hꝫ altitudinē:iubēt eē aīaduertēdū.i themate
eſtiui:ſtatū iouis:qñ qdē in cācro altitudinē detinet.In
themate autūnalis ſtatū ſaturni:qppe ꝙ ſaturnus in li/
bra hꝫ altitudinē.In themate d̄niqꝫ brumali ſtatū mar
Ptole.ob ſeruatio.
tis:ſiqdē i capcorno exaltat̄.Cōtra hos ē ptole.iubēs ꝓ
reb⁹ āni ſemꝑ ſtatū ſolis eſſe aīaduertēdū:in reb⁹ mēſiū
lunā:qñ qdē ſol ipſe ſuiypſius ꝑagratione ꝑ.xij.ſigna āni
tēpora efficiat.luna vͦ ſui ꝑagratione ꝑ.xij.illa ſigna mē
ſiū tempora h ē ebdomadas:ac ſemiebdomadas agat.
In oppo ſitione tri meſtre q̄ſ loc⁹.⁊ in meſtrua ſimil̄r.
Ambigūt recētiores mathematici vbi trimeſtre tēpus
ab oppōne ſumat caput:qs duoꝝ locoꝝ ſit aīaduertēd⁹:
an ſolis:an ue lune:an vterqꝫ.Sīlī rōne qñ mēſtruuz tē
pus ab oppōne hꝫ p̄ncipuū ſit ne locus lune ſemꝑ obſer/
uādus:an ſolis:an vterqꝫ.Re.n.hac ignorata:mathema
ticus ignorabit:qua nā rōne oecodeſpotes ſit colligēd⁹:
In q̄drā glo qō ēt
qs ēt cardo ſiue ſequēs:ſiue p̄cedēs aīaduertēdus:an q
locū ſolis p̄cedit vel ſeqtur:an q locū lune.Rurſū ꝓ eb/
domadarys quadrāgulis ambigūt:an locus ſolis:an lu/
ne:an vterqꝫ ꝓ reb⁹ ebdomadarys ſit obſeruādus.Sīl̄r
⁊ ꝓ rebus ſemiebdomadarys:an locus lune:an ſolis te/
nēdus.Res.n.hec nō facilis eſt:nec plana:nō ꝙ i ea am
Cōiūctio nis locus obſeruan dus.
bigat Ptolemeus:ſed ꝓꝑ obſeruatores diuerſos.Quoti
ens caput trimeſtris tēporis fuerit ꝯiūctio:locus obſer/
uādus ꝑſpicuus eſt.Eſt.n.ſignuz ipm ſigniqꝫ ipſius ſiue
pars ſiue gradus:in quo luminaria ꝯiūgūtur:⁊ i hoc oēs
ꝯſentiūt.Sīlī rōne vbi caput menſis ſit ⁊ ꝯiūctio:locus
ꝯiūctionarius hoc ē ſignū:⁊ ſigni ipſi⁹ ꝑs eſt aīaduerten
Pō Jo. eſchidi.
da.Ubi aūt trimeſtre tēpus mēſtruum ue ab oppōne ca
put acceperit:Joannes eſchidus ſūme anglicane auctor
iubet obſeruare lumīaris locū:ei⁹ qͦd.ſ̄.terrā qñ qdē re/
gio.ſ̄.terrā ꝯſiſtēs pollētior ſit dextra:⁊ nos reſpiciens.
vbi āt lumīaria ꝑtil̄r i ortu occaſu ue ꝯſtituuntur:p̄cipit
aīaduerti locū lumīaris pollētioris:h ē qͦd iuriſditiōib⁹
eminet:ſīlī rōne i q̄drāgulis ceteriſqꝫ ſemiq̄drāgulis ac
ꝯfiguratiōib⁹ ſolis lune ue ac ceteroꝝ planetarū.Poſte
Recētio/ res quid Pro his Ptole.
riores iubēt iſto i caſu obſeruari lumīare i ortu ꝯſtitutū:
qñ qdē ortus ſit pollētior occaſu.Fauet huic viro ptole.
q.3ͦ.apoteleſmaton capite.z.de portiōe horoſcopāte do
cet colligere aſcñs ex rōne iterluny vel pleniluny proxi
mi p̄cedētis geneſiz.inqt.n.Opꝫ igit̄ accipe ꝯiugationē
q̄ ꝓxie ꝑtū p̄ceſſit:ſiue ꝯiūctio ea fuerit ſiue oppō:⁊ cōſi/
derata diligēter portiōe:ſi ꝯiūctio fuerit āborū lumina
riū:ſin pleniluniū ei⁹ qͦd ſupra terrā luxerit ītuebimur:⁊
reliq̄.Sicut igit̄ in geneſi.vbi plenilunaris fuerit lumi
nare pollēti⁹ obſeruat.ita ⁊ i ceteris effectiōib⁹ ē agēdū:
Greci pō
qñ qdē nō al̄r luminaria ſūt cāe geneſis ⁊ ceteroꝝ.Gre/
cus qdā ptole.intereps cui⁹ nomen nō hēm⁹ ꝓ reb⁹ āni:
āniqꝫ tēporum ſemꝑ locū ſolis iubet obſeruari:ſiue tp̄s
āni ſit īterlunare:ſiue plenilunare:ſiue.ſ̄.terraz:ſiue ſub
terra:ſiue ī ortu:ſiue i occaſu ꝯſtitutuz ſit.Nā a ſole ipſo
ſoliſqꝫ ipi⁹ loco res āni ꝑficiſcunt̄:ac res cronice:⁊ oblō
Ptole. Pro hoc
ge.Et huic ptole.palā ꝯſētit:vñ dicit.ſic a ſole ann⁹:reſqꝫ
anni.ita a luna mēſis:reſqꝫ mēſis.Sīlī rōne vbi mēſtru
uz tēpus h ē mēſis ſit plenilunaris:vel īterlunaris ſemꝑ
luna luneqꝫ loc⁹ aīaduertēdi:ſiue ſub terra:ſiue.ſ̄.ſit col
locat⁹.Nā a luna mēſis ē:ac res mēſis.Pro reb⁹ vͦ ebdo
madarys ſemiebdomadarys ⁊ diarys:ſīl̄r loc⁹ lune:lūa

Pro rebus particularibus

qꝫ ipſa animaduertendi. luna. n. vt dicemus: faciēdo mēſem: duodeciqꝫ ſigna peragrādo: figurā facit laterū. xvi. cur quodlꝫ eſt. xxy. graduuꝫ dimidiatiqꝫ. Nam. xxy. ⁊ dimidiatus gradus ſexdecies ducti. ccclx. partes faciūt: q̄ numero totus ſignifer cōſtituitur: vt vero. xvi. latera ſūt figura in ipſa. ita ⁊ anguli. xvi. pro qualitatibus igit̄ occurrētibus in mēſe ſemper ſtatum lune: dū angulos hos ingredit̄ cōſiderare debemus. Qua e re pꝫ qs cardo ſit aīaduertendus. In menſe. n. ſiue interlunari ſiue plenilunari occiduus angulus a luna eſt obſeruādus qn̄ quidē luna ſit nocturna ſiniſtra ac occidentalitate veſpertinationeqꝫ gaudēs. In anni tēpore trimeſtre cardo precedēs oriētalis a ſole eſt obſeruandus ſiue ſupra terraꝫ ſiue ſub terra ſit conſtitutus: ſiue interlunare: ſiue plenilunare ſit tēpus: qn̄ quidē ſol oriētalis: dexter: diurnus: matutinationeqꝫ gaudēs ſit. Aīaduertēdū ē alr̄ eē i eclypſibꝰ alr̄ i luminaribꝰ ꝯiugatiōibꝰ. ipſis. n. deliqꝫ. vbi lucis ſurreptio cōſiderat̄ illiſqꝫ portēdēs: qbus h̄ lucis ſurreptio appuerit cardines tris ſupra terrā tm̄ p̄cepit ptolemeus eſſe animaduertendos. In coniugationibus vero vbi nō lucis habitus: ac ſubreptio obſeruatur: ſꝫ vis ac ratio coniugationis: que ſub terra: ⁊ ſupra eadeꝫ eſt: ⁊ equalis indifferenter omnes cardines poſſunt ꝯſiderari. Ceterū ad ptolemei auctoritatē tranſigamus. Ptole. in tertio apoteleſmaton de ſpacio vite: pro re vite docet eſſe obſeruandū hemiſperion ſuperius: nā vita conſiſtit calore: calor aūt lumine ⁊ motu e luminaribꝰ fertur ad nos. iccirco pro rebus vite lux ipſumqꝫ luminare erunt obſeruande: que ſupra terra ſunt. Simili ratiōe: ⁊ pro geneſi trutinanda: quando quideꝫ geneſis ſit vite initium: que e calore ſolis vel humore lune perficitur. Eſt etiam ⁊ alia cauſa q̄ geneſis eſſe poteſt indifferenter ab vtroqꝫ luminari. a ſole quidē p calorē: a luna vero per humorē. Sed res anni non poſſunt eſſe ab vtroqꝫ indifferenter: nec res menſium: ſed ille anni a ſole tm̄. ille menſiū nō niſi a luna proficiſcuntur. Hec ſunt que ex greco ſine nomine accepimus. multa quoqꝫ nos adycientes: nimirum ſi annue predictiones quas noſtri aſtronomi emittunt fabuloſe perhibentur: cuꝫ omnes recentiores ſpernant ptolemeuꝫ. vir enim tātus non niſi a ph̄o conſumatiſſimo mathematicoqꝫ obſeruātiſſimo cōmendabitur: vt a porphirio: epheſtiōe: auctore greco ſine noīe: materno: manilio: ⁊ ceteris ſummis aſtronomie viris. Hic enī nō minus ph̄s q̄ꝫ mathematicus fuit: hic ſolus (teſte materno) nālem ph̄iam cū aſtronomia copulauit: nec hunc (vt diximus) minorē facimus Ariſto. illum ph̄orū: hūc mathematicorum facile monarcam. Si deus mihi inſignia vite preſtabit: ſicut nunc generales rationes epytomatico more ſcribo: alias generales ⁊ particulares q̄ rationes motuū: quas in magna cōpoſitione edidit: etiam latinas faciemus ac pro viribus cōmentabimur.

Eclypſes ꝯiūctiōes

Cōtra fabulatores

Laus ptole.

Enuntum. V

Operepreciū eſt vniuerſiꝫ ⁊ p partes ſignoruꝫ craſes: ⁊ etiam eorundem peculiaritates conſiderare: his qui temporum qualitates deprehēdere exoptant.

Craſes ſignorum

Signorū craſes ſunt: quibꝰ ſigna ipſa humecta: ſicca: calida: ac frigida ſunt. His enim criſibus: alia ventoſa: alia pluuioſa: alia ſerena: alia alys affectionibus habentur. Peculiaritas ſigni triplex eſt: vt diximus ſigni ipſiꝰ ſiue poſitura ſiue ſitus ea eſt: qua ſignū ad ſeptētrioneꝫ aſſurgit vel declinat in meridiem. Eſt ⁊ ſigni effigies: vt aliud ſit humanuꝫ: aliud brutale: aliud aliter. eſt quoqꝫ ēt peculiaritas: que grece idiotropia nuncupatur. latine tum vis inſita: tum naturalitas: tum ſpecifica virtus: ea hec eſt qua ſignum fixum bicorporeuꝫ: ac cōe ſolſticiale equinoctialeue dicit̄. He. n. peculiaritates craſeſqꝫ ip̄e naturaliter inſunt ſignis: inſunt ēt eis accidentia quedā que mathematicus pretermittere nō debet. vꝫ. vt i themate ſit cardinale: vt in culmīe: ortu: occaſu: ⁊ imo. Sitqꝫ vel ad cardines ſuccedens: vel e cardine deiectum Hac enim ratione ſignum quaſdam accidentales peculiaritates in themate obtinet: quas mathematicus obſeruare dꝫ. Quādo. n. culmīat vires ſue ad actiones portendūtur: quādo oritur: ad vitā: qn̄ occidit ad rem vxoriam: qn̄ in imo cōſtituitur pro re hereditaria: ⁊ in ceteris aliter. Genus vero ſignificationuꝫ interdū in humano genere recipitur: ⁊ hoc vel quo ad animi bona vel corporis vel fortune. Interdū in aerys alterationibus: hec aūt a poſitura effigie ac idiotropia: ⁊ ab accidente docuit Ptolemeus in eclypſibus colligere. Nunc aūt perſtringens genus ſignificationū ad aeris ſtatū per ſignorum craſes genus colligi edocebit. Utrum aūt genus in temporibus anni: ac mēſibus poſſit recipi: in alys vltra ſtatū aeris in fine pertractabimus. Ptolemeus. n. genus deſignat tantum in aerys qualitatibus pretermittens cetera que in eclypſibus dixit: nos more ſuo de qualitatibꝰ aeris tm̄ enūciata cōſtituemus. Deinde ad cetera voluemus oculos. Partes ſignoruꝫ hic ītelligi volumꝰ: quas greci decanos vocant nos decurias ſiue facies: quarum quelibet eſt. x. partium: naꝫ. x. in tris ducta faciunt. xxx. quo numero ſignum continetur.

Peculiaritas ſigni

Genus

Enuntum. VI.

Incrementa ac imminutiones interdum contingentes e cōiunctionibus oppoſitionibuſue que intra tempora accidunt accipiende ſunt: necnon ex configurationibus ceterarum erraticarum in locis cū primis rōnē habētibus ꝯtingentibus.

Anni tēpus tribus mēſibis cōtinetur: qr tria in quatuor ducta. xy. ſunt. In vno die non eſt ſemper vna eademqꝫ celeſtis cōſtitutio: quando quidē celū ⁊ ſtelle ꝯtinuo moueantur: quanto minus vno in trimeſtre nō erit vna celi ꝯſtitutio: q̄re ſignificatiōes ipſe: q̄ gnātim ex themate ꝯiūctioneqꝫ ipſa trimeſtre habebantur: poſſunt increſcere ac imminuere: confirmariqꝫ. ſiqdē ꝯtinuo celeſtes conſtitutiones alie ſint atqꝫ alie. Has igitur īminutiōeſ ſiue excreſcentias hac ratione docet colligere: vt in toto trimeſtre tempore obſeruētur coniunctiones ⁊ operationes: que poſt caput cōtingūt: ⁊ in eis ſtatus luminariū nec nō quinqꝫ erraticarū: vt in eclypſibus ac capite trimeſtris tēporis aīaduertatur: ⁊ inde has cuꝫ illis conſtitutionibus cōferendo excreſcentie ⁊ iminutiones habebuntur. De ceteris planetis animaduertendum e loco ipſo ſigni in quo coniunctio vel oppoſitio trimeſtris cōſtituitur pōt figura. xvi. lateruꝫ angulorumqꝫ conſtitui: vt diximus in libro de creticis: erit. n. latus partiū. xxy. ⁊ dimidiate: nam. xxy. ⁊ dimidiata ſexdecies ductis numerus excreſcit. ccclx. qui numerus eſt totius zodiaci. Initium huius. xvi. laterum figure eſt locus in quo cōiunctio vel oppoſitio ipſa cōſtituitur. Primus angulus eſt in pte e prima. xxy. ⁊ dimidia. Secūdus in parte e p̄ma. xlv. ⁊ in ceteris per ſingulas. xxy partes ⁊ dimidiatam: coniunctiones igitur vel configurationes ceterarū erraticarū inter hec tempora contingentes angulis. vꝫ.

Tempor diuiſio.

Obſeruatio.

Figura ſex dilatera

in his figure.xvi. lateruꝫ conſtitute ad locum pꝛincipij. in quo collocabatur luminaris trimeſtris cõiugatio: vires ſignificationum interdum increſcunt: interduꝫ imminuunt: pꝛo ratione ſtellarum ipſaruꝫ in configurationibus pꝛedominantiuꝫ. verbi gratia. ſit interluniū vernum in.xx. parte piſcium. quadrangulum erit in.x. parte geminorum. Dyametrum in.x. parte virginis. Aliud quadrangulū in decima parte ſagittarij: ⁊ in ceteris angulis ſemiplenis: ⁊ ſemiplenis dimidiatis idē: vbi in decima parte geminoꝝ ꝯiūctio ſaturni et martis ꝯtigerit. ſicqꝫ in parte ꝯiunctionis mars oecodeſpotes. vires pꝛimas: que ex interlunio in decima parte piſciuꝫ habebãtur: Mars ſi conuenerit adaugebit. ſi diſcõuenerit: imminuet. ſimili ratiõe ⁊ in ceteris angulis. ⁊ de ceteris ceterorum planetarum configurationibus dicendum. Or ſi contigerit coniunctiones has dum in his angulis cadunt. planetas ipſos hoſtiliter configurari luminarib⁹. vires ad maleficentias erunt pollentioꝛes: vbi amicabiliter. ad beneficentiam erunt pꝛopenſioꝛes. Hac igit̃ ratione et via excreſcentie ⁊ imminutiones que interiꝫ ſunt caſure. colligēde ſunt: paſſimqꝫ obſeruãde: ⁊ de incrementis ſatis.

Exēplū

Enun^tum VII.

RES particulares menſium ex cõiunctionibus ac oppoſitionibus ſingulo in ſigno caſuris: nec non ex ſtatu erraticarum dominantium ⁊ inter ſe ⁊ cum luminaribus: ⁊ ex admixtione ſunt colligende.

De reb⁹ menſis

Ut diximus ſol pꝛeeſt anno. luna menſibus. ſol quidē rebus cronicis. luna vero rebus celeribus. Qua e re obſeruato loco in quo cõiunctio vel oppoſitio meſtrua cadit: nec non ⁊ cardinibus quattuoꝛ. oecodeſpotes colligatur. ea videlicet ratione ⁊ via: quam diximus in eclypſibus: deinde an vnus vel plures ſint: conſideret̃ ⁊ per ydiotropiã ſigni genus colligatur ſignificationum. naꝫ vbi in ſigno erunt pluuiatili oecodeſpotes ipſe: ⁊ coniunctio etiam genus euentuū in pluuia erit: vbi in ventoſo: in ventis. ⁊ in ceteris ideꝫ ſeruetur: deinde accepto genere ex ydiotropia ſigni: qualitas ſignificationum ab ydiotropia oecodeſpotis colligatur: ⁊ pꝛo admixtione: ⁊ exuperatione eſt addendum: vel iminuendum de ſignificaiionibus: nec non ⁊ imiſcenduꝫ. ijs enim penſitationibus hincinde factis. poteſt pꝛudēs mathematicus de rebus menſium accurate pꝛedicere. Hec omnia diligentius aperiemus: quãdo pꝛecepta Ptholomei poſterius foꝛmabimus. Hec generatim de rebus anni ⁊ menſiſ.

Enun^tum. VIII.

PRO aerijs qualitatibus perpendendis operepꝛetium eſt craſes ſignoꝝ cognoſcē: nec nõ ydiotropias erraticaꝝ qnqꝫ ſupponere: quas diximus.

Craſes ſignorum

Ptholomeus ſignoꝛum peculiaritates abſoluit. vt poſituras. effigies. ⁊ ydiotropias: e quibus genus ſignificationum docuit eſſe colligendum. Amplius ydiotropias quinqꝫ planetarum minutatim expoſuit. Tertio fixarū naturas cuiue quinqꝫ ſingula conuenerit. vt que iouia. queqꝫ martia ⁊ cetere queqꝫ ſint. Rurſus quarto declarauit generatim: que ſigna habeant vires in aerijs qualitatibus. vt egnoctia: ⁊ ſolſtitia: ⁊ cetera id genus. Hec quattuoꝛ abſoluit ⁊ diligētiſſime examinauit. Reliquū eſt vt generatim craſes ſignoꝛum declaremus. ſpeciatiꝫ vero ſinguloꝛum decanoꝛum. Nam genus iſtud qđ in qualitatibus aeris verſatur: multifariam eſt. Aliud in ventis recipit̃: aliud in pluuijs: aliud in tonitruis: aliud in coꝛruſcationibus: aliud in terremotibus: ⁊ in ceteris id genus. Genus itaqꝫ eiuſmodi ſigna ſubminiſtrant dominicuꝫ: hoc eſt in quo oecodeſpotes collocatur: ⁊ luminarium in quo coniunctio: ſiue oppoſitio cõſtituitur. ab his eniꝫ depꝛehenditur an aeris qualitas futura in ventis. pluuijs ⁊ id genus recipiat̃. Ab ydiotropia dominãtium ſtellarum ſpecies: vt vtruꝫ ventus ſit pernitioſus: vtrum beneficus: vtrum occidentalis ⁊ id genus. Ubi igit̃ a dominico ſigno. luminariue genus ſignificationum erit in ventis ab ydiotropia oecodeſpotis ſpecies venti colligetur. verum obſeruande ſunt admixtiones ceterarum erraticarum ⁊ fixarum ſtellarum cum oecodeſpote: nec non exuperationes. vt diximus in eclypſibus: nec ſunt pꝛetermittende conditiones regionis: nec conditio anni tempoꝛis generatim per eclypſes ⁊ cometas. ſpeciatim per anni partem. eſt enim regio quedam ſua conditione ventoſa. aliaue pluuioſa ⁊ id genus. eſtqꝫ aliquod tempus pꝛopter vires tempoꝛum eclypſiuꝫ generatim pꝛopenſuꝫ pluuijs. aliud ventis ⁊ id genus. Similiter pꝛopter vires crinitarū contingit fieri. Rurſuꝫ anni pars verna humecta eſt. eſtiua calida: ⁊ de ceteris ſuo modo. E tempoꝛe enim eclyptico vel crinitico generatim pꝛopenſio relinquitur. E regione ⁊ anni parte. ſpeciatim. hac igitur via ⁊ ratione ſagax mathematicus ꝓcedere debet ſuis in pꝛedictiõibus. Hec de neceſſarijs. De ſignoꝝ craſibus vniuerſim ⁊ per partes conſequenſ eſt adijcere.

Gen⁹ ſpecies.

Quot animaduertenda.

Enun^tum. VIII.

ARIES vniuerſim ob equinoctium in ipſo contingens tonitrua ac coꝛruſcationes ingenerat. per partes vero ꝓpter fixas que in eo ſunt ſtellas. Pꝛimus eius decanus ventos ac pluuias ꝓcreat. Secundus vero temperat. Tertius ac vltimus vrit: ac pernecat: at ſeptentrionales ſtelle que in eo ponuntur calefaciunt atqꝫ pernecant: que autem meridionales contra gelantur: ac infrigidant.

Arietis craſis.

Hec eſt arietis ſiue craſis: ſiue tēperatura. vt ex ptholomeo collegimus. ipſe enim vnoquoqꝫ ipſo in ſigno addit generalem craſem ob naturam ac poſituram eiuſ in çodiaco. Secūdo eas quas colligit a ſtellis fixis: que in eo ſunt: vel erant in ſupputatione ſui tempoꝛis. ſecatqꝫ omnes ſtellas in tres ſiue decurias ſiue decanos: ſiue facies. Tertio adijcit craſes ſtellarum ex poſituris meridiei ⁊ ſeptētrionis. Maxima quippe videtur in verbis Ptholomei contradictio. Ipſe nãqꝫ arietem generatiꝫ coꝛruſcoſum autumat ⁊ tonitruoſum. Argumentatio ꝙ in eo fit equinoctium vernuꝫ. Et per hoc velle videtur arietem hunc eſſe immobile ſignum. Hoc eſt non erraticum: ⁊ ita opus eſt eiuſmodi ſignū contineri in nono oꝛbe. Deinde deſcribens craſes partium: eas ex ydiotropijs fixarum colligit. ſtelle auteꝫ fixe ſunt in octauo oꝛbe: ⁊ ita in taꝫ paucis verbis equiuocat de ſigno arietis. Pꝛimo quidem ariete vtens in nono. Secundo eo vtitur in octauo tãtus vir. tantuſqꝫ phyloſophus in doctrina contrarius ⁊ ſibi in taꝫ paucis aduerſans. Recentiores poſt thebit duos çodiacos fingunt. alterum quideꝫ in nono. alterum in octauo. Illum quidem ſectionibus: ac manſionibus ſectum. hunc ſtellis ⁊ foꝛmis diuiſum. Illum inuariabilem ſemper. Hoc eſt non niſi mobilem

ꝯdictio maxia.

ꝓ recentioꝛum.

motu diurno. hunc variabilem atqꝫ mobilē per illum.
tempore enim Christi caput arietis octaui erat fere ſub
capite arietis noni. hunc ſub illo moueri perpetuo ab oc
cidente in ortum: illum contra: hunc etiam rapiens: ab
ortu in occaſum. Qua e re noſtris tēporibus caput octa/
ui aliquantiſper e capite noni diſtat. cōtinuoqꝫ diſtabit
magis ac magis. donec dyametrentur. hi ſunt qui deci/
mum celuz negant. motū quoqꝫ ipſius thebith. quez tre
pidationis vocant: etiam non affirmant. huic configura

Zodiacorū cōfiguratōes q̄les.

tioni çodiacorum precipue tribuunt. quotiens enim eſt
capitum amborum arietum coniunctio. mire nobis be/
neficentie contingunt. quotiens eſt eorundem quadran
gulum. res in maluz atqꝫ pernitiem increſcunt. quotiēs
autem eſt ⁊ eorundem dyametrum. res in peſſimum ca/
dunt. Aſtipulantur huic obſeruationes. ⁊ ratio. Ratio
quidem. nam quotiens iunguntur. vires amboruz vni/
te. magis: ac magis increſcunt. contra fit. vbi ſeparātur.
Obſeruationes ſunt. naz tempore Christi coniunctio fe
re fuit hec çodiacorum coniunctio vbi bona omnia in/
creuerunt. Tunc pax vniuerſim orta fuit: quo tempore
octauius ad iani templuz claudenduz ſe induxit. Tunc
omnes claruere virtutes: triumphauit Roma. Ariſto/
teles. Plato. Pithagoras. Socrates. Hypocrates aliiqꝫ
q̄plures excellentiſſimi viri floruere. Temporibus ve
ro noſtris quibus hec arietum capita diſtant vniuerſus
mundus in contrario perpreſſus eſt. continuis turbulē/
tiis exagitatus: pernitioſiſqꝫ ſeditiōibus laceſſitus. His
enim noſtris temporibus ſole vigent factiones. homici
dia. ſacrilegia. periuria. ſanguinolentie. maleficia atque
omnifaria ſcelerū germina. criminoſe vite populi ſuble/
uantur atqꝫ vſqꝫ ad imperii culmen extolluntur. Ma/
gni virtutum amatores: ⁊ bene agere ſoliti laborioſam
ſollicitamqꝫ vitam ⁊ aſſiduis animi doloribus implica/
tam degunt. Principes itez vndiqꝫ phaleris: vndiqꝫ ne/
ro: heliogabaluſqꝫ. Cauſam autez horuz recentiores au/
tumant: capitum vtriuſqꝫ arietis diſtantiaz: que magis
ac magis facta (vt dicunt) in dies varietates q̄ maxi/
mas adeo cauſabit. vt arida in mare: ac contra interduz
conuertentur: ⁊ vt Ariſtoteles cenſuit. Mutabūtur re/
giones. habitationes. dogmataqꝫ cuncta. ſcientiaruz ac
artium conſtitutiones: ciuiliumqꝫ morum ritus euaria/
buntur. euenire autem hec tamdiu dicunt: quādiu rur/
ſum ad connexionem redibunt: quod in nouem milliū
annorum ſpatio reconfici contendunt. hec quoqꝫ capi/
tum (vt dicunt) diſtantia. hodierne motiōis. diſſenſuz.
bellorum. ac rixarum precipua cauſa eſt. Signa namqꝫ
celeſtia ymagineſqz. rerum noſtrarum materiaz admi/
niſtrant ac genus: ceteri planete perinde vt motores.
vñ Ptholomeus enunciato nono. In generatione atqz
corruptione forme afficiuntur e celeſtibus formis: ic/
circo qui ymagines faciunt iis vtuntur: quum eo ſtelle

De nuō ſpherarū

ingreſſe fuerint obſeruantes. Uerum iuniores in nume
ro ſpherarum diſſentiunt: obſeruantes enim octauam
ſpheram moueri ſecundum ſuccedentiam ſignorum ſu/
pra polos çodiaci regulariter ſingulis. cc. annis gradu
vno atqz minutis circiter. xxviii. dicunt hunc motum
eſſe peculiarem atqz octaue proprium. Hunc ſupputa/
tores augium motum ac ſtellarū fixaruz vocant. Hunc
nouit hipparcus methapōtinus. Ptholomeus. albate/
gni ⁊ thebith: quem negauit alpetragius. Obſeruantes
vero motum acceſſus ⁊ receſſus octaue: quem trepida/
tionis thebith vocat: ſupra duos circellos in noni conca
uitate equales ſupra capita arietis ⁊ libre eiuſdez deſcri
ptos. nonum orbem adiecere. Deinde obſeruantes dia/
rium motuz q ſpatio. xxiiii. horarū continetur circa cen/
trum ⁊ ſupra polos vniuerſi deſignauerunt orbez ſupre
mum decimum. A decimo namqz diarius omnium mo
tus: ab octauo trepidatio: ab nono motus agium ⁊ ſtella
rum fixarū proficiſcuntur. Motum quidem proprium
agium ⁊ ſtellarum fixarum: ac diarium omniū motum.
Ptholomeus nouit. Trepidationem vero nullibi legi/
mus. Alii recētiores p̄mū mobile vigintiquatuor horis
circulū peragrare. Nonum vero contranitendo in. xlix.
millibus annorum. Octauū acceſſu ⁊ receſſu in. vii. mil/
libus annorum. Ptholomeus autem octauam ſpheraz
in centum annis gradu vno contranitendo motuz per/
ficere ait: quo fit. vt cuz omnis circulus. ccclx. ſit partiū:
octaua motuz cōplebit in. xxxvi. milibus annorū ducto
enim annorum centenario per. ccclx. partes: ſurgit nu/
merus trigintaſex milium annorum. alii ſtellam fixam
in. lxx. annis moueri vno gradu contendunt. Iis conſen
tiens quidam punicus Ptholomei interpres. ſigna. xii.
ad que thema fit: ac ſtellarum motus deprehenduntur.
dicit eſſe manſiones in nono orbe deſignatas. quotiens
enim eſt ſol partiliter conſtitutus in ea noni celi parte:
in qua facit equinoctium vernum: tunc in caput ingre/
ditur arietis: ſpacium qđ circiter per menſem decurrit:
aries dicitur. pars vero quam circiter vigintiquattuor
horis peragrat: gradus nuncupatur. Simili ratione de
ſecundo fit ſpatio: quod tauruz vocant: ⁊ in ceteris ſimi
liter. Habere autem vires ſectiones has dicit: argumē/
to ꝙ ſol duz diſcurrit per eas. varias exercet vires. Am/
plius in octaua ſpera ſignum erit ex mixtura ſtellarum
compoſituz: eruntqz in eo duodecim ſigna: pro quanto
ſunt duodecim ſtellarum mixture: ſiue conſtellificatio/
nes: ſiue ſidera dicantur. Tempore itaque Ptholomei
ſtelle que erant in ariete noni: non ſicut partes: ſed vt in
loco: diuidebantur tris in decanos. Quorum p̄mus ven
toſus ac pluuiatilis erat. Secundus temperans. Terti⁹
vſtiuus ac pernitioſus: quoniam vero fixa ſtella annis.
c. gradum vnum ſigni noni decurrit: vel. lxx. quotiens
primus decanus ſigni octaui peragrauerit primum de/
canum ſigni noni: Secundus ſuccedet in locum primi:
at tunc ſignificatio decanoruz ſigni octaui euariabitur:
dicemuſqz ſtellas: que p̄mo ſunt in ariete noni: eſſe tem
perātes. Hoc autez oportet perpetuo fieri. vt perpetuo
ſtelle fixe per ſigna noni decurrunt. Quo fit. vt Ptholo/
meus ſtellas arietis deſignet: que ſuo tempore per ipſuz
decurrebant. Sicqz quaſi duo exponit: naturam videli
cet generatim ſignorum immobilium: que in nono con/
tinentur: que quidez eis non ineſt per ſe: ſed propter de/
curſum ſolis per illa: poſituramqz ad polos ⁊ centrum.
Declarat etiam mixturas ſtellarū que ſuo tempore per
ipſa decurrebant. Ueteres non cognoſcentes nonuz: ne/

Uete⁊ pō de thēate.

qz decimum. vt caliphus. eudoxus. epheſtion. Porphy/
rius. de noſtris manilius. maternus etiaz ⁊ bonetus the
ma ad ſigna octaui conſtituunt: qui vero cognouerunt
octauam ⁊ nonam: thema ad noni ſigna obſeruant. Al/
fonſus Ptholomei. thebith ⁊ abrahis immiſcens obſer
uationes ſupputationes fecit mixtas: iuſſitqz thema ad
ſigna decimi conſtitui. obſeruans quidem ſigna. vbi nō
ſunt ſigna. vbi vero ſunt omittit. Uidetur autez res hec
non parua. antiqui enim thema ad octauum conſtitu/
entes. miras predictiones faciebant: quas fieri noſtris
non videmus temporibus: quod fortaſſe eſt propter the
ma quod ad nonuz erigunt vel decimuz: que res mouit

Abram⁹ duo themata.

Abramuz facere duo themata. alterū quidē ad ſigna no
ni. alterum ad ſigna octaui. Eſt preterea mirum cur ſolē
arietem ingredi ferant. vbi nullus aries eſt: arietemqz
eſſe martis domicilium. vbi nulle martie ſtelle ſunt.

Rurſum videntur duo verna tempoꝛa. vnum quando
ſol per arietē decurrit noni vel decimi: alterum quan/
do per arietem octaui: ⁊ foꝛtaſſe tria. Similiter due hye
Ariſtote. mes: duoqꝫ autũni due ⁊ eſtates. vnde Ariſtoteles p̃mo
pꝛoblematũ. li° anni tempoꝛa ſolis ꝑ decurſus per ſigna
ſtellifera dinumerat. ſimiliter et in celo ⁊ mundo ac pꝛi/
ma philoſophia. Re in hac tã grandi tãqꝫ ambigua: mi
hi videt̃ apud Ptholomeū incertũ eſſe an detur ſphe/
Diſputatio, i ptho., dict ꝺ nuõ oꝛbium. ra vltra octauā ſtelliferā. Ipſe enim pꝛimo apotheleſ/
maton. li° ac ij° ſue magne compoſitionis inquit. abute/
mur autem ſignoꝛū nominibus in ipſis. xij. obliqui cir/
culi partibus ⁊ quaſi eoꝛum initia a tropicis equinoctia
libuſqꝫ punctis capiãtur: ſic duodecathemoꝛion hoc eſt
duodecimam partem: que a verno equinoctio eſt ad to/
tius ſphere ſequentia: arietem vocabimus. ſecundã tau/
rũ. ſimiliterqꝫ deinceps ſecundũ traditū a nobis ſigno/
rum. xij. oꝛdinē: ecce quomodo ⁊ mobilia ⁊ imobilia ſi/
gna eadē in ſphera octaua deſcribit. pꝛimo vero apothe
leſmatõ. li° çodiaci partes ad quas planete referunt̃ ſol/
ſtitijs ⁊ equinoctijs incboari determinariqꝫ pꝛincipes
inquit: que quattuoꝛ puncta: quoniā ſtata ⁊ imota ſunt:
ipſa quoqꝫ ſignoꝛum partitio ab ipſis inſtituta ⁊ immo/
bilis eſt: q̃ꝫq̃ꝫ imagines e qb⁹ ad illa nomina ſunt tranſla
ta iugiter moueantur: ⁊ pꝛo tempoꝛis curiculo locis ea/
rum fines initiaqꝫ reperiantur: non igitur ſigna hec im/
mobilia apud Ptholomeũ ſunt in ſphera ſuperioꝛe: ſed
a quattuoꝛ fixis ⁊ imobilibus ſphere octaue punctis de/
ſcribuntur. vbi enim ipſe nonā vellet facile fuiſſet hec
ad nonam ipſam referre. Rurſum Plato ⁊ Ariſtoteles
⁊ omnes greci oꝛbem eſſe pꝛopter ſtellā affirmant. vbi
nulla ſtella: nec ⁊ oꝛbis erit. Ex ijs non eſſe nonā facile
colligi põt. Pꝛo parte aduerſa facit p̃mo ꝙ octaua ſphe/
ra mouetur ſaltem duplici motu. igitur opoꝛtet vt ſit ſu/
perioꝛ alter oꝛbis: ad cuius videlicet motum ipſa ferat̃.
Secundo Ptholomeus vtitur ſignis mobilibus ac im/
mobilibus ⁊ non eſſe poteſt vt idem ſignū ſit mobile ⁊
imobile. igitur mobile in octauo: imobilia in nono cõſti
Põ auctoris.. tuenda ſunt. Itaqꝫ videt̃ mihi incertũ eſſe apud Ptho/
lomeũ an detur nona ſphera vt rationes hincinde oſten
dunt. certum vero eſſe thema eſſe conſtituendum ad ſi/
gna immobilia. Oꝛ ſi ad ipſius mentē ſuſtinebitur non
dari nonam: opus eſt vt ſigna vtraqꝫ in octaua deſigne/
mus ſtellifera quidem realia. Immobilia vero deſignã
ter. Pꝛopter honoꝛem Ariſtotelis ac Platonis: cetero/
rumqꝫ philoſophoꝝ diſputandi cauſa tenemus non da/
ri nonam. Tunc motus duplex ille non oꝛbes duos ar/
guit: ſed duo mobilia duoſqꝫ motoꝛes. Eſt enim (aucto/
re Auerroe. xij. metaphyſice.) pꝛimus motoꝛ deus qui
mouet vniuerſum vnum quaſi animal congregatum ex
oꝛbibus oꝛbeſque ipſos cunctos perinde vt partes: et
hunc diarium vocamus ab oꝛiente in occaſum viginti/
quattuoꝛ hoꝛis ſemel. Erit igitur vnus motoꝛ p̃mus: cui
dabimus vnum pꝛimum mobile. Deinde quia octauus
mouetur ſingulis. cc. annis gradu vno. Dabimus moto/
rem ſecundũ illi pꝛopꝛium ac peculiarem. Octauus igi/
tur ad motum vniuerſi mouetur perinde vt pars motu
pꝛopꝛio perinde vt totum. Hec Ptholomeus diceret:
qui non obſeruauit trepidationē. Eſt item ad ſecundũ
dicendũ ſigna vtraqꝫ Ptholom̃. intellexiſſe in octauo.
Immobilia quidem fingendo illa. Stellifera mobilia
conſtanter: immobilia vero in octauo ſic conſtituit. pꝛi/
mo per decurſum ſolis accipiẽdo quattuoꝛ puncta. duo
equinoctia duoqꝫ ſolſtitia. quotiens igitur ſol deueniet
eum in punctum: in quo equinoctium nobis facit: dice/
mus ipſum partiliter in arietem eſſe ingreſſum. ſpatiū
vero quod ipſe menſe peragrat dici arietem: ſpatium
foꝛtaſſe hoc dicemus arietem ſimilitudine et ydiotro/
pia. ſimilitudine: quoniam ſicut aries vim habet in ca/
pite: eleuatqꝫ caput pro viribus exercendis: ita ſol dum
illud decurrit ſpatiũ eleuat̃ ad nos. vireſqꝫ exercere in/
cipit in altum. Idiotropia vero quoniã ſol decurrẽs per
ipſum arietibus ominatur: exercetqꝫ in eo vires hono/
ris ac altitudinis. Mars ſimiliter decurrens per ipſum
arietibus emittit vires: quaſqꝫ exercet vt in domicilio.
ſimili ratione ⁊ in ceteris ſpatijs diſcerendum. Qua e re
thema conſtituendum eſt ad octauum: non quidem pꝛo
motu mobilium ſignoꝛum: ſed immobilium: que in eo
ſtatuuntur. Conſtat igitur eſſe incertum apud Ptholo.
an detur nona ſphera: certum vero ad ſigna immobilia
fieri thema. Quo fit vt ſigna vera moueri poſſint per ſi/
gna fixa ac immobilia: quando quidem hec vera ſint: il/
la conſtituta moꝛe mathematico. Hec de ſignis. qui ve/
ro tenent poſitionem trium motuū enumerãt decimã
nonam ⁊ octauam: qui facile poſſunt ſoluere queſtionẽ.
Ceterum ad rem redeamus. Ptholomeus ſignum arie
tis immobile vniuerſim dicit eſſe tonitruoſum atqꝫ coꝛ
ruſcoſum. Argumẽto ꝙ in eo fit equinoctium. fiunt qui/
dem enim tonitrua ac coꝛruſcatiões ab equali caloꝛe. ca
loꝛ enim vbi nimis increuerit: exhalationes reſoluit: qꝺ
in eſtate eſt. Ubi vero nimium debilis efficitur exha/
lationes non poteſt ingenerare: quo fit vt quotiens fue/
rit mediocris: hec facile ingenerabit: fit autem hoc ſo/
le decurrente arietē immobilem. exercebit igitur eo in
ſpatio ſol vires tonitruoſas ac coꝛruſcoſas: ceterēqꝫ ſtel
le idem agent. Qua ratione (Plinio auctoꝛe) crebꝛa in
italia fulmina ſunt: quia mobilioꝛ acr mitioꝛe hyeme et
eſtate nimboſa. ſemperqꝫ quodãmodo vernat aut autũ/
nat. Italie quoqꝫ partibus ijs que a ſeptentrione deſcen
dunt ad tepoꝛē: quales vrbes campanie tractus iuxta.
hyeme ⁊ eſtate fulgurat: quod non in alio ſitu: que ratio
imunes ſcythiam ⁊ circa rigentia a fulminum caſu pꝛe/
ſtat: e diuerſo nimius ardoꝛ egyptum. Hec de ariete.

¶ Enun^tum^. IX.

TAurus vtrãqꝫ craſim vniuerſim de/
tinet. ad caloꝛem tamen pꝛopendet.
per partes vero. Pꝛimus ſtellarum
decanus terremot⁹ ac nimbos facit.
Secundus autem ⁊ humectat ⁊ infrigidat.
Tertius igneus fulgura ac coꝛruſcationes pa
rit: que vero ſtelle poſituram aſſurgunt in ſe/
ptentrionalē temperantes exiſtunt: queqꝫ in
meridiem declinant. Inſtabilitatē ac motus
faciunt irregulares.

¶ Secundum ſignum eſt taurus eſtqꝫ ſignum immobi/ Taurus.
le in octauo oꝛbe conſtitutum: e fine videlicet arietis in
pꝛimum geminoꝛū ſpatium interiacens. hoc ſiue inter/
uallum: ſiue manſio: ſiue ſpatium tauro dedicarunt. hoc
vero faciunt in honoꝛem iouis qui quũ europam tranſ/
uexit in bouem conuerſus eſt. Soꝛtitur autem ſpatium Secundũ ſpatiũ cur taurus.
hoc nomen tauri ſimilitudine quidẽ ꝙ dum ſol per ipm̃
decurrit valde apparet nobis: adeo ꝙ caput ⁊ collum
oſtendere videtur. vis autem tauri in collo eſt. Idiotro/
pia vero ꝙ luna vires exaltatiõis ſue exercet in tauris.
venus vero ijſdem vires domicilij. Secundũ itaqꝫ ſpa/
tium rationabiliter ab antiquis taurus nuncupatur.

Sol igitur hoc in ſpatio exercet vtraſque vires: ſcilicet caloris et frigoris: lꝫ caloris magis: et iccirco cetere ſtelle erratice in hoc conſequuntur vires vtraſqꝫ. Stellas autem que ſuo tempore per hoc interuallū decurrebant tris in decanos diuiduntur. Primus vbi ſtelle que grece pliades latine vergilie dicuntur conſtitute ſunt terremotus ac nimbos facit. Secundus humectat ⁊ infrigidat. Tertius precipue in quo ſtelle que grece dicuntur lampadias: chaldaice aldebran: eſt igne⁹. Hec de tauro.

℄ Enun^tum. X.

Geminorum ſignum vniuerſim temperat: per partes vero ſtellarum primus decanus humectat quodammodo corrūpendo. Medius temperat. Vltimus commixte eſt nature: ac inſtabilitatem exercet. At ſtellarum que in ſeptentrionem aſſurgunt. ventos ac terremotus ingenerāt: que vero ad meridiē declinant: ignee quum ſint: comburunt.

Gemini ℄ Tertium interuallū e fine tauri incipiens deſinenſqꝫ in principium cancri geminis dedicarunt: facienteſqꝫ et hoc interuallum ſignum immobile: hoc dedicarunt geminis propter caſtorem ⁊ pollucem: quod quia ſol in eo facit verni quicqꝫ: ac eſtiui: geminum fecerunt. Quales vero ſint ſtelle in eo exiſtentes: perſpicuum. Hoc per interuallum decurrens mercurius vires exercet domicilij: quodqꝫ quia preeſt hominibus. humanum ſignuꝫ dictum eſt. ℄ Enun^tum. XI.

Cancer generatim temperat: ac calorem facit. At per partes ſtellaruꝫ primus decanus turbidum aerē reddit. terremotum ac tenebras ingenerat. Medius temperat. Vltimus ventos ipſos procreat: ac ſtelle vtraqꝫ in poſitura collocate ignee quum ſint: comburunt.

Cancer ℄ Quartum deinde ſpatium ſiue interualluꝫ cancro dedicarunt. primo ꝙ ad ſignum id quum ſol peruenit: retrogreditur ad modum cancri breuiores dies faciens. cancer enim incertam habet primam parteꝫ: deniqꝫ ad vtramqꝫ partem greſſum dirigit: ita vt prior pars ſit poſterior ⁊ poſterior prior. Quia vero luna exercet in eo vires domicilij in cancris ⁊ id genus: iuppiter vires exaltationis: iccirco cancri ydiotropiam detinet: merito igitur interuallum hoc cancri nomen vendicat. In primo decano ſtellarum per ipſum decurrentium preſepe ſtella collocat̃: que chaldaice meelleph. grece nepheloides ſyſtrophe nuncupat̃. ℄ Enun^tum. XII.

Leonis ſignum generatiꝫ ingenerat quidem calorem aeremqꝫ turbulentum faciēs. per partes vero. que primi decani ſtelle ſunt calorem: turbulentiam aeris ac exitia faciunt. Medie tēperant. vltime humectāt ac mortificant. Septētrionales quuꝫ ignee ſint. vrunt. meridiales ⁊ ſi mediocres humectant.

Leo ℄ Quintum interuallum: quod leoni imobili tribuunt: iccirco leoni dedicāt ꝙ hercules igentē leonē occidit in grecia: ⁊ ꝙ ſol quum per ipſum decurrit: nimium calorem facit: vireſqꝫ tunc maximas habet vt leo inter animalia. Rurſus quia peragrando hoc per ſignum vires exercet domicilij circa leones ⁊ id genus: leo interuallū hoc ab ydiotropia dicit̃. ℄ Enun^tum. XIII.

Virginis ſignum generatim quidem humectat. ac tonitrua facit. Per partes vero que ſtelle ſunt primo in decano conſtitute. calorem faciunt deſtruuntqꝫ: que in medio temperant. Septentrionales ventos concitant: meridiales auteꝫ temperant.

℄ Sextum hoc immobile interuallum virgini aſcripſerunt: ꝙ ſole per ipſum decurrente ſuo ardore terra exuſta: nihil parit: ac ſterilis eſt. Mercuri⁹ in hoc vires exercet domicilij ſupra virginibus. Iccirco ydiotropia ⁊ ſimilitudine virginis nomen ſibi comparauit. Virgo

℄ Enun^tum. XIIII.

Libre ſignum generatim mobile eſt. per partes autem ſtelle ee que per ipſius primū decurrunt decanum. queqꝫ per ſecundum: temperant. que vero per tertiuꝫ. aquas ingenerant. Septentrionales ventos exuſcitant: Meridiales humectant quidem. Sed ſunt exitioſe.

℄ Septimum interuallum quod ſignum immobile eſt: Libra libre ſimilitudine ⁊ ydiotropia nomen obtinet. Similitudine quidem ab equalitate. tum menſis ꝙ videlicet. octauo kalē. octobris ſol per illud decurrit. Tum ob eqnoctium. vnde Lucanus. Ad iuſte pondera libre. Idiotropia vero quoniam venus circa religiones: que equalitates ſunt inter deum ⁊ homineꝫ: exercet in libra vires domicilij. Saturnus autem vires exaltationis.

℄ Enun^tum. XV.

Scorpij ſignuꝫ generatim igneum cū ſit tonitrua emittit. per partes autem he ſtelle que primum per decanum decurrunt: queqꝫ per ſecunduꝫ. temperant. vltime que in tertio aquas ingenerant. At vero ſeptentriōales. ventos exuſcitāt. meridiales cū humectent. mortifere ꝓhibent̃.

℄ Octauum interuallum quod quoqꝫ ſignum eſt immo Scorpi⁹ bile. Scorpij ſimilitudine ac ydiotropia nomē ſibi vendicat. Similitudine quidem: quoniam ſol tunc videtur faciem auertere a nobis: caudamqꝫ oſtendere: vel ꝙ ſicut ſcorpius inter animalia prolificus eſt: ita per id tempus ſemina iaciuntur: ⁊ ad prolem concitat. Idiotropia vero: quia circa ſcorpios mars exercet vires domicilij.

℄ Enun^tum. XVI.

Sagittarij ſignum generatim ventos exagitat: at ſtellarum que primo collocantur in decano: humectant. que vero in ſecūdo: temperant. que in vltimo vrunt. Septentrionales concitant ventos: meridiales humectant ac euariant.

℄ Nonum interuallum: quod etiam ſignum eſt immobi Sagittarius. le. ſimilitudine. ac ydiotropia. ſagittarij nomen habet. Similitudine quidē. nam ſagittarius vir equinus cru

ribus deformis ſagitta ac arcu fulcitus fingitur: ꝙ tempore quo ſol per ipſum peragrat fulgura ⁊ ſagittas mittit. vnde ⁊ ſagittary nomen obtinet. Idiotropia autem quia iuppiter primam per medietatē decurrens ſupra homines vires exercet domicily: ac per ſecundā vires domicily ſupra equos.

¶ Enun^tum^. XVII.

Capricorni ſignum generatim humectat: per partes vero ee ſtelle que ſunt in primo eius decano conſtitute cū vrant: diſſipant. que vero in medio. temperant. que autem in vltimo pluuias ingenerant. vtriuſqꝫ vero poſiture ſtelle quum humectent. pernecant.

Capricornus. ¶ Decimum interuallum: quod etiam ſignum immobile faciunt: ſimilitudine ⁊ ydiotropia capricorni nomine nuncupant. Similitudine quidem. nam caprā iouis faciunt nutricem ob temporis pluuie multiplicationem. Ydiotropia vero: quia ſaturnus ſupra capras exercet vires domicily. mars exaltationis.

¶ Enun^tum^. XVIII.

Aquarij ſignum generatiā infrigidat: ac aquas mlt'iplicat. Per partes vero ee ſtelle que in primo ſunt decano humectāt: que medij temperāt: que tertij ventos exagitāt. At ſeptētrionales vrūt meridiales imbres ingenerant.

Aquari⁹ ¶ Undecimum interuallum: quod etiam ſignū fecimus immobile: aquary nomen habet: ꝙ dum ſol per ipſum decurrit. aque ⁊ pluuie nimium increſcūt. vnde ⁊ eridianus exoritur fluuius. Amplius habet ſaturnus ydiotropiam domicily ſupra aquatica.

¶ Enun^tum^. XIX.

Piſciū ſignum generatim infrigidat ac vētos prouocat. Per partes quidē ee ſtelle que primo in decano diſcurrunt temperant: que in medio nimiū humectant: que in vltimo vrunt. At ſeptētriōales vētos. meridiales aquas emittūt.

Piſcis ¶ Duodecimum interuallum ab imbribus temporum piſcibus dedicarunt. aque etiam viribus quas iuppiter domicily exercet in piſcibus. venus vero exaltationis. Hec igitur duodecim interualla ſiue ſpatia ſigna dicta ſunt: ꝙ ſol per ea decurrens nobis vires aliquas ſignat: vel ꝙ ſimilitudines. xy. animalium ſol in eis gerit. Sūt autem hec in octauo orbe imobiliter conſtituta. ad que ⁊ per que quum ſol cetereque ſtelle decurrunt poſiturā habent ad polos mundi: ⁊ ad nos fixas et inuariabiles: nec nomen habent e ſtellis: quando quidem ſtelle non ſint partes eorum fixe: ſed per ea diſcurrentes annis circiter. cc. vel. c. vel. lxx. per vnum gradū. Hec quidē non immobilia dicas: ꝙ non diario motu ſaltem mouentur: ſed ꝙ ſemper ad polos ac centrum mundi eadem poſitura conſtituta ſunt. ſtelleqꝫ dum per ipſa diſcurrunt rationem ſeruant ſemper eandem ad polos centrumque mundi. Qua e re quid Ptholomeus ſentiat: perſpicuū eſt nunc. Et de ſignorum craſibus hec ſatis. E quibus facile genus qualitatum aeriarum mathematicus colligere poteſt: quando quidē ſigna genus ſubminiſtrant. videlicet dominicum et luminarium ⁊ oecodeſpotes ſpeciem.

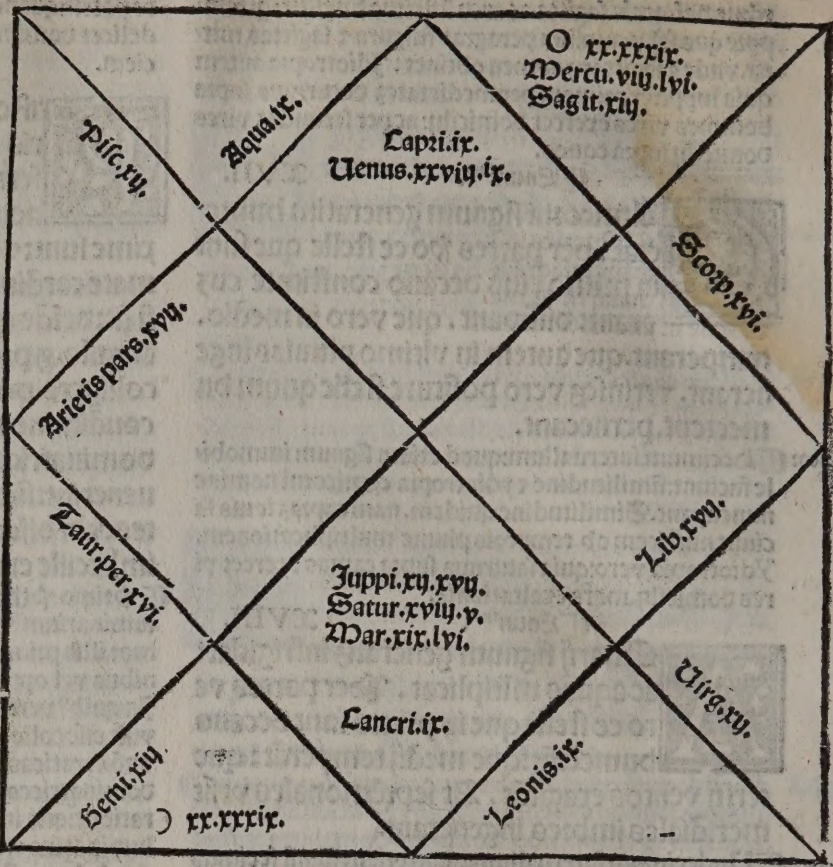
¶ Enun^tum^. XX.

Pro rebus anni vniuſcuiuſqꝫ temporis trimeſtris operepreciū eſt obſeruare coniunctionē vel oppoſitionem: que ſolſtitijs ac equinoctijs proxime ſunt: ⁊ ad horam earum pro ſingulo climate cardines cōſtituere. perinde vt in geneſi fit: deīde qui planetarū in ſigno luminario. anguloqꝫ precedenti oecodeſpotiam obtinet. colligere. perinde vt in deliquijs iuſſimus: nec conditiones anni partiū preterire. Ubi nāqꝫ dominatrices ſtelle conditioni temporis conuenerint: ſignificationes erunt plene ac pollentes. vbi diſconuenerint: vires ſignificationum imbecille erunt.

¶ Primo Ptholomeus iubet obſeruare coniunctionē luminarium vel oppoſitionem: que proxima eſt quattuor illis principys: quando quidem ab his coniunctionibus vel oppoſitionibus tempora ipſa proficiſcantur. (Mo⁹ pgnoſtici i trimeſtri tēpore.) In quib⁹ verificato tempore. thema p ſingulo climate vult eſſe collocandū: qđ fit cardinē erigēdo: erraticas: ⁊ nō erraticas collocādo. vt in geneſi iubet: deinde vult dominatrices ſtellas eſſe colligendas: que eadē via ac ratione: qua in deliquys fit: colligi debent. (Loc⁹ luminari⁹) Locus enim luminarius eſt in primis habendus: cardo precedens ſecundo loco. eſt autem locus luminarius in coniunctiōe ſignum ipſū ac ſigni pars in qua luminaria coniunguntur. In oppoſitione ſemper locus ſolis. vt ſuperius diximus: pro rebus anni ſignificandis. (Cardo Oecodeſpotes.) Cardo autem ille eſt qui ſolem orientalis precedit. Erit igitur oecodeſpotes ille qui vtriſqꝫ locis preeſt iuriſdictionibus pluribus. Hec iam diximus. Deinde tēporis anni cōditio eſt animaduertenda. nam eſtas eſt calida ſerena. autunnus ſiccus vētoſus. ac corruſcoſus. Hyems frigida pluuioſa. ac ventoſa. ver humidum. ac tonitruoſum. Ex his colligitur genus ſignificationū e temporis anni conditione: ⁊ e loco dominico: ⁊ e loco luminario: quibus adamuſim obſeruatis ſpecies ſignificationum colligitur ab ipſius oecodeſpotis ydiotropia. Nam vbi genus recipietur in ventis ⁊ pluuys. Tū e ſignis dominicis ⁊ luminari. Tū a conditione temporis: ſpecies relinquitur ab ydiotropia oecodeſpotis: e quo etiam incrementa ⁊ imminutiones habebuntur: hac ratione ꝙ vbi ipſe cum temporis conditione conuenit: ſignificationes erunt plene ac exuperantes. vbi autem diſconuenit īminuentur. Non ſunt autem fixe: que cum locis oriunt̄ pretereunde: nec mixtiones: nec exuperationes omittēde. Nā per hec omnia qualitas ⁊ ſpecies ⁊ imminutiones ⁊ incrementa habebuntur. Nec pretereunda eſt regionis cōditio. nam alie regiones conditione ſua ſunt plus apte pluuys. alie ventis. alie alys id genus. (Exēplū) Ut autē res iſta exemplo pateat anno hoc. M. ccccc. ⁊. iy. dum hyſpani cōtra gallos fronte aſſiſtebant iuxta lirim: qđ nunc garlianū eſt: in agro noſtro ſueſſano: apud centure rus rogatus fui ab omnibus dominis vt de qualitatibus aeris hyemis proximī aliqua predicerem. Ad quorū votum quū hyems eſſet plenilunaris thema hyemis contingit eiuſmodi.

Themate hoc ꝯſtituto duos dominatores feci in themate. iouez: qꝛ loco oppõnis hoc eſt ſolis preeſt: ⁊ ſaturnuz: qꝛ cardini p̃cedẽti hoc eſt occidenti. hꝫ quoqꝫ mars ꝑtez: qꝛ dñs aſcñtis. genus itaqꝫ ſignificationũ hac rõne percepi: ꝙ oppoſitio in ſagittario ꝯtigit: ſignificationes in genere ventoꝝ collocauimus: deĩde qꝛ dñantes ſtelle erãt in cancro: qđ ſerenum facit: etiã ſignificationes in ſereno genere recepimus. Aſpeximus ad temporis anni conditionẽ: ⁊ ſcimus illã eſſe pluuioſam ⁊ ventoſam. Tuz ob temporis anni partem. Tum ob eclypſis ſolaris ſignificationes: que tum vigebant: q̃ ventos noxios: ⁊ pluuias dãnoſas portendebant. Rurſuz ad loci conditionẽ animaduerti: que quia erat aquoſa. lacunoſa. ⁊ propenſa pluuijs: etiam in pluuijs genus recepimus: e quibus omnib⁹ tempus eſſe pluuioſum. ac vẽtoſuz percepimus. ipſumqꝫ habere aliqd magne ſerenitatis: propter cancrum: per quem oecodeſpotes diſcurrebant. De ſpẽ venti ita procedebã. Juppiter primus oecodeſpotes vẽtos eſſe multos ⁊ humidos portendebat: nõqꝫ noxios: ſaturnus addebat diſſipatiuos ventos ⁊ nebuliões: ac ſeuas pluuias: mars addebat ventos calidos. fulgura. ⁊ tempeſtuoſos nimbos. in mari fluctus maximos. Saturnus: qꝛ vtriqꝫ mixt⁹ erat addebat frigus maximũ miras nebuliões. vẽtoꝝ afflatus ĩcõueniẽtes. niues. ⁊ gelicidia. Mercurius vtriſqꝫ diameter e capricorno humecto augebat ventos facienſqꝫ illos repentinos ac feſtinos ⁊ diſſipatiuos. Incrementa aquarũ maxima quotiens ipſe orientalis ante ſolez precedebat. venus quoqꝫ diametra e capricorno addebat in ſerenitatẽ humiditatemqꝫ. Juppiterqꝫ ipſe dominus primus idẽ. Ex ijs omnibus ⁊ alijs que tunc videbantur in themate de aeris qualitatib⁹ hec mixta p̃dixi. Interque mala: ẽt comes venaphri fulgure diem ſuũ obijt: ⁊ multi alij: qui ſecum in caſtro erant apud centurã. Petrus medice circa os fluminis fluctibus ſubmergitur: ⁊ cum eo plures: arbores ⁊ rura diſſipant̃: ⁊ alia plurima. hec de themate ꝯſtituẽdo ſatis: ac de reb⁹ anni.

O O .xx. Sagittarij.

Enun[tum] XXI.

Pro rebus menſium quotiens tẽpus anni interlunare fuerit: coniunctionẽ pro rebus menſium caput facientes. obſeruabimus: vbi vero plenilũare: oppoſitionem faciemus caput. Itemqꝫ cardines erigemus ⁊ oecodeſpotes luminarij. ac cardinis ſequentis colligemus. Ad hec ⁊ fixarum cum his locis coortus: nec non erraticarum configurationes. tum cuz oecodeſpote. tum cum luminare. qualitates quoqꝫ tam fixarum q̃ erraticarum. quoſqꝫ ventos exuſcitẽt. rurſus fines in quibus fuerint. Demuz ad poſituram quoꝝ ventoꝝ luna ſecedat.

Pro reb⁹ menſis.

Quotiens anni pars fuerit plenilunaris. omnes menſe eiuſdem e plenilunio caput aſſument: quotiẽs autez interlunaris: menſes ab interlunio proficiſcent̃. Quando igitur cõiunctio eſt menſis caput: ad locũ illius temporis thema cõſtituatur perinde vt in geneſi ad mediũ tue regionis fit: vbi primarius locus erit: ſemper ille in quo luna collocatur: ſiue plenilunaris: ſiue interlunaris ſit menſis: quando quidem e luna ſit menſis: menſiumqꝫ qualitates: quoniam vero luna nocturna eſt: occidua ſiniſtra: cardo ſuccedens eſt ſecũdo loco habẽdus: quorumque oecodeſpotem ſiue vnum ſiue duos operepreciũ eſt colligere per rationem: quam diximus in delijs: ac trimeſtribus coniugationibus. Deinde ſtellas fixas aſſumemus: que in locis dominicis oriũtur: vel in cardine: aut loco luminaris. Poſtea configurationes ac admixtiones planetarum ad dominos: ⁊ ad luminare: nec non ⁊ fixarum cõfigurationes cum eiſdem animaduertemus: conſiderantes que harum ſint nature queue qualitates. Ulterius quos per fines dominantes ſtelle: vel his configurate peragrent: quando quidez fines naturã planete ſubeant. Demũ lune latitudinez obſeruabimus. nam quando in ſeptentrionem aſſurgit: ſeptentrionales ſuſcitat ventos: vbi in meridiez declinat: meridionales. His mixtim obſeruatis exuperãtes ſtellas preponemus: dicentes qualitatez aeris recipi in genere: quod ſignum luminare: ac dominicum ſubminiſtrant: ſpeciez vero oecodeſpotes facit pro ratione exuperantium ſtellarum. Hac igitur ratione de meſtruis qualitatibus obſeruare poſſumus: non tamẽ pretereunde ſunt gñales ſignificationes eclypſium: crinitarũqꝫ ſtellarum: nec temporis conditiones: nec ſignificationes trimeſtrium coniunctionũ vel oppoſitionũ: nec regionum propẽſiones.

Semi meſtrua ꝯſtitutio.

Simili rõne obſeruari poſſunt q̃litates ſemimẽſis ꝑ ɔſtitu
tionẽ oppõnis:ſi mẽſis ſit interlunaris vel ɔiunctionis:
vbi ſit mẽſis plenilunaris:qñ.n.caput mẽſis ẽ iterluniũ:
ſemimẽſis in plenilunio collocabit̃:vbi caput menſis ſit
pleniluniũ:dimidiũ erit ĩ ɔiũctiõe.

¶ Enunᵗᵘᵐ. XXII.

PRo qualitatibus ebdomadarijs heb
domade ſunt quadrangule.

Pro heb do.

¶ Quotiẽs luna ꝑuenit ad ꝑtẽ.xc.diſtãtẽ e ſo
le:tũc quadrãgula ẽ ſoli:⁊ ſemiplena:ſiue diui
dua.q̊ fit vt mathematicus obſeruare dꝫ lo/
cũ lune in ꝑ̃mis:deinde cardinẽ q ſuccedit lune ĩ thema
te ꝑinde:vt in ɔiũctione ꝑ̃cepimus:oecodeſpoteſqꝫ ẽ col
ligẽdus ea rõne ⁊ via:quam ſepe diximus. conſiderãda
ſunt ſigna dñica:luminareqꝫ: coortus fixarũ:ɔfigurati
ones ⁊ ad oecodeſpotẽ ⁊ ad luminare: necnõ ꝑ̃latiorem
ĩn mixtura:cetera faciẽdo:vt diximus in alijs.

¶ Enunᵗᵘᵐ. XXIII.

PRo rebus ſemihebdomedarijs obſer
uanda ſunt ſemiquadrangula.

Semi/ hebdo.

¶ Semiquadrãgulũ lune ad ſolẽ ẽ:q̊tiẽs lu/
na e ſole receſſerit ꝑtibꝰ.xlv.quo tꝑe ipſa cor/
nicularis eſt. Pro q̃litatibus igit̃ que appare
bũt in ſemihebdomada obſeruãda partiliter hora qua
luna ꝑtẽ hãc ingredit̃:ad quã thema eſt ɔſtituendũ:⁊ de
ceteris eſt ita faciẽdũ:vt in ceteris fecimus. Per hãc.n.
obſeruationẽ de q̃litatibus ſemihebdomadarijs poteri
mus cõiectare. Pro rebus v̊o ſemihebdomadarijs dimi

Pro di midio hu ius.

diatis obſeruare debemus qñ luna e ſole diſteterit par/
tibus.xxij.minutiſqꝫ.xxx. Hec.n.diſtãtia e ſole ſemiqua
drãgulũ dimidiatũ facit:pro q̃litatibus igit̃:que in ſemi
hebdomada dimidiata ɔtingũt:obſeruãda eſt lune cõſti
tutio atqꝫ ſtatus:perinde vt in alijs fecimus.

¶ Enunᵗᵘᵐ. XXIIII.

PRo qualitatibus aeris ſingulo die ob
ſeruande ſunt ſtelle fixe limpide ac q̃
nimis relucent:quotiẽs enim he oriũ
tur vel occidunt tẽpora mutant.

De die

¶ Fixe clare:limpide:he ſunt:quas nr̃i ꝑ̃me magnitudi/
nis vocãt a relucẽtie magnitudine:dicte q̊ꝫ ꝑꝑ vires re/
gie. He oriũtur matutine qñ ꝑ̃cedẽtes ſolẽ ꝑtibꝰ.xi.ortũ
faciũt in mane:vt Plinius inqt. Veſꝑtine v̊o:quotiens
ſuccedẽtes ſolẽ ꝑtibꝰ.xij.in occidẽte apparẽt veſꝑe.alijs
ẽt modis fit:vt plinius.xviij.lib.capite.xxv.verꝫ ex ſup/
putationibꝰ ptolomei lib.magne cõpõnis octauo relin/
quat̃. He quotiẽs ſic cũ ſole oriũtur:vel occidũt mutare
ſolẽt aerẽ nõ qdẽ ad diẽ tm̃: ſed ad anni ꝑtẽ tẽporariaꝫ
Vñ plurimi accuratiſſimi viri ꝑ ortus vel occaſus eiuſ/
modi anni tẽpora diuidũt: vt Ariſt.in ꝑ̊ lib.ꝓblematũ.
ab ortu.n.matutino vergiliarũ ver facit: ob qδ vergilie
a vere dicũtur. He.n.oriri ſolẽt ortu.vꝫ. matutino ꝑ̃mis
fere diebꝰ maij.ab ortu canicule.xx.fere diebus iulij fa/
cit eſtatem.ab ortu arturi tertia fere die ſeptẽbris cõſti/
tuit autũnum.ab ortu aquile.xxi.fere decẽbris hiemem
facit.alij ab ortu orionis nona martij hiemẽ obſeruant:
qδ non eſt verũ. Tantã igitur viꝫ his tribuerunt:vt an/
ni tẽpora eas ingenerare confirment. Ariſtotiles prete/
rea in lib.de ſignis temporum videtur maximas vires
prebere his ſtellis:que grece pliades:babylonice:atora/
ge:latine vergilie dicuntur. Jnquit.n.pliades autẽ occi/
dentes atqꝫ orientes annũ quidẽ in duo diuidũt.ab oc/
caſu enim earũ vſqꝫ in ortum dimidium anni fit. Faci/
unt autem ſimiliter anni tempora ꝑꝑ quadrãgula ⁊ dia
metrationem cum ſole. Tunc inquit.qualis itaqꝫ fuerit
aeris conſtitutio pliadibus occidentibus:talis frequen
tius erit in conuerſionem brumalẽ vſqꝫ conſtitutio ipſa
aeris:lꝫ interdum euariet. Or ſi eo brumali tempore ae/
ris conſtitutio diſſimilis ſit ei que erat in occaſu: permu
tabit̃ aer vſqꝫ in equinoctium:deinde ſimiliter vſqꝫ ad
pliadum ortum:⁊ ab hoc vſqꝫ in eſtiuam conuerſioneꝫ:
⁊ ex inde vſqꝫ ad equinoctium autũnale.hinc quoqꝫ vſ/
qꝫ ad occaſuꝫ earum. Omnibus.n.his tẽporibus: vt di/
cit mutationes faciunt. Rem hanc quam Ariſto. refert
auctore plinio.xviij.libro heſiodus obſeruauit. d. occa/
ſum vergiliarum matutinum eſſe caput anni. Pro re igi Quid or tus.
tur hac explicãda.primo quot modis ratio ortus vel oc
caſus obſeruetur dicemus. Scδo ſtellas obſeruatas hic
inde colligemus. Ois itaqꝫ ratio obſeruata (auctore pli Plinius de ortu
nio.xviij.lib.) eſt tribus modis:ex ortu ſiderum ⁊ occa/
ſu:atqꝫ ipſorum temporum cardinibus:exortus occaſuſ
qꝫ binis modis intelligũtur.aut.n.aduẽtu ſolis occultã
tur ſtelle ⁊ conſpici deſinũt:aut eiuſdẽ abſceſſu proferũt
ſe in emerſum. Hoc melius q̃ꝫ exortum conſuetudo di/
xiſſet:⁊ illud occultationẽ potius q̃ꝫ occaſuꝫ. Jllo modo
quo die incipiunt apparere vel deſinũt oriente ſole aut
occidẽte:matutini veſpertiniue cognominati:pro vt al/
terius eorũ mane vel crepuſculo ɔtingit. Dodrantes ho/
rarum hoc eſt tribus quartis cum minĩuꝫ interualla ea
deſiderant añ ſolis ortũ vel poſt occaſũ:vt aſpici poſſint: Ariſto. de ortu
deinde loqtur de alijs q̃ omittimus. Ariſt.v̊o in lib.de ſi
gnis tẽpoꝝ inqt. Sũt aũt occaſus duplices:occultatiões
enĩ occaſus ſũt. Hic aũt ẽ q̊tiẽs ſtella ſimul occidit cũ ſo
le:⁊ qñ ſimul exorit̃ exoriẽte ſole. Silr̃ aũt ⁊ exortꝰ que
apparitiones dici pñt duplices ſũt:qñ ſtella orit̃ ꝑ̃cedẽs
ſolẽ:alij v̊o ɔ̃ quando occidente ſole: ſtella ſimul exorit̃.
verum:vt latius hec res intelligat̃: que ptolomeus ĩ.8°. Quot mo dis ortus ap ptole.
lib.cõpõnis magne:ac vltimo dicat:adijciamus. Stelle
itaqꝫ fixe ad ſolẽ hñt tres habitꝰ ſiue rõnes: ortuꝫ:occa/
ſum:ac celi mediationẽ:que ſi dicãtur in tres:erũt habi/
tudines.ix. Prima itaqꝫ habitudo ortus ẽ matutinꝰ:dũ Pria ha bitudo
vꝫ.ſol ⁊ ſtella ipſa oriẽtali in finitoris ꝑte ɔſtituũtur: cu/
ius qdẽ tres ſunt modi.vnꝰ quotiẽs ſtella ſub radijs col
locata:ſtatĩ poſt ſolẽ ortũ exorit̃. Scδ̃s q̊tiẽs ſtella ſub ra
dijs exñs:ſoli ipſi coorit̃:quiqꝫ ambo modi ſenſu nõ ꝑci
piũtur. Tertius quotiẽs ſtella e radijs euadẽs ꝑ̃cedens Secunda
ſolẽ oritur. Scδa aũt habitudo ſtellarũ eſt:q̃ celi matuti
na nũcupat̃ mediatio:quotiẽs.vꝫ. ſole exoriẽte:ſtella ip
ſa culminet:cuius q̊ꝫ tres ſunt modi. Primus dũ poſt ſo
lẽ ortũ:ſtella mox culmĩet:queqꝫ habitudo minime ſpe/
ctari põt:Scδs quotiẽs ſole exoriente:ſtella ipſa culmi/
net:quiqꝫ modus nequaq̃ꝫ conſpici põt. Tertius quoti/
ens cũ ſtella ipſa culminet:mox ſol exoriatur:quiqꝫ mo
dus ſenſu obſeruari põt. Tertia habitudo eſt quotiẽs ſo Tertia
le exoriẽte:ſtella occidit:queqꝫ occaſus nũcupat̃ matu/
tinus:cuius ⁊ tres ſunt modi. Primus quotiẽs ſtatĩ poſt
ſolẽ exortũ:ſtella occidit. Scδs quotiẽs ſol ⁊ ſtella ĩ ori/
zõte preciſiſſime ɔſtituunt̃:ſol qdẽ e ꝑte ortus: illa e par
te occaſus:neuter tñ ſenſu ſpectat̃. Tertiꝰ q̊tiẽs:poſt ſtel
lã occidẽtẽ ſol oritur:qδ qdẽ ſenſu deprehẽdi põt. Quar Quarta
ta habitudo eſt ortus meridianus:fit ãt hec quotiẽs ſol
meridianat:⁊ tũc ſtella in oriẽtis ꝑte ɔſtituit̃:qδ duplr̃ ẽ
vel ſole culminãte:ſtella exoritur:qui diurnus exortus
dr̃.vel ĩ imo terre cõſtituto:ſtella exorit̃:quiqꝫ nocturnꝰ
eſt. Primũ ſenſus nõ cõprehẽdit: ſed zᵐ. Quĩta habitu/ Quinta
do eſt celi meridiana mediatio:q̃ ɔtingit:dũ ſtella celuꝫ
mediat:ſole meridianũ occupãte:qδ eſt ẽt duplr:vel qñ
ſol ⁊ ſtella ſimul culminãt:vel qñ ſol culminat:ſtella v̊o
ſub terra cuſpidat. Quoꝝ neuter ſentiri põt. Duo q̊ꝫ mo/

di nocturni:vnꝰ quotiẽs ſol ſub terra cuſpidet: ſtellã ve
ro culminet. Alius q̊tiens ſol ⁊ ſtella ſimul ſub terra cu/
ſpidẽt. Primꝰ ſenſu dinoſci põt: ſcd̃s minime. Sexta ha
Sexta bitudo. occaſus eſt meridianꝰ: dũ ſol culminat: ſtella oc/
cidit: qd̃ duplr̃ fit: vl̃ ĩ die qñ ſol culminat: ſtella occidit
qd̃ ſenſus fugit: vel in nocte qñ ſol imat: ſtella occidit: qd̃
Septiã. ſenſu pꝫ. Septima. veſpertinus eſt ortus qñ. vꝫ. ſole occi
dẽte: ſtella oriẽtẽ tenet: qd̃ tripliciter fit. vno mõ poſt ſo
lẽ occidẽtem ſtella exorit̃: qd̃ videri põt. Alio mõ quoti
ens ſol ſimul occidit: ſtellaqꝫ exorit̃. Alio v̊o mõ quãdo
poſt ſtellã ortam ſol occidit: qui ambo modi nõ ſenſu de
Octaua prehẽdũtur. Octaua habitudo eſt celi veſpertina media
tio: quotiẽs. vꝫ. ſole occidẽte ſtella cuſpidat: qd̃qꝫ trifari
am cõtingit. vno modo poſt ſolẽ occidentẽ: ſtella ſub ter
ra vel ſub terra cuſpidat. Alio vero mõ qñ ſimul ſol oc/
cidit ⁊ ſtella culminat vel imat. Alio qñ poſt ſtellã cuſpi
Nona dantẽ: ſol occidit. Nona habitudo eſt quotiẽs ſol ⁊ ſtella
in occaſu cõſtituuntur: qd̃ ẽt trifariã fit: vel qñ ſtella ſub
radijs ꝯſtituta: occidit poſt ſolẽ occidẽtẽ: vel qñ ambo ſi
mul occidũt: vel qñ ſtella ſub radijs collocata p̃cedens
ſolẽ occidit. Sũt igit̃ nouẽ modi ſiue habitudines. que
totiens multiplicari pñt. Ex his pſpicuũ eſt ꝙ quemad/
modũ fixe nunc apparẽtes ſero poſt ſolis occaſuꝫ: aliqñ
diſparere incipiũt ſole ad eas accedente: inde v̊o aliquã/
tulũ latẽt. Poſtea vero ſole ab eis recedẽte: mane iterũ
apparere incipiũt: ita q̊ꝫ gnqꝫ erratice ad ſoleꝫ ſe habẽt:
differenter tñ. Nã ĩ fixis acceſſus ſolis ad eas ſiue ab eis
receſſus: apparitionis vel occultationis eſt cã: qd̃ ẽt ĩ tri/
bus ſuperioribus conuenit: veꝝ in mercurio atqꝫ vene/
In plane re copioſior eſt apparitionis vel occultatiõis cã. Illi enĩ
tis q̃liter. non modo pp ſolis ad ipſos acceſſuꝫ: vel ab eis receſſuꝫ
has conſequũtur affectiones: ſed ipſi met ſoli appropin/
quãtes: aut eũ aufugiẽtes hoc paſſionis genus cõſequũ/
tur. quo fit: vt queãdmodũ fixus ipſis ſimplices ille cõ/
tingunt paſſiones: ⁊ tribus ipſis ſuperioribus: ita veneri
⁊ mercurio geminate: tres nãqꝫ ſuperiores occultationẽ
patiuntur veſpertinã: ac apparitionẽ matutinã perinde
vt fixe ipſe ſtelle. venus aũt ⁊ mercurius apparitionem
non modo matutinã: ſed ⁊ veſpertinã occultationem: itẽ
qꝫ geminã ſubſtinere perhibentur. Sed hec altiori inq/
ſitione in lib. vij. ⁊. xij. perquirãtur. harum paſſionũ oc
cultatio ⁊ appitio: que pliniano more exortus ⁊ occaſus
nuncupãtur: vehemẽtiores exuſcitationes in aere cõci/
tant. de qbus ptolomeus intelligit: cetere ẽt habitudiẽs
cum in locis ſint ad ſolẽ cõfiguratis: ẽt aeris qualitates
exuſcitant: ⁊ ſi nõ tã fortiter: ac pollẽter. Et de occultati/
onibus ⁊ apparitionibus: deqꝫ ortu ⁊ occaſu: culminati/
one ⁊ imatione ſtellaꝝ nobis dixiſſe ſat ſit in hũc modũ.
Deinde de ſtellis fixis: quas obſeruarũt antiqui tranſi/
Obſerua gamus. Ariſt. itaqꝫ in lib. de ſignis tẽpoꝝ obſ̃uauit plia
tio ariſto. des. de qbus dixit eas habere vires mutãdi tẽpus gene
ratim totius anni. Scd̃o obſeruat eas ſtellas: que grece
oni: latine aſelli nuncupant̃: inter quas nubecula que p̃/
ſepe ſiue preſepia appellatur: interiacet: omneſqꝫ in can
cro ꝯſtituũtur. De qbus ait: ꝙ quotiens opace ſpectãtur
nũciãt pluuias. Amplius caniculã ⁊ arturũ ẽt: de quibꝰ
inqt: ſi in canicula nõ pluit: nec in arturo: iuxta eqnoctiũ
vẽtus aut aqua erit. De mercurio inqt: ſtella aũt mercu
rij hieme apparẽs: nũciat frigora: eſtate vredines. De ar
turo aũt ait. In ponto aũt aiũt qñ arcturus oritur celeri
ter: ꝯrios boree diſtribui. Hec obſeruauit ariſto. eo lib.
Plinij Plinius vir curioſiſſimus. xx. obſeruauit. Uirgilias pri
obſ̃uatio. mo. Fidiculaſ ſcd̃o. Orionẽ tertio. Canẽ q̃rto. Delphinũ
qnto. Aqlã ſexto. Sagittã ſeptimo. Regiaꝫ ſtellaꝫ octa/
uo. Equũ nono. Succulas q̃ grece hyade dicũtur Decio.

Palalitiũ vndecimo. Edos duodecimo. Capellaꝫ. xijᵒ.
xiij. boetias. xv. arcturũ. xvi. procyonẽ. xvij. coronam
xviij. caniculam. xix. ſpicam quã tenet v̊go. xx. gladium.
harum exortus ⁊ occaſus: qui erãt ſuo tẽpore. xviij. libro
deſignat: ⁊ pluribus regionibus has nõ tm̃ aerẽ mutare
ſentit: imo totius anni ſingulas ptes ſolas euariare ĩnge
nerareqꝫ cõtẽdit. Per haſqꝫ ſolas predictiões facit. Co/
lumella. x. lib. ⁊. xij. xxij. virgilias primo. ij. caniculaꝫ. iij.
arturum. iiij. vindemiatorẽ. v. equũ. vi. craterẽ. vij. argo
nauem. viij. nepã. ix. ſucculas. x. fidiculas. xi. fidim. xij.
cephẽũ. xiij. procyonem. xiiij. humeros virginis. xv. an/
dromedã. xvi. aquilã. xvij. claras ſtellas. xviij. delphinũ
xix. capram. xx. anguiferũ: qui grece ophiocus nuncupa/
tur. xxi. ſpicam. xxij. centaurum. Has obſeruat columel/
la: quaſqꝫ hiemare fluctuare ac nimbare ait ſolas. ponit
qꝫ exortuũ ⁊ occaſuũ tpa: que. xij. libro lege. His omiſſis
adijciamus que ptolomeus obſeruauit in his hinc inde Apud
colligẽdo. Stella itaqꝫ que a nr̃is plauſtri cuſtos nuncu ptolo.
pat̃ die fere prima ſeptẽbris: cum exortu ſolis apparẽs Plauſtri
infra. vij. horas hiemat. Septimo vero eiuſdẽ mẽſis ve cuſtos
ſpertinus apparens etiam hiemat. Stella rutila ac ful/
gens. Cui nomen eſt arturus: chaldaice dr̃ azimeh ara/ Arcturus
mer: die eiuſdẽ tertio cũ ſolis exortu apparens: hiemat ĩ
craſtinũ. Martis enim ac iouis retinet qualitateꝫ. Que Spica
aũt vocat̃ a noſtris ſpica a grecis ſtachis: chaldaice: azi/
mon alazel. ix. eiuſdẽ cũ ſolis ortu apparẽs: hiemat. Re/
tinet. n. veneris qualitatẽ: martiſqꝫ aliquãtulũ. Lucide
ſtelle que ad equum: que chaldaice alfarath dicuntur: Alfarath
occidẽtes. xxv. eiuſdẽ eſtiuãt. Marti. n. ⁊ mercurio ſimi
les ſunt. Hec ex ſeptẽbri. October v̊o corona que chal/
daice malfelcare dr̃. ſexto die apparens aerẽ permutat. Corona
Sunt aũt corone due: ſeptẽtrionalis: ⁊ auſtralis: ſepten/
trionalis veneris ⁊ mercurij nãm imitatur. auſtralis v̊o
mercurij ⁊ ſaturni. Septimo eiuſdẽ ſtelle que hedi nun Hedi
cupant̃ veſpertinãtes aerẽ turbãt. Hec de octobre. No
uember v̊o quarto ſtella libra que grece eſt chelas appa Chelas
parens: hiemat. xxi. eiuſdem corona veſptina occidens: Corona
aerem permutat. Hec nouembris. December vero pri/
mo canis apparens aerẽ pluribus pturbat diebꝰ. x. eiuſ/ Canis
dem hedi occidentes aerem permutant. xxiᵒ. eiuſdem Hedi
aqla que ⁊ vultur volãs dr̃ appens orion ⁊ heridianꝰ oc/ Aquila
cidẽtes aerẽ pturbant. xxij. eiꝰ caput appens pmutat ae Orion
reꝫ. hec decẽbris. Januarij v̊o. iiijᵒ. delphinus appens. vᵒ. Eridianꝰ
cetus veſptinãs occidẽs. xxv. aqla occidẽs. corq̃ꝫ leonis Delphi.
ſimilr̃ tribꝰ diebꝰ aerẽ pmutant. viᵒ. eiuſdẽ delphinꝰ ve/ Cetus
ſpertinus occidẽs aerẽ pmutat. Hec ianuarij. februarij Aquila
aũt. xxij. equus veſptinus occidẽs aereꝫ pmutat. xxiij. Cor leõis
arcturus appens. Idẽ agit. xxv. chelas grece latĩe libra Delphi.
appens aereꝫ ſilr̃ permutat. Hec februarij. Martij v̊o. Equus
viij. piſcis aqlonis appens perturbat aerem. ix. eiuſdeꝫ Arcturuſ
orion appens. x. eiuſdẽ ſtella quã lyraꝫ vocarũt nũc vul/ Chelas
turem cadentẽ veſpere occidens eridianus etiã. xxi. die Piſcis
equus occidẽs aerem pturbãt. hec martij. Aprilis p̊ma Orion
ſtelle que virgule dicunt̃ apparẽtes. xxviij. q̃ꝫ pliades Lira
appentes ſũmope aerẽ pturbãt. Pliadibꝰ Ariſt. Pliniꝰ Equus
columella atq̃ꝫ Ptholomeꝰ multũ tribuũt. Has ſtellas Uergilie.
q hora geniture cũ luna horoſcopãtes habuerit: magnꝰ
⁊ clarus erit: quas ſi iuppiter feliciter irradiauerit. exer/
cituꝫ ducet. ac terra mariq̃ꝫ multa geret. demuꝫ offenſo
p̊ncipe mala morte peribit. qui vero in occiduo cardine
ſue geneſis habuerit a maleficis pcuſſas. naufragus mo
riet̃. xxvij. eiuſdẽ orion veſptinꝰ occidit mutatq̃ꝫ aerẽ p
xx. horas. Hec aplis. prio v̊o maij ſtelle q̃ grece hyades
latĩe ſucculæ cũ ſolis exortu appẽt. q̃s alij ĩ ore alij ĩ frõ/ Succule.
te. alij ĩ capite tauri ꝯſtituũt: vna illa fulgẽs ac rutula. q̃

Lāpadias grece lampadias:chaldaice aldebran martiā efficaciam
habet:relique ſaturniā:quāuis ēt aliquantulum mercu
ry hñt. De aerē pmutāt vſqz in diei quartā horā. Quar
Lixa to vo lixa apparēs aerez vno die pmutat: ſexto die cū ſo
lis exortu plias ceſion apparens aerē obnubilat. Nono
Lapſidi⁹ eiuſdē lapſidi⁹ apparēs aerē p duos mutat annos. Ueſp
tinus occidēs.xxiiy.eiuſdē p diē vnū ante aerē pmutat.
hec ſunt may. Juny vero ſcōo aqla veſptina apparēs p
mutat aerē.ix.eiuſdē delphinus:ac vſqz ad horā vndeci
mā aerē pmutat.xi.die orion apparere incipit: q̄ tribus
ante dieb⁹ nimiā aerē pmutat.hec iuny. July vo.y.ori
on plen⁹ apparēs eſtiuat.Quarto eiuſdē ſtella q̄ anteca
nis dr̄ apparēs aerē ſūmopere pturbat.Octauo caniſ ap
parēs p duos ante dies ſūme pturbat.xxy.die cetus occi
dit:q trib⁹ dieb⁹ aerē pmutat.hec iuly. Auguſti vo.xv.li
bra occidit:quo aer pmutat̄. Jdē delphin⁹ apparēs.xix.
facit.xx.die anni dñator:q chaldaice ꝓtinguith dr̄:qui ꝛ
aerē p diē ante pmutat. Hec ex ptolo. Hec exoriri vl̄ oc
cidi his dieb⁹ antiqtus:ꝛ ptolomei tēpore obſeruatū ē:
nr̄o vo tpe aliquātulū differt eaꝝ exortus:qd nūc omitti
mus qbus euidētiſſime curioſus mathematicus q̄lita
tes diei ppēdere pōt:quotiēs.n.aliquo die ſtellarū fixa
rū aliq̄ ex his occultat̄:vel apparet:vel exorit̄: vel occi
dit:eo die aer pmutabit̄ ꝓ nā illius:qd intellige qñ vl̄ia
Ordo. ꝯſenſerint. Ex ꝯiugatiōe.n.trimeſtre generalis habetur
diſpō anni tēporis illi⁹. Ex meſtrua hētur q̄litas menſis
ex illa ſemimeſtrua:illa q̄litas q̄ ē ſemimēſis. Ex q̄dran
gulo hētur ebdomadaria q̄litas.ex ſemiquadrāgulo. ħ
ē ex loco lune e ſole diſtanti ptib⁹.xlv.hētur q̄litas ſemi
ebdomade.qd hac rōne explicauit:qr mutatiōes fieri ſo
lēt die tertio ante q̄drāgulū. Jntēdit.n.qñ luna venit ad
Expō pto ptē e ſole diſtātē.xlv^tam^.ad quā deuenit trib⁹ dieb⁹ cōple
lomei. tis:ꝛ in q̄rto. Rē hāc punicus iterpres nō olfecit:hñ aūt
grecus:p locuz igit̄ ſolis i trimeſtre ꝯiugatiōe deprehen
dit̄ trimeſtris q̄litas:p locum lune i capite mēſis q̄litas
mēſis.per locū lune i capite ſemimēſis hoc eſt qñ in dia
metro ꝯſtituitur q̄litas ſemimēſis.per locū lune i capite
ebdomade hoc eſt qñ in q̄drangulo ſiniſtro collocat̄:ſta
tus ebdomade. Per locū vero ei⁹ i capite ſemiebdoma
de hoc ē qñ i ſemiquadrāgulo ponit̄ ad ſolē:ſtatus q̄dri
dui habet̄.p ortū fixarū vel occaſum:occultationem vel
apparitionē q̄litas diei:q̄ qdē erūt pollentes ſi conuene
rint ſeruata ſemper conditione regionis.remanet nunc
de hora.

¶ Enun^tum^. XXV.

Quotiens luminare per aliquem car
dinum peragrauerit:tūc eſt permuta
tionis hora:queādmodum maris flu
xus ac refluxus: ventorū quoqz flat⁹
peragratione luminaris vtriuſqzuis p aliquē
hoꝝ cardinū cōtigunt:potiſſimū illi venti:qui
cū lune latitudine conuenerint.

De hora. ¶ Nūc de hora aerie pmutatiōis.hec vba ptolo.tradit:q̄
punic⁹ iterpres minime olfecit. Ptole.ita horā hanc ab
Ariſto. Ariſto.accepit i lib.de ſignis tēpoꝝ.d. Silr̄ aūt ꝛ i die ſe
ptolo.con hñt mutatiōes. Frequēti⁹.n.mane meridie:declinatiōe
ueniunt. ac occaſu:ptibuſqz noctis ſil̄ib⁹ mutatiōes accidūt. hec
Ariſt. vbi q̄tuor cardines ꝯſtituit:ortū quē ſol mane poſ
ſidet.culmē:p qd meridie diſcurrit.occaſum:quez veſpe
pagrat ac imū:p qd media nocte decurrit. Sūtqz tract⁹
duo.e culmine in occaſuz:ꝛ huic ꝯrius ab imo i ortū. Jn
qt mō ariſto.mutatiōes fieri ea hora:q̄ alteꝝ luminariū
hec p loca pagrauerit. Nā loca hec pollētiſſima ſūt:ac vi
res hñtia exuſcitatiuas:qñ qdē cardines ſunt celi pma
ria loca. Hec ptolo.ad vbū ab Ariſto.accepit. Hoc teſta
tur ſignis:p̊ q luna hos p cardines decurrēs facit maris
acceſſuz ac receſſuz. Scōo q facit vētos maxie eos illi⁹
poſiture:ad quā ei⁹ latitudo aſſurgit:qua e re ꝯſtat q ha
bito die pmutatiōis:hora erit qñ luna vel ſol per aliquē
hoꝝ locorū diſcurret:erit aūt fortior permutatio:ſi eo tē
pore luna peruenerit ad aliquē anguloꝝ octilatere figu
re cū ſole. Ubi aīaduertēdū ē:ariſto.octilaterā figuram Octilate-
lune ad ſolē formaſſe:q̊ꝝ ſingulū latus ē.xlv.partiū. Nā ra figura.
xlv.octies ducta ſūt.ccc.lx.q̄ numero zodiac⁹ ꝯtinet̄.lu
na itaqz qñ e ſole diſtat ptib⁹.xlv.tūc ſemiquadrāgula ſi
niſtra ē:eſtqz lumine cornicularis:q̄ grece conoides nū
cupat̄. Qñ vo ipſa a ſole ptib⁹.xc.recedit: eſt q̄drāgula i
ſiniſtro:ac ſemiplena:q̄ grece dicotoma ħ ē diuidua lati
ne. Qñ ipſa a ſole.c.xxxv.diſtat:ꝛ i q̄drāgulo ꝛ ſemi cōſti
tuta:eſtqz lumīe amphicyrta:hoc ē ptumida vel gibbo
roſa. Qñ ipſa e ſole ptib⁹.c.lxxx.diſtat ē diametra lumi
ne plena. Qñ e ſole.cc.xxv.diſteterit ē q̄drāgula ad ſolē
ꝛ ſemis in dextro. Lumine vo gibboroſa ſiue pretumi
da. Qñ ptib⁹ diſtat.cc.lxx.eſt q̄drāgula deſtra cū ſole:lu
mine vo ſemiplena. Qñ ipſa e ſole diſtat.ccc.xv.eſt ſemi
quadrāgula dextra:lumine cornicularis. Qñ demū cuz
ſole finito ptium numero ꝯgredit̄:eſt ꝯiuncta:ſic igitur
habes latera octo:octoqz angulos: quos ariſto. ꝛ ptolo.
obſeruant. Scōo nāqz anguli exuſcitatiui ſunt:ac ꝓuo
catorij:qdā pleni:vt quadrāguli ꝛ diameter.quidā ſemi
pleni:vt dimidia hoꝝ. Qñ igit̄ luna p aliquē cardinum
dictoꝝ ortus:culminis:occaſus:ac imi peragrauerit:ac
ceſſeritqz q ille ipſe cardo ſit aliqs anguloꝝ octiangule
figure:aerem omnino permutabit vel ad ſerenum: vel
ad contrariū:qñ quidem ſint due prouocationes coniū
cte.ſ.cardinis ꝛ anguli. Hec e ptolomeo ꝛ ariſtotile pari
ter habemus. Ueꝝ aīaduertendū non tm̄ octilaterā lu Sexdila-
nā cū ſole ꝯſtituere figurā:ſz ſexdilateraz:ſexdiāgulāqz tera.
que ex.xvi.lateribus vbiqz angulis conſtat. Nā cū. xlv.
octies ducta.ccc.lx.ſint.xxy.ꝛ dimidiata pars ſexdecies
ducta erūt.ccc.lx.erit igit̄ ſingulū lat⁹ ptiū.xxy. minuto
ruz.xxx. Angulus vo in eius fine collocatus:de hac dixi
mus in lib.de criticis. Quotiēs igitur luna e ſole diſtat.
xxy.ptibus.minutis.xxx. erit in primo angulo: qñ addi
tis.xxy.ptibus minutis.xxx.in parte e ſole.xlv. diſtanti
collocatur erit in ſecundo angulo. Sicqz in alys ſemper
ptib⁹.xxy.minutis.xxx.additis. Eſt aūt angulus hic qui
dimidio.xlv.partium ꝯſtituit̄ ſemiquadrangulus dimi
diatus. Luna itaqz his in angulis ꝯſtituta vires exercet
prouocatorias:qñ quidem ſemiquadranguli ſint dimi
diati:ſeruātesqz inimicitie partem ſemimediam:que rō
docet:vt peragratio lune:per hos ēt aīaduertatur: eiuſ
qz ꝯſtitutio ꝛ ſtatus:nā vbi ſerena erit ꝯſtitutio:tempus
ad ſerenū mutat:vbi ꝯ pluuioſa:ad pluuias vel alia. Nō
minus luna ingrediēte angulos hos debet formari the
ma:ſed operepreciuм eſt colligere etiam oecodeſpotes
conſiderare ſigna quibus peragrent:ceteraqz faciendo
perinde: vt in eclypſibus iuſſimus. Erit itaqz dies plu Dies plu
uie:quando ſtellarum aliqua relucēs rutilaqz occulta uie.
tur vel apparet:occidit vel oritur: generalibus quidem
ꝯſentiētibus:hor aaūt qñ luna vel ſol p aliquē cardinuz Hora.
decurret:pcipue ñ tūc p angulū aliquē figure.xvi. lateꝝ
diſcurret.nō aūt eſt pretereūda regionis ꝯditio:qñ qdē
hec multū ꝯferat ad rei q̄litatē. Picus in.iy.lib.ſuaꝝ cō De fluxu
futationū ſpernit opīonem oīum aſtrologoꝝ de refluxu maris ap
aq̄ꝝ p lunā. Fingitqz multas alias pōnes:ꝛ tādē obycit picum.
fere oib⁹. Prio cur nō fortioris rady deſcēdētis q̄ aſcen
dētis:cur deſcēdēs reuocat aq̄s:effunditqz aſcñs:cur nō
ībecilliores a ſūmo paꝝ declinātes:q̄ tunc p̊^m^ exoriētes

cur ibi receſſū hic acceſſuꝫ fa:it.Scđo luna ſub finitore
nō hꝫ vires qbus poſſit ea que ſunt ſupra mouere:ꝛ mul
Declaratio ptole. ta alia addit.Eſt aīaduertēdū q̃tuor eē cardines effica-
ces:ac pollētes:ortū:culmē:occaſuꝫ ꝛ imum:quos Ariſt.
ēt magnifecit:q̃tuorqꝫ tractus:ex ortu in culmē oriētalē
maſculinū dextrū.huic ꝯriū ab occidēte in imū oriētalē
dextrū:ac maſculinū.Nā ꝯria eiuſdē ſunt potētie gene-
reqꝫ in eodē collocanť.Eſt alius e culmine ad occaſum
ſiniſter:occiduus:femininus.hinc ēt ꝯrius ſilr:qñ qdeꝫ
ſūt ꝯrÿ ac eiuſdē generis.Opinať igiť ptole.ꝛ Ariſto.ēt
oīa elemēta p̃cipue aquā motu lune moueri:indeqꝫ mo
tū ciere:e quo dextrū ſimplr icipit:ortu.vꝫ.Quādo qdeꝫ
ortus ē cardo pollēs:dexter:ac p̃n^m oīum motuū:vt.ÿ.ce
li tradit ariſto.hinc moueri aquā circulariter in ꝓprio lo
co circa cētrū propriū:vr̃qꝫ aſcendere vſqꝫ quo luna tan
git culmē:veꝝ ipſa circulo ſemꝑ moueť:inde videť no-
bis deſcēdere:re vera circularē ꝯtinuare motū.lunaqꝫ
tāgēte occaſuꝫ refluere vr̃:que re vera circulari motu ꝛ
ꝯtinuo pſeuerat.Jnde ad imū iterū vr̃ aſcēdere:q̃ vt di-
xi circulo pficit motū.ab imo in ortū deſcendere:que re
uera circulū ꝯtinuat.Ab ortu vero in culmē iteꝝ aſcēde
re vr̃.Quatuor igiť vr̃ aqua permutationes facere in ſua
circulatione:que re vera nulle ſunt.Prima aſcēſus q̃ ic-
circo ab ortu incipit:qꝛ ibi vis p̃ncipÿ dextra ꝯtinetur:a
culmine lune in occaſum vr̃ deſcēdere:nā tūc eſt vis me
dia:q̃ vires extremas hēre dꝫ.Jncipitqꝫ in ſiniſtruꝫ ire:
ac occidētiā.Modo ī dextro aſcendit ī ſiniſtro:qđ ē v̄tu
tis ꝯrie deſcēdere dꝫ:cū luna occidit redit ad dextrū ori
entalē.ꝛ aque redire debēt ad aſcēſum atqꝫ oriētalem.
Cū luna ab imo in ortuꝫ ſcādit redit ad ſiniſtrū occiduū
qꝫ quare ꝛ aqua deſcēdere dꝫ.Jteꝝ q̊ꝫ cuꝫ aſcēdere inci
pit luna dextrumqꝫ in locū:ꝛ aqua ſilr:ꝛ ſic ꝑpetuo fieri
opꝫ.Pꝫ igiť p̃ cur aſcēdit aqua luna ab ortu aſcñte ī cul-
men:qm̄ eſt in ꝑte dextra orientali e qua omnes orbes ī
cipiūt motū.ſcđo cur e culmine deſcñte in occaſuꝫ:aqua
deſcēdit:qm̄ luna ꝑ ſiniſtrū occiduū at femininū decur-
rit tractū.Patetqꝫ tertio hos aſcēſum.vꝫ.ꝛ deſcēſum eē
eq̃les:qñ qdē cā ē eqpotēs.pꝫ tertio cur ſub terra idem
fiat ex occaſu qdē in imum decurrēte aquā aſcēdere:nā
tūc luna dedit ad vires oriētales dextras.Ex imo vero
in ortū deſcēdere aq̃s:qꝛ luna redit ad ſiniſtrū occiduū.
Habet q̊ꝫ vires luna tā ſupra finitoreꝫ:q̃ꝫ ſub rōne per-
agrationis.nō aūt rōne luminis.motus aūt elemētoruꝫ
ſeqtur motū corpoꝝ celeſtiuꝫ:nō aūt lumē.ꝛ ita q̃ picus
inqt nō ſunt digna ſuo noīe.rem hāc ariſto.abſoluit eui-
dētiſſime in lib.de ſignis tēpoꝝ:ꝛ ptolomeus hic ꝓ exē-
plo accepit.Aīaduertēdū v̊o oēs eſtus in oceano maiora
ītegere ſpacia inundareqꝫ q̃ꝫ in reliquo mari:ſiue qꝛ to-
tū in vniuerſitate aīoſius eſt:q̃ꝫ ī ꝑte:ſiue qꝛ magnitudo
a ꝑte ſideris vim laxe craſſantis:efficaciꝰ ſentit eandem
anguſtÿs arcētibus qua de cā nec lacus nec amnes ſilr
mouētur.Octigenis cubitis ſupra britaniā intumeſcere
eſtus pytheas maſſiliēſis auctor ē.Hec de hora ꝑmutati
onis nūc ſatis.Sed circa hec ambiguitates contingunt.
Nā locū ſignificationuꝫ Ptolemeus dicit eſſe clima:ad
cuius finitorē thema ꝯſtituiť:ſuperius aūt ait has ſolis
luneqꝫ ꝯiūctiones vel oppōnes obſeruādas eſſe vt ꝑticu
lares:pro his.vꝫ.locis:pro qbus erāt generales ꝯſtellati
De loco. ones:nō igiť pro climate:ſed pro his regionibus qbus:ſi
ue eclypſis:ſiue cometa ominabať:nā ſic excreſcētia vl̃
īminutio relinqueť.Amplius clima ē res ampla:habēſ-
qꝫ tēpus quo aſcñs euariari pōt p̃ncipio medio ꝛ fini:igi
tur vnū thema nō pōt vni climati ſufficere.Tertio cur ī
deliquÿs locus ſignificationū ē a ſigno ī q̃ ꝯtingunt:ꝛ ab
eidē hoſtilibꝰ.Jn his āt e partitione climatis.Quarto

cur ī eclypſibus tris tm̄ cardines obſeruare iubet in his
īdifferēter ſub terra ꝛ ſupra terrā.Aīaduertēdū igiť de-
liqa hēre vires ꝑꝑ lucis ſurreptionē.Medie ſolis lune-
qꝫ ꝯiugationes ꝑꝑ peragrationē.Agūt.n.in nobis ſtelle
motu ꝛ lumine:vt dicit ariſto.Tūc pꝫ cur in eclypſibus
ſolū ſuꝑius hemiſperiū tm̄ ſit obſeruādū:nam cū de ſub
terraneis deliquÿs nulla fit lucis ſurreptio:iccirco ſolū
vires hñt ſupra terrā:p̃cipue in tribus his cardinibꝰ:or
tu.vꝫ.culmine ꝛ occaſu.Medie aūt ſolis luneqꝫ cōiuga
tiones:cū vires hēant ꝑꝑ ꝑagrationē:que eadē eſt ſupra
ꝛ ſub terra:inde vtraqꝫ hemiſperia obſeruare iubet.Ul
terius medie ſolis lune ꝯiūctiones vel oppōnes:quotieſ
habētur:vt ꝑticulares cāe:cū ꝑticularis cā (auctore pro
culo) nō agat niſi p̃ſuppoſita actione cāe vlis:nō.n.plan Proculꝰ
ta ageret:niſi ſolis actio p̃ſupponereť:tūc haꝝ themata
faciēda ſūt his ipſis regionibꝰ:ꝛ ad finitores illaꝝ:qbus
vles cāe ominabanť:qñ qdē ꝑticularis cā ī eo loco eoqꝫ
tꝑe:illud genus effectionū agat:qđ p̃ſupponit ab actione
prie vlis cāe.vbi aūt eiuſmodi cōiugationes hñtur:vt ꝑ
ſe cāe:ac ꝓprÿs viribꝰ operantes.tūc locus actionū erit
clima ad q̊t thema ipꝫ erigiť.Nāc tūc cāe ſūt effectriceſ
ꝑꝑ ꝑagrationē:q̃ ē vna ꝛ eqpotēs climati fere toti:aliter
vbi ꝑꝑ lucis ſurreptionē fierēt effectiōes.Rurſū ꝑꝑ am
plitudinē climatis bonatꝰ obſuat aſcñs ſm ꝑtes aſcēſio Quātum thema ſufficit.
nū regiōis ac vrbis:ad cuiꝰ orizōtē thema erigiť:tūc vult
vt obſerueť gradus qnqꝫ ſuccedētes horoſcopātē ꝑtē:
treſqꝫ p̃cedētes:tribuēdo.vꝫ.ſingulo gradui vires.ſ.mi
liaria.liÿ.v̊bi cā.ſit thematis plēilunÿ arietl gradꝰ.xvÿ.
dādo cuilibet gradui miliaria terre.liÿ.erit ſignificatio
vſqꝫ ad.xxÿ.gradū:ꝛ ſic vſqꝫ.cc.lxv.verſus oriēteꝫ:v̊ſus
v̊o occidētē:cū ſint tres gradus.c.lix.igiť thema valebit
ex oriēte ad occidēs.ſ.ſpaciū.cccc.xxiiÿ.miliariū.tātū-
dē aūt:ꝛ de latitudine ē colligēdū.Alÿ iubēt tria thema
ta faceť ad mediū p̃n^m ac finē climatis.Alÿ ꝛ fideliꝰ the
ma iubēt fieri ad mediū orizōtis:tm̄qꝫ valere:q̃ꝫtuꝫ ori
zōtis ambitus circūclaudit.Eſt aūt orizon:vt q̊dā circu
lo deſignatꝰ celi terminꝰ:qđ.ſ.terrā vr̃:ꝛ qꝛ ad ipm vere
finē nō pōt hūana acies ꝑuenire:q̃ꝫtū qſqꝫ oculos circū-
ferēdo cōſpexit ꝓpoſitū ſibi celi:qđ.ſ.terrā ē:terminuꝫ-
facit hic orizon:quē ſibi vniuſcuiuſqꝫ circūſcribit aſpe-
ctus vltra.ccc.ꝛ.lx.ſtadios lōgitudinē itra ſe ꝯtinere nō
poterit.c.n.ꝛ.lxxx.ſtadios non excedit acies ꝯ videntis:
ſed viſus cum ad h̃ ſpaciū venerit acceſſu deficiēs:ī ro
tūditatē recurrēdo curuať:atqꝫ ita fit:vt h̃ numerus ex
vtraqꝫ ꝑte gemiatꝰ.ccc.lx.ſtadioꝝ ſpaciū:qđ itra orizō-
tē ſuū ꝯtineť efficiat:ꝛ qm̄ circūferētie q̃ꝫtitas habeť tri
plicādo diametrū:ꝛ addēdo ſeptimā ꝑteꝫ diametri:erit
tota area ābituſqꝫ.ix.cētenorū:ꝛ ſtadioꝝ circiter.xliÿ.
ꝛ ad totū hūc ābitū porphiriꝰ thema fieri iubet:vſus tm̄
ē ꝑ vniuſcuiuſqꝫ climatis vnū erigi thema:qđ noſ lauda
mus.Ptolemeꝰ.n.iubet hoc facere ꝓ vnaquaqꝫ regiōe:
vt ī genitura:ꝛ h̃ ſat ſit.Et de loco ſatis:ꝛ de tꝑe ābigūt.
Nā ptolo.colligit tēpus ꝑ ꝑagrationē lune ī figura.xvi.
laterum.Dedit enim diem ꝛ horam.At in lib.c.enuncia
torum.ita ſcribit.coniunctiōis locum quo in loco ab an De tꝑe.
ni aſcñte eſt:inſpice:ſiquidem cum profectio illuc proue
nerit:tunc euentus erit.Ecce quomodo in annuis coniū
ctionibus:vt in eclypſi facit profectionē:hic autē tēpus
pro ratione peragrationis per angulos ſexdilatere figu-
re obſeruat:que vidētur inuicē repugnare.Sunt qui vo Pō pria
lunt pro toto anno eſſe obſeruādā cōiunctionē vel oppo
ſitionem:que precedit igreſſū ſolis in caput arietis:ꝛ tūc
faciūt perfectionē dando cuilꝫ ſigno menſem:qꝛ quādo
aſcñs ꝑuenit ad locū ꝯiūctionis vel oppōnis dādo cuilꝫ
ſigno mēſem tūc euētꝰ ē.Alÿ volūt ptole.per aſcñs an- Secunda

ni intelligere illud qđ aſcn̄dit:tūc cū ſol caput arietis in
gredit̄:ꝛ tunc dicūt ꝑfectionē eſſe ab aſcn̄te hoc facien/
Tertia daȝ. Aliȳ dicunt ptolemeum vocare annum quicqd ē vl
tra menſeȝ:ꝛ ita aſcn̄s anni erit illud quod aſcēdit in cō
iunctione vel oppōne proxima ingreſſui ſolis in quatu/
or illa principia:ꝛ tūc dicūt euentū eſſe qn̄ aſcn̄s illud ꝑ/
uenit ad locum cōiunctionis vel oppōnis dādo cuilȝ ſi/
gno.xiȳ.partem trimēſtris temporis. hoc eſt dies.viȳ.ac
Quarta duo ſexta. Aliȳ dicunt v̄bum ptolemei eſſe intelligēdum
in deliquȳs:qn̄ quidē deliquia ſimpl'r dicātur maxime
ꝯiūctiones:ꝛ tunc per aſcn̄s anni intelligit illud qđ aſcē
dit in themate eclyptico:qđ anni aſcn̄s dicitur pro quā/
to eſt vltra menſem. Hec duo vltima videntur bene di/
cta:nec repugnare eis que dixit hic:qn̄ quideȝ profectio
det tēpus generale.peragratio per angulos:ac cardines
det tēpus ꝑticulare:eodē nāqȝ modo in geneſi fit. plura
eni ȝ tēpora colligūtur a perfectione ſignoꝝ: a perfectio
ne ꝑ partes :quā directionē vocāt grece peripaton. Hec
enim nō ꝯdicunt:cū ſignificationes poſſint deſignari ꝑ
ꝑfectionē . per directioneȝ:ac per diuiſionē:vt ptoleme
us in vltimo apoteleſmaton ait:que qn̄ cōuenerit:effect⁹
erit oīno:ſic in ꝓpoſito qn̄ enim peragratio per angulū:
ꝛ ꝑfectio ꝯuenerit:oīno euētus erit:qđ grece dr̄ ſymptho
ma: hoc ē calamitas latine:cōtra ēt eſt qn̄ ꝑfectio eſt:lu
neqȝ per angulos peragratio:euētus ipſe omnino portē/
Ptole. ꝯdictio. ditur:tunc hec igitur nō repugnāt. Rurſum vident̄ enū
ciata ptolemei repugnare:ꝛ inter ſe:ꝛ ad dicta nr̄a. Ingt
eniȝ enūciato.xxxiiȳ. Dn̄ator ſeu hoſpitator īterlunȳ: ſi
cardinalis fuerit:quecūqȝ illo menſe futura ſint ſignifi/
cat. Eſt aūt hoſpitator īterlunȳ q in loco īterlunȳ hȝ do/
miciliū:dn̄ator aūt q in eo hȝ plures iuriſditiones:ꝙ igi
tur horū fuerit in cardine iuxta illius nām portēdit mē/
ſe illo qualitates aeris. Enūciato v̄o.lxv.iquit. Cū minu
tū cōiūctionis principiū facies.potes de mutatiōe aeris
in mēſe illo iudicare:erit.n.iudicium iuxta dn̄atorē an/
gulis cuiuſqȝ figure:vincit.n.hic aeris nām:aſſumēs eti
am in his pn̄tis temporis qualitatem.per dominatoreȝ
anguli:intelligit dn̄atorē horoſcopātis partis: cuiuſqȝ fi
gure.ſ.ꝯiūctionis:oppōnis:ꝛ vtriuſqȝ quadrāguli. domi
nator.n.aſcn̄tis in haꝝ ſingula aſſumit aeris qualitatē.
Ecce qūo hec duo repugnāt ꝛ inter ſe:ꝛ his que diximꝰ.
Sol. Nos aūt dicimus ēt hec intelligēda in ſupplemēto. Nā
qn̄ dominator interlunȳ ſit cardinalis:oīno aereȝ rapit
ad ſui q̄litatē ꝑ illo menſe:vbi vero nō fuerit cardinalis:
pōt vtrūqȝ obſeruare:p̄ſuppoſito ſemꝑ dominatore iter/
lunȳ. Nec hec repugnāt inter ſe:nec noſtris dictis. Et de
tēpore hec ſatis. ¶ Enun^tum. XXVI.

Operepreciū eſt ſcire generalē cām
eſſe pollentiorem. Succedentes ve
ro preſignificatarū effectionum ſūt
inſtrumentarie cauſe:erūt autē om/
nino euentus quādo dominatrices generaliū
cū dominatricibus particularium miſcentur.

¶ Cōtingit iterdū dn̄atorē gnālis coniūctionis portēde/
De ꝯueni entia ꝛ dif ferētia ſi. gnificatoꝝ reynū. dn̄atorē v̄o ꝑticularis dare aliud:iccirco emergit
dubiū:qd predicēdū ſit:iuxta cuiuſue idiotropiā pronū/
ciādū. Propter q̄ ptole. duo videtur precipere:ꝙ ceteris
paribꝰ ꝑꝑ ꝯſtellificatiōis gnālitatē debemus dicere cū
idiotropia gnālis dn̄atoris. Nā gnāles cōiūctiones ſunt
cauſe prime effectrices:relique que ſequātur per angulo
rū peragrationē ſūt vti iſtrumētarie:ſupponētes effectio
nē p̄maꝝ:vbi aūt ſint ꝯrie ſignificatōis:ſi dn̄ator gnālis
miſcet̄ dn̄atori ꝑticulari ꝑ rōnē aliquā quā diximus mi
xtionis: ꝓ idiotropia ꝑticularis ē iudicādū.potiſſimū ſi
i mixtura ſit ſupior:vt diximꝰ. Sȝ vbi ſūt ꝯrie ſignifica/
tionis:neqȝ ſint admixti:vtrū ſemꝑ iuxta idiotropiā ge/
neralioris ſit iudicādum: Ptole.nō ait:niſi qn̄ ſūt cetera
paria:tūc.n.iuxta nām gnālioris ē ꝓnūciādū. Punicus Expoſitio punici.
iterpres ait.ꝑticularis nām eē iterdū p̄ponēdā:ꝑ qn̄ ꝑti/
cularis ſit pollētior in themate:vt vel ī cardine:vel ꝓꝑa
ī ſilitudine ſiue ꝯditione ꝓpria:vel ī domo:ꝛ ī ceteris id
genus:ꝯ v̄o gnālis ſit deſtitutior magiſqȝ deiectus:tunc
enī iuxta nām ꝑticularis ē ꝓnūciādū. Scđo qn̄ ꝑticula/
ris dn̄ator ꝯuenit cū ꝯditione tꝑis āni magis ēt loci:tūc
enī iuxta eiꝰ nāȝ ē ꝓnūciandū. Sȝ ſit dn̄ator ebdomada
rie ꝯſtellificatiōis:ꝯriꝰ dn̄atori mēſtrue:ſibiqȝ admixtꝰ
ſit ſingnificator trieſtris:nō āt meſtruꝰ:qd agēdū:dicerē
iuxta nāȝ ebdomadarȳ eē ꝓnūciādū: qn̄ qdē cū fortiori
admiſceat̄. Sūt aūt caſus fere īnūeri ꝯtigētes:q̊s ptole.
remittit nobis ꝯſiderātibꝰ:vt ēt ī medica arte offerūt̄ ca
ſus:q̊s nullus ſcribit:eaꝑꝑ ptole.ingt enun^to p̊.opȝqȝ tra
ctātē hec reꝝ ꝯiectura vti. Soli.n.numīe afflati p̄dicūt
ꝑticularia. Curioſus.n.ꝛ obſeruās mathematicus gnāti
q̄ꝫtū pōt p̄dicere dȝ:qn̄ qdē ꝑticularia ſint infinita ac ab
arte reiciēda.hec de q̄litatibꝰ aeris ꝑ obſeruatiōes cele
ſtes:ꝯn̄s eſt:vt ꝑ ſtellas corruptiuas in his adiuuemur:
vt ptolemeus precipit. Enun^tum. XXVII.

Signa q̄ circa ſoleȝ:lunāue:ceteraſqȝ
ſtellas coapparēt ad ꝑticulariū quali
tatū cognationē cōferre ſolēt que q̄/
dem ſoli orienti coapparent ad diur/
naliū qualitatū notitiā conferūt : que vero ipſi
occidenti conſpiciuntur ad nocturnalium.

¶ Erat cognitio q̄litatis aerie ī trimeſtre tꝑe:in mēſe: eb A ſtellis corruptiuis.
domada:ꝛ quadriduario a ſemiq̄driduario die:ac hora.
Incipit nūc a die:qđ p̊ vulgaribꝰ offertur:ꝛ vult eē obſer
uādū ſolē in ortu ꝯſtitutū:qn̄ qdē ortus ſit p̊n^m diei:ē aut
p̊n^m vniuſcuiuſqȝ rei p̊^m aīaduertēdū:naȝ ab ipſo cetera
ſequūtur. Seruiet aūt hec obſeruatio ꝑ cognitiōe q̄lita/
tū q̄ die ꝯtingūt. Pro q̄litatibꝰ v̄o nocturnis iubet obſer
uare ſolē ī occaſu collocatū:naȝ tūc ē noctis p̊n^m. Que āt
coapparere ſolēt:ſūt nubes:corruſcationes:colores: ꝛ id
genus:hec.n.e ſole ipſo gnātiȝ ꝯtingūt:a dn̄atore diei ꝑ/
ticulatim qbꝰ coapparētibꝰ dep̄hēſis:oecodeſpotiā dia/
rȳ dn̄atoris colligemꝰ:q̊ fit vt pro nā eius iudicabimꝰ.
¶ Enun^tum. XXVIII.

Pro qualitatibus vero pluribus tēpo
ribus perduraturis:obſeruabimꝰ ho
ras cōfigurationum luminariū:quan
do quidem configuratio prima habe
at vires vſqȝ quo luna cum ſole permutaue/
rit ſe ad aliam.

¶ Hora ꝯfiguratiōis trimeſtris ē ante īgreſſum ſolis in Pro tꝑe multo.
aliqđ q̄tuor p̊ncipioꝝ:vtpote ꝯiūctiōis vel oppōnis. Ho
ra v̄o ꝯfiguratiōis mēſis ē:qn̄ ē ꝯiūctio vel oppō q̄ ē ca/
put mēſis. Mutat aūt luna ꝯfigurationē: q̄ties venerit
ad angulū aliquē figure ſexdiāgule:in q̄ qdē ꝯſtituta hȝ
nouā ꝯfigurationē cū ſole. Pro q̄litatibꝰ igit̄ vēturis ge
neratim ī trimeſtre:obſeruāda ſūt coapparētia hora tri/
meſtris ꝯfiguratiōis.pro q̄litatibꝰ gnātim vēturis ī mē
ſe obſeruāda ſūt q̄ coapparēt hora meſtrue ꝯiūctiōis vł
oppōnis:ꝛ ita ī ceteris faciēdū. Cuius rō ē: q2 vires p̊me
ꝯfiguratiōis vigēt vſqȝ ad tꝑs ſcđe. In pria nāqȝ ꝯfigu/
ratiōe vis quedā ligat̄:que nō ſoluit̄:niſi ꝑ aduētum al/
teriꝰ.quo fit:vt per huiuſmodi coapparētia ſignificemꝰ

qualitates portendi vſqz ad configurationis ſecũde aduentum. Sed dices. cur vis hec ligata i eclypſibus vſqz ad ſcdam eclypſim non perdurat: tum diximus ꝙ hec ligatio fit pp peragrationẽ: illa pp luminis ſurreptionez. Quare tãdiu pdurabit ſignificatio in peragratione: quã diu ſuccedet noua peragratio. In ſurreptione autẽ lucis nõ eſt ita: ſed taz diu durabit: quã diu ſurreptio perſiſtet: durat aũt ſurreptio lucis in ſole pro tot horis: tot annis: in luna tot mẽſibus: propter cauſas traditas: ꝛ qm̃ configurationes trium ſuperiorum propter peragrationem hñt vires: iccirco ſignificationem cõfigurationum illorum perdurabunt: quouſqz alie ſuccedent configurationes: vel inter ſe: vel cũ alijs: vel cũ luminarib⁹: cuius cõtrariũ albumaſar opinatur: ꝛ nos deinde dicemus. Sũt igitur coapparẽtia: tũc tẽpore obſeruãda: qñ quidem ex his habetur predominatoris cognitio: iuxta cui⁹ naturã erit pronũciandũ.

De pduratione ſignificationuz

In trib⁹ ſupiorib⁹

Enun[tum]. XXIX.

SOl itaqz exoriens vel occidens rutilus: limpiduſqz: nulliſqz opertus nubibus ſereni temporis nũcius exiſtit. Ubi vero area verſicolore: aut rubra operitur: aut radij quos diffundit: vel q ipſum circuunt: rubri: aut nubes quas ſoles dicunt: in certa ſolis parte conſtiterint: rubroqz colore conſpicue: eiuſqz radij oblongi exiſtentes ab area ſe diffundant: exceſſiuos vẽtos nũciat: ea. vz. e celi poſitura: i q̃ hec ſpectãt ſigna.

Sunt (vt diximus) phi: qui per fixas tm̃ futuras qualitates deprehendebãt: vt Higinus columella: ꝛ alij plures: alij per corruptiuas ſtellas animalia: ac cetera que hic inferius ſpectantur. Ut democritus qui primus itellexit oſtenditqz cũ terris celi ſocietatem: quẽ ferũt ſpernẽtibus hãc curã eius opulẽtiſſimis ciuib⁹ prouiſa olei caritate ex futuro vergiliaruz ortu qua diximus ratione magna vtilitate: tũc pp ſpem coemiſſe in toto tractu oẽ oleũ mirãtibus: qui paupertatem ꝛ quietem doctrinam ei ſciebant in primis cordi eſſe. Atqz vt apparuit cauſa ꝛ ingens diuitiarũ curſus reſtituiſſe mercedẽ anxie ꝛ auide dominorũ penitentie contẽtus ita probaſſe ſibi (cuz vellet) in facili fore. Hec eadẽ refert Ariſt. primo politice de thalete. hoc ꝛ ſeſtius e romanis ſapientie ſectatoribus athenis fecit eadẽ ratione. Tradunt ẽt eundem democritũ metente fratre eius demaſo ardentiſſimo eſtu oraſſe: vt relique ſegeti parceret raperetqz defecta ſub tectum. paucis mox horis ſeuo himbre vaticinatiõe approbata. democritus itaqz celeſtia cũ terrenis ſignis ita miſcuit. Ariſt. aũt vltra hec obſeruauit ſolem: ꝛ lunã: ceteraſqz erraticas omittens: vnde in libro de ſignis tempoꝝ: ſigna: que hic ptolemeus recolligit: ipſe proſecutus eſt diligẽter. Ptolemeus aũt luminaria fixas erraticaſqz obſeruãs non pretermiſit corruptiua ſigna. Sol vbi rutilus exoritur nulliſqz nubibus opertus eſt nuncius ſerenitatis. Nã ortus hic quo quidem ad ſtellas: iouiam oecodeſpotiam eo die nunciat. Quo vͦ ad terrena exhalationum euaporationumqz reſultationem: quibus venti aut pluuie fieri aſſolẽt. Plinius vero inquit purus oriens atqz nõ ferueẽs ſerenũ diem nunciat. Ubi. n. feruens fuerit craſciuſculos vapores in aere cõtineri ſignificat: quibus ẽt venti fiũt. Mercuriales oecodeſpotiam inuunt circa ſolem halones: qui latine aree dicuntur: quando verſicolores ſunt. Martiam vero prefecturam ſignificant rubedo halonũ: aut radiorũ rubedo: radiorum lõgitudo: quotiẽs itaqz altera harum oecodeſpotiarum in die fuerit. exceſſiuos ventos nũciat: qñ quidẽ mercuri⁹ ꝛ mars ventos exuſcitent noxios: ac exceſſiuos: hec quo ad celeſtia: quo vͦ ad terrena: hec rubedo exhalationuz calidarũ nota eſt. E quibus vẽti ingenerantur: vt tradit Ariſto. ait tñ ea e celi parte vẽtos flare: in qua hec ſigna ſpectãtur. Ariſt. autem ita ventũ predicit ex ſolis ortu i die. occaſu in nocte: oriẽs ſol calidus ꝛ non ſintillans vẽtoſum eſt ſignum. Plinius. xviij. libro capite circa ſolez plura obſeruat: que lege ſi placẽt. Simili ratiõe fieri pt in qualitatibus: que generatim contingũt pluribus temporibus: quotiens obſeruãtur ortus ꝛ occaſus ſolis tempore coniugationum temporum.

De ſignis e ſole

Higinus. Colũella. Democriti pnoſticon.

Scdm democritũ.

Quid ar. Quid ptolemeus.

Quid plinius.

Quid de vẽto ar. Plinius.

Enun[tum]. XXX.

VBi autem niger ipſe exoritur vel viridis: aut obnubiloſus occidit: aut circa ipſum vna vel due aree conſtiterint: aut ſecum nebulatiões: que ſoles nũcupantur habuerit: fundatqz radios virides vel nigros: eo die hiemat.

Quo quidem ad terrena he ſolis apparitiones e nubibus roridis: humidiſqz emergũt: quando quidem nigredo vel viriditas nubiuz ex humore ingeneretur: quo vero ad celeſtia: hec ſaturnuz eo die pdominari tẽpori portendũt: qui auctor eſt hiemis: ac pluuie Ariſto. autem libro de ſignis tẽporum: ſol vbi concauus exoritur: vẽtos aut pluuias predicit: ꝛ ſi diebus plurib⁹ calidus exoriatur: vrediẽs ac diuturnos ventos nunciat. Qꝫ ſi radij hi quidẽ verſus boreã: alij aũt verſus auſtrum diffunduntur: medio vero exiſtente in directo: aquã ac ventũ portẽdit: deinde generatim ſubſcribit: ſũt aũt ſigna in ſole ac luna: nigra quidem aque: rubra aũt venti: qñ quidez vt ſcis rubedo exhalationes: nigredo vaporationes portẽdant. Plinius. xviij. libro multa adijcit: que omittim⁹. Hec de ſole.

Ariſto.

Plinius

Enun[tum]. XXXI.

OBſeruare etiam conuenit coapparentia lune ipſa ea hora: qua angulos figure ſexdilatere ingreditur.

Ptole. octilaterã figurã obſuat: q̊tiens enĩ luna e ſole diſtat ptib⁹. xlv. ſemiq̃drãgula eſt. quotiẽs. xc. quadrãgula: ꝛ ceteris id genus. Ego vͦ particularius coapparentia lune: quotiẽs ipſa per angulos ſexdilatere figure peragrauerit: obſeruo. Nam per coapparentia hec poteſt mathematic⁹ curioſius de qualitatibus predicere.

De luna.

Enun[tum]. XXXII.

VBi igitur luna ſubtilis ſplendenſqz que exorta puro nitore nullaqz operta area fulſerit: ſerenat. Qꝫ ſi ſubtilis rubicunda: q̃dqz non illuminatur rutilet: videatqz ferme moueri: ventos ea. vz. e parte ſuſcitat: ad quam extra zodiacum vagatur. Ubi. quoqz vel nigra vel viridis ſpectatur hiemat.

Quo quidem ad terrena ꝙ ipſa ſpectetur limpida ex exhalationum euaporationũqz eſt reſolutiõe: aſtipulaturqz hec apparitio iouie oecodeſpotie ꝙ vero ſubtilis rubicunda e parte terrene nature propter exhalatiões ſpectatur. martiamqz oecodeſpotiam. Qꝫ vero pars nõ illuſtrata a ſole rutilet quaſi in motu conſiſtẽs: ex ſiccis exhalationibus emergit: martieqz oecodeſpotie virib⁹.

Oꝛ nigra videatᷣ vel viridis: e parte qdē terre ob humoris plenitudinē eſt roꝛēqꝫ nubiū: e parte celi ꝓpter ſaturni oecodeſpotiā.

Enunᵗᵘᵐ. XXXIII.

ORbes quoqꝫ qui eā cingunt aniaduertēdi ſūt: vbi nāqꝫ vnus eſt ac rutilus paulatimqꝫ euaneſcēs. ſerenat gemini vel tres vel plures vbi ſint. hyemant. Oꝛ ſi diſtracti quaſi ſplendeant. per exceſſiuos ventos hyemant.

De halōe. Orbes hi qui grece halones nūcupantᷣ: a nonnullis corone aree ꝓpꝛie dicuntᷣ: e vapoꝛationibꝰ in aerē e terra aſſurgētibus ꝯtingūt: in qbus lumē diffuſum varias foꝛmat appitiōes. Quotiēs igitᷣ vnus ac rutilus: paulatimqꝫ euaneſcēs eā cinxerit ſerenat: e pte qdē terre ꝙ vapores pauci ſunt: cōtinuoqꝫ ad reſolutionē tēdētes: e parte v̊o celi: ꝙ oecodeſpotiā iouis ſignificāt: qui nitoꝛis ac ſerenitatis cā ponitᷣ. Ubi aūt gemini vel tres eā cinxerit hyemāt: e parte qdē coꝛruptiue cāe ꝙ ex vapoꝛibus pluribus ingnāntᷣ: qui reſolutōi īepti ſunt: e parte celi v̊o ꝙ ſaturniā ſequuntᷣ oecodeſpotiā. Oꝛ ſi diſtracti quaſi ſplēdeant. hyemant: ꝛ qdē per exceſſiuos vētos: e parte qdē coꝛruptiue cauſe: qꝛ hec diſtractio ſiue motio ꝓpter motum exalationū eſt: e pte celi ꝙ mercury oecodeſpotiaꝫ ſectatᷣ. Uarro. Uarro ys oꝛbibꝰ valde adheſit. vt Pliniꝰ refert. Ariſtote. Ariſtoteles v̊o in lib. de ſignis: ita inqt. halones circa lunam vētoſe magis ſunt: qꝫ circa ſolē. ſignificant aūt ventum diuiſe circa vtrūqꝫ. vnūcūqꝫ aūt diuiduntᷣ. inde ventus. in nubibus. vndecūqꝫ exoꝛiūtur hinc ventus.

Enunᵗᵘᵐ. XXXIIII.

VBi oꝛbes hi nigri ac denſi ſpectētur: hyemāt ꝑ hymbꝛē. vbi virides interrupti. per ventiniuiuꝫ hyemant. tantoqꝫ magis ac magis quanto plures ac plures ipſi fuerint.

E pte coꝛruptiue cāe hec diſpō vapoꝛes multos. plurimaqꝫ hūectatōe ꝯtētos nūciāt: e pte celi v̊o: ꝙ ſaturniaꝫ ſeqtᷣ oecodeſpotiā.

Enunᵗᵘᵐ. XXXV.

ORbes quoqꝫ qui. tum erraticas. tum fixas ſtellas cingunt. qualitates eoꝝ planetarū poꝛtendūt: quibus ſuis coloꝛibus perſimiles fuerint.

De ceteris. Non aliter alones ſiue oꝛbes: ſiue coꝛone: ſiue aree circa erraticas ſtellas: nec nō circa fixas viſu notabiles cōgregantᷣ: qꝫ circa ſolē ꝛ lunā: qñ qdē y oꝛbes e parte māe vapoꝛes ſint: e pte foꝛme lumis reflexiones: e pte agētis ſint ꝓpter oecodeſpotias planetaꝝ. Iccirco e coloꝛe eorū mām ꝛ agētē pōt mathēcꝰ depꝛehēdere: ꝛ ita q̄litates quas poꝛtēdūt cognoſcēt. Nā vbi rubꝛi martie ſūt oecodeſpotie: vbi nigri vel virides. ſaturnie. vbi v̊ſicoloꝛes. mercuriales: vbi limpidi ꝯtinuo expoſiti reſolōni venerie vel iouie.

Enunᵗᵘᵐ: XXXVI.

ANimaduertende quoqꝫ ſunt he fixe. que viſu notabiles ſunt. vti vergilie. ſucculę. cetereqꝫ id genus: nec pretereunde ſunt: que ſimul colligate. plurime ſpectantᷣ. hariſqꝫ ꝛ coloꝛes. ꝛ magnitudines obſeruandi. vbi nāqꝫ ſplēdidioꝛes ꝛ maiores videntur. ea e parte mūdi ventos ſuſcitāt. ad quam ipſe vergunt.

De fixis. Iubet Ptholomeꝰ obſeruare ſtellaꝝ fixaꝝ duas ſpēs: q̄dā .n. ſunt viſu notabiles. vt pliades. hyades cetereqꝫ. q̄s diximus. alie v̊o ſunt magnitudine ꝛ luce ꝑue: de his diximꝰ ī p̊ libꝰ de ꝑmis inqt. vbi ſplēdidioꝛes ac maioꝛes ſpectentᷣ vētos ſuſcitāt: ea. vꝫ. e regiōe ad quā ipſe v̊gūt. Nā ſi ſeptētriōales ſint inde ventū cōmouēt. ſi meridionales: ēt inde ventū mouēt. Splēdoꝛ qdē ineſt ꝑꝑ exhalatiōes igneas. Magnitudo v̊o ob medy craſſitiē. vt ꝑſpectiui ꝓbāt.

Enunᵗᵘᵐ. XXXVII.

COllecte autem veluti aſelli ac pꝛeſepe: ꝛ cetere id genus: ſi in ſereno tempoꝛe vix apparuerint: vel ſpiſſe ſpectentur nimis hiemant. Cōtra autē vbi maiuſcule rutileqꝫ fulſerint: exceſſiuos vētos ſuſcitant.

De aliis. Oni grece latine aſini vel aſelli: he ſtelle ſūt q̄ ad ipſuꝫ ꝑſepe ꝯſtituūtur. ſunt autem he in cancro: vt Ariſto. ait. Solēt aūt he vix apparere: vel ſpiſſe videri ſolent ob vapoꝛationū plenitudinem. Maioꝛes aūt ꝛ lucidioꝛes ꝑꝑ exhalationes: vt diximus. quare ille himbres: he vētos nunciāt. ſignum iſtud Ariſt. ēt obſeruauit. que e crinitis ſtellis: ac traiectionibus colligūtur: ſigna in pꝛoximo libꝛo diximus. De cōet. qd Ariſt. Ariſto. tñ de cometis ita ſcribit in libꝛo de ſignis tēpoꝛuꝫ. Quos aūt cometes egypty dicūt nō ſolū vētos qñ apparēt nunciāt: ſꝫ frigoꝛa ac gelicidia. Quod quidē eſſe pōt pꝛo tanto: qꝛ ipſe vel ſaturni vel mercury oecodeſpotiam ſequūtur. Nā lꝫ exhalationes ſint: agentis potius poꝛtendent qualitates.

Enunᵗᵘᵐ. XXXVIII.

NUbes ſi vt vellera lane ſꝑgētur: multe ab oꝛiente: aquam in triduum pꝛeſagiēt. Arquus vero: qui quidē ſereno tempoꝛe apparēt: aquaꝫ nūciant: qui vero tempoꝛe hyemali ſerenitatem.

De nubibus. Nubes ille velleribus ꝑſimiles quantum quidem ad coꝛruptiuas cauſas: e vapoꝛibus interdū raris aquoſis pꝛoficiſcūtur: quātuꝫ aūt ad celeſtem veneriaꝫ ſequūtur oecodeſpotiaꝫ. De arquu. Rurſum arquus tēpoꝛe ſereno apparēs tēpus alterari ad humoꝛē poꝛtēdit: qñ quidē ipſe ex vapoꝛibus emergat. Tēpoꝛe v̊o pluuiatili apparēs ſerenitatē: nā ēt ex exhalationibus ingeneratur: ꝛ inde tempoꝛis ad vredines ꝓficiſci nūciat. Hec ſūt que e ptolemeo hinc inde inciſi: ex eo qdem mām aſſumēs: e nobis ipſis foꝛmā. Innumere ſunt aeris terreqꝫ mutationes: interdum. n. coꝛone in aere vidētur: interdū ſolis: interdū lune: clypei ardentes: diſcurſus ſtellaꝝ: hymbꝛes: lapides: tonitrua: fulgura: vēti: grandines: niues: pꝛuine: nebule: roꝛes: terremotus: terre hiatus: ꝛ alia multa: que Ariſto. enumerauit in meteoꝛis: vt nos lib. 2°. diximus. Pliniꝰ autē in ſcđo hyſtoꝛie: ſigna hoꝛū ſpeciatim ptolemeus e coꝛruptiuis cauſis non docuit: qñ quidem particularia ꝑdicere nō iubet. Uerum nos ſigna futuri terremotus ab Ariſtotile accepta adyciemus. Sig terre motus. Eſt ꝛ in celo ſignū pꝛeceditqꝫ motu futuro: aut interdiu: aut paulo poſt occaſū ſereno ceu tenuis linee nubis in lōgū poꝛrecte ſpacium: eſt ꝛ in puteis turbidioꝛ aqua: nec ſine odoris tedio. Ex illa nubecula ferunt Anaximādrū mileſium lacedemonys pꝛedixiſſe: vt vꝛbem ac tecta cuſtodirēt: Inſtare enī motū terre: ꝛ cum vꝛbs toto eoꝝ coꝛruit. Et taygeti mōtis magna ꝑs ad foꝛmā puppis eminēs abrupta clade inſuper eaꝫ ruina pꝛeſſit. Anaximā. Per ſignū vero ab aqua: perhibetᷣ ꝛ pherecidis pythagore doctoꝛis alia ꝓiectatio: ſꝫ ꝛ Pherecides.

illa diuina. hauſtu aque e puteo preſenſiſſe ac predixiſ/
ſe ibi terremotū. Hec de aeris qualitatib⁹ tradidiſſe ſa/
tis ſit. Ceteꝝ vnū remanet ꝙ ptolemeus ꝑ eclypſes do/

An ꝑ ꝯiūctiões calamitates oīs gñis poſſint ꝑdici.

cuit deprehendere euētus nō tm̄ in genere aeriarū qua/
litatū: ſed in ceteris q̄ ad hoīes ſpectant: vt quo ad bona
fortune: aīe: ac bona nāe. Hic v̊o per mediocres ſynodos
tm̄ gen⁹ verſari in aerys q̄litatib⁹ ſcribit. Qua e re mihi
nō ꝑua īcreuit ambiguitas: vtrum. vz. ꝑ eiuſmodi medi/
as ſolis ⁊ lune ꝯfigurationes in ceteris oībus generibus
recipiant̄ euentus: que genera dixit in eclyſibus. Mihi

Pō auctoris.

aūt omiſſis hinc inde argumētis: vr̄ genus ī his medys
deprehēſu eē recipiēdū oībus in his: in quibus genus ꝑ
eclypſes ſignificatū recipi pōt: qñ qdē primo ille maio/
res. he minores ꝓhibent̄. Ille ꝑmarie. he īminutorie vl̄
incretorie ſint illaꝝ ſigtionū. q̄s vl̄es ſigbāt. Scd̄o vbi
in his mars ſit qualitatis ſigtor: ꝙ oecodeſpotes ſit the/
matis: aeris eſtū nimiū futuꝝ portēdet: exuretq̄ potius
q̄ calefaciet: quo fit vt ſiccitas multa ſequat̄: atq̄ aqua/
rū inopia. Indeq̄ infecūditas: corūq̄ que ad victū ne/
ceſſaria ſunt: caritas atq̄ egeſtas. Ad hec aſpiratiões īpe
halituſq̄ e terra educti: aerē ita īficiēt. vt ventoꝝ flatus
ſint vel maxīe validi ſūmūq̄ in modū eſtuoſi: exq̄ eo pe
ſtilentes: ac tabifici: plurima quoq̄ tonitrua fulminūq̄
reiectiões vehemētes ⁊ crebre coruſcatiões: ⁊ fulgura
cū maxīo horrore: nimbiq̄ cū ꝑmis ꝓcelloſi ⁊ noxy. hec
ex ſui ydiotropia in aere portendit. E qbus quoq̄ maria
ꝑter ſolitū exagitabunt̄: crebrioraq̄ ꝯtingēt naufragia.
tū a fluctib⁹. tū a fulminib⁹. vniuerſi aūt flumīa erunt
areſcentiora: fonteſq̄ ꝑmulti prorſus ab hūore deſtituē
tur: deniq̄ aquarū futura eſt. tū inopia. tū inſalubritas:
qppe que nimio ab eſtu corrūpent̄. Quo fit vt plurima
inde incōmoda mortalib⁹ ꝓuētura ſint: ꝓpter vredīes
ſiccitates ventorūq̄ afflatus noxios: ac nō ſolū in villa/
ticis atq̄ agreſtib⁹ reb⁹. veꝝ domeſticis atq̄ vrbāis in
tectis: nec colligēdis mō frugib⁹. veꝝ ēt ipſis in horreis:
vbi repoſite fuerit: ꝓpter tabē ac putredinē maleficaꝝ
q̄ beſtiolaꝝ ꝓcreationē: q̄ de putrefactiōe ſequet̄: atq̄
hec mala nō ſolū ſtabula inficiēt ſtabulariaq̄ iumēta: ſ
armētaria ac minores greges: ꝑꝑ inopiam paſtus: ſitim:
eſtum: aeris atq̄ aquarū occulta vitia. Ampli⁹ ꝙ ſtella
martis nimiū incandeſcat: bilēq̄ excitet: impetuſq̄ ei⁹
in potētiores atq̄ īdomitos: rixas exuſcitat: ꝯtētiões: ꝓ/
lia: tumultus: ſeditiones. tū ciuiles. tū bellicas ac milita
res: diſcordias: ducūq̄ atq̄ imaꝑantiū iras: aniorūq̄ in
tēꝑatiſſimos motus: e qb⁹ ꝓficiſcunt̄ violētie: rapine: op
probria: ꝯtumelie: cedes: furta: direptiões vrbiū: agroꝝ
vaſtitates: ⁊ cetera que in ydiotropia martis diximus.
Qua e re ꝯſtat planetas nō poſſe aeris ſtatū ꝑmutare ad
ſui ipſorū q̄litates: niſi hoīes ꝑmutent ⁊ quo ad animi.
corporis. ⁊ fortune bona: qn etiā ⁊ maria. terre fructus.
armēta. greges. ceteraq̄ id genus ꝑmutēt: qñ qdē aeri⁹
ſtatus (vt viſū eſt) ſit cā ꝑmutationū in ceteris alys ge
nerib⁹. Sil̄i rōne vbi oecodeſpotes bñficus ſit: cū aeris
ſtatū ad bñficas ꝑmutet q̄litates: etiā cuncta gnā ex ys
ad bñficū ſtatū ꝓducet: ⁊ ita ſi Ptholomeus ꝑ has me
dias ſolis ⁊ lūe ꝯfiguratões aeris ſtatū docuit colligere:
ꝓculdubio cetera facile mathe^{c⁹} ꝯiectabit. tū ꝑ ea que
hic abſoluit. tū per ea oīa que in eclypſibus dixit. vñ col
ligēdo hec ⁊ illa hēmus e Ptholomeo ſufficiēter artem
ꝑdicēdi tā ꝑ maxīas ſolis luneq̄ ſynodos vel oppōnes:
q̄ ꝑ medias: minimaſq̄. Et de medys minimiſq̄ ſolis
luneq̄ ꝯfiguratiōib⁹ nobis dixiſſe ſat ſit. Ceteꝝ ad ꝯiū/
ctiões ceteroꝝ planetaꝝ reuertamur: qñ qdē vires haꝝ
ſint vltime: verū q2 Ptbole. ī lib. apothele. pauca de his
ꝓdidit: ⁊ minora ī lib. c. enun^{toꝝ}. Hac ī re erit nobis labo
rioſum veritatē ingrere. rē. n. hāc tā arduā Ptholome⁹
ꝑtermiſit: fortaſſe ꝙ in alys libris: quos nō vidim⁹ ſcri/
pſit. Ea tñ q̄ nos ex ei⁹ v̊bis hicīde collegim⁹ adyciem⁹.

Eiuſdē Auguſtini Niphi de calamitatū noſtrarū cauſis. liber q̄rtus.

Enun^{tum} I.

NE pretermittas. c. xix. coniūctiones. In his enim poſita eſt cognitio eorum que fiunt in mundo: ⁊ generationis ⁊ corruptionis.

Quot cōiūctiones

Exceptis ſolis ⁊ lune ꝯiunctionib⁹. ce
teroꝝ planetaꝝ. c. ⁊. xix. ſūt ꝯiūctiões: vt
enun^{to}. 50. libri. c. enunciatoꝝ hētur. haꝝ ꝯiūctões triū
ſuꝑioꝝ ſūt ꝑme q̄ diuidunt̄ in maximas: minimas: ⁊ me/
dias: vt iuniores dicūt. Veꝝ anteq̄ d̄ his qd ſentiat pto
lemeus dicam⁹: ꝑ q̄te ſint haꝝ viriū adyciemus. Albu.

Pō albumaſar ⁊ aliorum

itaq̄ ⁊ ei⁹ ſectatores ꝑcipui Petrus aliacenſis: ⁊ punici
oēs vires ꝑmarias tribuūt ꝯiūctionib⁹ triū ſuꝑiorū: ⁊ ita
mutatiões dogmatū ſiue ſectaꝝ: regnoꝝ: climatū: ⁊ oiū
q̄ ī mūdo h̄ ꝯtingūt: his tanq̄ pollētioribus dedicāt. Sy
nodis aūt luminarium: ſiue eclypticis: ſiue medys: ſiue
minimis vires īferiores: ac īfirmas aſcribūt. veꝝ coniū

Minima

ctionū haꝝ iſte ē ordo. Minima haꝝ ē q̄ ꝯiūgūtur ſatur
nus ⁊ iuppiter ſingulis. xx. annis ſemel. Qui cū duodeci
es ꝯiūgūtur vnoq̄ in ſigno. cc. xl. anno ꝯcurrūt ī alio tri/
gono: q q̄ q̄tuor in trigonis cū coiuerint. d. cccc. lx. anno
ī caput arietis ad ꝯcurrēdū redeūt. Eſt igit̄ minima ſin/
gulis. xx. qbus duodecies ductis: fit ſcd̄a in. cc. xl. quibus
q̄ter ductis: fit ſūma. d. cccc. lx. anno ī capite arietis. Pri
ma igit̄ ē ſingulis. xx. annis. ſcd̄a ſingulis. cc. xl. tertia in/
ter has poſita ē ſaturni ⁊ martis ī cācro ſingulis. xxx. an/
nis. vltima maxīa ē ſaturni ⁊ iouis ī capite arietis ſingu
lis. d. cccc. lx. annis ꝑ has oēs maximas mūdi mutatio/

Signum omnium.

nes euenire autumāt. Signū aūt afferūt poſteriores: nā
adā ſexto die fact⁹ ē trāſactis annis ꝯiūctionis q̄ fuit in
ariete q̄s ꝑceſſiſſe fingūt añ ei⁹ creationē. cc. xlv. q̄ re īpe
ꝓcreatus ē ſcd̄ā ꝑmutatiōe ꝯiūctionis ſaturni ⁊ iouis ad
z^{m} trigonū. q̄. vz. fit ī tauro. Adā igit̄ in triplicitate terre
creat̄. Scd̄o diluuiū factū ē ſub ꝯiūctiōe ſaturni ⁊ iouis
ī ꝑmis ꝑtibus cācri. Hec. n. ꝑceſſit ipz. cc. lxxxvy. annis.
Anno ſcd̄o a diluuio. cc. lxxxix. a ꝯiūctione q̄ ꝑceſſit ī can
cro ſem noe ꝑmus genit⁹ genuit arfaxat. Chriſtus vt di/
cūt de⁹ ⁊ hō ſūmus pōtifex ex maria v̊gine natus āno im
pery octauiani. xxxix. trāſactis de ꝯiūctione facta ī arie/
te annis ſex: itaq̄ ſubſecuta coniūctione ī ſagittario xp̄s
erat ānoꝝ. xiiy. Et q2 lōgum ē oīa q̄ dicūt narrare: ſat ſit
hec maxīa ſubeſſe celo accepiſſe ab eis. Qua e re thema
edūt ad creationē mūdi: vbi cācrū horoſcopare ferunt.
In ꝯiūctione ſaturni ⁊ iouis q̄ diluuiū portēdebat dicūt
arietē horoſcopare. In genitura xp̄i petrus ī vno lib. dic̄
octauū v̊ginis gradū: in altero z^{m} libre. Qr vero ꝯiūctio
nes he maximas hēant vires: arg^{o} mouētur: ꝙ hi plane/
te tardiores ſunt: ſcd̄o ꝙ loco ſūt eminētiores. Quia enī
ſunt grauiores: vidētur q̄ſi ī ſolio maieſtateq̄ ſedere: ce
teri v̊o fluere ac defluere tāq̄ leuiores: ac ſubminiſtri. re
ſidēt. n. reges ī curriculis: ſolyſq̄. miniſtri v̊o ⁊ duces ſe
motitāt: tanq̄ ſubditi: ac ſubſeruiētes. Scd̄o e loci emi
nētia: nā ſuꝑiores loco ſūt ētvirib⁹ ſuꝑiores auctore aue
roe. xy. meta^{ce}. cū igit̄ ipſi loco ſuꝑemineāt: ⁊ virib⁹ cete

Quibus omnia tribuant.

ros exuperabūt. Qua e re dogmata: ſectas: religiones: re
gna: diluuia. portēta: ⁊ oīa miracula his tribuūt: ceteris
aūt res leues: faciles: ac quottidianas aſcribūt: q2 leues
⁊ quottidiario mouent̄ motu: ſūtq̄ nobis ꝓximi. Dicūt

Qr non religioni.

ſcd̄o hec religiōi nr̄e nō ꝯdicere: qñ qdē xp̄s fuit hō: igit̄
hoīs ꝯditiões accepit. ⁊ ita vt hoīes ſubyciunt̄ ſiderib⁹

ſic xp̄s ſideribus ſubyci debuit. Siľr ⁊ Adā homo fuit.
quare mō hoīum fieri debuit. Diluuiū quoq̧ fuit ex ele
mētis:elňta quoq̧ ſtellis ſubyciunť ⁊ ita diluuiū. Mul
ta alia Petrus aliacenſis:⁊ aly referunt ad hec:que nos
Impugnatio. omittimus ꝑpter breuitatez. Pace alioꝝ dixerim viri
iſti nec ph̄anť:nec aſtrologanť:nec theologice ſentiunt.
Or qdez nō ph̄enť: eo ꝯſtat ꝙ ph̄i quoꝝ eſt Ptholome⁹:
mundū fuiſſe eternū perpetuūq̧ fore autumāt: ꝙ v̄o nō
aſtronomenť p̄⁹ vř ex yſdē rōnib⁹: qꝛ tres ſupiores mo
uenť velocius: lʒ tardi⁹ circuāt vt Ariſ. docet. 2° celi. mō
ꝑ eos:q velocius mouenť ſunt ſubminiſtri eis: q tardi⁹.
declatū aūt eſt 2° celi ꝑ nos ſolē ⁊ lunaʒ tardius ceteris
moueri:qcqd ſit de circulatiōe. igiť ceteri ſunt ſoli ⁊ lūe
miniſtri. Secūdo v̄tus ꝯſiſtit in medio ⁊ p̄ncipio: vt ph̄i
declarāt. eſt.n. potētia p̄nci^m^ fere totū: mediū vtriuſq̧ vi
res ꝯprehēdit. Inter ſtellas v̄o lūa eſt p̄ma ſolq̧ medi⁹:
q̄re ſol ⁊ luna p̄mi ac duces ceteri tribuni ac miniſtri. vt
Ptholo⁹ dixit. Tertio ſol ⁊ luna lumine ceteros exupe
rant: quo vita cunctis exiſtit. vt ſcribit Ariſto. igiť ſunt
p̄ores. Quarto ſol eſt regula motuū ceteroꝝ. ꝓ rōne.n. ⁊
habitudine ad ſolē mouenť: nūc recto curſu: nunc ſtant:
nūc repedāt: imo verificato v̄o motu ſolis: oēs aly facile
accipiunť vt diximus. Quinto planete vires ſumūt e ſo
lis habitu cū eis. nā lucani pollētiores: occidui īfirmio
res. Rurſuʒ cōbuſti ſunt ꝓſtrati: euaſi quoq̧ ꝯualeſcūt.
Errāt ſcd̄o multo ampli⁹ pace eoꝝ dixerim: qn̄ credunt
illā in capite arietis ſingulis. d. ccccl x. ānis factā eſſe ma
ximā. illā ſingulis. xx. minimā. illā mediā ſingulis. ccxl.
vel igiť vires he ſibi cōperant: ꝑpter tēpoꝝ dr̄iam. vt il
la maxima: qꝛ in maximo tēpore. Illa minima: qꝛ in mi
nimo. illa media: qꝛ in medio. vel has vires e ſignis ip̄is
ſubtrahunt: vel a ceteroꝝ planetarū configuratiōibus:
non a tempoꝝ differentia: cū tēpus nec ſit agens: nec pa
tiens. agens.n. tardius agens: vel tardius veniens ad lo
cum ſue actiōis non dicit apud ph̄os nec maius: nec mi
nus: nec ꝑpter nām ſignoꝝ. Ptholome⁹. n. 3. apotheleſ
maton. capite. 3. vires ſtellarū eē fortiores ac pleniores.
Tū ꝑpter poſituras quas obtinent in mūdo vt ſi eoruʒ
in ſimilitudinib⁹ ſiue ꝯditionibus ſint in ꝓprys iuriſdi
tionibus. ſi oriētales. ſi celeres. Tū ꝑpter loca que obti
nēt in themate: vt ſi in cardinib⁹. ſi in ſuccedētib⁹. e nul
lo.n. aſtrologo greco per ſignū: in quo ꝯiunctio ip̄a fit: ac
cepimus niſi genus euentoꝝ: nō aūt fortudinē vel pollē
tiā: nec per tarditatē vel velocitatē circuitiōis illius vi
res increſcere dixerūt: vel īminui. Or ſi iſti has maiores
illas minores velint: ꝑpter configuratiōes ceteroꝝ: nō
igiť ille maxime ſemꝑ habende ſunt: imo interdū mini
me erūt pollētiores. Tertio multo amplius hereſiçant
dicētes omnia magna ſubyci illis: nec religiōi ꝯtradice
re. hoc.n. nō eſt theologice ſentire: qꝛ vel mundi creatio:
ade ꝓcreatio: diluuiū: xp̄i geneſis fuerūt nālia vel ſupra
nāʒ. vbi nālia eē dicūt: nō catholice ſentiunt. Ubi ſupra
nālia. illa celo nō ſubycienť. qn̄.n. gēitura rei nō eſt nā
lis: que poſt illā ꝯtingūt: nō erūt nālia: qn̄ qdē oīa e geni
turis ꝓficiſcanť. Qua e re ⁊ ſi xp̄s hō fuit: quātū qdē ad
elemētarias qualitates celo ſubyciebať: quātū v̄o ad ce
tera vtꝝ ſubyciať: remitto me grauioribus catholicis.
Error albumaſar de fine religionis xp̄iane ⁊ mahometane. Quāobrē Albumaſar p̄nceps hoꝝ fabulantium errauit
de fine xp̄iane religiōis: ac mahometane. vn̄ et Petrus
aliacenſis tandē ſuſpectus de veritate in lib.° de concor
dia: ita ſcribit. lxy. capite. hui⁹ aūt tāti aſtronomi doctri
nam poſſent in hac materia reddere ſuſpectā ea que ſcri
bit eodem li.° differētia vltima. tractatus. xxi. vbi ipſe q
erat de ſecta mahometi dicit moram durationis huius
eſſe. ccccclxxxiiy. annoꝝ. vltra qd̄ tempus eam ſatis diu
durаſſe cognoſcimus. Et ad hec manifeſti⁹ erraſſe vide
tur: qꝛ dicit moram legis romanoꝛuʒ. i. chriſtianoꝝ eſſe
M. ccccl x. annoꝝ: qui ſunt maximi anni ſolis: vltra qd̄
tempus iam multo amplius durauerat: ecce quo modo
ipſemet eſt dubius: cum eoꝝ p̄nceps: cui tantū tribuunt
euidēter errauerit. Et in hac re ſūmopere argutiſſimuʒ
picū cōmendamus: qui nobiſcū ſentiēs hec oīa ſpreuit: ⁊ Cōmēdatio pici.
fabulamēta nūcupauit: cū nec ph̄iam: nec aſtronomiaʒ:
nec theologiā ſentiant. Poſt hos inuenimus eos qui ſo Scd̄a pō pici.
li luneq̧ tantū tribuūt: ceteris vel parū vel nihil: dicen
tes eos eſſe ad mundi ornamentū formatos: quoꝝ vide
tur Ariſto. lʒ vires etiā fixis aliquas ſaltē vt ſignis aſcri
bat in lib° de ſignis tēpoꝝ. hāc reʒ picus approbauit ar
gumēto a lucis paruitate. Ptholomeus nāq̧ fixaꝝ: que
ſunt īnumere p̄cipit obſeruari rutilas maiores ac limpi
diores. Solūq̧. M. ⁊. xxy. magnifaciens ceteras ob lu
cis ꝑuitatē: nec nō ⁊ corporis modicitatez tāq̧ parū vti
les omittit. Quo fit vt planete ſint pauci momenti: quā
do quidē luce parui ſunt. vn̄ Ariſtoteles in lib.° de ſignis
tēpoꝝ inqt. maxima aūt ac p̄ncipaliſſima ſigna ſunt e ſo
le: lunaq̧ quādo quidē luna nocte quaſi ſol eſt. Sed iſti Impugnatio.
pace ſua Ptholomeo aduerſanť. Nam quinq̧ planetis
dedit vires ſubminiſtras: precepitq̧ iuxta ydioti opias
eoꝝ eſſe animaduertēdas ſpēs ⁊ euentoꝝ qualitates. ge
nera v̄o e ſignis ipſis luminarys: ac dominicis. ſpeciem
aūt e ſingulis quinq̧ erraticarū ſtellarum ydiotropys.
Rurſum p̄ſens verbuʒ inquit. in his.n. poſita eſt cogni
tio eoꝝ que fiunt in mundo: ⁊ generatiōis ⁊ corruptōis.
His itaq̧ omiſſis ad Ptholomei obſeruationez venia
mus. Ptholome⁹: ſi animaduertiſti: que ſcripſimus. Dū Ptholo. obſeruatio
excreſcētias ⁊ īminutiōes ſig̃tionū eclypticarū obſerua
ri iuſſit: dixit eſſe attēdendas ꝯiūctiōes ſolis ⁊ lune ⁊ op
poſitiōes: nec nō ceteroꝝ planetarū interim caſuras vel
in locis ipſiſmet noxys vel eiſdē hoſtilib⁹. Siľi rōne in
mediocrib⁹ ſolis lune ꝯiunctiōib⁹ oppōnibuſue: ⁊ mini
mis p̄cepit eſſe aniaduertēdas ꝯiunctiōes ⁊ oppōnes ac
ꝯfiguratiōes ceteroꝝ planetaꝝ caſuras in aliquo angu
loꝝ figure ſexdilatere ad luminaria: vel ſexdilatere ad
locū in quo p̄ceſſit ſolis luneq̧ cōfiguratio: ⁊ ita ceteris
vires tribuit ſaltē ꝓmotiuas vel īminutiuas. Itēq̧ lu
minaria voluit eſſe cauſas gnāles effectrices: ceteras er
raticas particulares. luminaria p̄ncipes. ceteras tribu
nos. Illa p̄ncipalia. hec ſubminiſtras. Ex his oīb⁹ hincin
de collectis colligimus planetas eſſe cauſas ꝑticulares.
lumīaria vľes. Qua e re vlteri⁹ ꝯtinget planetas nō age
re niſi ſuppoſita actiōe luminariū: qn̄ qdē (auctore ꝓcu
lo ⁊ Ariſto.) cā p̄ma magis īfluat vľiuſq̧ ꝯcurrat: ꝑticu
laris min⁹ agat. currat v̄o p̄ſuppoſita actiōe cāe p̄^e^. qua
re in his horūq̧ ꝯfiguratiōib⁹ poſita eſt cognitio eorū q̄
fiūt ⁊ gnōnis ⁊ corruptiōis: p̄ſuppoſita actōe luminariū.
Preſupponiť aūt actio vel effectio lumīariū dupľr: vel
qn̄ ꝯfiguratōes qnq̧ planetaꝝ ꝯtingūt i fig^e^ ſexdilatere
aliq̄ angulo: eiuſq̧ ꝯſtituiť ad alteꝝ qd̄ vis lumīariū: vľ
in aliq̄ āguloꝝ ſexdilatere ꝯſtitute ad locū in q̊ p̄fuit lu
minariū ꝯiūctio vel oppō. docuim⁹.n. dupľr fieri ſexdila
terā figurā. vnā qdē accepto p̄n° altero luminare. naʒ ea
ꝑs q̄ a lumīariū altero diſtat g̃dib⁹. xxy. mi^tis^. xxx. In p̄°
āgulo ꝯſtituiť ac plāeta in illa collocat⁹ ad luminare hʒ
ꝯfiguratōez ſexdiāgulā. Alterā āt accepto p̄n.° a loco ip̄o
in q̊ ꝯiūctio vel oppō p̄fuit. vt ſi oppō vľ ꝯiūctio p̄fuiſſʒ i
ꝑte. xv. arietis. p̄m⁹ āgulus erit ī ꝑte. vy. ⁊ mi^tis^. xxx. tau
ri. diſtat.n. ab illa g̃dib⁹. xxy. ⁊ mi^tis^. xxx. hito aūt p̄n° ha
bitus latus: qd̄ eſt. xxy. graduū ⁊ mi^toꝝ^. xxx. q̄ ducta duo
decies faciūt. ccclx. vt diximus. Coniūctiones igiť qnq̧
planetaꝝ ⁊ oppōnes: nec nō ⁊ ꝯfigurationes vt diximus

veras hñt ſecũdarias ⁊ ꝑticulares. Naȝ ſupponũt vires
cãrũ gnãliũ:ac ꝓcipuaꝝ.eſt aũt h̄ ſuppõ. vt ꝯiũctões vel
oppões he ijs ipſis in locis ꝯtingãt:qbus emiſerunt ra/
dios vel nũc emittunt luminaria.emittũt aũt vel emiſe
runt radios in ſingulis angulis ſexdilatere vtriuſqȝ figu
re.quare cũ he accidũt in locis illis e luminaribꝰ vel iaȝ
hoſtiliter affectis : vel que nunc ab illis afficiunt̃ : vires
hñt:qbꝰ deprehẽdunt̃ ea que fiunt: ⁊ ſupra gnõne ac cor/
ruptiõe.vt.n.ſol ⁊ hõ gnãnt hoiem:ita luminaria ⁊ qnqȝ
erratice euẽtꝰ.vt võ hõ hoieȝ nõ gnãt:niſi actiõe ſolis ꝑ/
ſuppoſita:ita qnqȝ erratice euẽtꝰ ĩpos nõ portẽderẽt iux̃
ydiotropias ſuas:niſi ſuppoſitis viribꝰ lumĩariũ in aliq̊
anguloꝝ ſexdilatere cuiuſuis figure. nõ alr̃ fortaſſe ſex/
dilatera figura erigi põt e crinita ipſa ſtella : qδ tuo reli/
quo iudicio.Sũt igr̃ figᶜ q̃tuor hoſtiles:ac malefice:dia/
metra:q̃drilatera:octilatera:⁊ ſexdilatera : vel qδ idẽ ẽ.
diametra.q̃drãgula.octiãgula.⁊ ſexdiãgl̃a. Dueqȝ bñfi/
ce vt triãgula ⁊ ſexãgula vl̃ trilatera ⁊ ſexlatera.Prime
ſuſcitatiue ſũt:ac ꝓuocatorie. Scðe võ amicabiles ⁊ ꝯſi
liatiue.Ulteriꝰ haꝝ.c.⁊.xix.ꝯiũctionuȝ potiores ſũt ille
triũ ſupioꝝ:ac portẽta atrociora:ingẽtioraqȝ ominãtes.
ꝑ̊mo ꝙ duo inferiores ſemꝑ ſint fere ſub radijs cõbuſti:
ſempqȝ viribꝰ attriti:ꝑꝑ ꝯiũctionẽ cũ lumĩaribꝰ:ſemꝑ ẽt
vires ſuas colligat ſol. Tres ſupiores ꝯ ſint nũc q̃drãgu
li:nũc diametri. Rurſuȝ nũc ſexãguli:nunc triãguli. Jtẽ
ſaturnꝰ domicilia hȝ cũ lumĩariũ domicilijs diametra.
Juppiter triãgula.Mars q̃drãgula. Uenꝰ võ ſexãgula.
Mercurius laterales : iccirco vires veneris ⁊ mercurij
paꝝ diſtãt a viribꝰ luminariũ:ꝑꝑ qδ Ptholoꝰ 2°. apothe
leſmatõ.capite ꝑ̊.obſeruare iubet ꝑ̊ eclypticas ſolis lũe
qȝ ꝯfiguratiões. 2°.planetaꝝ matutinatiões.vtraſqȝ ſta/
tiões repedatiões:qñ qdẽ ijs in locis ad ſolẽ ꝯfiguratio/
nẽ euariẽt:⁊ ibidẽ.capite 4°.idẽ ꝓcipit.Duoꝝ ãt iferioꝝ
nihil meminit: eo ꝙ vires illoꝝ ĩbecille ſunt ac attrite.
Qua e re nos δ triũ tm̃ ꝯiunctõibꝰ oppõnibuſue:ceteriſ/
qȝ ꝯfiguratõibꝰ ꝓ viribꝰ loquemur. ceteroꝝ ꝯfiguratio
nes omittentes:lȝ poſſit ſagax matheᶜꝰ in illis idẽ obſer/
uare. Quo fit vt nõ ſine induſtria Ptholoꝰ dixerit nõ eẽ
ꝑ̃termittẽdas.c.⁊.xix. ꝯiũctiões:⁊ nõ dixit ꝑ̃ncipalr̃ eſſe
obſeruãdas:eo ꝙ hñt vires ſubminiſtras ⁊ nõ ꝑ̃marias.
excepit aũt luminariũ ꝯiũctiõeȝ.nã ſol ⁊ luna lumĩaria:
cũ ſint:ac ſingulis mẽſibꝰ coeãt:a planetis ſeiũgere eoꝝ
ꝯiunctões voluit:quarũ qdẽ obſeruatio gnãliſſima eſt:
quippe cũ ab illis oĩuȝ indicioꝝ ꝑ̃nᵃ (vt diximus) ſumã
Dubita/tiones. tur. Sȝ h̄ q̃ diximus nõ carent qõne. ꝑ̊. pñt coire tres
ſupiores ĩterdũ in loco deiecto ab angulis vtriuſqȝ figu
re:erunt ne ꝯiunctiões ille vacue nullarũqȝ viriũ: vr̃.n.
ꝙ nõ.vt.n.in minore hoc mũdo corporeqȝ hũano: nulla
ꝑs fruſtra ĩeſt:nec capillus nec pilus:nec vnguis:nec cu/
tis:nec cartilago:nec minimus qdẽ neruulus : aut vena:
que nõ aliqd ꝑ̃ſtet:qd ſentiẽdũ eſt de ſupiori illo:ac pre/
ſtãtiſſimo corpe: e quo cõia exiſtũt: iccirco ꝯiunctio illa
que locis in ipſis ab angulis deiectis ꝯtigit: nõ dȝ eẽ fru
Scða qõ. ſtra. Scðo vr̃ argumẽtis phoꝝ h̄ q̃ diximus eſſe vana.
ꝑ̊. orbes tres ſupiores ſũt nobiliores.tũ ꝑꝑ magnitudi
nẽ eoꝝ.nã in maiori q̃to eſt maior vtus. tuȝ ꝑꝑ loci emi
nẽtiã.reſidẽt.n.in ſolio.Prioritas nãqȝ loci facit nobili/
tatẽ forme.tũ qr ſunt ꝓ̃pores octauo celo: qδ eſt nobiliꝰ
ceteris.magnitudine.motu.⁊ ſtellaꝝ multitudine. His
oĩbꝰ ꝑſpicuũ orbes illos tres eſſe ꝑ̃ſtabiliores ceteris:or/
bes aũt ſũt finalr̃ ꝑꝑ ſtellas. igit̃ ⁊ ſtelle erũt nobiliores
ac pollẽtiores. Nã qδ eſt nobiliꝰ eſt ad nobiliorẽ finẽ in/
ſtitutũ.vt Arꝫ.tradit.3.li°. topico.igit̃ tres erratice ſtelle
ſupiores erũt pollẽtiores:ac ꝑ̃ſtabiliores:⁊ ita e ꝯfigura
tionibꝰ eaꝝ maiora ꝯtingẽt:erũtqȝ potiꝰ cetere illis ſub/
miniſtrãtes: qȝ ꝯ ille lumĩaribꝰ ſubte: ac inſtrumẽtarie.
Sȝ ꝯ argutiſſimꝰ auerroes in.12.metaph.in cõmẽtatio Auerro.
nibꝰ Ariles obijcit di. ſol aũt vr̃ ꝑꝑ magnitudinẽ eiꝰ: nec argumẽta.
nõ ꝑꝑ vires effectõis in rebꝰ: ⁊ ꝑꝑea ꝙ ceteraꝝ erratica
rũ motus ordinant̃ ſm motũ ſolis:vr̃ ꝑ̃excellere oẽs.tri
bus igit̃ rõnibꝰ ſol vr̃ pollentior.Tũ ꝑꝑ eiꝰ corꝑis molẽ.
eſt.n.maior ceteris.tũ ꝑꝑ vires actiõis in rebꝰ. nã pollẽ/
tia lucis vr̃ excellere ceteros: agereqȝ in rebꝰ ipſis plus
alijs.tũ vel maxie ꝙ cetere ſtelle.motꝰ ⁊ vires obtinent
habitudine ad ſolẽ.luna ẽt qr nobis appȝ maior ceteris:
⁊ qr vires latiores in nobis exercet. vr̃ poſt ſolẽ ordinã/
da. 3°. q̊qȝ loco erũt ſupiores tres.tũ qr e ſolis radijs in/
terdũ libant̃.tũ ꝑꝑ domicilioꝝ poſiturã. 4° loco erunt
ordinãdi duo ĩferiores. tũ ꝑꝑ affinitatẽ quã cũ ſole hñt.
tũ ꝙ luce ẽt pollẽt. 5°.loco erũt ordinande fixe.he.vȝ.q̃
rutile ac limpide.viſuqȝ notabiles ſũt. Hec colligũt̃ ex Solones argumẽtorum.
phis.Tũ ad argta.ad ꝑ̊m dicimus ꝯiunctõeȝ illã nõ poſſe
ꝯtigere:qn cadat in aliq̊ ãguloꝝ alteriꝰ ſexdilatere figu/
re.nã cũ illi ſint motu tardiores.pluribꝰ diebꝰ ꝯiũcti ſta/
bunt.inter quos lumĩaria:cũ ſint velociora:cito ꝯfigura
bunt̃ cũ eis ſic iũctis:diametra:vel q̃drãgula:vel octiã/
gula.vel ſexdiãgula ꝯfiguratiõe.ꝓcipue luna:⁊ ita vires
ſig̃tionũ mox aſſumunt. Hac.n.rõne ſublimis deꝰ eos fe
cit motu velociores.vt oĩbꝰ ſtellis vires ꝑ̃beãt. Ad 2m.
Auerroes ĩter ꝑypacos clariſſimus phs ĩqt planetaꝝ or/ Auerro.
dinatiõeȝ ad ꝑ̊m eẽ ꝑ̃ciſaȝ. Jnter ſe võ eẽ relatiuã.nã vnꝰ
orbis aliq̃ rõne ꝓ̃cedit ſoleȝ.aliq̃ võ alia eſt illo inferior:
ꝑinde vt equus in ferẽdo onera hoiem exuperat . hõ võ
ceteris rebꝰ eum excellit.Sol igit̃ excellit ſtellã ſaturni
excellẽtijs maximis.excellit̃ võ rõnibꝰ ꝑuis:oẽs tñ rõne
hita ad ꝑ̊m mobile ſũt ſimpl̃r ĩferiores . De his lõgius in
cõmẽtatõibꝰ nr̃is:q̃s.xij.ꝑ̊me phie ſcripſimus:diximus.
nunc võ ꝓ aſtrologis ſat ſit dcm̃.Et quoniaȝ quinqȝ ꝓ̃ce/
pit Ptholomeus obſeruari in predictionibus. locũ.vȝ.
tempus. genus.qualitatẽ.⁊ plenitudines ac ĩminutões:
e Ptho° h̄ nõ hẽmus:niſi tm̃ modũ quo ſpẽm deꝑ̃hẽda/
mus:iccirco ꝑ̊ de loco.2°. de tꝑe.3°. de gñe dicemus. alijs De loco.
in enuntijs de ceteris. Jn ꝯiũctiõibus itaqȝ locus ipſe ſi/
gnũqȝ ꝯiunctiõis obſeruãdũ eſt.Jn oppõnibꝰ aũt locus
eiꝰ planete:q pluribꝰ iuriſditiõibus eſt ĩſignitus. vt q in
ꝯditiõe:q in thematis cardine pollẽtiori: q in domicilio
ꝓ̃ꝓ̃o:ceteriſqȝ quas diximus. locus.n. eiꝰ ſignũqȝ illius
eſt aĩaduertẽdũ.Jn aſpectibꝰ võ locus dexter ſemꝑ pre/
ponẽdus. Habito igit̃ loco ꝑ̃ncipali ꝯſiderãda ſunt loca
ꝯfigurata hoſtiliter illi: at tũc illis ſiue regiõibꝰ:ſiue vr/
bibus:ſiue dogmatibus:ſiue regnis:ſiue magr̃atibꝰ:ſiue
hoĩbus ominabunt̃:cuȝ qbus aliqδ illoꝝ ſignoꝝ aliqua
rõne ꝯuenerit:illis ipſis ꝯiũctiões:oppões: ac ꝯfigura
tiões ominabunt̃.ꝑ̃ncipalius que ꝯueniunt cũ loco cõfi
gurationis.ſecũdo que cũ loco diametro. tertio que cuȝ
loco quadrangulo afficiẽtur.Ceterũ in his ita erit dδm:
vt in de eclypſibꝰ diximus. Sȝ dices cur loca harũ e ꝑti
tione climatis nõ colligũtur: vt ille mediocres vel mini Dubõ de loco.
me ceteroꝝ luminariũ.Dδm id eſſe:qr haruȝ vires ſunt Solo.
tardiores: vt eclypſes ipſe:non aũt frequẽtiores . vbi võ
ſũt rare nõ oĩbꝰ portendũt:niſi qbꝰ ꝑ aliquã rõnẽ ꝯuene
rit. Hec de locis.De tꝑe duplex ẽ rõ: ⁊ q̊ ĩcipiũt ipſaꝝ ſi/ De tꝑe.
gnificatiões:⁊ q̃to ꝓducẽtur. Prĩo itaqȝ de tꝑe q̃ ĩcipiẽt
agemꝰ.Scðo de tꝑe q̃to ꝑdurabũt.De ꝑ̊ punicus ptolo Pũlci põ
mei ĩterpres ĩ expõne enunti.lviij.ĩnqt.cũ ſciueris aſcñs
ãni ⁊ ſignũ ꝯiunctiõis:aſpice qd fuerit ĩter illa loca ex ſi
gnis:ſignorũqȝ ꝑtibꝰ:poneqȝ tum ſingulũ ſignũ ãnũ:ꝑtẽ
võ ſigni ſm analogiã diuide:⁊ tũc euẽtus erit. Hec ꝓſe/ Impugnatio.
ctio pace ſua nõ vr̃ eẽ ad ptolomei obſeruationẽ:ꝑ̊ ꝙ ipe
(vt diximus) ſoli ac lune ꝑ̃ncipatuȝ dedit:eiſqȝ grãdio/

res ⁊ maiores ſignificatiões aſcribēs: ɔſtat aūt illoꝝ ſi-
gnificatiões nō ad annū poſtponi:q̄ꝫto minus ceteroꝝ.
Scd̄o pollētiū cāꝝ nō ē ſero icipe:ſed mox: ſero tñ deſi-
nere. Preterea ptolo⁹ ꝑfectionem docet ſemꝑ facere ex
aſcñte thematis:ei⁹.vꝫ. rei:cui⁹ ē thema:vt in geneſi cō-
ſtat. Aſcñs thematis anni nullā hꝫ rōnē ad locū cōiūcti-
Albu. pō
onis:igiť ab eo non erit ꝑfectio cōſtituēda. Albumaſar
hac ī re varie loqtur.tñ inqt tp̄s q̄ ſignificatiões ipſe ap-
parebūt:qñ ī igneo trigono ɔtingit ɔiūctio: erit vſqꝫ ad
tres ɔiūctiones poſt ɔiūctiōis reditū ad ſignū trigoni:ī
qd̄ ipſa mutať ɔiūctio.trigono v̊o ī aerio ad q̄tuoꝛ ɔiun-
ctiones.contigit q̄ꝫ vt ſit mutatio ex ꝑte oīum vel pluri
um ſignificationū ad igneū trigonum ſm̄ hūc oꝛdinem
poſt ſeptē ɔiūctiones ab ipſa mutationis hoꝛa: in aerijs
Impu-
gnatio
⁊ terreis poſt q̄tuoꝛ:in aqueis poſt ſex. Nec hec pō mihi
ſonat: p̊(vt diximus)qꝛ potētiuꝫ cāꝝ nō ē ſero icipe:ſed
mox:ſeroqꝫ deſinere. Scd̄o ſoli ⁊ lune Ptolo⁹ ꝑ̄ncipatū
dedit:cū ſint cāe vl̄es ⁊ pollētioꝛes: q̄bus ſignificatiões
nūq̄ꝫ dedit tā ſero. Tertio vñ ſignificationes haruꝫ hñt
tātā tēpoꝝ apparitionū poſtpōnē:nō q̄dē e ſignoꝝ idio-
tropijs:cū ab his nō niſi gen⁹ recipiať:ſintqꝫ eadē cōpa-
ratione ſe habētia:⁊ ad nos ⁊ ad ſe.nō ēt e planetaꝝ idio
tropijs: cū oīb⁹ ī triāgularitatib⁹ idiotropie ſint eedeꝫ.
Tertio vis haꝝ ɔiūctionū vl̄ efficax vel ībecilla.ē ſi effi
cax:mox agere icipiet:nā agēs potēſ mox agit:ſi ībeccil-
la:tūc non poterit diu durare. His ⁊ alijs vr̄ pō hec nāli
Allioꝝ pō
ꝑ̄ho deriſibilis. Sūt alij q̄ ſignificatiões haꝝ mox icipe
ferūt:nā he agētes ſūt:nos patiētes. Pñtibus aūt agēti-
b⁹ in māis:mox eſt actio. Sed hi ſūt ēt ī erroꝛe. Nam he
Impu
gnatio
nec agūt niſi ī tꝑe:⁊ ita q̄dē agūt:vt nō ſemꝑ: aut ſtatim:
aut paucis poſt mēſib⁹:anniſue ipſarū ſignificatiões ap-
pareāt:ſed alias lōgioꝛi: alias bꝛeuioꝛi tꝑe agūt:⁊ ita nō
mox:nec ſemꝑ. Sūt ⁊ alij modi fere īnūeri q̄s iunioꝛes
Pꝛopꝛia
rñſio.
fingūt. Mihi v̊o vr̄ tp̄s apparitionū nō eē vna rōne col-
ligēdū:qñ q̄dem euētus non vna rōne ſint:nam alij ſunt
momētanei:vt electiões opeꝝ:alij hoꝛarij:qui plus vna
hora minus q̄ꝫ ꝑ diē apti ſūt icipe: vt moꝛbi ⁊ id genus:
alij diarij:q̄ plus vno die minuſqꝫ q̄ꝫ mēſe:vt aeris muta
tiões:alij mēſtrui:q̄ plus vno mēſe min⁹ q̄ꝫ anno:vt bel-
la ⁊ dogmata:regnoꝝ alternationes:⁊ id genus: q̄ fit:vt
ſignificatiões ipſe nō vna ratione apparere icipiāt. Oēs
enī ꝑfectiões ab aſcēdēte vſqꝫ in locū ɔiūctionis ſunt i-
ſtituēde:qñ q̄dē aſcñs ē oꝛtus:ꝑ̄ncipiūqꝫ actionis.cōiun
ctio aūt ē agēs.qñ itaqꝫ ꝑ̄nm actionis ad locū agētis pꝛo
ficiſciť:tūc euētus erit:ſꝫ nō vna rōne:in momentaneis
v̊o cuilꝫ ſigno dabim⁹ minutū vnū. In hoꝛarijs:cuilꝫ ſi-
gno hoꝛā. In diarijs cuilꝫ ſigno diē. In mēſtruis cuilꝫ ſi-
gno mēſem. Sūt.n.ſupioꝛa agētia:inferioꝛa māe:iccirco
ad actionē cōcurrit vis agētis:⁊ ꝓpēſio māe:res que nō
ſūt apte in momēto fieri:nō pñt in momēto icipe:que nō
ī die:nec in die apte ſunt icipe. Semꝑ.n.ɔditio regionis
rei:⁊ ipſi⁹ tꝑis ꝑ̄ſupponēde ſūt. Hec de tꝑe īceptiōis. De
De ꝑdu-
ratione.
Albu. pō
ꝑduratione nūc agēdū:q̄dā iunioꝛes albumaſaris ſecta-
toꝛes dicūt ī maximis cōiūctionib⁹ tēpus ꝑduratiōis ſi-
gnificatiōis eē iuxta numeꝝ ānoꝝ maximoꝝ:in medijs
pꝛo numero ānoꝝ maioꝝ in minimis pꝛo numero anno
Impu
gnatio.
rum minoꝛum illius planete qui dux eſt: ⁊ annoꝛuꝫ da-
toꝛ.diffuſe rē hāc explanāt. Sed mihi nō placet:p̊ qꝛ nul
lus effect⁹ pōt excedere ꝑdurareqꝫ plus circuitione ſue
cāe:mō aliq̄ religio: vt illa xp̄i excedit annos oēs oīum
planetaꝝ:ac ānos circulationū oīum illarū ɔiūctionuꝫ.
Scd̄o albu. auctoꝛ oīuꝫ hoꝝ:tā d̊ fine ſue ſecte:q̄ꝫ nr̄e re
Poſitio
ptole.
ligiōis euidenter errauit. His ⁊ alijs ſuperfluis omiſſis.
Ptolo⁹.ij.apotoleſmaton.capite.xiij.dixit ɔfiguratiões
ſtellarū tā diu hēre vires:q̄ꝫ diu ſuccedēt noue eaꝝ cōfi-
gurationes. Ligať.n.ī ɔfiguratiōe q̄libet vis q̄dā:q̄ nō
ſoluiť:niſi ꝑ aduētū alteri⁹:⁊ ita dicemus ɔfigurationuꝫ
erraticoꝝ tam diu ꝑdurare:q̄ꝫ diu alie ſuccedēt vel eo-
rū īter ſe:vel cū luminarib⁹.aduenietib⁹.n.ſecūdis viri-
bus ſoluūtur ꝑ̄me:niſi ɔuenerint vt diximus:hec de tꝑe.
De gn̄e
Poſitio
eſchidi.
De genere trāſigamus:qꝛ ad genus opꝫ hēre cognitionē
oecodeſpotis:iccirco q̄dā de oecodeſpote dicamus. Ioā
nes eſchidus oecodeſpotē ait eē illū q̄ tūꝫ loco ɔiunctio-
nario tū aſcñti ꝑ̄eſt multitudine iuriſdictionū:ꝑinde vt
Impu
gnatio
ī eclypſib⁹ ptolomeus iuſſit. Sed hec ſunt:tū ɔ̄ ptolome
um tum ɔ̄ rōnē:ɔ̄ ptolomeū q̄dē:p̊ qꝛ ipſe nō aſcñs ſemꝑ
eſſe obſeruādū:ſed īterdū ꝑ̄cedētē:interdum ſequētē an
gulū:q̄ꝝ anguloꝝ ī ɔiūctionibus nihil meminit. Ad hec
lib.c.enūciatoꝝ diċ.vter eoꝝ ſublimioꝛ ſit vide:⁊ iuxta
nām illius ꝑnūciato:ecce q̄uo vult alteꝝ ɔiunctoꝝ eſſe
colligēdū tanq̄ꝫ oecodeſpotē:non aūt aliquē extra ſigni
conuētionē. Contra rationem v̊o:qꝛ in ſynodis ſolis ⁊ lu
ne oꝫ ſignificatoꝛē ex q̄nqꝫ erraticis colligere:tum quia
ſol ⁊ luna dñi ſūt toti⁹(auctoꝛe materno)tum qꝛ lumi-
naria ſunt cāe vl̄es gnātim effectrices: cetere ſtelle ꝑti-
culares mām ipſaꝫ ſubminiſtrātes.tum ꝙ e cauſis gnā-
lib⁹ nō ꝑueniūt opa:niſi deſignenť e ꝑticularib⁹: vt au-
ctoꝛ ē Ari.lumīaria:vt dixim⁹: gnāles ſūt cāe:q̄nqꝫ erra
tice ꝑticulares:q̄ e re is dñatoꝛ erit:q̄ in cōiunctione ipa
eſt:in eaqꝫ ſublimioꝛ eſt. Ptolo⁹ itaqꝫ eū in ɔiūctione eē
dñatoꝛē:q̄ aliū vel alios in eadē cōiunctione exuperant:
qd̄ exuperare grece ē cathypertereim h̊ ē ſupare:ſed q̄d
ꝑ ſupioꝛē ſublimioꝛēqꝫ ptoleme⁹ itelligat:non parua eſt
Supare.
q̄ō:punicus nāqꝫ interp̄s eū ſupioꝛē vocat:q̄ ſupioꝛe at-
qꝫ eminētioꝛe bꝛeuioꝛis circuli ſui ꝑte ferť:nā q̄ ſupioꝛe
ferť:potioꝛ:atqꝫ(vt ita dicā)ꝑ̄ncipalioꝛ in ɔiūctiōe exi-
Impu
gnatio.
ſtit:iccirco ab eo ſignificationū rō:lexqꝫ capiēda eſſe vr̄.
Sed hec ſtare nō pñt:nā nullibi Ptolo⁹ loci eminētiaꝫ
enumerauit īter planete iuriſditiones:neqꝫ rōne mūdi:
neqꝫ rōne thematis. Scd̄o ipſe eclypticū oecodeſpoteꝫ
docuit colligere ꝑ iuriſditionuꝫ multitudinē:igiť ⁊ ī his
cū nō magis ſit in vno q̄ꝫ in alio. Tertio ſublimitas loci
nō vr̄ iuriſditio:qñ q̄dē ſaturnus ſemꝑ ſit ſupioꝛ loco ce-
teris:nō tñ ſemꝑ oecodeſpotes in ɔiūctiōe. Quarto pla-
neta ī ꝑte īferioꝛi circelli eſt nobis affinioꝛ: igiť pollēti⁹
agit:⁊ ita vr̄ maioꝛ. Quīto planete agūt motu ⁊ lumine:
lucet aūt magis:ac veloci⁹ moueť qñ ī ꝑte īferioꝛi circel
li eſt:q̄ꝫ qñ in ꝑte ſupioꝛi:vñ ⁊ velocitatē motus Ptolo.
Pō greci
enumerat inter pollētias planetaꝝ. Grecus igiť auctoꝛ
ſine noīe ī ɔiūctione eū eē predominatoꝛeꝫ dicit: q̄ ꝑtes
paucioꝛes ſigni diſcurrit:in ɔiūctione plactica:in partili
v̊o eū q̄ in ꝑte ɔiūctionis plurib⁹ ē inſignitus iuriſditio-
nib⁹. In ɔfiguratione autē q̄drāgula:ceteriſqꝫ id genus
eū oecodeſpotē facit:q̄ ꝑtem ꝑ dextrā in ɔfiguratione di
ſcurrit:vbi ꝑtilis ſit:at vbi plactica q̄ paucioꝛibus in ꝑti
bus collocať:hec copioſi⁹ diximus in de eclypſibus:vbi
mixturā:⁊ exuperationē declarauimus. In diametro ēt
ſuperioꝛ ē:q̄ iuriſditionibus ꝑ̄pollet. Ex his vñ gen⁹ col-
ligēdū ſit:ꝑſpicuū. Signū.n.ipſum in quo oecodeſpotes
collocať genus ſubminiſtrat:vel ꝑ ipſius ſigni idiotropi
am:vel effigiem:vel poſituraꝫ:vel craſim: hec oīa pleni⁹
diximus in de eclypſibus. Hec de genere.

¶ Enuntum. II.

CUm ſaturnus iuppiterqꝫ coniungū-
tur:vter eoꝛuꝫ ſublimioꝛ ſit:vide: ac
iuxta illius naturā pꝛonunciato. Idē
etiam in ceteris ſtellis facito.

De ſpē

¶ Duo remanebāt.ſ.qua nam rōne ſp̄ēs ⁊ q̄litas euētoꝝ
colligi debeat:⁊ īminutōes ac excreſcētie. Recepto ita-

q3 genere ꝓ ſpē obſeruāda eſt ydiotropia oecodeſpotis.
Nā iuxta illā eſt ꝓnūciādū: ⁊ h3 rōnē. nā vt in mixto al/
terū predn̄ari d3. ꝑ cuius q̄litate ſpē ac ydiotropia totū
mixtū ſpēm ſumat. ſic in themate celi: qđ vt mixtu3 eſt.
ydiotropia dn̄atoris eſt vt q̄litas ꝑuales: que thema to/
tū ad ſe trahit. datq3 ſpēm generi. q̄litatēq3 q̄ititati. re/
cepto igit̄ genere a ſigno dn̄ico: ſpēm ſubminiſtrat oeco
deſpotes. De ydiotropijs aūt gnq3 planetaru3 diximus
in lib. de eclypſib⁹. hec de ſpē. De iminutionib⁹ ac incre
Imminutiones ⁊ crementa mētis agamus. Plenitudo itaq3 euētuū ſic colligit̄: vt
p̊ videat̄: ſi ꝯiūctio ſit ptilis latitudine ac lōgitudine: nā
hec vires h3 plenas. diametrū vires ſemiplenas: q̄dran/
gula vires ſemiplenas dimidiatas: ſcđo oecodeſpotes
cardinalis eſt pollētior q̄ in alijs locis: ⁊ in ſuccedētib⁹:
pollētior q̄ in cadētibus: ⁊ ita vires ampliores porten/
dit. Tertio he cōiunctiones ſi cadat i angulis ſexdilate/
re figure: cuius vis plenis vires hn̄t maiores: ⁊ pollētes:
vbi in angulis ſemiplenis: imbeccillas. Quarto conſide/
rande ſunt fixe rutile: que cū loco cōiunctionis oriūtur:
vel eidē cōfiguratis. Nā iſte ſi malefice ſunt: addunt ad
maleficentiā: ⁊ ſi benefice iminuūt: multaq3 de ſuis q̄li/
tatibus ꝑmiſcētibus. Sīli rōne alij planete conſiderādi
ſunt: nā addūt iminuūtq3 pro eoꝝ idiotropijs: ac cōfigu/
rationibus: ſuntq3 cetera faciēda: vt in eclypſibus dixi/
mus. Habes igit̄ locū: tēpus: genus: ſpēm: ⁊ plenitudinē
in ꝯiunctionibus oppōnibus: ac quadrāgulis triū ſupio/
rum: e q̄bus facile eſt in ceteris inferioribus diſcurrere:
l3 vires illoꝝ ſint attrite ac deſtitute. nō multumq3 mo/
Quid de alijs uētes. Iuniores: ⁊ albumaſar: ⁊ alij multa ſcribūt de his
q̄ nos vana ⁊ ſupſtitioſa: ⁊ ꝯ ph̄iam: ⁊ ptolomei aſtrono/
miam reputamus: ea tamē que ex ptolomeo collegim⁹
hec ſunt: niſi ipſe deſignatū de his volumē edidiſſet: qđ
nobis eēt occultū: qđ mirum eſſet: nam cum fecerit apo/
teleſmata generalia ⁊ particularia: ſi aliter de his ſenti/
ret: q̄ de eclypſibus: ipſe ſcripſiſſet. Nimiꝝ igit̄ ſi tot er/
rata ⁊ deliramenta ſcribant: hi qui annuas predictiones
faciunt: cum e ptolomei preceptis ſint alieni: tum ꝑꝑ
ptolomei difficultate3. tū ꝑꝑ ipſas eius ineptas tranſla
tiones: tum vel maxime propter facilitatem doctrine al
bumaſaris. Et de noſtrarum calamitatum cauſis gene/
ralibus dixiſſe ſat ſit ad laudem dei: virginiſq3 intacte
marie. Amen.

¶ Completum fueſſe. M.d.iiij. Iulij. xx. die.

¶ Eiuſdem. Ad Reuerendiſſimu3 eundem Oliuerium
Cardinale3 maximum xenicum carmen.

Attalicas veſtes: gemmas: ſcithicoſq3 lapillos:
Et quod in heſperia fert regione tagus:
Uel quod habent arabes: oriens: telluſue ſabea:
Deniq3 vel quicquid fertilis orbis habet:
Non ego: dent alij: quorum imoderatus habendi
Pectora agit melius ambitioſus amor.
Philoſophus qm̄ creſus non viuo: ſed hirus:
Nam ſic democritus: ſic quoq3 diogenes.
Ergo philoſophi quantum dare pauperis: hoc eſt:
Quod placita capias te rogat ille manu:
Nam tibi quod mittit: tanto ſibi charius auro eſt:
Eterna eſt quanto res peritura minor.

¶ Uenetijs exactum mandato ⁊ expenſis heredū quon/
dam nobilis viri domini Octauiani Scoti ciuis Mo/
doetienſis. Per Bonetum Locatellum Bergomēſem
preſbyterum. 1505. tertio nonas Aprilis.

Regiſtrum

a
Eutbici auguſtini
¶ Eutbici auguſtini
¶ Eiuſde3 auguſtini

b
honores ⁊ auctoritates
ſolaris vel lunaris
qui grece decani

c
¶ Egimus de genere
res nouas: que
ac pollentiores

d
ſua pacat̄ vel a
vero accipe a
colorib⁹ tradit

e
in his figure. xvi.
Rurſum videntur
ribus deformis

f
Et nigra videat̄
ſic xp̄s ſideribus.

FINIS

Cum Priuilegio.

B384